

T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**HAKAN İLHAN KURT'UN HAYATI, SANATI VE
ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖZLEM KIZILCIK

GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ YENİ TÜRK EDEBİYATI ABD 2018
YÜKSEK LİSANS TEZİ
ÖZLEM KIZILCIK

GAZIANTEP
TEMMUZ 2018

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

HAKAN İLHAN KURT'UN HAYATI, SANATI VE ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖZLEM KIZILCIK

Tez Danışmanı: DOÇ. DR. Mehmet SOĞUKÖMEROĞULLARI

GAZİANTEP
TEMMUZ 2018

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YENİ TÜRK EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**HAKAN İLHAN KURT'UN HAYATI, SANATI VE ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA**

ÖZLEM KIZILCIK

Tez Savunma Tarihi: 25/07/2018

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

DOÇ. DR. ZEKİYE ANTAKYALIOĞLU
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

PROF. DR. HÜLYA ARSLAN EROL
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

DOÇ. DR. MEHMET SOĞUKÖMEROĞULLARI
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans olarak oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:
(Unvanı, Adı ve SOYADI)

DOÇ. DR. MEHMET SOĞUKÖMEROĞULLARI

DOÇ. DR. M. FATİH KANTER

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ YAVUZ SİNAN ULU

İmzası

ETİK BEYAN

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

25/07/2018

Özlem KIZILCIK

ÖZET

HAKAN İLHAN KURT'UN HAYATI, SANATI VE ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

KIZILCIK, Özlem

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı AB

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet

SÖGÜKÖMEROĞULLARI,

Temmuz 2018, 193 sayfa

Hakan İlhan Kurt, destan şiiri sahasında öne çıkan bir şairdir. Çalışmanın amacı sanatçının hayatı, sanatı ve şiirlerini bilimsel bilgiler ışığında ortaya koyarak bu değerlendirmeler ışığında onun poetikasını belirlemek ve Türk edebiyatındaki önemini ortaya çıkarmaktır. Kurt'un hayatı, onu şairlik konumuna ulaştıran, onun sanat poetikasını belirleyen çeşitli parametrelerle iç içedir. Şair, Türk tarihinin belirli dönemlerini yansıtmaya çalıştığı destan şiirleriyle birlikte toplumsala ulaşmayı hedefler. Onun asıl hedefi toplumsal hafızayı diri tutmak, toplumsal belleği canlandırmaktır. O, millî hafızanın bu toprakta yeşerdiğini bilir. Bu toprağın değerlerini belirli tarihi dönemlerden, kültürden ve coğrafyanın sunduğu imkânlardan yararlanarak açığa çıkarır. Destan şiiri çalışmalarıyla toplumun şuurlanması katkıda bulunmak ister. Bu hususiyetler ile millî romantik duyuş tarzı arasında bağlantı bulunur. Hakan İlhan Kurt şiirlerinin farklı bakış açıları içinde bütünlük göz önüne alınarak irdelenmesiyle izlek, şekil, dil ve üslup düzleminde çeşitliliği de görülür.

Anahtar Kelimeler: Hakan İlhan Kurt, şiir, monografi, sanat, tarih, destan.

ABSTRACT

A RESEARCH ON LIFE, ART AND POEMS OF HAKAN İLHAN KURT

KIZILCIK, Özlem

Master Thesis, Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Doç. Dr. Mehmet SOĞUKÖMEROĞULLARI

July 2018, 193 pages

Hakan İlhan Kurt is a poet who stands out in the genre of epic poetry. The purpose of this study is to reveal the life, art and poetry of the artist in the light of scientific knowledge, to determine his poetics in the light of these evaluators and to reveal the importance of Turkish literature. The life of the Kurt is interwoven with the various parameters that determine his poetry of art, which leads him to the position of poetry. The poet aims to reach the society together with his epic poems which he tried to reflect certain periods of Turkish history. His main goal is to keep social memory alive, to stimulate social memory. He knows that the national memory is born in this land. This value of the land from certain historical periods, cultural and geographical opportunities available by using the open. Epic poetry works to contribute to the consciousness of the society. There is a connection between these characteristics and the national romantic style of hearing. Hakan İlhan Kurt poems are examined in different points of view by taking into account the integrity and their diversity in the form of traces, shapes, languages and styles.

Keywords: Hakan İlhan Kurt, poems, monograph, art, history, epic.

ÖN SÖZ

Milletlerde “öz”e dönme süreci duyuş ve düşünüş tarzını etkiler. Millî romantik duyuş tarzı, bu süreçten etkilenimin bir sonucu olarak özellikle Şerif Aktaş tarafından derin bir şekilde irdelenerek açıklanılmaya çalışılır. Ziya Gökalp, Mehmet Âkif Ersoy, Yahya Kemal gibi sanatçılarda farklı cepheleri ön plana çıkararak kendini gösterir. Söz konusu duyuş tarzının zeminini milliyetçilik düşüncesi oluşturur. Bu hareket, tek bir edebî grupta değil, birçok edebî toplulukta kendine yer bulur. Hatta Servet-i Fünûn şairleri tarafından üstat olarak kabul edilen Abdülhâk Hamit Tarhan’da da romantik bir tarzın yansımaları görülür. Hakan İlhan Kurt, kendi “ben”ine yönelik içe kapanışı simgeleyen şiirler kaleme almış olsa da edebî poetikasını millî romantik duyuş tarzı üzerine şekillendirir. Sanatçı, özünü meydana getiren kaynaklar çizgisinde şiir yazmaya özen gösteren isimlerdendir.

Şair hakkında yüksek lisans ya da doktora düzeyinde akademik bir çalışma yapılmaması, *Hakan İlhan Kurt’un Hayatı, Sanatı ve Şiirleri Üzerine Bir Araştırma* adlı bu çalışmanın yapılmasına gerekçe oluşturmuş, mevcut kaynakların üzerine şairden alınan bilgiler eklenilerek sanatçı ve eserleri hakkında değerlendirmeler yapılmıştır. Hakan İlhan Kurt, eser üretmeye devam eden bir şairdir. Sanatçının var olan, yani 2014-2017 yıllarını kapsayan eserleri çalışmaya konu olmuştur.

Kendisiyle yapılan görüşmeler ve çeşitli kaynaklardan yapılan taramalarla elde edilmiş bilgiler, çalışmanın ikinci bölümü olan “Hayatı, Kişiliği ve Dünya Görüşü, Sanat Hayatı, Eserleri” kısmını oluşturmuştur. Bu bölümde “biyografik okuma” yöntemi ışığında da değerlendirmeler yapılmıştır.

Şairin poetikasını belirlemek gayesiyle “Sanat ve Edebiyat Üzerine Düşünceleri” başlığını taşıyan üçüncü bölüm hazırlanmıştır. Burada kuramsal yazılarından ve şiirlerinden yola çıkılarak tespitlerde bulunulmuştur.

Hakan İlhan Kurt’un şiirleri, dergilerde yayımlanan ve kitaplarından derlenen eserleri vasıtasıyla içerik, şekil, dil ve üslûp yönünden incelenmiştir. Bu analizler ayrı bölümler hâlinde sunulmuştur.

Dördüncü bölümde şiirlerinin içerik bakımından tespiti, şiirlerinde kullandığı temler tespit edilerek oluşturulmuştur.

Beşinci bölümde şiirlerinin şekil bakımından incelenmesi ele alınmış olup şiirlerinin estetik yönü açığa çıkarılmıştır.

Altıncı bölümde şiirleri dil ve üslûp yönünden irdelenmiş, kullandığı edebî dilin özgünlüğüne katkısı incelenmiştir.

Tüm bölümlerin genel olarak değerlendirilmesi “Sonuç” kısmında belirtilmiştir. Varılan sonuçların genel olarak Türk edebiyatı, hususiyette ise Türk destan şiiri bakımından önemi belirtilmiştir.

“Kaynakça”da çalışma için başvuru kaynak künyeleri verilmiştir.

Çalışma esnasında beni yüksek lisans yapmaya yüreklendiren ve benden liderlik tavrını esirgemeyen, bana yol gösteren, tecrübelerinden, engin fikirlerinden ve akademik donanımından istifade ettiğim, Yeni Türk Edebiyatı alanını sevdiğim Danışman Hocam, Doç. Dr. Mehmet SOĞUKÖMEROĞULLARI'na teşekkür ederim. Ayrıca çalışmanın hazırlanmasında emeği bulunan Hakan İlhan KURT'a samimiliği ve nezaketinden ötürü teşekkürlerimi sunarım.

ÖZLEM KIZILCIK

Temmuz, 2018

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. MİLLÎ ROMANTİK DUYUŞ TARZI	1
İKİNCİ BÖLÜM	4
2. HAYATI, KİŞİLİĞİ ve DÜNYA GÖRÜŞÜ, SANAT HAYATI, ESERLERİ .	4
2.1. HAYATI.....	4
2.1.1. Doğumu, Çocukluğu, Yetiştirme Ortamı	5
2.1.2. Anne ve Babası	8
2.1.3. Öğrenim, Çalışma Hayatı ve Askerliği.....	8
2.1.4. Evliliği ve Ailesi	9
2.2. KİŞİLİĞİ ve DÜNYA GÖRÜŞÜ	10
2.3. SANAT HAYATI.....	13
2.4. ESERLERİ.....	16
2.4.1. Şiir Kitapları	16
2.4.1.1. Köl Tigin Ünlemesi.....	16
2.4.1.2. Eleğimsağma (Gülizâr Divânı)	18
2.4.1.3. Kutalmıışoğlu Süleymanşâh Ululaması	19
2.4.1.4. Belemir	20
2.4.1.5. Tamga.....	21
2.4.2. Süreli Yayınlardaki Şiirleri ve Yazıları	22
2.4.2.1. Şiirleri.....	22
2.4.2.2. Yazıları.....	26
2.4.3. Çeşitli Eserlerde Yer alan Şiirleri	26
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	27
3. SANAT VE EDEBİYAT ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ	27
3.1. SANAT	27

3.1.1. Sanatın Tanımı	27
3.1.2. Sanatın Niteliği ve İşlevi.....	28
3.1.2.1. Sanat ve kalıcılık:.....	28
3.1.2.2. Sanat ve yalnızlık	29
3.1.2.3. Sanat ve evrensellik.....	30
3.1.2.4.Sanat ve yenilik	30
3.1.2.5. Sanat ve güzellik	31
3.1.2.6. Sanat ile duygu ve idea	32
3.1.3. Sanat ve Gelenek	33
3.1.4. Sanat ve Siyaset	35
3.2. EDEBİYAT	36
3.2.1. Şiir.....	36
3.2.1.1. Şiir ve sanat.....	36
3.2.1.2. Şiir ve şair	37
3.2.1.3. Şiir ve dil.....	38
3.2.1.4. Şiir ve özgünlük	39
3.2.1.5. Şiir ve tarihsellik	41
3.2.2. Edebiyatın Diğer Bilimlerle İlişkisi	43
3.2.2.1. Edebiyat – tarih	43
3.2.2.2. Edebiyat - sosyoloji.....	45
3.2.2.3. Edebiyat - coğrafya	46
3.2.3. Edebî Şahsiyetler	47
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	53
4. ŞİİRLERİNİN İÇERİK BAKIMINDAN İNCELENMESİ	53
4.1. TEMALAR	53
4.1.1. Bireysel Temalar	53
4.1.1.1. Aşk	54
4.1.1.2. Sevgi.....	60
4.1.1.3. İnanma İhtiyacı.....	76
4.1.1.4. Ayrılık	78
4.1.1.5. Hüzün	79
4.1.1.6. Özlem	83
4.1.1.7. Umut / Umutsuzluk	87

4.1.1.8. Zaman.....	91
4.1.1.9. Şehir	94
4.1.2. Sosyal Temalar	95
4.1.2.1. Millî duygular	95
4.1.2.2. Halk kültürü ve yerlilik	98
4.1.2.3. Tarihçilik ve tarih şuuru	102
BEŞİNCİ BÖLÜM	113
5. ŞİİRLERİNİN YAPI BAKIMINDAN İNCELENMESİ	113
5.1. Nazım Birimi	113
5.2. Nazım Biçimleri.....	115
5.2.1. Geleneğe Bağlı Nazım Biçimleri.....	115
5.2.1.1. Halk şiirinden geliştirilen nazım biçimleri.....	115
5.2.1.2. Divan şiirinden geliştirilen nazım biçimleri.....	116
5.2.2. Yabancı Edebiyatlardan Alınan Nazım Biçimleri	117
5.2.2.1. Çapraz uyak.....	117
5.2.2.2. Düz uyak	118
5.2.3. Serbest Nazım Şekilleri	118
5.2.3.1. Eşit düzenli serbest biçimleri	119
5.2.3.2. Karışık düzenli serbest şekiller	119
5.3. Ahenk.....	120
5.3.1. Ses Tekrarları.....	121
5.3.1.1. Kafiye.....	122
5.3.1.2. Ünsüz ahengi.....	124
5.3.1.3. Ünlü Ahengi	132
5.3.2. Kelime Tekrarları.....	136
5.3.2.1. Mısra başı ve sonu tekrarı	136
5.3.2.2. Mısralar Arası Kelime Tekrarları.....	138
5.3.2.3. İkilemeler	142
5.3.3. İfade Tekrarı	145
5.3.4. Mısra Tekrarı	146
5.3.4.1. Nakarat	146
5.3.5. Ses Dalgalanması.....	148
5.3.5.1. Vezin	149

5.3.5.2. Ünlem.....	150
ALTINCI BÖLÜM	152
6. ŞİİRLERİNDE DİL VE ÜSLÛP	152
6.1.Dil	152
6.1.1. Dil Sapmaları	152
6.1.1.1. Yazım sapmaları.....	153
6.1.1.2. Ses sapmaları.....	154
6.1.1.3. Dilbilgisi sapmaları	154
6.1.1.4. Tarihsel Dönem Sapmaları.....	155
6.1.1.5. Kişileştirme	156
6.1.2. Konuşma Dili.....	157
6.1.2.1. İkilemeler	157
6.1.2.2. Ünlemler.....	157
6.1.2.3. Deyimler.....	158
6.1.3. Cümle.....	158
6.1.3.1. Kurallı cümle.....	158
6.1.3.2. Devrik cümle.....	159
6.1.3.3. Soru cümlesi.....	159
6.1.3.4. Bağlaç cümlesi	159
6.1.3.5. Ulanıtı.....	160
6.1.4. Dilde Tasarruf Yolları.....	161
6.1.5. Söz Dağarı.....	163
6.2. ÜSLÛP.....	163
6.2.1. Şiirlerinde Üslûp Türleri.....	164
6.2.2. Edebî Sanatlar	167
6.2.3. İmgeler	169
6.2.3.1. Yaygın imgeler.....	170
6.2.3.2. Batık imgeler	171
6.2.3.3. Radikal imgeler	171
6.2.3.4. Yoğun imgeler.....	172
6.2.3.5. Süsleyici, coşkun, bayat imgeler	172
SONUÇ	173
KAYNAKLAR	178

EKLER	182
ÖZGEÇMİŞ	193

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.3.1. Hakan İlhan Kurt'un Bestelenmiş Şiirleri.....	14
Tablo 5.1.1.1. Nazım Birimi.....	114
Tablo 5.1.1.2. Bentlerin Düzen Dağılımı	114

KISALTMALAR

A.g.e.	:Adı geçen eser
A.g.g	:Adı geçen görüşme
A.g.y.	:Adı geçen yazı
A.g.r.	:Adı geçen röportaj
ev.	:eviren
Haz.	:Hazırlayan
s./ss.	:Sayfa/sayfalar
c.	:Cilt
S.	:Sayı
Bkz.	:Bakınız
TDK	:Türk Dil Kurumu
Doç. Dr.	:Doçent Doktor

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. MİLLÎ ROMANTİK DUYUŞ TARZI

Daha çok şiir etrafında teşekkül eden Türk edebiyatı, Tanzimat’la birlikte yönünü Batı’ya çevirerek geniş bir ivme kazanır. “Tanzimat hareketinin ferdi merkez eden yapısı vardır.”¹ Ancak millî hassasiyet, Batılılaşma karşısında kendi değerlerini öne çıkarmak isteyen, halk şiirini metot olarak ele alan, millet kavramının içini dolduran şairler ortaya koyar.

Millet diye adlandırılan olgu kültür, dil gibi çeşitli yönlerden birbirinden ayrılmış farklı kesimlere işaret eder. Bunun bir nehir metaforuyla açıklanması mümkündür. Bütün nehirler içinde su bulundurması bakımından birbirine benzer. Ancak her nehri besleyen farklı kaynaklar bulunur. İnsan topluluklarının bir araya gelmesiyle oluşan millet de böyledir.² “Millet, fertleri kan ve âhlak bağlarıyla birbirine bağlanmış bir cemiyettir.”³ Şerif Aktaş’a göre millet şöyle tanımlanır:

“Kısaca millet, ortak tarihi geçmiş olan insan topluluğunun belli bir mekânda sahip olduğu hususiyetlerin, aklı ve iradî olarak değerlendirilmesi sonucu organize hâle gelmiş bir hüviyet ile karşımıza çıkar.”⁴

Kültürel kodların oluşumunda da etkin olan millet olgusu romantik bir çizgi içinde aydın ve sanatçılar için önemli bir ilham kaynağı olur. Millî romantik duyuş tarzı Şerif Aktaş tarafından kullanılarak bu kavramdan “sosyal ve tarihi tekevvün” içinde kendi “ben”ini hissetmesi ve ortaya çıkarmasına sebep olan ruh hâli kastedilir. Millî romantik açılım birdenbire ortaya çıkmaz, ilmî çalışmalarla ilerleme ve gelişme

¹ Nurettin Öztürk. (2001). *Türk Edebiyatında İnsan*. Atatürk Kültür Merkez Yayını, Ankara, s.250.

² Şerif Aktaş. (1996). “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı”. *Türkiye Günlüğü*, S. 38, s.171.

³ Hüseyin Nihâl Atsız. (2015). *Makaleler III*. İrfan Yayıncılık, İstanbul, s.206.

⁴ Şerif Aktaş. (1996). “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı”. *Türkiye Günlüğü*, S. 38, s.171.

imkânı bulur.⁵ O hâlde bu duyuş tarzı toplumların kültürel ve tarihi birikimlerini anlamlı hâle getirerek milleti oluşturan unsurlara kaynaklık etmektedir.

Millî bir duyarlılığa sahip olmak bu duyuş tarzı için önemlidir. Hatta Şerif Aktaş'a göre kendi toplumunun değerinden kopan insanlara aydın denilmemelidir. Aydın bu noktada milletine özgü duyuş tarzıyla kendi toplumunun değerlerini yorumlayan ve açığa çıkaran kişidir.⁶ Bu durumda toplumdaki aydınlara büyük sorumluluk yüklenir.

Tek bir edebî toplulukta ortaya çıkamayacak kadar geniş bir havuz içinde bulunan millî romantik duyuş tarzı çeşitli edebî toplulukları oluşturan önemli bir kaynaktır. Yani farklı başlıklar altında kendini ifade etme olanağı bulur. Nitekim Beş Hececiler, bu duyuş tarzını kendisine şiar edinmiş topluluklardan biridir. “Özellikle Millî Mücadele yıllarında edebiyatımıza giren “Anadolu”, coğrafyası ve insanıyla Beş Hececiler’in şiirlerine de konu olur.”⁷ Öte yandan bu duyuş tarzı Şerif Aktaş’ın araştırmalarıyla Mehmet Âkif Ersoy, Yahya Kemal gibi şairlerde vücut bulurken, metafizik endişe içinde görülen Abdülhâk Hâmit’te de görülür. “Psikolojik çatışma, romantik duyuş tarzıyla birleşerek Hâmit’e görünenden görünmeyene, soyuttan somuta geçiş hazırlamıştır.”⁸ Netice olarak bu duyuş tarzı dar bir kalıba sığdırılmayacak kadar geniş bir yapı içinde seyretmektedir.

Hakan İlhan Kurt, tarih bilinci ile destan şiirlerini, romantik ya da coşumcu denilen akımın etkisiyle millî bir yapı içinde işler. Tarihi geçmiş olaylar silsilesinden öte bir kimliğe kavuşturarak maziyi gururla yâd eder. Ecdadın hamasi niteliğini öne çıkarmakla milletin destanını tarihi olaylar etrafında şiirleştirir. Böylelikle tarihin nesilden nesile aktarılmasına katkıda bulunur. Şerif Aktaş'a göre “bu sanat eserini bir tezin eline vermek değil insanî olanı sanatın dikkat ve hassasiyeti ile yorumlayarak zenginleştirmektir.”⁹ Böylelikle millî hafıza zenginleme, gelişme hatta yenilenme imkânı bulur.

⁵ Şerif Aktaş. (1996). “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı”. *Türkiye Günlüğü*, S. 38, s.173.

⁶ Şerif Aktaş. (1996). “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı”. *Türkiye Günlüğü*, S. 38, s.173.

⁷ Duygu Kuş. (2014). “Beş Hececiler’de Bir Değer Olarak Millî Romantik Duyuş Tarzı.” *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C: 17, S, 32, A, s.130.

⁸ Şerif Aktaş. (1996). “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı IV.: Abdülhak Hâmit Tarhan (1852-1937)”. *Türkiye Günlüğü*, S. 41, s.99.

⁹ Şerif Aktaş. (1996). “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı II”. *Türkiye Günlüğü*, S. 39, s.171.

Millî romantik duyuş tarzı bünyesinde kimlik farkındalığını taşıır. “Kimlik; tarih, soy ve coğrafya ve ortak inancı bütünleyen kutsal değerlerin toplamıdır.”¹⁰ Ortak kök unsurlarını içererek, ortak geçmiş bilinci sunan “tarihsel tabaka” sonucunda ortaya çıkan millet olgusunu içeren ürünlerden biri de şiirlerdir.¹¹ Şiir, her milletin kendi kültürü içinde önemli bir yer tutması bakımından toplumlara millet bilinci vermesi ve onları belli amaçlara yöneltip yönlendirmesiyle öne çıkar.¹² “Kimlik kurma ya da toplumsal kimlik kazanımı, sadece ben’in birey olarak varlık alanı oluşturmasını değil toplumların devamı anlamını da içerir.”¹³ Edebî ürünler bu anlamda değerlidir. Destanlar ya da destan şiirleri, millî kimlik özelliği taşıyan ve dil varlığının temeli mahiyetinde görülen edebiyatın ait olduğu kültür dairesi içinde gelişmesine olanak sunmuş ürünlerdir.¹⁴ Şairin iki destan şiir kitabı çalışması bu romantik açılımın varlığı ile yazılır. Diğer iki kitabında daha öznel bir “ben” etrafında teşekkül eden şiirler yazmış olsa da bu, onun millî duyarlılıkla örülü poetikasına gölge düşürmez. Çünkü “Her parça bütünle olan ilişkisine göre algılanıp kavranabilir.”¹⁵ Şair kimlik kurucu ve kültür aktarıcı bir dinamizmin milletin bünyesinde saklı olduğunu bilir. Nitekim millî unsura kaynak oluşturan destan şiirleri ancak bir kültür ya da tarihi içselleştirmiş kişiler tarafından bedî ve hamasi özellikler dikkate alınarak yazılır.

Hakan İlhan Kurt, millî romantik açılımın etkisiyle kalemini kullanan sanatçılardandır. Şairin özellikle sanat yaşamına ve şiirlerine dair çözümlemeler bu bilgiler ışığında açıklanılacaktır. “Bir edebiyat eseri okuyucusuna sırayla haz, örnek ve bilgi vermek için kaleme alınır.”¹⁶ Hakan İlhan Kurt şiirlerinin bu sınıflandırma içindeki yeri de belirlenilecektir.

¹⁰ M. Fatih Kanter. (2017). *Millî Edebiyat Dönemi Türk Şiirinde Benlik Algısı ve Kimlik Kurgusu*. Kitabevi Yayınları, İstanbul, s.304.

¹¹ Kanter. a.g.e., s.210.

¹² Doğan Aksan. (2005). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*. Engin Yayınları, Ankara, s.7.

¹³ M. Fatih Kanter. (2017). *Millî Edebiyat Dönemi Türk Şiirinde Benlik Algısı ve Kimlik Kurgusu*. Kitabevi Yayınları, İstanbul, s.77

¹⁴ Nuray Odacı. (2016). “Oğuznâmecilik Geleneği ve Millî Destan Şairimiz Basri Gocul.” *Türk Bilig*, S. 32. s.234.

¹⁵ Kubilay Aktulum. (2004). *Parçalılık Metinlerarasılık*. Öteki Yayınevi, Ankara, s. 86.

¹⁶ Nurettin Öztürk. *Türk Edebiyatında İnsan*.(2001). Atatürk Kültür Merkez Yayını, Ankara, s.451.

İKİNCİ BÖLÜM

HAYATI, KİŞİLİĞİ ve DÜNYA GÖRÜŞÜ, SANAT HAYATI, ESERLERİ

2.1. HAYATI

Edebî eserde anlatılan olayların yazarın veya şairin hayatıyla bağlantısı edebiyat araştırmacılarının üzerinde durdukları konulardandır. Bu konuyla ilintili geliştirilen “biyografik okuma” yöntemi, sanatçının hayatı ve düşünceleri ile eseri arasında bağlantı kurarak metni anlamlandırmaya yöneliktir.¹⁷ Okur merkezli kuramlardan biri olan alımlama estetiğine göre okur tarafından geliştirilen metinde okura bütün olarak verilen bir anlam yoktur. Burada metinle okur arasında bir alışverişten söz etmek gerekir.¹⁸ Şairlerin hayatı ile eserleri arasında organik bağ bulunur. Okura dönük eleştiri kuramlarında okur merkezli kuramların zayıf yönleri üzerinde durulur. Şairin hayatı üzerinden eserlerini okumak fikri ise özellikle sanatçıya dönük eleştiri metodunun ilgi sahasına girer. Çünkü “anlatımcılık kuramının en önemli özelliği, sanatın ne olduğu sorusuna cevap verirken sanatçıya, onun yaşantısına yönelmesiydi.”¹⁹ Buradan hareketle “biyografik okuma” yöntemi şairi daha iyi tanımak için kullanılan yöntem olarak dikkat çeker. Sanatçılarla ilgili bilgi sağlayan mekanizmalar konusunda biyografik çalışmaların yanı sıra şairlerin mısralarıyla hayatları arasında bağlantı bulunduğu görüşünden de hareket etmek elzemdir. “Bir şair üzerine yargılar verebilmek için onu yazdığı dilde okumak gerekir.”²⁰ Bu “dil” ifadesi daha karışık bir yapıda düşünülürse bu yapı, okuyucuyu şiirin anahtar ifadelerine hatta şaire de götürür. Yani şiiri yazarın hayatı ve kişiliği

¹⁷ Mehmet Soğukömeroğulları ve Osman Eroğlu. (2014). Seyfettin Başçılar Hayatı Sanatı Düşünce Yazıları ve Bütün Şiirleri. Palet Yayınları, Konya, s.11.

¹⁸ Berna Moran. (2011). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*. İletişim Yayınları, İstanbul, s.242.

¹⁹ Moran. a.g.e., s.131.

²⁰ Mehmet Fuat. (2004). *Çağını Görebilmek*. Adam Yayınları, İstanbul, s.63.

çerçevesinde okumak da gerekir. Böylelikle sanat eserleri hazırlayıcısından ve yaratıcısından izler taşımış olur. Sanat, tek ve biriciktir. Öte yandan “sözlü anlatıma dayalı bir sanat yapıtının içerdiği konu ile gerçek yaşamın olguları arasında özdeşlik aranması öteden beri süregelen bir yaklaşımdır.”²¹ “Yazarlar eserlerinde kendi kişiliklerini yansıttıklarına göre, bu eserlerden yazarın kişiliğini çıkarabiliriz.”²² Yazarı eseri yazmaya iten nedenler arasında çıkarımlar yapmak eserlerden anlaşılır. Bu durum Hermeneutik²³ edebiyat kuramına uygun bir sirkülasyona sahiptir.²⁴ Bu kuramın çıkış noktası okura ulaşmış bir yapıtın tümüyle yazarının olmasıyla ilgilidir. Böylelikle yapıt, tinsel, özdeksel gibi çeşitli unsurlarla her türlü yoruma açık ve karmaşık bir alandır.²⁵ Malraux’nun bir kahramanı, insan yaptığı şeyse eserlerim bu çerçevede dönen bir söyleşi der. O hâlde insan yaptığı şeyse, aynı zamanda yazdığı şeydir.²⁶ Bu göstergeler dizini altında Hakan İlhan Kurt’un hayatı, kişiliği, vs. mısralarından yola çıkılarak da incelenilecektir.

2.1.1. Doğumu, Çocukluğu, Yetişme Ortamı

Şair, Afşar boyundan gelen bir babanın ve Menemencioğulları mensubu bir annenin üçüncü çocuğu olarak 1976 yılında Tarsus’ta dünyaya gelir.²⁷ Türkler aslen göçebe bir kavme mensuptur. Sadece ekonomik faaliyetler açısından değil sosyal muhteva yönünden de göçebe yaşam tarzına sahiptir.²⁸ Sanatçı Türk kökenli ve yerleşik düzenin zıddı yörük bir aileden gelir. Bir şiirinde bu duruma vurgu yapılır.

Bildiğin Yörük çocuğuyum ben;
Avlanmışlığım vardır benim, bu dağlarda,
Şu vâdilerde davar gütmüşlüğüm
Ve o ırmaklarda çimmişliğim vardır elbet.
Bildiğin Yörük çocuğuyum...
 (“Bildiğin Yörük Çocuğuyum Ben”, *Belemir*, s. 20)

²¹ Mehmet Yalçın. (2010). *Şiirin Ortak Paydası I Şiir Bilimine Giriş*. İkaros Yayınları, İstanbul, s.71.

²² Berna Moran. (2011). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*. İletişim Yayınları, İstanbul, s. 133.

²³ Hermeneutik, yazılı metinleri ve onların yorumlanmasını model alan yöntem olarak dikkat çeker. Bkz: Metin Toprak. (2003). *Hermeneutik (Yorum Bilgisi)*. Bulut Yayınları, İstanbul, s.10.

²⁴ Metin Toprak. (2003). *Hermeneutik (Yorum Bilgisi)*. Bulut Yayınları, İstanbul, s.51.

²⁵ Tahsin Yücel. (2011). *İnsan Yazdığı Şeydir*, Mukadder Özgeç (Haz.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, s.149.

²⁶ Yücel. a.g.e., s.185.

²⁷ Hakan İlhan Kurt. (2015). *Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.5.

²⁸ İbrahim Kafesoğlu. (1997). *Türk Millî Kültürü*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.32.

Hakan İlhan Kurt, ailesinin kendisinin doğduğu gün olarak eyyam-ı bahûr ifadesini kullandıklarını belirtir.

“Annem, ‘eyyam-ı bahûr’da doğduğumu söylerdi; babam, 3 Ağustos’ta doğduğumu... Doğum tarihim 4 Ağustos 1976 olarak nüfusa kaydetmişler. Eyyam-ı Bahûr’u merak ederdim, çocukken... Anneannem, Ağustos ayının ilk haftası derdi; annem, yılın en sıcak günleri. Daha sonraki yıllarda öğrendim, 31 Temmuz ile 7 Ağustos arasındaki buhar günler olduğunu.”²⁹

Bir kitabına isim olan Belemir diğer adıyla mavikantaron, baharda buğday tarlalarında mor renkli çiçekler açan bir bitki ve peygamber çiçeğidir.³⁰ “Belemir” başlıklı şiirini çocukluğuna atfederek, “*belemir; haylaz çocukluğumun en mahzun aşkıdır.*”³¹ der. Çocukluğunda dağda, bayırda koşarken kanayan dizinin acısının belemir çiçeğinin yarasına konulmasıyla hafifletilmeye çalışıldığını belirtir. Yaranın üzerine belemir çiçeğinin konulması Konargöçer Türkmenlerin bir geleneğidir.³² Belemir çiçeği ona çocukluğunu hatırlatan, çocukluğundan izler taşıyan bir semboldür.

“Hepsi Gitti Geri Dönen Olmadı”³³ başlıklı şiirine çocukluk günlerinin izlerini yansıtır. Söz konusu şiir Muhammed Hüseyin Şehriyar’ın “Heyderbaba’ya Selam” şiirinin etkisiyle yazılır.³⁴ Bu şiirde Türk değerlerine sahip çıkan biri olarak akraba terimlerini kullanır. “Türkçenin dikkate değer özelliği, akraba terimleri bakımından zenginliğidir. Böylesine zengin bir kavramlar dizisi, Türklerin aile mefhumuna verdiği büyük önemi göstermektedir.”³⁵ Aile kavramına verdiği önemle birçok akrabası birtakım günlük olaylarla örülü olarak mısralar kümesinde yer alırken geçmişe izlenimci bir yaklaşımla seyahat edilir.

Dağ aşardık unuturduk orucu
Yol keserdi gece seyri korucu
Bir zahmetin ardı tadı yorucu
Palamutla gür ormanı elerdik.
Tanda şehrin uykusunu delerdik.

²⁹ 17 Ağustos 2017 Tarihli Görüşme.

³⁰ TDK. (2009). Türkçe Sözlük. TDK Yayınları, Ankara, s.1354.

³¹ 22. Hazar Şiir Akşamları: 2014, Elazığ, https://www.youtube.com/watch?v=m3C_-L_Nn6w, (15.08.2017).

³² Misli Baydoğan. (2018). Belemir. *Türk Edebiyatı Dergisi*, S.533, s.81.

³³ Hakan İlhan Kurt’un bu şiiri çocukluk yılları anısına yazılmış olup herhangi bir kaynaktan yer almaz.

³⁴ a.g.g.

³⁵ Tuncer Baykara. (2009). *Türk Kültür Tarihine Bakışlar*. Öncü Basımevi, Ankara, s.169.

Kabase'de Hasbi Emim nefesi
 K r keklikler doldururdu kafesi
 Taş armudu alma heybe kefesi
 Yıgılırdı emm'oğlular b lerdik.
 Eşek binip, at sektirip gülerdik.³⁶

Sanatçının  ocukluğu farklı akraba efratlarıyla geçer. O, anneannesinin söylediği Türkmen deyişleri, köylü hik yeleri,  ocuk masalları ve atasözleri ile büyür. Yörük kültürü de alan Şair Türklük algısı ve bilinciyle yetişir.

“Okul  ncesi yaşamımda, annemin de babamın da memur olması münasebetiyle ya anneannemin yanında annemin köyünde, ya da büyükbabamın yanında babamın köyünde idim. Her iki köyde de günlerim, dağlarda yahut vadilerde k  kbaş hayvanlar gütmekle ya da bağda, bahçede uğraşmakla geçerdi. Anamın köyünde teyze çocuklarımla beraberdim, babamın köyünde amca  ocuklarımla.”³⁷

Türk kadını hem Türk devlet teşkilatının içinde hem de sosyal hayatta tarih boyunca hemen her yerde Őerefli ve mukaddes bir konumda bulunur.³⁸ Türk kökenli aileye mensup Şairin hayatında anneanesi de onun için böyle bir konumdadır. Bir anlamda Şairin anneanesi Türk kadının tarihteki konumlandırılmasına uygun olarak, mecazi anlamda yoksulluktan soyutlanmış hem maddi hem de manevi bir zenginliği bünyesinde barındıran biridir. Konuyla ilgili olarak “Hepsi Gitti Geri Dönen Olmadı” başlıklı Şiirinde Şu ifadelere yer verilir:

Onaltıdan  z gardaşlık sekince
 Gam kasavet toprak dama çökünce
 Nenem hat'a bir koca taş dikince
 Buz terini gök bezine silerdi,
 Soya akıl ırka iman dilerdi.³⁹

Hakan İlhan Kurt, Afşar mensuplu bir aileden gelir. Afşarlar ile Çerkezler arasındaki efsaneleri dinleyerek çocukluğunu geçirmiş olup “Afşar ile Çerkez m nakaşasında dahi düşmanın yiğitliğinden bahsedilirdi”⁴⁰ diyerek entelektüel ve Türk' n asaletini ön plana çıkaran bir ortamda nefes aldığını dile getirir.

³⁶ a.g.g.

³⁷ a.g.g.

³⁸ Tuncer Baykara. (2009). *Türk Kültür Tarihine Bakışlar*. Öncü Basımevi, Ankara, s.171.

³⁹ 17.08.2017 Tarihli Görüşme.

⁴⁰ 27.08.2017 Tarihli Görüşme.

Doğa ve hayvanlarla iç içe bir çocukluk geçiren şair, hayvan ve bitki sevgisi olmayanın insan sevgisi olamayacağı iddiasındadır. Büyüklerinin çınar ağacı ya da kızıl toprağa saygı duymayı öğrettiklerini belirterek bunun vatan sevgisi aşıladığını söyler.⁴¹ Bu durum sanatçının poetikasını şekillendirir.

2.1.2. Anne ve Babası

Şairin annesinin adı Hatice, babasının adı ise İbrahim'dir. Annesi ve babası memurdur. Onların memur olma macerası ise son derece dikkate değerdir. Nitekim sanatçının kitaplarla ve yazıyla geçecek zamanlarının esin kaynağı babası ve annesinin nasıl memur olduğu sorusunun cevabıyla şekillenir.

“Babam ve annem okuma yazma bilmeyen sıradan insanlardı. Fakat babam daha sonra okuma ve yazmayı, mektepsiz kendi çabalarıyla öğrendi. Öğrenmekle de kalmayıp hem anneme öğretti hem de bol bol okudu. Geçimlerini küçükbaş hayvancılarını toplamak, onların bakımını üstlenmekle sağlayan babam davar güderken boş zamanlarını mutlaka eski gazeteleri temin edip okuyarak doldururdu. Bir gün bu şekilde iş başında okuma eylemini gerçekleştirirken orada bulunan eski CHP milletvekili, emin olmamakla beraber, Kasım Gülek⁴² bu davranışı hoş görerek babama bir kart verir. Babam bu vasıtayla şimdiki ismi Tarsus Endüstri Meslek Lisesi olan Tarsus Sanat Okulu'nda hizmetli olarak göreve başlar. Daha sonra annem de santrale alınıp orada memur olur.”⁴³

Hakan İlhan Kurt'un babası, halk tabiriyle denilecek olursa, mürekkep yalamamış ama kendi çaba ve gayretleri neticesinde okuma yazma öğrenmiş biridir. Şairin babası soyut gözlerle yaptığı okumaları tecrübe ederek birçok durumu daha iyi anlayan sağduyulu bir yapıya bürünür. Bu konuda şairin bir anısı şu şekildedir:

“Yıllar sonra babamın vefatı akabinde babamı tanıdığını söyleyen ve babamın iyi bir insan olduğunu ifade eden bir kadın yanıma geldi. Babamla olan macerasını anlattı. O an çok duygulandım ve babamın önemli yanlarını onun yokluğunda da keşfettim. Kadın, köylülerin tavsiyesi üzerine babamdan evinin çatısını yaptırmak için istediği 18 lira yerine tam 26 lira almıştı.”⁴⁴

Sanatçı erdemli bir ailede yetişerek kendi hayat çizgisini bu doğrultuda şekillendirme uğraşındadır.

2.1.3. Öğrenim, Çalışma Hayatı ve Askerliği

Sanatçının öğrenim hayatına bakıldığında oldukça uzun bir süre zarfında bu süreci bitirdiği görülür. İlköğretimini Tarsus Turgut İçgören İlkokulu'nda, ortaöğretimini Tarsus Cengiz Topel Ortaokulu'nda, liseyi ise yine Tarsus Cengiz Topel Lisesi'nde tamamlar. Üniversite eğitiminin ise oldukça zaman aldığını belirten

⁴¹ 13.09.2017 Tarihli Görüşme.

⁴² Şair, Kasım Gülek'i Yörük Türkmenlerine sahip çıkan biri olarak tanıtır.

⁴³ 27.08.2017 Tarihli Görüşme.

⁴⁴ a.g.g.

şair, önce Mersin Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü'nü kazanır, ancak mezun olamaz. Daha sonra af ile birlikte tekrar sınava girer ve bu defa Ömer Halisdemir Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü'nü kazanır, 2002 yılında buradan mezun olur. Kısacası üniversite öğrenimi on bir yıl sürer.⁴⁵ Şair, eğitim-öğretim hayatında mücadeleden ve okumaktan vazgeçmeyen bu konuda fırsatları değerlendiren biridir.

Hakan İlhan Kurt, yaklaşık 8 yıl Tarsus'ta çeşitli yerel gazetelerde çalışır. 2008 yılından itibaren Gaziantep'te özel sektörde işe başlar. 2011 yılında yine burada memuriyet hayatına giriş yapar. 2016 itibarıyla da Mersin'de memuriyet hayatına devam etmektedir. Şair bir kamu görevlisi olarak kitaplar okumaktan, tarih ve edebiyatla ilgilenmekten ayrı olarak, somut ürünlerle de bu konudaki ilgisini ortaya çıkarmaktan geri durmaz.

2.1.4. Evliliği ve Ailesi

1995 yılında evlenen şairin ikisi erkek ortancası kız olmak üzere 3 çocuğu vardır. En büyük oğlu hâlihazırda Ankara Siyasal Bilimler Fakültesi'nde okumaktadır. Ortanca kızı Fen Lisesi'nde öğrencidir. Hakan İlhan Kurt, babasından aldığı okuma aşkını çocuklarına yansıtır.

“Ailede herkesin farklı bir kütüphanesi bulunur. Küçük oğlumun okuduğu kitapları belki şu an üniversite öğrencileri okumamıştır. Özellikle bir kitabı okuduktan sonra kapatmanın verdiği mutluluğa erişmek küçük yaşlarda kazanılır. Esasen çocuklara söylemekten çok rol model olduğum için onlara bu alışkanlığı kazandırdım.”⁴⁶

Çocukları için yazdığı şiirlerden onlara bir hayli muhabbet ve sevgi beslediği anlaşılır. Ayrıca oğlu Muhammed Asri ve İbrahim Alptürk için de şiirler kaleme alır ve henüz yayımlanmamış *Tamga* kitabında bunlara yer verir. Bu şiirlerde Dede Korkut kitabına benzeyen bir seslenişle oğullarına öğüt verme gayesi taşır.

Dinle oğul mert hâddini aşınca
Felek derdi bey bendinden taşınca
Baskın darda gök tepende yaşınca
Dik durmaya bağır veren yer olmaz!

Kurtbala'dan kurt bakışlar pay olur
Gelen gider kalan sözler say olur

⁴⁵ 17 Ağustos 2017 Tarihli Görüşme.

⁴⁶ 27 Ağustos 2017 Tarihli Görüşme.

Anan-baban ak kefende zay'olur
Hâl bilecek gam dökecek ser olmaz!⁴⁷

Çocukları şair için bir umut kaynağıdır. Onları Türk'ün umutlu geleceği adına Türk değerleri etrafında yetiştirir ve hayatlarını Türk değerlerine göre tanzim etmelerini ister.

2.2. KİŞİLİĞİ ve DÜNYA GÖRÜŞÜ

Hakan İlhan Kurt, “Toroslar’ın temiz kar suyuyla cüceren kuzukulağı, tekesakalı, kımı, güneyik, karahindiba, evelik, kazayağı ve keçimemesi adlandırılan yabanda biten doğal bitkilerden yiyerek büyüyen yiğitlerden”⁴⁸ olup kutsanmış değerlerin gölgesine sığınan, dik duruşlu ve vakar biridir. Ayrıca çok okuyan, çalışan, tarihi sadece geçmiş anlar dizgesi olarak kabul etmeyen, bu uğurda üretmeyi seven ve tarihi canlandıran kişidir.

Sanatçı radikal bir bağlılıkla bir kültür dairesinin dinamik bir şahsiyeti olarak görünür. Kişiliği de bu çerçevede gelişme gösterir. Hakan İlhan Kurt, kültürü hayatının her alanına katmak ister. Zira “kültür, yaşanan coğrafyadan, soy hususiyetlerine, insanla insanın ve tabiatın karşılaşmasından doğabilecek bütün meseleleri kapsar.”⁴⁹ Şair çeşitli kültürel unsurları şiirlerine taşır.

Sanatçının kişiliği yetiştiği yerden izler taşır. O, “asabi mizacının yitik Türkmen yüzünü barındırdığını ifade eder.”⁵⁰ Bu bağlamda ortaya çıkan şiirlerinde bu yüzün kâğıda dökülmüş hâli bulunur. Birçok şiirinde bu gür sesini duymak mümkündür. “Bir Türkmen Sagusu’yum Gülizâr Çığlık Çığlık” şiiri bu duruma örnek oluşturur.

Bir Türkmen Sagusu’yum gülizâr çığlık çığlık
kıpkırmızı tütsüler serperim bozkırlara
yamaçları seyrelmiş ve tepeleri basık
gürz yükseltir tanır özgürlüğümü benim

⁴⁷ <http://www.edebiyatdefteri.com/siir/427937/ogul.html>. (Erişim Tarihi: 25/09/2017).

⁴⁸ Ahmet Ali Aslan. (2010). Destan Şairliğine Doğru Yürüyen Oğuz. *Çukurova Sanat Dergisi*, S. 12-13-14, s.9.

⁴⁹ Nevzat Kösoğlu. (2013). *Millî Kültür ve Kimlik*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, ss.87-88.

⁵⁰ Yasin Usta. (2017). Hakan İlhan Kurt ile Röportaj. *Kıstık Sesler Mecmuası*, S. 2, ss.30-32.

ve coğrafyam usulca gömülürken sırlara
aynalarla çevrilir şu günahkâr bedenim
("Bir Türkmen Sagusu'yum Gülizâr Çığlık Çığlık", *Gülizâr Divanı*, s. 41)

Fenomenolojik alanla ilgili araştırmaları bulunan Rogers, her insanın yaşamında bu alanın var olduğundan bahseder. Bu alanın bilinç tarafından temsil edilen yanının benlik olduğunu söyler.⁵¹ Tarih ile bilinç birbiri ile semantik bakımından uyum içindedir. Hakan İlhan Kurt'un benlik bütünlüğü ve kişilik yapısı dünya görüşü hakkında bilgiler sunar.

Düşüncenin sistemleşmiş biçimini dünya görüşü oluşturur. Sanatçının dünya görüşü, insanın varoluşu, anlamı, özü ve mahiyeti ile ilgili sosyolojik, felsefî, dinî, ideolojik anlamda sistemleşmiş bir tasavvurdur. Şairin hayat karşısında aldığı tutumu onun dünya görüşünü verir.⁵² Dünya görüşü ve varlık tasavvuru, insanın varlıktaki yerine ve dünya üzerinde yapıp-ettiklerine kadar uzanan bütüncül bir kavramsal çerçeve içine oturur. İnsanın varlık mertebelerini nasıl idrak ettiği, bir taş ustasının ortaya koyduğu sanat eserinin biçimini dahi belirleyebilmektedir.⁵³ Bu yönüyle dünya görüşü şairlerin eserlerine yansıtılarak Ahmet Hamdi Tanpınar'ın şiiri iç kale sanatı olarak yorumlamasıyla ve bir şiir hâli tanımlamasıyla anlam kazanır.⁵⁴ Bu mülahazaların ışığı altında sanatçının şiirleri poetikasını açığa çıkarır.

Edebiyattaki canlılığı şiir üzerinden yakalamaya çalışan yazarın sanatçı ve fikir adamlığı yönü şair hassasiyeti ile terkip olunca onun santimental bir prototipi çizdiği görülür. Bu duyarlılık şairi millî romantik bir çizgiye ulaştırır. Şiirlerinden birçok mısralar bu kanıya işaret eder.

Kin sırtını dönmeden, sır örtünmeden girdap;
Benden başka kim arar dönerek yitiğini?
Başak tarlası gibi miskin dalında mehtap,
Salınır sağdan sola eşiğime basarak;
Yurt aşkıyla çekerim ruhumun tetiğini,

⁵¹ Esra Aslan. (1992). Benlik Kavramı ve Bireyin Yaşamındaki Etkileri. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, S. 4, s.5

⁵² Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap, Ankara, s.19.

⁵³ İbrahim Kalın. (2010). "Dünya Görüşü, Varlık Tasavvuru ve Düzen Fikri: Medeniyet Kavramına Giriş". *Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, S. 29, C. 16, s.26.

⁵⁴ Ahmet Hamdi Tanpınar. (2000). *Yaşadığım Gibi*. Birol Emir (Haz.), Dergâh Yay., İstanbul, s.351.

Tilkiler ıslık çalar, çakallar yalın ayak...⁵⁵

Ülkücü hareketin içinde adı zikredilen Hakan İlhan Kurt, gelecek adına bu harekete olan güvenini şöyle ifade eder:

“Ülkücü Hareket, her sohbetle her mecliste ifade ettiğim gibi içinden nasıl her dönem Enver Paşa, Atatürk, Türkeş gibi siyasî-askerî dehalar çıkarmışsa; Erol Güngör, Dilâver Cebeci, Basri Gocul, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Hüseyin Nihâl Atsız ve nicelerini çıkartacaktır. 1980 İhtilâli’nden sonra ‘bitti’ denilen hareket, Türkeş Bey’in kutlu önderliğinde yeniden bir toparlanış dönemine girmiştir. Şu an öğrencisinden edebiyatçısına kadar her alanda söz sahibi olmak için yükselişte olan bir hareket görüyoruz. Bu yükseliş, iç terör dönemi diye tabir ettiğimiz 80 öncesi dönemde de vardır. O dönemin koşulları ne kadar çetin olursa olsun yükseliş engellenememiştir. Açık bir örnek istenirse, belki de haberdar olmadık gelişinden lâkin hiç beklemediğimiz anda toprağı çatlatan Aziz Sançar ismi yeterlidir. Bu yükseliş edebî ve sanatsal alanda da görülüyor elbette.”⁵⁶

Ülkücü hareketi benimsemesi onu siyasi ve cemiyet hayatında aktif bir rol üstlenmesine götürür. 2000’li yıllarda Elbirliği Derneği’nin kuruluşunda yer alan sanatçı, Mersin MHP il yöneticiliği yapar. Gaziantep Ülkü Ocakları’nda da yöneticilik görevlerinde bulunur. Ancak edebî hayatını siyasi hayatından ayrı tutar. “Ülkücü edebiyat olmaz, Türk edebiyatı olur”⁵⁷ düşüncesindedir. Daha genel bir perspektifle bir milletin hayatını anlatma telaşı içindedir. O, her kesimden insana okuyuculuk yapmayı ister.

Hakan İlhan Kurt şiirlerinde ülkücü bir dünya görüşünün getirdiği nüvelerle Turan coğrafyası çizer. Zira şiirlerinde Türkmen, Azeri gibi Türk milletlerini çeşitli şekillerde bulmak mümkündür. Azerilerin ulusal kahramanı Mübariz İbrahimov’a⁵⁸ atfedilen bir şiir kaleme alır.

Turan Coğrafyası’nın mukaddes çocuğu Mübariz İbrahimov’a...

Ala gök yakutlara, haktan düşer mi mariz;

Serilsem koyaklara, kay vurur mu oluğu?

Ey civan gövdesiyle tuğ kaldıran Mübariz,

“Ben er doğurdum” diyen analar hiç ağlar mı?

Şanınla alazlarken, onbin yıllık soluğu

Yürek, volkan olur da dağlar kara bağlar mı?⁵⁹

⁵⁵ Hakan İlhan Kurt. (2016). “Çakıroğlu Fırat Ağıtlaması”, *Töre*, S. 35, s.5.

⁵⁶ Yasin Usta. (2017). Hakan İlhan Kurt ile Röportaj. *Kısık Sesler Mecmuası*, S. 2, ss. 30-32.

⁵⁷ 13. 09. 2017 Tarihli Görüşme.

⁵⁸ Mübarizname başlıklı bu şiir 2016 yılında DGTYB (Dünya Türk Genç Yazarları Birliği) tarafından hazırlanan *Azerbaycan Gençler Fonu*’nda yayımlanmıştır.

⁵⁹ Hakan İlhan Kurt. (2017). “Mübâriz-Nâme”, *Ayarsız*, S. 16: Ön Kapak İç.

Onun için toplumsal ahlaklılık önemli bir olgudur. Bu bağlamda hassas bir kişiliğe sahiptir. Özellikle vatan uğruna kahramanlık göstermiş, bu uğurda şehit olmuş kişiler için de şiir yazar. Fırat Yılmaz Çakıroğlu için yazdığı ağıt buna örnek teşkil eder.

Şehit Türk Çocuğu Fırat Yılmaz Çakıroğlu hatıratına.

Şimdi bütün baharlar, senin adınla başlar;
Tâkvim senin adında noktalar sözlerini.
Sıyrılrı ceffelkalem kınından göçmen kuşlar,
O soğuk diyarlardan üstüne göçeklerin;
Sen gülünce kapar mı tabiat gözlerini,
Değişir mi renkleri rengârenk çiçeklerin?⁶⁰

Hakan İlhan Kurt'un şiirleri kişiliği ve dünya görüşünden izler taşıyan bir bütünsellik içindedir. Bu doğrultuda şiirleri poetikasını da çepeçevre sarar.

2.3. SANAT HAYATI

Harold Bloom, uzun soluklu çalışması olan *Etkilenme Endişesi* adını taşıyan kitabında, şiir teorisini bir şairin selefleri ile arasında gerçekleşen Ödipal (Oidipus Kompleksi) ilişki üzerine kurar. Yazar, eserinde bir şairin, başka bir şairi nasıl biçimlendirdiği hatta yarattığı konusu üzerine yoğunlaşır.⁶¹ Bu münasebetle elbette Hakan İlhan Kurt'u da etkileyen şairler bulunur. Şair ortaya koyduğu eserleriyle Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun *Bozkurtların Destanı* adlı şiir kitabında yer alan şu mısralarıyla bağlantılı bir sanat endişesi içindedir:

Geçmiş öğrenelim, gezip anayurtları;
Görelim, hangi tasa öldürmüş bozkurtları!
Çevirelim gözleri on dört asır önceye;
Sonra bugüne dönüp dalalım düşünceye...
Seni özünden vuran düşmanın kimmiş dünkü?
Göreceksin ki, yine aynı düşman, bugünkü!"

...

⁶⁰ Hakan İlhan Kurt. (2016). "Çakıroğlu Fırat Ağıtlaması", *Töre*, S. 35, s.5.

⁶¹ Harold Bloom. (2008). *Etkilenme Endişesi – Bir Şiir Teorisi*. Metis Eleştirisi, İstanbul, s.51-52.

Bu düğümleri bir bir çözeceksin burada;
Bir gelecek sezeceksin, kanayan her yarada!

Sonra okuyup ulu atalar erdemini,
Duyacaksın o büyük günlerin özlemini!
Göreceksin ki, eşsiz yiğitlerin nicesi

Ölmüş... Yaşasın diye, büyük Türk düşüncesi!
Bileceksin, bu yolda nasıl akmış kanımız...⁶²

Arif Nihat Asya, Behçet Kemal Çağlar, Attila İlhan, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Basri Gocul, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Osman Türkay, Ali Akbaş gibi çağdaş destan yazarlarımızın silsilesini devam ettiren Hakan İlhan Kurt, özellikle bu isimlerden etkilenir. Bir destan şairi olarak destan geleneğine inanmış ve bu yolda karar vermiş bir isim olarak değerlendirilen⁶³ şairin sanat hayatı da bu çerçevede şekillenir.

Töre, Kurgan Edebiyat, Siyah-Beyaz Kültür, İnziva, Herfene, Yeni Düşünce, Başarı Edebiyat, Yör-Türk, Temrin, Şiar ve çeşitli yerel edebiyat dergilerinde birçok şiiri yayımlanır. 2014 yılında 22. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları'na resmî olarak davet edilir ve "Belemir" adlı şiiriyle bu uluslararası edebî etkinlikte kürsü alır. Birçok şiiri bestelenir, ses sanatçıları ve müzik grupları tarafından icra edilir.⁶⁴ Bestelenmiş şiirlerini bir tablo hâlinde belirtmek gerekir.

Tablo 2.3.1. Hakan İlhan Kurt'un Bestelenmiş Şiirleri

Şiir Adı	Besteleyeni	Seslendiren
Asma Kilit	Ömer Şener	Grup Volkan
Bahtım Saçlarında Bir Şehir Şimdi	Emin Demir	Emin Demir
Bayır Bucak Marşı	Rahmet Safa Ulusoy	Rahmet Safa Ulusoy
Belemir	Mustafa Altunkaynak	Grup Volkan
Bir Semaver Faslı	Emin Demir	Emin Demir
Bizden Sorulur	Arif İnan Yıldırım	Arif İnan Yıldırım
Bu Aşk Senden Sorulacak	Ömer Şener - Mustafa A.	Grup Volkan

⁶² Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu. (2016). *Bozkurtların Destanı*. Türk Edebiyatı Vakfı, s.11.

⁶³ Ahmet Ali Aslan. (2010). Destan Şairliğine Doğru Yürüyen Oğuz. *Çukurova Sanat Dergisi*. S.12-13-14, ss.10-11.

⁶⁴ Hakan İlhan Kurt. (2015). *Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.1.

Bu Aşk Senden Sorulacak	Rahmet Safa Ulusoy	Rahmet Safa Ulusoy
Bu Şehir Tanır Beni	Rahmet Safa Ulusoy	Rahmet Safa Ulusoy
Burnunun Direği Hiç Sızlamaz mı	Raşit Yılmaz	Raşit Yılmaz
Dağlara Çıkarım	Emin Demir	Emin Demir
Doğum Günü	Emin Demir	Emin Demir
Fırat Yılmaz Çakıroğlu	Mehmet Borukcu	Mehmet Borukcu
Geleceğini Bilsem	Emin Demir	Emin Demir
Mecburiyet Caddesi'nde	Rahmet Safa Ulusoy	Rahmet Safa Ulusoy
Memleket Delisi	Ahmet Şafak	Ahmet Şafak
Mukaddes Sesleniş	Mehmet Borukcu	Mehmet Borukcu
Ne Mutlu Türk'üm Diyene	Atilla Yılmaz	Atilla Yılmaz
Nefes Almak Yaşamak Mı	Rahmet Safa Ulusoy	Rahmet Safa Ulusoy
Ocaklıyım	Ömer Şener	Grup Volkan
Sebeb Eyledim	Emin Demir	Emin Demir
Sen Uğra Yanıma	Emin Demir	Emin Demir
Seni Buralarda Göremiyorum	Rahmet Safa Ulusoy	Rahmet Safa Ulusoy
Seni Çağırıyorum	Rahmet Safa Ulusoy	Rahmet Safa Ulusoy
Seslen Bana	Rahmet Safa Ulusoy	Rahmet Safa Ulusoy
Sevda Güncesi	Emin Demir	Emin Demir
Söyletme Beni	Emin Demir	Emin Demir
Sürgün Aşka	Emin Demir	Emin Demir
Şarkılar Yaptım Sana	Mustafa Beyazkuş	Ahmet Öngel
Telaş	Emin Demir	Emin Demir
Tezkeremiz Mezartaşı	Metehan Temizel	Grup Orhun
Türkistan Marşı	Ömer Şener - Mustafa Altunkaynak	Grup Volkan
Uykusuz Mu Bıraktım	Rahmet Safa Ulusoy	Rahmet Safa Ulusoy
Ülkü Ocakları Gençlik Marşı	Metehan Temizel	Grup Orhun
Yadigâr	Rahmet Safa Ulusoy	Rahmet Safa Ulusoy
Ay Dolunlu Dağlardan	Alperen Kekilli	Alperen Kekilli
Yeter De Artar Bile	Emin Demir	Emin Demir

90'lı yıllarda belirli günlerde beş altı kişiyle meşrubat içip ev ortamında edebî sohbetler yapıp yazdıkları şiirleri tenkit ederek olgunlaşmaya çalışan genç şairler topluluğunda bulunduğunu söyleyen sanatçı⁶⁵, o zamanlar için en büyük hayalinin Elazığ'da düzenlenen "Hazar Şiir Akşamları"na⁶⁶ katılmak, o etkinliği en azından izleyebilmek olduğunu belirtir.⁶⁷ Seneler sonra 2013 yılında sanatçı hayalin ötesinde bir duruma geçerek oraya şair olarak davet edilir, burada "Belemir" adlı şiirini okur. Bunun yanı sıra Oğuzeli Kültür Merkezi, Gaziantep Türk İslam Vakfı, Ülkü Ocakları gibi pek çok platformda şair olarak şiirleriyle boy gösterir. Bu

⁶⁵ 13. 09. 2017 Tarihli Görüşme.

⁶⁶ 1992 yılından bu yana sürdürülen Uluslararası Şiir Festivali.

⁶⁷ 13. 09. 2017 Tarihli Görüşme.

bağlamda her anlamda üretken biridir. Yazan ve yazdıklarını yayan, yazılarına canlılık veren bir sanatçdır.

Hakan İlhan Kurt, yurt içinde pek çok sanatsal etkinliklere katılır. Bu etkinliklere katılmaya da hâlen devam etmektedir. Sanatçının aldığı ödüller vardır. PTT Ankara Genel Müdürlüğü'nden şiirleriyle derece alanşair, Gümüşhane Belediyesi'nden de bir ödül alır. Ayrıca katıldığı “Hazar Şiir Akşamları”nda bir plaket kazanır.

2.4. ESERLERİ

Sanatçının hâlihazırda 4 basılmış şiir kitabı bulunur. Bunun yanı sıra *Tamga* adını verdiği 1 şiir kitabı da basıma hazır hâdedir. Aynı zamanda şairin *Türkmenya / Akkoyunlu-Karakoyunlu Cenknâmesi* ile *Afşar Nadir Şâh Bağlılaması* adlı iki destan şiiri çalışması da hazırlanmaktadır. Bunların dışında Süreli Yayınlarda çıkan şiir ve deneme tarzı yazıları edebiyat dünyasına açık hâdedir.

2.4.1. Şiir Kitapları

2.4.1.1. *Köl Tigin Ünlemesi*

1. Baskı: Kurgan Edebiyat Yayınları, Ankara, 2013.

Basılmış ilk şiir kitabıdır. 116 sayfadan müteşekkil kitap, sanatçının edebî kişiliğinin bir panoraması olarak *Kutalmışoğlu Süleyman Şah Ululaması* kitabının ve daha sonra bu minvalde çıkacak olan eserlerinin habercisi gibidir. Yani onun destan şairliği fenomenini ortaya çıkaran ilk kitaptır. Bu kitap ilk etapta *Töre* dergisinde yayımlandıktan sonra Türk dili açısından Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun, destan geleneği adına Prof. Dr. Naciye Yıldız, Türk tarihi yönünden de Prof Dr. Sadettin Gömeç tarafından incelendikten sonra edebiyat dünyasına sunulur.

Tarih alanında derin okumalar ve analizlere sahip olan Hakan İlhan Kurt, Türk tarihinde en az Bilge Kağan kadar önem arz ettiğini düşündüğü Köl Tigin'in doğumunu, savaşlarını, kahramanlıklarını ve ölümünü millî bir şuurla destan havasında nazma çeker. Bu durum şairce, destan yapmaktan destan yazmaya fırsat bulamayan Türk ecdadı için millî bir borç olarak düşünülür.

Köl Tigin, İkinci Doğu Göktürk Kağanlığı'nın önemli simalarından biridir. Türk kahramanlığının tiplerinden ve iftiharlarından birini sergiler. Bilge Kağan, Köl

Tigin sayesinde tahta çıktığını düşünerek onu en yüksek makamlarda tutar, Köl Tigin öldükten sonra da onun adına yazıt diktirir. Böylece önemli bir Türk hakanını unutulmaktan kurtarmış olur.⁶⁸ Bazı Türk tarihi araştırmacıları tarafından Uzun Hasan'ın en az Fatih Sultan Mehmet kadar Türk tarihi için önemli şahsiyet olduğu dile getirilir. Ancak Uzun Hasan, Fatih Sultan Mehmet kadar tarih sayfalarında zikredilmez. Aynı bilinçle Hakan İlhan Kurt Türk tarihine yön vermiş önemli şahsiyetleri nazım olarak işleyerek Türk milletinin meselelerine, tarihine ve kültürüne vakıf olduğuna işaret eder. Bu mülâhazalar ışığında, gayesi Bilge Kağan'ın adı kadar Köl Tigin'in de adının duyulmasına ortam hazırlamaktır.

Köl Tigin bengü taşında şu hitabet unsurları tespit edilir:

1. Doğrudan doğruya hitaplar.
2. Hitap cümleleri.
3. Soru cümleleri.
4. Cümleye önceki cümlenin son kelimesiyle başlama.
5. Toparlama cümleleri.
6. Tekrarlı ifadeler.⁶⁹

Köl Tigin Ünlemesi eserinde tarihle işlenmiş hamasi bir eda yanında yukarıda tespit edilen hitabet unsurlarına da rastlanılır. Bu yönüyle eser, edebî yönden bir zenginlik ile lirizm öğelerini taşır.

Şair dikkat çekmek ya da farklılık arz etmek gayesiyle kitabında dipnotlara fazlaca yer verir. Hatta bu durum destan şiiri kitaplarında görülen bir ilk olma özelliğini taşır. Esasında bu özellik eserin sosyolojik manada bir insan kalabalığından ziyade tarihi nüveleriyle varlık gösteren bir milletin izdüşümünü de gösterdiğini açıklamaktadır. Eser bu yönüyle tarihi vesika özelliği taşır. Kitabın 91. sayfasından itibaren Köl Tigin Anıtı'nın bütün yüzleri orijinal hâli ve günümüz Türkçesiyle verilir. Bu sayede esere bir canlılık katılır. Bireysel kimliğimizin sosyogenetik ve ontolojik temellerle örülü olduğu ve millî bilincin kazandırılmak istenildiği esere yansıyan önemli hususiyetlerdir.

⁶⁸ İlhami Durmuş. (2000). "Köl Tigin Külliyesi Kalıntıları ve Türk Kültür Çevresindeki Yeri". *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, S. 1, s.184.

⁶⁹ Ahmet Bican Ercilasun. (1994). "Köl Tigin Metni Bir Nutuk Metni midir?". *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten 1990*, s.33.

2.4.1.2. *Eleğimsağma (Gülizâr Divânı)*⁷⁰

1. Baskı: Kurgan Edebiyat Yayınları, Ankara, 2013.

2. Baskı: Kurgan Edebiyat Yayınları, Ankara, 2014.

Basılmış kitaplarından olup 176 sayfadan oluşur. İçerisinde 73 adet şiir bulunur.

Kitapta çeşitli temler görülür. Kitaba adını veren Eleğimsağma, gökkuşağı anlamını taşır.⁷¹ Kitabın ismiyle de bağlantılı olarak şairin farklı temleri kullanması anlamlıdır. Nitekim kitabi şairin çalkantılı ruh hâlini yansıttığı bireysel izlekli şiirlerden oluşur. Kitaba ismini veren bir kelime olan “Gülizâr” ise şairin şiirlerinde zaman zaman içini döktüğü ve seslendiği hayalî bir kişidir. Çeşitli güzellik unsurları bu kişiye atfedilir. Bu kişi Abdürrahim Karakoç’un Mihriban’ı gibi bir semboldür. Şiirlerini onun adına yazdığını, ruhuyla ona hitap ettiğini ve içini onun vasıtasıyla döktüğünü şu mısralarıyla dile getirir:

en güzel şiirimi ben sana yazacaktım
dağit endamımı bak segâh “sürgün ülkemde”
ne resimler silindi neleri kaldı yarım
ey Gülizâr sevin ki ruhum kanadı kaldı...
 (“Destan-ı Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s, 65)

Sanatçı, çeşitli toplumsal içerikli iletilerini Gülizâr vasıtasıyla duyurur. Tarihsel göndermeleri bu yolla okuyuculara taşır. Yani, şair ile okuyucu arasında bir köprü metaforunu bu hususta söylemek yanlış olmaz. “Yusuf Yüzlü Olmak Bu Devirde Zor Gülizar”, “Aşk Memleket Memleket” vd. başlıklı şiirleri bu yargıyı destekler. Hakan İlhan Kurt, Gülizâr adıyla ilgili şunları beyan eder: “Şiirlerde kullandığım, ‘Gülizâr’ kavramı mahremim ve ‘Gül Bahçesi’, özgür coğrafyamdır. Zirâ, kimlerin kız kardeşi olduğu yahut kimin kızı olduğu, tevafuk ile beyândır.”⁷² Bu isim şairin çeşitli düşünce ve duygularını okuyucuya taşır.

Kitapta çoğu şiirlerin başında ya bir ayetten alıntı ya da herhangi bir şairin mısraları vardır. Sanatçının kendi deyimiyle bu şiir için bir girizgâhtır.⁷³ Bu durumda “metin tekbiçimli bir yüzey olmakla kalmayıp çokboyutlu bir uzam durumuna

⁷⁰ Bu kitabın çalışmamızda son baskısı kullanılacaktır.

⁷¹ TDK. (2009). Türkçe Sözlük. TDK Yayınları, Ankara, s.622.

⁷² E: 2. Hakan İlhan Kurt. “Bir Şâir Cevvâli”.

⁷³ 17 Ağustos 2017 Tarihli Görüşme.

geldiğinden, örgü ele alınan metni yazının-metnin işleyişini çözümlenmeye olanak sağlayan bir araç olur.”⁷⁴ Yani, elbette bu girizgâhlar şiirle bağlantılı olan ya da şiire ilham sağlayan içeriklere sahiptir.

Şiirlerin biçim özellikleri dikkate değerdir. Eserdeki şiirlerde dikkat çeken bir ayrıntı, noktalama işaretlerinin kullanılmamış olmasıdır. Noktalama işaretleri sadece şiire girizgâh için kullanılan alıntı parçalarda bulunur. Dinamik bir bütünlük içinde kimi ritmik ve müzikal ögeler şiirde benzetme ve tasvirlerle birlikte fazlaca yer alır. Hatta bu ritmik unsuru bozmamak adına şiirin başlığı küçük harflerle yazılır. Sadece “Kalırdım” adlı şiirde mısralardaki ilk kelimeler büyük harfle başlar. Melankoliye yaslanan bir lirizm de şiirlere egemendir. Bu şiirlerinde anlamı savruk sözcüklerle zaman zaman imgelere başvurulur.

Mısralarda dilsel kırılmalara rastlanılmakla birlikte Arapça-Farsça terkiplerden de yararlanır.

Netice itibarıyla bu kitap sanatçının şairlik yeteneğini ortaya koymaya çalıştığı bir kitaptır. Bu yüzden burada genel olarak bireysel temler dikkat çekicidir. Metinsel içe kapanış, bireysel temler ve çeşitli duygulanımlarla kendine yer bulur.

2.4.1.3. Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması⁷⁵

1. Baskı: Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2015.

2. Baskı: Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2016.

115 sayfadan müteşekkil eser, sanatçının destan şairliği vasfını pekiştiren kitabıdır.

İki kitabından sonra yazmaya ara verdiğini ifade eden Hakan İlhan Kurt, onu tekrar yazmaya Ahmet Şafak’ın Timur ile Karınca⁷⁶ adlı parçasının teşvik ettiğini söyler.⁷⁷ Bir anlamda bu kitabın hazırlanmasını teşvik eden kişi Ahmet Şafak’tır.

Eserin yazılış düzeni şairin *Köl Tigin Ünlemesi* adlı eserine benzer. Kitapta Anadolu Selçuklu Devleti’nin kurucusu Kutalmışoğlu Süleymanşâh’ın Anadolu’ya gelişi, gösterdiği kahramanlık mücadeleleri, Anadolu’nun Türkleşmesi hususundaki

⁷⁴ Kubilay Aktulum. (2004). *Parçalılık Metinlerarasılık*. Öteki yayınevi, Ankara, s. 152.

⁷⁵ Bu kitabın çalışmamızda ilk baskısı kullanılacaktır.

⁷⁶ Timur ile Karınca hikâyesi nâmi diğer Aksak Timur’un karınca ile karşılaşmasından sonra yaptığı tüm savaşları azimle kazanmasını içeren bir anlatıdır. Çünkü küçük bir karıncanın neleri başarabildiğine şahit olunmuştur.

⁷⁷ 13. 09. 2017 Tarihli Görüşme.

faaliyetleri ve ölümü işlenir. Başlıklar hâlinde bir bütünlük içinde verilen konu silsilesi dipnotlarla da süslenerek tarihi perspektife ışık tutar. Eserin sonunda yer alan “Kutalmışoğlu Süleymanşâh Sagusu” onun ölümünden duyulan acıyı dile getiren ve yiğitliğine vurgu yapılan lirik bir şiidir.

Kompozisyon olarak destanlarda, destan anlatma geleneğine uygun bir yapı bulunur. Bu gelenek başlangıç, asıl destan ve bitiriş bölümlerinden müteşekkildir. Söz konusu bu kitapta da bu sıralama az çok muhafaza edilir. Bu yapı yalın ve canlı bir üslûpla oluşturulur.

Kitabın birçok yerinde “Allah tek kul Muhammet” (Türk tevhidi) sözü farklı şekillerde tekrarlanır. Elbette bunun özel bir sebebi vardır. Hakan İlhan Kurt, Kutalmışoğlu Süleyman Şâh’ın bir şehri almadan önce Türk tevhidi istediğini okur ve Türk tevhidini değişik formatlarla kullanmış olur.

2.4.1.4. *Belemir*

1. Baskı: Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2017.

Kitapta 64 adet şiir bulunur. Bireysel izlekli şiirleri barındıran eserde toplumsal temalara da rastlanılır. Örneğin, “Güce Tapanların Ülkesinde Asiyim” başlıklı şiiri toplumsal bir yergiyi işler.

Belemir adını taşıyan kitabın ismi şairin çocukluğundan taşıyan bir anıyı simgelemektedir. Bu yüzden bu kitapta çocukluğunda yaşadığı bozkır kültüründen, dağlardan izler görülür. Geçmişe duyulan özlemi mısralarıyla gidermek ister. Bu kitaptaki şiirlerinde özellikle hüznün ön plandadır.

Şiirlerinde öz Türkçe kelimelere yer verdiği gibi izafet tamlamalarını da kullanır. “Mâbed-î Bûsem” başlıklı şiiri bu tamlamaya örnektir. Ancak *Eleğimsağma* kitabında görülen divan şiirine yakın bir üslûp burada görülmez. Bu kitapta halk şiirine yakın örnekler yer alır. Şiirlerde hece ölçüsünün ve dörtlük nazım biriminin sıkça kullanılması bu yargıyı destekler. Öte yandan biçim olarak belli bir standarda ulaşılmaya çalışılır. Birtakım şiirlerinde mısra tekrarlarıyla ahenk sağlanmaya çalışılır. “Şarkılar Yaptım Sana” şiiri buna örnektir.

2.4.1.5. Tamga

Basımı yapılmamış eserlerinden biri olan bu esere “damga” kelimesinin Eski Türkçedeki şekli olan “tamga” kelimesi başlık olarak uygun bulunur. Türk edebiyatında damga kelimesinin fonksiyonuna bakıldığında Hakan İlhan Kurt’un eserine bu ismi tesadüfi vermediği anlaşılır.

“Türklerin eski geleneklerinden biri de damgalamak veya damga vurmaktır geleneği olup bu gelenek Türk boylarının ayırıcı özelliği olarak karşımıza çıkar. Gerek Divanü Lugati’t-Türk’te gerekse Ebu’l Gazi Bahadır Han’ın Şecere-i Terâkime adlı eserinde Türk boy damgalarını bulmak mümkündür. Türklerdeki bu gelenek diğer akraba Orta Asya topluluklarında da görülmektedir.”⁷⁸

Kitap farklı bölümlerden müteşekkildir. Kitabın içinde “Ayımça Kız” ile “Malazgirt’e Söz Gerek” adlı bölümler yer alır. Bu bölümler kendi arasında bir bütünlük teşkil eder. Ayımça Kız, Hüseyin Nihâl Atsız’ın *Ruh Adam* kitabının başında yer alan Uygurca masalın bugünkü Türkçeye tercümesi⁷⁹ olan ve bu masaldaki kişilerden Açığma Kün’e benzer niteliklere sahiptir. Divançe olarak adlandırılması mümkün olan bu bölümde şair rüyasında bu kızı gördüğünü ve rüya vasıtasıyla bu kitabı yazdığını belirtir.⁸⁰ “Halk kültürü açısından bakıldığında rüya; destan, halk hikâyesi, masal, efsane gibi anlatım türlerinde yer alan ve gelecekte olacakların işaretlerini verebilen motif olarak tanımlanmaktadır.”⁸¹ Bu motif bu bölümde farklı terminoloji içinde görülür. Ayımça Kız bölümünde dikkat çeken bir başka teknik ise bu bölüme başlarken Cemal Safi’nin mısraından alıntılama yapılmasıdır. “Malazgirt’e Söz Gerek” adlı bölümde ise 26 Ağustos 1071 tarihli bu savaşın destansı bir şekilde izlenimleri anlatılır.

Eser, Azerbaycan’ın ulusal kahramanı Mübariz İbrahimov’a ithaf edilen “Mübarizname” şiiriyle başlar. Bunun yanı sıra eserde Doğu Türkistan’ın bağımsızlığı için mücadele etmiş olan “Osman Batur Betiği” adlı şiir de bulunur. “Türkmen Dağı’na Doğru” adlı şiirine de bakıldığında şairin bu eserinde Turan coğrafyasına göre hareket ettiğini söylemek mümkündür.

⁷⁸ Funda Toprak. (2011). “Defter-i Cengiz-nâme’de Boy Nişanları ve Damgalar”. *Turkish Studies, Volume 6/1 Winter*, s.544.

⁷⁹ Hüseyin Nihâl Atsız. (2004). *Ruh Adam*. İrfan Yayıncılık ve Tanıtım Limited Şirketi, İstanbul, s.11.

⁸⁰ 27 Ağustos 2017 Tarihli Görüşme.

⁸¹ Savaş Kurt - Beyza Kurt .(2015). The Dream in the Turkish Government Tradition. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 22, s.242.

Sanatçının oğlu Muhammed Asri için Asr suresinden bir alıntı ile başladığı ve diğer çocukları için de kaleme aldığı şiirler bu eserin içindedir. Buradaki şiirlerinde hamasi ve coşkulu bir üslup kullanılır. Şehit Fırat Yılmaz Çakıroğlu⁸² için bir ağıtın da yer aldığı görülür. Eser daha çok toplumsal temli halk şiiri örnekleri içerir.

2.4.2. Süreli Yayınlardaki Şiirleri ve Yazıları

2.4.2.1. Şiirleri⁸³

(2011). “Getir Gülizâr Getir”, *Siyah Beyaz Dergi*, 4: 12.

(2011). “Yusuf Yüzlü Olmak Zor Bu Devirde”, *Kurgan Edebiyat*, 4: 44-45.

(2011). “Mübâriz-Nâme”, *Siyah Beyaz Dergi*, 4: 16.

(2011). “Gün Secdeye Varıyor Saçlarında”, *Siyah Beyaz Dergi*, 3: 6.

(2011). “Bu Bir Celâli Bağrıdır Kraliçem”, *Siyah Beyaz Dergi*, 3: 7.

(2011). “Ve İnsan Buna Ne Oluyor Dediği Zaman”, *Siyah Beyaz Dergi*, 2:

3.

(2011). “Yirmialtı Aralık Hislenişi”, *Kurgan Edebiyat*, 1: 18-19.

(2011). “Aşkın Rehinesiyim”, *Kurgan Edebiyat*, 3: 43.

(2012). “Ata'dan Öteye”, *Siyah Beyaz Dergi*, 7: 5.

(2012). “Ant”, *Siyah Beyaz Dergi*, 7: Arka Kapak İç.

(2012). “Devlet Kuran Devlet Türk”, *Siyah Beyaz Dergi*, 6: 4.

(2012). “Göğlek”, *Siyah Beyaz Dergi*, 6: 12.

(2012). “Bir Türkmen Sagusuyum”, *Siyah Beyaz Dergi*, 5: 8.

(2012). “Yirmi Altı Aralık Hislenişi”, *Siyah Beyaz Dergi*, 5: 9.

(2012). “Osman Batur Betiği”, *Siyah Beyaz Dergi*, 5: 10.

(2012). “Üç Gül Teleği Ölüm ve Bir Doğum Günüdür”, *Kurgan Edebiyat*, 10: 53.

(2012). “Diyar İçinde”, *Töre*, 7-8: 14.

(2012). “Köl Tigin Ünlemesi – V”, *Töre*, 6: 33.

(2012). “Köl Tigin Ünlemesi – IV”, *Töre*, 5: 24.

(2012). “Törelenin”, *Töre*, 2: 5.

⁸² 20 Şubat 2015'te Ege Üniversitesi'nde başlayan öğrencilerin kavgası sonrası Fırat Yılmaz Çakıroğlu isimli ülkücü öğrencinin hunharca bıçaklanarak öldürülmesi olayıdır.

⁸³ Şairin şiirleri hâlihazırda da çeşitli dergilerde yayımlanmaktadır. Ele geçildiği ölçüde şiirleri toplanmıştır.

- (2012). “Köl Tigin Ünlemesi – III”, *Töre*, 4: 22.
- (2013). “Sen Benden Kaçıyorsun”, *Siyah Beyaz Dergi*, 9: 16.
- (2013). “Seslen Bana”, *Siyah Beyaz Dergi*, 9: 17.
- (2013). “Âh-ı Sûretten”, *Siyah Beyaz Dergi*, 8: 4.
- (2013). “Bir De Muhammed'im”, *Siyah Beyaz Dergi*, 8: 5.
- (2013). “Diyar İçinde”, *Temrin Dergisi*, 58: 6.
- (2013). “Gün Secdeye Varıyor Saçlarında”, *Herfene Edebiyat*, 14: 16.
- (2013). “Mâbed-i Bûsem”, *Töre*, 12: 16.
- (2013). “Ya Dağıl Benimle Ya Beni Topla”, *Töre*, sayı 19
- (2014). “Bildiğin Yörük Çocuğuyum Ben”, *Yör-Türk Dergi*, 114: 3.
- (2014). “Gün Aydı Günaydınım”, *Başarı Edebiyat*, 1: 14.
- (2014). “Beni Tanır Postacılar”, *Başarı Edebiyat*, 2: 2.
- (2014). “Bu Aşk Senden Sorulacak”, *Başarı Edebiyat*, 3: 2.
- (2014). “Göğsüm”, *Başarı Edebiyat*, 4: 3.
- (2014). “İsrâr Etmeyeceğim”, *Başarı Edebiyat*, 5: 3.
- (2014). “Karşılarım Gadani”, *Başarı Edebiyat*, 6: 4.
- (2014). “Belemir”, *Başarı Edebiyat*, 7: 4.
- (2014). “Seni Çağırıyorum”, *Başarı Edebiyat*, 8: 4.
- (2014). “Beni Tanır Postacılar”, *Yeni Düşünce Dergisi*, 764: 47.
- (2014). “Afşaroğlu Alparslan”, *Yeni Düşünce Dergisi*, 765: 51
- (2014). “Atsız Ata Betiği”, *Yeni Düşünce Dergisi*, 766: 46.
- (2014). “Devlet Kuran Devlet Türk”, *Yeni Düşünce Dergisi*, 769: 67.
- (2014). “Mübâriz-Nâme”, *Yeni Düşünce Dergisi*, 770: 52.
- (2014). “Osman Batur Betiği”, *Yeni Düşünce Dergisi*, 771: 42.
- (2014). “Postacıyım”, *Yeni Düşünce Dergisi*, 772: 45.
- (2014). “Turaç-Nâme”, *Yeni Düşünce Dergisi*, 773: 56.
- (2014). “İsrar Etmeyeceğim”, *İnziva*, 1: 9.
- (2014). “Duruşun Düşer Şehre”, *İnziva*, 2: 5.
- (2014). “Pusatsız Savaşçılar”, *Yeni Düşünce Dergisi*, 762: 37.
- (2014). “Bildiğin Yörük Çocuğuyum Ben”, *Yeni Düşünce Dergisi*, 763: 49
- (2014-2015). “Asiyim”, *Başarı Edebiyat*, 9: 4.
- (2015). “Kalırdım”, *Başarı Edebiyat*, 10: 4.

- (2015). “Bir Şiir Kadar Yakınındayım”, *Başarı Edebiyat*, 11: 4.
- (2015). “Kavgayla Sınama Yâr”, *Kurgan Edebiyat*, 10: 53.
- (2015). “Annen Darılır Sonra”, *Kurgan Edebiyat*, 26: 36.
- (2015). “Susuyorum Adın Geçince”, *Herfene Edebiyat*, 18: 12.
- (2015). “Bir Semaver Faslı Gece”, *Herfene Edebiyat*, 17: 5.
- (2015). “Yaşlanıyorum”, *Yeni Düşünce Dergisi*, 779: 55.
- (2015). “Türkmen Dağı'nda”, *Yeni Düşünce Dergisi*, 780: 48.
- (2015). “Seni Bu Gece Uykusuz Mu Bıraktım”, *Töre*, 28: 8.
- (2015). “Susuyorum Adın Geçince”, *İnziva*, 3: 13.
- (2015). “Uykusuz Mu Bıraktım”, *İnziva*, 4: 13.
- (2015). “Bildiğin Yörük Çocuğuyum Ben”, *Şiar*, 3: 19.
- (2015). “Bir Şiir Kadar Yakınındayım”, *Şiar*, 2: 36-37.
- (2015). “Güce Tapanların Ülkesinde Asiyim”, *Kurgan Edebiyat*, 27: 80.
- (2016). “Titreşir Alevimiz Kandilimiz”, *Ayarsız*, 2: Ön Kapak İç.
- (2016). “Kalmadı Tahammülüm”, *Ayarsız*, 3: 23.
- (2016). “Belemir”, *Ayarsız*, 4:13.
- (2016). “Turaç-Nâme”, *Ayarsız*, 6: 19.
- (2016). “Gül Vakti Gülizâr'ın”, *Ayarsız*, 7: 29.
- (2016). “Bildiğin Yörük Çocuğuyum Ben”, *Ayarsız*, 9: 23.
- (2016). “Ayrıştık”, *Töre*, 44: 4.
- (2016). “Çakıroğlu Fırat Ağıtlaması”, *Dokuz Kalem Dergisi*, 3: Arka Kapak İç.
- (2016). “Kavgayla Sınama Yâr”, *Edebice*, 2: 38.
- (2016). “Sen Benden Kaçyorsun”, *Edebice*, 4: 19.
- (2016). “Çakıroğlu Fırat Ağıtlaması”, *Töre*, 35: 5.
- (2016). “Bir Şiir Kadar Yakınındayım”, *Töre*, 37-38: 6.
- (2016). “Deliye Çıkacak Adım”, *Töre*, 36: 5.
- (2016). “Geleceğini Bilsem”, *Töre*, 41: 8.
- (2016). “Atsız Ata Betiği”, *İnziva*, 5: 7.
- (2016). “Çakıroğlu Fırat Ağıtlaması”, *İnziva*, 6: 5.
- (2016). “Sen Benden Kaçyorsun”, *Herfene Edebiyat*, 22: 4.
- (2016). “Ey Aşk Diriltme Beni”, *Herfene Edebiyat*, 21: 13.

- (2016). “Bir Emir Cümlesinden Bu Kadar Mı Uzaksın”, *Kısık Sesler*, 3: 39.
- (2016). “Sen Çay Demlerdin”, *Töre*, 40: 8.
- (2016). “Ben Beklerdim”, *Kurgan Edebiyat*, 34: 39.
- (2016). “Sen Benden Kaçıyorsun”, *Kurgan Edebiyat*, 33: 34.
- (2016). “Annen Darılır Sonra”, *Şiar*, 6: 16.
- (2016). “Gül Vâkti Gülizâr'ın”, *Kurgan Edebiyat*, 32: 54.
- (2016). “Bildiğin Yörük Çocuğuyum Ben”, *Kurgan Edebiyat*, 31: 26.
- (2016). “Turaç-Nâme”, *Serencam Dergisi*, 3: 18-19.
- (2016). “Çakıroğlu Fırat Ağıtlaması”, *Şiar*, 7: 12.
- (2016). “Pusatsız Savaşçılar”, *Şiar*, 5: 22.
- (2016). “Her İsyanın Mahşeri”, *Şiar*, 4: 18.
- (2017). “Şipal”, *Ayarsız*, 11: 23.
- (2017). “Pusatsız Savaşçılar”, *Ayarsız*, 12: Ön Kapak İç.
- (2017). “Bir Merhaba De”, *Şiar*, 11: Arka Kapak Dış.
- (2017). “Osman Batur Betiği”, *Kurgan Edebiyat*, 37: 26.
- (2017). “Kim Bilir Belki Bir Gün”, *Töre*, 46: 10.
- (2017). “Göğsüm”, *Edebice*, 6: 54.
- (2017). “Bir Semaver Faslı Gece”, *Edebice*, 8: 29.
- (2017). “Ansam Şayet Adım”, *Şiar*, 10: 13.
- (2017). “Mübâriz-Nâme”, *Ayarsız*, 16: Ön Kapak İç.
- (2017). “Sorgu Dehlizinden Not – Dört”, *Ayarsız*, 17: Ön Kapak İç.
- (2017). “Yazamıyorum”, *Ayarsız*, 18: 41.
- (2017). “Tevek”, *Kısık Sesler*, 8: 30.
- (2017). “Ziyân Eyledin”, *Dokuz Kalem Dergisi*, 4: 21.
- (2017). “Sebep Eyledim”, *Kurgan Edebiyat*, 35: 36.
- (2017). “Gün Aydı Günaydınım”, *Ayarsız*, 14: Ön Kapak İç.
- (2017). “Bahtım Saçlarında Bir Şehir Şimdi”, *Ayarsız*, 13: Ön Kapak İç.
- (2017). “Atsız Ata Betiği”, *Ayarsız*, 15: Ön Kapak İç.
- (2017). “Sefir Günlüğümde”, *Şiar*, 8: 7.
- (2017). “Temâşam”, *Şiar*, 9: 27.

2.4.2.2. Yazıları

(2015). “Sükût Neyi Hâlleder?”, *Herfene*, 20: 13.

(2015). “Sanat Nedir?”, *Kısıık Sesler*, 7: 39.

(2016). “Sükût Neyi Hâlleder?”, *İnziva*, 5: 29-30.

2.4.3. Çeşitli Eserlerde Yer alan Şiirleri

Metinlerarasılık yöntemiyle birtakım şiirleri bazı eserlerine yansıtır. Hakan İlhan Kurt’un, Hasan Aktaş’ın *Çağdaş Türk Şiirinde Bitkiler Âlemi Mecmuası*⁸⁴ adlı kitabının 256. Sayfasında “Bildigin Yörük Çocuğuyum Ben” adlı şiiri yer alır.

Çeşitli romanlarda da şiirleri bulunur. Ayla Koca, *Kayıp Kurban*⁸⁵ adlı romanının 312. Sayfasında şairin “Telaş” adlı şiirine yer verir. Yine İsmail Gümüş, *Hançer*⁸⁶ adlı romanının 11. sayfasına “Malazgirt’e Söz Gerek” adlı hamasi nitelik taşıyan şiirini alır.

⁸⁴ Hasan Aktaş. (2015). *Çağdaş Türk Şiirinde Bitkiler Âlemi*. Yort Savul Yayınları, Edirne.

⁸⁵ Ayla Koca. (2016). *Kayıp Kurban*. Ren Kitap.

⁸⁶ İsmail Gümüş.(2015). *Hançer*. Profil Yayıncılık, İstanbul.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SANAT VE EDEBİYAT ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ

3.1. SANAT

3.1.1. Sanatın Tanımı

Sanat mefhumu tarihi süreç içinde fonetik sanatlarla⁸⁷ ilgilenen araştırmacılar da dâhil birçok düşünürün dikkatini çeker. Nitekim dünya tarihine bakıldığında devletler, milletler, ülkeler olmadan da sanat hep vardır. Sanat dünya döndükçe her zaman var olacak ve gelişmeye odaklı kalacaktır.⁸⁸ Esasında sanatın var oluş tarihi insanlık tarihi kadar eski görünür.

Hakan İlhan Kurt, hem şair hem de bir sanat adamıdır. Onun dünya görüşü ve yaşam biçimi sanatına yansır. Sanatın ne olduğu konusunda düşünen şair, “Sanatın tanımı olur mu? Birbirine benzeyen, hatta birbirine karşıt yahut birbirini bütünleyen yüzlerce tanım yapılabilir. Yani sanatçı kadar sanat tanımı vardır.”⁸⁹ diyerek sanatı dar bir kalıp içine sığdırmaz ve sanatı sübjektif bir yapı içine yerleştirir. Ona göre sanat, her şeyden evvel basit ve sıradan şeylerin üstünde etkileyici fonksiyonu olan bir uğraştır.

“Sanat, hissin ses, söz, figür veyahut çeşitli hammaddeler kullanılarak, ifade, arz ile vücut bulduğu ve sanatçıdan başka insanlarda da hayranlık, heyecan uyandıran eylemler bütünüdür.”⁹⁰

Sanat bünyesini farklı unsurların bir araya gelmesi olarak düşünür. “Sanat sistematığı bünyesinde zekânın, his ile bütünleşmesi yahut ilahî ve beşerî etkilerin

⁸⁷ İsmail Çetişli, *Batı Edebiyatında Edebî Akımlar* adlı eserinde edebiyatı musiki ile birlikte fonetik sanatlar arasına dâhil eder (Çetişli, 2013: 17).

⁸⁸ Çağatay Akengin. (2014). “Sanat İdeoloji Politika İlişkileri”. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 2, S. 4, s.149.

⁸⁹ Hakan İlhan Kurt. (2015). “Sanat Nedir?”, *Kısıt Sesler*, S. 7, s.39.

⁹⁰ Hakan İlhan Kurt. (2015). “Sanat Nedir?”, *Kısıt Sesler*, S. 7, s.39.

paradigmaları, sarmalları görmezden gelinemez.”⁹¹ diyerek şair, sanatı hem ilham gücüyle Tanrısal bir yapı hem de bir yetenek olarak tanımlar.

3.1.2. Sanatın Niteliği ve İşlevi

Sanatçının aforizma niteliğindeki sözlerinden, mısralarından ve sanatı anlatan yazılarından sanat ile ilgili görüşlerini ve sanatın işlevi hususundaki yaklaşımlarını sistematize etmek mümkündür. Bunun yanı sıra sanatçıyla ilgili yapılan görüşmelerden de bu mevzudaki düşüncelerini bir bağlam içine yerleştirmek gerekir. Bu bağlam sanatın nitelikleri ve işlevleriyle ilgilidir.

3.1.2.1. Sanat ve kalıcılık:

Einstein’in izafiyet teorisinden günümüze gelen süreçte farklı anlamlar içeren geçmiş, gelecek meselesi yüzyıllardır tartışılmaktadır. Öncelikle şunu söylemek gerekir: “Değerleri yaratan teknoloji değil, insandır.”⁹² Bu noktada insanın kalıcılığa ulaşmasının bir şekli de sanat eserleriyle. Şairleri ölümsüz kılan yazdığı mısralardır. Yapıtlar yaratıcılarından sonra da yaşama olanağı bulur.⁹³ Dolayısıyla sanatın tartışılması zemini sağlam bir temele oturur.

Sanatçı ve izleyici arasında kadim ilişki kuranparadigmalar, sanata şiir penceresinden bakan Hakan İlhan Kurt’un mısralarına şu şekilde yansır:

Mahşere dek mühürlüdür, adımızla yurdumuz;
Hâk yolunda, Hakk’a doğru göğü yırtan ordumuz...
Kabuğunu çatlatacak alaz tutmuş tohumuz,
Sonsuzluğa yeminlidir, pusatlanmış ruhumuz!⁹⁴

Hakan İlhan Kurt, Türk tarihinden aldığı ilhamla eskimeyecek mısralar bıraktığından söz eder:

Kim sahiplenir bilmem; yüklemi eskise de
Öznesi hiç eskimez kurduğum cümlelerin...
(*Belemir*, s. 11)

⁹¹ Hakan İlhan Kurt. (2015). “Sanat Nedir?”, *Kısıt Sesler*, S. 7, s.39.

⁹² Erol Güngör. (2010). *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.37.

⁹³ Tahsin Yücel. (2011). *İnsan Yazdığı Şeydir*, Mukadder Özgeç (Haz.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, s.187.

⁹⁴ “Tezkeremiz Mezartaşı” bestelenen şiirler arasındadır. Grup Orhun tarafından seslendirilmiştir.

Sanat, soyut bir yapı içindedir. Nasıl ki kültür, soyut bir yapı içindeyse, sanat da bir kültür ürünü olarak soyut niteliklere sahiptir.⁹⁵ Burada kalıcılığı simgeleyen esas soyutluk “ruh” kavramıdır. Şairin sanat ve kalıcılık arasındaki kurduğu ilişki ruh kavramına binaen Yahya Kemal Beyatlı’nın bu konudaki görüşleriyle uygundur. Yahya Kemal, poetikasını yansıtır nitelikte olan *Edebiyata Dair* adlı kitabında bu minvalde düşünceler belirtir. O, şiirde lisan, zevk, fikir, mazmun gibi şiire dair tüm unsurların eskidiğini yalnız, aşkın her dem taze kalıp eskimediğini savunur.⁹⁶ Elbette onu eskitmeyen unsur, Hakan İlhan Kurt’un da şiirlerinde dile getirdiği kolektif bilinçle örülü bir “ruh” mefhumudur. Hakan İlhan Kurt’ göre şairi “bir tespih dizimi zamanı çağın ötesine götürebilecek imân etmişliği ve inanmışlığıdır.”⁹⁷ Bu ruh, inanmışlıkla örülü manevi bir iklim hazırlar.

3.1.2.2. Sanat ve yalnızlık

Sıradanlığı reddeden, bir ideoloji içinde hareket eden sanatçıların yalnız kalması ideal bir durum olarak görülür. “İdeoloji, toplumsal gerçekliği çarpıtma ya da gizleme anlamında, ya güdülenimleri ya işlevleri, ya da her ikisi bakımından aslında yanlış olan fikirler üretmesinden dolayı, karşı çıkılabilir bir şey olarak görülebilir.”⁹⁸ İdeolojiler çok katmanlı iki uç arasında, farklılığı içeren kutuplar bağlamında katı sınırlar çizmeyi sever.⁹⁹ Sanatın ideoloji ile olan ilgisi şairin yalnızlığına kaynak olan unsurlardandır.

Ne çok ölüm varmış oysa,
Ne çok parıldayan yıldız...
Yurt bildiğin kana doysa,
Er dediğin yapayalnız...¹⁰⁰

Bir ideoloji içinde poetikasını şekillendiren Hakan İlhan Kurt, yiğit insanın yalnızlığına dikkat çeker. Ancak, yiğit kişilerin “parıldayan yıldız” imgesiyle ölümsüzlüğü yakaladıkları vurgulanır.

⁹⁵ İsmail Tunalı. (2012). “Soyut’un Sanattaki Anlamı”. *İstanbul Üniversitesi Felsefe Arkivi Dergisi*, S. 22-23, s.84.

⁹⁶ Yahya Kemal Beyatlı. (2010). *Edebiyata Dair*. İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul, s.40.

⁹⁷ Ek.2: Hakan İlhan Kurt. Bir Şair Cevvali.

⁹⁸ Terry Eagleton. (2005). *İdeoloji*, Muttalip Özcan (Çev.), Ayrıntı Yayınları, İstanbul, s.73.

⁹⁹ Terry Eagleton. (2004). *Edebiyat Kuramı*, Tuncay Birkan (Çev), Ayrıntı Yayınları, İstanbul, s.167.

¹⁰⁰ <https://www.facebook.com/hakan.ilhan.kurt.siiirleri/photos>. (Erişim Tarihi: 07.05.2018).

3.1.2.3. Sanat ve evrensellik

Sanatta sadece doğada ve insan yaşamında var olan olguların değil düşüncenin, duyguların ve heyecanın dışavurumunu da bulmak mümkündür. Bu durum ise insan soyunda var olan evrenselliğe götüren bir terminolojiye sahiptir.¹⁰¹ Çünkü tüm insanların acı, mutluluk, sevinç gibi ortak duygular içeren azığı vardır.

Gelenekle beraber yerelliği öne çıkaran şair, yerellik yelpazesi altında evrenselliğe de ulaşmaya çalışır. Söz konusu bu düşünce yerellik olmadan evrensellik de olmaz tezine dayanır. “Evrenselliği kabul edilen hemen her değer başlangıçta belli bir mekâna ve insan topluluğuna aittir, mahallîdir.”¹⁰² Şair bu bağlamda edebiyatın sınır tanımadığını, siyasî sınırlara mahkûm edilemeyeceğini savunur.

“Türk yurdu Türkmenistan sınırları içerisinde işlenen kimin edebiyatıdır? Yahut Azerbaycan’da harman bulan edebiyatın mâliki kimdir? Bir Kerküklü, ‘Türkmenem’ haykırışını kimin edebiyatıyla kulaklarımıza nakşeder? Ya Çolpan’ın Güzel Türkistan şiiri? Muhammed Hüseyin Şehriyâr’ın Heyder Baba şiirini, Tahran’dan ibaret Fars Edebiyatı’nın bir ürünü mü zannediyorsunuz? Haydi, Türkiye Siyasî Haritası’ndan mütevellid bir Türk Edebiyatı’nda kır saçıyla bir Cengiz Aytmatov, mağrur duruşuyla bir Cengiz Dağcı var edelim... Bölünmüş, parçalanmışsa bir kudret, hükme cesaret eder mi?”¹⁰³

Sanatçı diğer Türk devletlerinin sanatsal ve kültürel ürünlerini öne çıkarmamız gerektiği düşüncesini taşır. Bu arzuların temelinde Turancılık fikri bulunur.

3.1.2.4. Sanat ve yenilik

Toplumlar gelişmeye devam ettikçe, sanatta da gelişmeler olması kaçınılmazdır. Bu düşünce içinde sanatta yeniliği savunan şair, Türk şairlerinin tüketicilik vasfından sıyrılması gerektiğini düşünür.

“Geçmişte yazılanları tekrar etmek, şaire ve şiire hülâsa edebiyata hiçbirşey kazandırmaz. Oysa bu bağın, bu bahçenin çeşit çeşit rayihası, renk renk çiçeği vardır. Bundandır, belki de... İçerisinde bulunduğum serüveni bir antikacı dükkânına benzetirim: Arada bir dükkânımı dolaşırım. Tozlu raflarda kalmış, sıkışmış yahut unutulmuş sözcüklerimi fark eder etmez, oradan alır, siler, parlatır ve gelenlerin görebileceği şekilde dükkânımın vitrinine istiflerim. Bir sözcük kişiyi alır, götürür; bir sözcük kişiyi bulunduğu yerde çakılı bırakır.”¹⁰⁴

Yenilik düşüncesinin dil konusuna da yansması gerektiği düşüncesindedir.

Böylelikle şairler kendini tekrara düşmez.

¹⁰¹ Charles D. Warner ve T.S. Eliot. (2011). Edebiyatın Hayatımızdaki Yeri Neresi. Kemal Konuşmaz (Haz.). Şule Yayınları, İstanbul, s.29.

¹⁰² Şerif Aktaş. (1996). “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Edebiyatı”. *Türkiye Günlüğü*. S. 38, s. 175.

¹⁰³ Hakan İlhan Kurt. (2016). Sükût Neyi Hâlleder?, *İnziva*, S. 5, ss.29-30.

¹⁰⁴ Hakan İlhan Kurt. (2016). Sükût Neyi Hâlleder?, *İnziva*, S. 5, ss.29-30.

3.1.2.5. Sanat ve güzellik

Sanat estetik unsurundan ayrı düşünülemez. Sanat ve estetik arasında organik bağ bulan şair, bu bağın g c l l ğ nde güzellik unsurunu  ne çıkarır.

“Tanrı’nın ki ioğluna ve kişi kızına bah ettiği, emrine amade kıldığı bütün nimetlerde, bir estetik vardır; kusur akıbetine hemh l olunabilecek mekân, zaman diliminde dahi kusursuz ve özgün bir güzellik nak edilmi tir. O hâlde estetik ve güzellik kavramları, sanatın ana unsurlarından biri olabilir mi?”¹⁰⁵

Öte yandan sanatı insana güzel gösteren içinde bulundurduğu heyecan ile ruhu co turan yapısıdır.

“Sanat bir heyecandır; bir r h velvelesidir denilebilir mi? Meselâ, siz de benim gibi bir musikide dalıp gider misiniz? Yahut bir romanın içerisinde kaybolur musunuz bazen? Siz de bir heykele elinizi uzatıp, dokunmak ister misiniz? Ya da bir tuvale yakından bakıp, renk c mb s n  alelade bir tel   ile ayıklamaya çalışır mısınız? Ayrıntısına girmediğim ve isimlendirmediğim birçok sanat eseri, sosyal bir varlık olan aynı zamanda bir ruha sahip olan insan üzerinde etkiler, izler bırakır. Toplumlarla, hatta devletlerle bütünleşmiş sanat eserlerini, heyecana yer vermeden başka nasıl anlamaŐtırabiliriz? Mısır Piramitleri, Eiffel Kulesi, Mona Lisa Portresi, Tac Mahal ya da  zg rl k Heykeli, listesini alt alta sıralayamayacağım birçok klasikler, müzelerde sergilenen antik eŐyalar... Tamamı insanlar üzerinde bıraktığı etki, |heyecan neticesi sanatçısını aŐmıŐ eserlerdir.”¹⁰⁶

Edebiyat bir bilim dalı olarak soyutlama, genelleme ve yorumlamalara yatkındır. Bu onu felsefeye yaklaştırır. G zellekle ilişki kuran felsefe, güzellik ile edebiyat arasında da bir ilişki kurmuş olur. Güzellik, estetiğin konu alanıdır.¹⁰⁷ Estetik de Şiire çeşitli muhtevalarla girer. Hakan İlhan Kurt’un Şiirlerinde biçim formasyonu estetiğe katkı veren özelliklerdendir.

Sanatta ahenk  l ulerinden biri ritimdir. Şiirdeki ahenk unsurlarından olan  l , bireysel ve toplumsal hayatın ritmi ve ahengiyle ilgilidir. Türk Şiirine hâkim olan ses ve ritim, eski Türk hayatında aranmalıdır. Atların koşu biçimleriyle Türk Şiirindeki vezinler arasında ilişki bulunur.¹⁰⁸ Ritim, bu yönüyle sanat ile yaşam fenomenleri arasında bir ilgi kurar. Hakan İlhan Kurt’u Şair yapan en önemli ögeler ritim ve ahenk unsurlarıdır. Zira Şair anneannesinden duyduğu namaz s relerindeki ses uyumu ve bütünlüğü ile süreleri meydana getiren  yetler arasındaki kafiyeye dikkat kesilerek Şiire ilgi duyar. Buradan gelen ilhamlaHakan İlhan Kurt, Şiirlerinin mağrur, ritmik ve lezzetli olduğunu ifade eder.¹⁰⁹ Kulağa hoş gelen ritim ögesi ile retorik arasında bir ilişki kurar. Birçok Şiirinin bestelenmesinden yola çıkılarak bu iliŐkinin g c l  olduğu görülür. Sanat i birçok Şiirini bestelenmeye hazır bir Şekilde

¹⁰⁵ Hakan İlhan Kurt. (2015). “Sanat Nedir?”, *Kısık Sesler*, S. 7, s.39.

¹⁰⁶ a.g.y.

¹⁰⁷ G rsel Aytaç. (2009). *Genel Edebiyat Bilimi*. Say Yayınları, İstanbul, s.70.

¹⁰⁸ Tacettin Şimşek. (2010). “Türk Şiirinde Ses ve Ritm Konusuna Yeni Bir Yaklaşım”. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S, 29, s.145.

¹⁰⁹ AŞk Sofrasında Bağdaş Kuranlar. (2016). *Edebice*, S.4, ss.14-17.

düzenler. Değişik uyum unsurlarını mısralarına taşır. Mesela bir bendin ikinci mısrasında bulunan bir kelimenin ses unsurlarıyla dördüncü mısrasında yapılan kafiye bunu teşkil eden örneklerdendir:

Uzandım usul usul âğyârdan kalanlara
İhtimal soruyorum hükmü zâyi derinden
Yüzüm çalgı çağanak bakışlarım kapkara
Ne kadar umut varsa emziripduruyorum
Volkan dudaklarından nevbahar gözlerinden
(“Sorgu Dehlizi’nden Notlar-9”, *Eleğimsağma*, s.166.)

3.1.2.6. Sanat ile duygu ve idea

Şair idea ile duyguyu birlikte düşünür. Esasen bu Hegel’in felsefi düşüncelerine yakınlık arz eder. “Mutlak idealist filozof Hegel, dünya tarihinin tinsel bir zemin üzerinde geliştiğine vurgu yapar”¹¹⁰ Bu yönüyle sanat hem görünen hem görünmeyen ile başka bir deyişle tinsel olanla ilişkilidir. Hakan İlhan Kurt’a göre duygu ve idea sanatın geleceği adına birbirinden ayrılmaz iki unsurdur.

“Nurettin Topçu, batan bir dünyâ nizâmının enkâzı üzerindeyiz derken, bir duygunun ve bir ideanın en vurucu realitesini ortaya koymuştur. Gerçeğin, iyinin ve güzelin kavgasına duranların, keskin ancak bir o kadar da naif değerler bütünü inşa etmeleri ve bunu bir düşünce çatısı altında olgunlaştırmaları gayet doğal süreçtir. Mesela bizim balballarla yahut yazıtlarla beyanda bulunduğumuz ölüm ve sonrası duygu ve idea örnekleri, Grek Uygarlığı’nda muazzam heykellerle ve stenlerlevücut bulmuştur. Sanatın yaşayabilmesi için duygu ve idea vazgeçilmezdir.”¹¹¹

Platon’a göre idea teorisinde akıl ve gerçeklik birbiriyle özdeş iki unsurdur.

İdea yaratılmamış, yok olamaz, değişmez, hep kendisiyle aynı kalan, parçalanamaz bütünlüklere ve bunlara öz ile ulaşılabilir.¹¹² Esasen bu öznel bir durumu içerir. Sübjektivizmin itikadına göre, eşyayı algılayış biçimi sadece öz odaklıdır.¹¹³ Hakan İlhan Kurt da en eski zamandan beridir değişmeyen bir idealar dünyasına inanır.

“İlk filozoflardan Thales’e göre Arche diye adlandırılan ilk madde sudur: Âlem, bir devinim içerisinde. Ağaçlar ve otlar, sıcak ve soğuk, yeşil ve sarı... Yaşam bir sanat eseri ise su, yaşamın hammaddesidir. Suyun olmadığı yerde toprak direnemez, dallar kurur, otlar sararır; güneş, ölüm sessizliğini kuşanır. Dolayısıyla sanatın icrasında işlenmesi gereken bir madde vardır. Bu, elle tutulup gözle görülebilen bir şey de olabilir yahut tamamen zihni bir veri de olabilir. Heykeltıraş için yontulan mermer, tiyatroc

¹¹⁰ Eyüp Ali Kılıçaslan.(2016). Tarihte İdea Ya Da Marxengels’in Ve Nietzsche’nin Eleştirilerine Karşı Bir Hegel Savunusu Denemesi. *Viraverita E-Dergi*, S. 3, s. 5.

¹¹¹ Hakan İlhan Kurt. (2015). “Sanat Nedir?”, *Kısık Sesler*, S. 7, s.39.

¹¹² Tamer Kavuran ve Bayram Dede. (2012). “Platon ve Aristoteles’in Sanat Etiği, Estetik Kavramı ve Yansımaları”. *Sanat Dergisi*, S. 23, s.50.

¹¹³ Seval Şahin. (2005). *Tevfik Fikret: Düşünce Dergisi, Nüsha-i Mahsûsa, 1918*. Kitap Yayınevi, İstanbul, s.84.

için sahne ve dekor, müzisyen için çalgı aleti ya da şairin hayalleri, dansçının figürleri, romancının kurguları sanatın maddî ve manevî hammaddeleridir; sanatçı bu hammaddeleri işlemek suretiyle sanatını ortaya koyar.”¹¹⁴

Sanatçının değişmeyen idealar dünyasına inanması onun poetikası ile yakından ilgilidir.

3.1.3. Sanat ve Gelenek

Gelenek çeşitli unsurları bünyesinde barındırır. Gelenek en genel anlamıyla tarih ve an ile ilgili olarak birçok (folklorik, sosyolojik ya da dinî) boyutlarıyla bir sürekliliğe işaret eder.¹¹⁵ Konuyla ilintili Eliot, gelenekten söz edebilmek için öncelikle tarih şuurunun oluşması gerektiğini vurgular.¹¹⁶ Öyleyse tarih ile gelenek arasında ilişki bulunur. Tarihin canlı yapısı şairin mısralarında kendini muhafaza eder.

Yas âyini değildir, başak veren şivânlar;
Târih açıp bağrını, vâkte gülümsemez mi?
Ocağında, barkımda, alaz vurmuş civânlar:
“Sencek lider bir daha, nasıl gelir” demez mi?¹¹⁷

Tarihi, gelenekle ilişkisi düşünüldüğünde çok katmanlı olarak görmek mümkündür. Tarih, bu haliyle bütün parametreleriyle kozmosun dışında değil içindedir. Varlık, zaman ile değişme kavramlarıyla bir bütünlük içindedir.¹¹⁸ Kültür, insanın tabiat, hayat karşısındaki başarılarının, üstünlüklerinin tabiata kazandırdığı anlamların toplamıdır.¹¹⁹ Değişme olgusu bu noktada ortaya çıkar. Hakan İlhan Kurt’un gelenekle ilişkisi olumlu ve bu parametrelerle bütünlük içindedir. Gelenekle kurulan ilişki şairi canlı unsurlar içinde hem gelenekle hem de gelecekle problematiği olan bir tarih sistemi içine oturtur. Şair, tarihe sahip çıkışını şu mısralarla dile getirir:

Kim sahiplenir bilmem; yüklemi eskise de
Öznesi hiç eskimez kurduğum cümlelerin...

¹¹⁴ Hakan İlhan Kurt. (2015). “Sanat Nedir?”, *Kısık Sesler*, S. 7, s.39.

¹¹⁵ Mustafa Armağan. (1992). *Gelenek*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.19.

¹¹⁶ Eliot. (1983). *Edebiyat Üzerine Düşünceler*, Sevim Kantarcıoğlu (Çev.), Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, s.21.

¹¹⁷ Hakan İlhan Kurt. (2014). “Devlet Kuran Devlet Türk”. *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 769, s.67.

¹¹⁸ Durmuş Hocaoğlu. (2003). Tarih’in Ontolojisi Üzerine Bir Deneme. *Türkiye Günlüğü*, Ankara, S. 73, s.26.

¹¹⁹ Nevzat Kösoğlu. (2013). *Millî Kültür ve Kimlik*. Ötüken. Ötüken Neşriyat, Ankara, s.67.

(*Belemir*, s. 11)

Gelenekle kurulan ilişki şairin bağlamsal açıdan dikkate aldığı “kültürel iktidar” kavramıyla önem kazanır. Bununla birlikte şair millî bir çizgiye yönelmiş olur.

Derim ki,
Yıllar var ki ağrımızdır,
Yanan bizim bağrımızdır.
Artık bu son çağrımızdır:
Sahip çık sen birliğine,
Ne mutlu Türk'üm diyene...¹²⁰

“Kültürel iktidar” mefhumunu önemseyen şair, “Töre Marşı” adı şiiriyle Türk milletinin törelenmesini yani, kültürünü koruyup kollamasını, yaşatmasını ister.

Yanıp yanıp tutuşan, yakıp duran köz benim,
Han-Mete'den Mehmet'e, akıp gelen öz benim,
Yalavaç Muhammet'ten din yücesi söz benim,
Törelenin Tanrı'yı, törelenip birleyin;
Mavi göğü gökleyin, yağız yeri yerleyin!¹²¹

Sanat ile gelenek arasında kurulan organik bağ şairin varlık ve kimlik mefhumlarına dikkat çekmesiyle kendini gösterir.

“Eğer sözü uzatmak istemesem, ‘sanat nedir’ sorusuna cevaben manevî tasavvurun maddî yetenekle arzı, diyebilirdim. Lâkin öyle değil... ‘Tabiatın taklididir’ diyen de var, mağaralara ilk resimleri çizenlere inat; gün düşmüş kayalara tamgalar vuranlara rağmen ‘ideal ve kusursuz güzelliğin aranmasıdır’ diyen de var. Sanat hem ferdî, hem de içtimâî bir ihtiyaçtır: Etkisi altına aldığı fertler açısından ruhun estetik ve ahenk manifestosu, nüfuz tesis ettiği toplum açısından varlık ve kimlik beyanından ibarettir.”¹²²

Nurettin Topçu idealizm kavramı üzerinde dikkatle duran isimlerden biridir. Topçu'nun bahsettiği idealizmin antropolojik bakımından yansıması “isyan ahlâkı” kavramlaştırmasının eseri olan “idealist insan arayışı” çerçevesinde vücut bulur.¹²³

¹²⁰ Şairin “Ne Mutlu Türk'üm Diyene” adlı şiiri Atilla Yılmaz tarafından seslendirilmiş olup bestelenen şiirleri arasındadır.

¹²¹ Hakan İlhan Kurt. (2012). “Törelenin”, *Töre*, S. 2, s.5.

¹²² Hakan İlhan Kurt. (2015). “Sanat Nedir?”, *Kısık Sesler*, S. 7, s.39.

¹²³ Mustafa Kök. (2016). “Nurettin Topçu'nun İdealizmi”. *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi*, S. 4, s.40.

Nurettin Topçu'dan hareketle ideal realiteyi arayan Hakan İlhan Kurt, sanat ile ideayı birbirine bağlı unsurlar olarak düşünür.

“Nurettin Topçu, batan bir dünya nizamının enkazı üzerindeyiz derken, bir duygunun ve bir ideanın en vurucu realitesini ortaya koymuştur. Gerçeğin, iyinin ve güzelin kavgasına duranların, keskin ancak bir o kadar da naif değerler bütünü inşa etmeleri ve bunu bir düşünce çatısı altında olgunlaştırmaları gayet doğal süreçtir. Meselâ bizim balballarla yahut yazıtlarla beyanda bulunduğumuz ölüm ve sonrası duygu ve idea örnekleri, Grek Uygarlığı'nda muazzam heykellerle ve stillerle vücut bulmuştur. Sanatın yaşayabilmesi için duygu ve idea vazgeçilmezdir.”¹²⁴

Şair sanat ve ideayı birbirine yaklaştırırken duygu kavramını bu ikiliden uzak tutmaz.

3.1.4. Sanat ve Siyaset

Birbiriyle uc noktalar gibi görünen sanat ve siyaset arasında bir ilişki mevcuttur. “Sanatın ideolojik olmadığı düşüncesi, alabildiğine ideolojiktir.”¹²⁵ cümlesi sanatın doğrudan ya da dolaylı bir şekilde siyasetle formasyonunun olduğuna delalet eder. Sanat ile siyasetin dinamiğini sanatın “fikir” yönü oluşturur. Bu dinamiğin güçlenmesi sanatı bir araç konumuna getirir.

Barthes'in yaptığı “yazar” ile “yazman” ayrımı ideolojinin araçsallık boyutuyla ilgilidir. Burada yazman, yadsınmaz bir bilgi sunmakla görevlidir. Bu yüzden yazman dili araç olarak kullanır. Yazar ise tersine, niçini nasıl yazmalı hususuna indirger. Dolayısıyla dil bir amaç hâline dönüşür.¹²⁶ Yazar, ideolojisini yansıtan bir kişi vasfına bürünür.

Hakan İlhan Kurt, sanat ile siyaset arasındaki ilişkiyi doğrudan yansıtmaz. Ancak kullandığı “kültürel iktidar” kavramı bu iki olgu arasında bir ilgi kurar. Esasında bu, destan şairi olarak bilinen Hakan İlhan Kurt'un tarihi anlamlandırması ve bunda kültürü referans olarak alması ile ilişkilidir.

Sanatçı, Ülkücü hareketin sanatta ideolojik bir yapı olarak yer almasından yana olmakla beraber bu hareketin sanatta çok fazla yer alamayışından da yakınır.

“Gâzi başbuğün çok sevdiğim bir özdeyişi vardır: ‘vatanımı en çok seven, görevini en iyi yapandır’. Özeleştiriyi yapmak gerekirse, hemen hemen her alanda iddia sahibi olan Ülkücü Hareket'in şu an en büyük boşluğu sanattadır diyebilirim. Özellikle güzel sanatlar alanında bir ilerleşmiş kaydetmek elzemdir. Şiir ve edebiyat alanında ise, tarihimizden aldığımız büyük güç gençlerimize gerekli olan hızı verecektir, düşüncesindeyim. Velhâsılkelam her ne yaparsak yapalım, Türk milletinin mazisine dayanmadan bir anlam taşımaz. Bir yanı eksik, bir yanı müphem kalacaktır.”¹²⁷

¹²⁴ Hakan İlhan Kurt. (2015). “Sanat Nedir?”, *Kısık Sesler*, S. 7, s.39.

¹²⁵ Ahmet Oktay. (2004). *Sanat ve Siyaset*. Everest Yayınları, İstanbul, s.74.

¹²⁶ Tahsin Yücel. (2011). *İnsan Yazdığı Şeydir*, Mukadder Özgeç (Haz.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, s.198.

¹²⁷ Yasin Usta. (2017). Hakan İlhan Kurt ile Röportaj. *Kısık Sesler Mecmuası*, S. 2, s.32.

Sanatçı Ülkücü hareketin gelecekte çeşitli sanat dalları arasındaki konumuyla ilgili umut beslediğini de dile getirir.

“Ülkücü Hareket, her sohbetinde her mecliste ifade ettiğim gibi içinden nasıl her dönem Enver Paşa, Atatürk, Türkeş gibi siyasi-askeri dehalar çıkarmışsa; Erol Güngör, Dilâver Çebeci, Basri Gocul, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Hüseyin Nihâl Atsız ve nicelerini çıkartacaktır. 1980 İhtilâli’nden sonra ‘bitti’ denilen hareket, Türkeş beğini kutlu önderliğinde yeniden bir toparlanış dönemine girmiştir. Şu an öğrencisinden edebiyatçısına kadar her alanda söz sahibi olmak için yükselişte olan bir hareket görüyoruz. Bu yükseliş, iç terör dönemi diye tabir ettiğimiz 80 öncesi dönemde de vardır. O dönemin koşulları ne kadar çetin olursa olsun yükseliş engellenememiştir. Açık bir örnek istenirse, belki de haberdar olmadık gelişinden lâkin hiç beklemediğimiz anda toprağı çatlatan Aziz Sançar ismi yeterlidir. Bu yükseliş edebî ve sanatsal alanda da görülüyor elbette.”¹²⁸

Şaire göre Ülkücü hareket, her zaman bir bayrak gibi teslim edilecek ve geleceğe aktarılacaktır.

3.2. EDEBİYAT

3.2.1. Şiir

Şiir tek bir hususi alana indirgenemeyecek oldukça geniş bir yelpaze içinde varlık gösteren bir uğraş alanıdır. Aslında bu olgu şiirdeki gerçekliğin, kişinin kendisinin ve kendisini çevreleyen şeylerin yaşam ilişkilerinden doğan unsurların çeşitliliğiyle ilgilidir.¹²⁹ Şiirin bu çok katmanlı yapısını düşünerek şiiri ayrı unsurlar etrafında işlemek daha açıklayıcı ve kapsayıcı olacaktır.

3.2.1.1. Şiir ve sanat

Malzemesi kelime olan edebiyatın en önemli terimlerinden biri olan şiirdir. Sanat, insanın öteden beri doğuştan getirdiği güzele olan meylinin dışa yansımış müşahhas bir sonucu; duygu veya psikolojik dünyamızın kelime, nota, tuval, taş, mermer, tunç gibi malzemelerle olan bağıntısıdır.¹³⁰ Fonetik yani işitsel sanatlardan olan şiir, sanatla ilgisini bu noktada kurar.

“Sanat eseri veya estetik obje, bir var olan olarak ya bir yapı, ya bir heykel, ya da bir tablo veya şiirdir. O, bir yapı, heykel olarak taş, tunç veya odun, resim olarak bez veya kâğıt ve boya, şiir olarak da birer sestene başka bir şey olmayan kelimelerdir.”¹³¹

Her sanat eserinin sanatsal bir uğraş olmasında kullandığı araçlar bulunur. Burada şiirin sanatsal aracı kelimeler olarak ifade edilir. Hakan İlhan Kurt, “Nâzım, en yalın hâliyle bir san’atı ifâde eder; öyle ki, balmumu ile bağırları sızlanmış ipliğe

¹²⁸ a.g.r.

¹²⁹ Metin Toprak. (2003). *Hermeneutik (Yorum Bilgisi) ve Edebiyat*. Bulut Yayınları, İstanbul, s.177.

¹³⁰ İsmail Çetişli. (2013). *Batı Edebiyatında Edebî Akımlar*. Akçağ Yayınları, Ankara. s.17.

¹³¹ İsmail Tunalı. (2012). “İntegral Bir Estetik Olarak Ontolojik Estetik”. *İstanbul Üniversitesi Felsefe Arkivi Dergisi*, S. 3, s.159.

dizilen her bir tespih tanesi, bu bedî san'atın güzelliğine ve ayrıcalığına dâir birer şahitlik vesikâsıdır.” diyerek şiirin bir sanat dalı olduğunu ortaya koyar.

Sanatın estetik yönü şiir alanında ifade bulur. Sanatın güzel ve dikkat çekici yönüne dair Hakan İlhan Kurt'un açıklamaları şu şekildedir:

Peki, Sanat bir heyecandır; bir ruh velvelesidir denilebilir mi? Mesela, siz de benim gibi bir musikide dalıp gider misiniz? Yahut bir romanın içerisinde kaybolur musunuz bazen? Siz de bir heykele elinizi uzatıp, dokunmak ister misiniz? Ya da bir tuvale yakından bakıp, renk cümbüşünü alelade bir telaş ile ayıklamaya çalışır mısınız? Ayrıntısına girmedığım ve isimlendirmedığım birçok sanat eseri, sosyal bir varlık olan aynı zamanda bir ruha sahip olan insan üzerinde etkiler, izler bırakır.¹³²

Sanatçı şiir ile şuur arasında şiirin niteliği açısından hem anlam dairesi hem de çağrışım alanı noktasında bir izdüşümü bulur. Dolayısıyla şiir, diğer sanat dalları içerisinde farklı bir yerde konumlandırılır.

3.2.1.2. Şiir ve şair

Her sanat dalının bir mimarı, işçisi olduğu gibi şiirin de bir şairi vardır. Hatta bu şiir icrası için elzendir. Şairin yarattığı şiiriyle ilgisi bulunan çeşitli fonksiyonları bünyesinde bulunduran bir yapısı vardır.

Ruh ile şair arasında bir bağlantı bulan Hakan İlhan Kurt, “Şairâne Ruh” başlıklı bir deneme tertip eder. Burada şiiri “ateşin bir hürriyet”; şairi ise, bu “ateşin hürriyeti renklendiren bir ressam” olarak değerlendirir.¹³³ “Şairâne Ruh” ifadesi ile şu açıklamalara yer verilir.

“Nâif ve oturaklı sözcüklerle bezekli ve zamana kafa tutabilecek bir şiirin temellendirilmesi, hem bilge, hem de savaşçı bir ruhun gereğidir; öyle ki, yitirilen değerler üzerinden bir varlık bütünlüğünün elde edilmesi oldukça güçtür, lâkin yitirmek üzere olan değerleri yeniden işler kılmak ve bu işlerle hacmin ötesinde gözle görülmeyen ancak hissedilebilen bütünlük inşası ‘şairâne ruh’ ile mümkündür. Hülâsa aslolan mevcudiyetin ötelinde soluklanan hazları parsel parsel okuyucuya üleştirmek, en kutsal uğraşılardandır.”¹³⁴

Sanatçıya göre şiir geçmiş ile geleceği birleştirme hususunda bir köprü ve şair de bu köprünün tek işçisidir. Köprünün harcı ise bahsedilen o “ruh”tur. Bu bağlamda şair ve ideal birbirini tamamlayan iki unsurdur. “Edebiyat milletin hafızası, şiir ise bu hafızanın en kâdim zikridir.”¹³⁵ diyen şair söz konusu “ruh”a göndermeler yapar.

¹³² Hakan İlhan Kurt. (2015). Sanat Nedir?. *Kısık Sesler*, S. 7, s.39.

¹³³ Ek. 2: Hakan İlhan Kurt. Bir Şair Cevvali.

¹³⁴ Ek. 2: Hakan İlhan Kurt. Bir Şair Cevvali.

¹³⁵ Hakan İlhan Kurt. (2016). Sükût Neyi Hâllerde?. *İnziva*, S. 5, ss.29-30.

Şairinin “müstakil coğrafyası” olarak tanımladığı şiiri¹³⁶, subjektif bir yerde düşünür. Bu durum duygu ve düşüncelerini şiirleri vasıtasıyla ortaya koyduğu fikrini öne çıkarır.

Hakan İlhan Kurt, şair ile cevval kelimesi arasında organik bir bağ kurar. Cevval, davranışları çabuk ve kesin olan manasını taşır.¹³⁷ Şair ile ruh arasında kurulan bağlantıdan yola çıkıldığında cevval kelimesinin bilinçli olarak kullanıldığı görülür. Arka planda bu durum, ruhun gıdası olarak da düşünülen coşku kavramıyla ortaya çıkar.

Sanatçı, şairlik yetisinin bir maharet gerektirdiğini düşünür. Ancak bu maharet de yine, soyut bir kavram olan ruh ile bağlantılıdır:

“Maharet, ruhun bir izdüşümüdür. Zira cümle imkânlar bir meta kabul edilip hazır edilse, zanaatkâr ne kadar eğitilmiş olursa olsun, maharet söz konusu değilse, arz ve tesis edilecek ürün iğreti bir duruş sergileyecektir ve bütün mükemmellikler, ruhun öz mayası aşk öncülüğünde ve mahareti sevgi ile göz ve gönül aydınlığına soyunmuştur.”¹³⁸

Hakan İlhan Kurt’a göre şairlik belli bir donanım gerektiren bir uğraş alanıdır. Çünkü şiir çeşitli fonksiyonları bünyesinde taşır.

3.2.1.3. Şiir ve dil

Edebiyat malzemesi kelimeler olması sebebiyle her şeyden önce bir dil sanatıdır. Şiir dili, bir milletin gündelik yaşantısı içinde kullandığı ve başvurduğu ortak dil içinde önemli bir yere sahiptir.¹³⁹ Onun en önemli ifade vasıtası ya da malzemesi dildir.¹⁴⁰ Nitekim edebiyat da bir bilim ve sanat dalı olarak iki temel vasıtayı bünyesinde barındırır. Bunlardan ikisi de dille ilgilidir: İnsan ve dil. Öte yandan şiirin dille yakından münasebeti onu millî bir noktaya yükseltir. “Hammadde olarak önceden var olan bir sistemi, dili kullanır.”¹⁴¹ Kullanılan dil, milletin dilidir.

Hakan İlhan Kurt’un şiirlerine bakıldığında şiirlerinde yaşayan canlı Türkçenin yanında arkaik denilebilecek kelimelere de yer verdiği görülür. Arkaik kelimelerin hâlen Çukurova yöresinde yaşadığını da belirten şairin gayesi bizim olanı bize kazandırmaktır. Bu noktada Goethe’nin, “bir dilin kudreti, kendine yabancı olan

¹³⁶ Aşk Sofrasında Bağdaş Kuranlar. (2016). *Edebice*, S. 4.

¹³⁷ TDK, Türkçe Sözlük, Ankara, 2009, s.363.

¹³⁸ Ek. 2: Hakan İlhan Kurt. Bir Şair Cevvali.

¹³⁹ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap Yayınları, Ankara, s.167.

¹⁴⁰ İsmail Çetışli. (2013). *Batı Edebiyatında Edebî Akımlar*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.20.

¹⁴¹ Tzvetan Todorov. (2008). *Poetikaya Giriş*, (Çev. Kaya Şahin). Metis Yayınları, İstanbul, s.46.

şeyleri atmakla değil, onları yutup hazmetmekte gösterir” cümlesine kıymet verir.¹⁴² Şair için geçmiş bir hazine niteliğindedir.

Ona göre şiir dili yenilik ile de ilişkili olmalıdır. Dilde gelişim ve ilerleme yenilik ile mümkündür:

“Türk Edebiyatı’nın kendine özgü bir ‘şiir dili’ ve bu şiir dilini zenginleştiren ‘şiir sözcükleri’ mevcuttur. Güzellik yahut uygunluk, yakışıklık ve zarafet kavramları bu şiir sözcüklerinin etkin, bu şiir dilinin doğurgan kullanımı ile mümkündür.”¹⁴³

Dille ilgili hassasiyeti bulunan ve bunu kendi eserlerine yansıtan şair, şiirlerinde aristokrat ve külfetli bir dilin aksine mümkün olduğu kadar öz Türkçe kelimelerle örülü sade, açık ve anlaşılır bir dil tercih eder.

Şiir ile dil ilişkisi arasına ahenk ögesini yerleştirir. “Ahenk, şiirin işitme duyumuza hitap eden boyutudur. Ses ve ahenk, şiiri nesirden ayıran en temel unsurlardan birisidir.”¹⁴⁴ Şaire göre söz saltanatının bu “manevi alametleri” şiiri ayrıcalıklı kılar.

Hakan İlhan Kurt, şiir ile ruh arasında bağlantı kurarken şiirin kendine özgü formlarına da dikkat çekmiştir. Bunu ise “râhle-î tedris” kavramıyla dile getirir.

“Demircinin körüğünde kızmış demire şekil vermek için ‘ruh’ yeterli midir? Elbette değildir. Demiri şekil alabilecek kıvama getiren ateşin şiddeti, örsün göğsündeki dayanma kudreti, her çekiç darbesindeki estetik ve bir düzlem boyutunda demirin alınteri ile yoğrulma disiplini... Ruh ile birlikte yılların dönemsel ve evrensel habbesinden sağılmış râhle-î tedris ile mümkündür. Bunda şüpheye düşüldüğü lahza, zannın kıyâmeti başlar.”¹⁴⁵

Ona göre, “Dil ve his, şiirin ana kaynaklarındandır. Dil, millî bir unsurdur; his ise beşerî bir unsurdur.”¹⁴⁶ Bu hususla şiirin bir disiplin ifade arz ettiğini dile getiren şair, şiirin basit kelimelerle art arda sıralanmış kelimeler dizgesi olduğunu kabul etmez.

3.2.1.4. Şiir ve özgünlük

18. yüzyıl itibarıyla sanat Aristoteles’ten bu yana taklit olarak tanımlanmaktan öte özgün bir kimliğe bürünür. Sanatçı artık taklit etme yeteneği olan bir zanaatkâr değil de yaratıcılık kisvesi altında bir anlam oluşturucu olarak toplum içinde yer bulur.¹⁴⁷ Aristo ve ortaçağ döneminin sanatı taklit olarak görmeleri yaratma unsurunun sadece Tanrıya özgü olarak kabul edilmesi, şairin ise olsa olsa

¹⁴² Hakan İlhan Kurt. (2016). Sükût Neyi Hâllerde?, *İnziva*, S. 5, ss.29-30.

¹⁴³ Hakan İlhan Kurt. (2016). Sükût Neyi Hâllerde?, *İnziva*, S. 5, ss.29-30.

¹⁴⁴ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap, Ankara, s.237.

¹⁴⁵ Ek. 2: Hakan İlhan Kurt. Bir Şair Cevvali.

¹⁴⁶ Aşk Sofrasında Bağdaş Kuranlar. (2016). *Edebice*, S. 4, ss.14-17.

¹⁴⁷ Metin Toprak. (2003). *Hermeneutik (Yorum Bilgisi)*. Bulut Yayınları, İstanbul, s.98.

ancak bu güzelliği taklit etmesi fikri ile ilgilidir.¹⁴⁸ Öte yandan, Aristoteles şair ile tarihçi arasındaki farka dikkat çekerek şairin taklit unsurunu gerçekten olan değil, olması gereken şekilde işlediğini belirtir.¹⁴⁹ Bu durum şiir ile özgünlük kavramlarını birbirine yaklaştırır. Şiir ile özgünlük arasındaki bağıntı Kant'ın yorumuyla da anlam bulur. Kant, güzel sanatların dâhilik ile olan ilişkisini belirtir. Dâhiliğin ise özgünlük gerektirdiğini ifade eder.¹⁵⁰ Bu durumda özgünlük, kolay elde edilemeyen bir kavramdır.

Hakan İlhan Kurt, şiirin sınırlarını millîlik boyutuna taşısa da şiirde özgünlükten yana bir görüntü çizer. Şiirde kümeler, biçim alışılmışın dışında da görünebilir. Hakan İlhan Kurt, bu meselede ise ulvî bir gaye arar.

“Şiir, şairin kendi âleminde özgürce hareket ettiği bir coğrafyadır desem, hata etmiş olur muyum? Ya bu coğrafyada soluklandığı her güne bir mahrem atfettiğini beyân etsem, ileri gitmiş olur muyum? En bâkir hâlleri ile sırladığı bu coğrafyadan derlediklerini kavramlara şifrelemek, başka bir ifade ile kavramları şairin kendisinin biçip diktiği urbasına büründürmek, ulvî bir gayenin neticesi olmaz mı?”¹⁵¹

Özgünlük kavramı şairde kelimelerle anlam kazanır. Hakan İlhan Kurt şiirde yeni kelimeler ve tamlamalar arayışı içerisinde olduğunu belirtir. Nitekim bir kısım şiirlerinde yer alan “bala beşik” kelime grubu buna örnek teşkil eder. Bu durum metaforik bir anlatımla şöyle ifade edilir:

“Düşünün ki, şair hüviyetimle ben bir antikacıyım. Coğrafyam, küçük bir antikacı dükkânı... Her sabah, besmelemlerle birlikte raflarımda unutulmak üzere olan sözcüklerimin tozunu alırım; Onları özene bezene yeniden raflarına dizerim. Birini dükkânımın önünden geçecek olanlara arz edecek olsam, içimdeki kıskançlık tığlarının verdiği batmaları umursamadan başka başka bakışlara mühürleyecek şekilde rafından alır, vitrine koyarım. İsteyen, vitrindeki herhangi bir sözcükte kendini bulur; ben ise bütün sözcüklerde kendimi yitiririm.”¹⁵²

Şiiri, şairinin özgür hareket alanı olan “müstakil coğrafya”da konumlandırılmış¹⁵³, okuyucusunun anlam huzmelerine bırakmıştır.

Şair, şiirdeki özgünlüğünü seçtiği konu ile ilgili de görür. Türk tarih ve kültürünü kendisine şiirde bir yol haritası olarak seçen Kurt,

“aşk üzerine yazılan bir şiirde birçok sözcük daha önce kullanılmıştır ve siz, şiir yazarken tekrara düşme kaygısı yaşarsınız; oysa, tarihi bir konu hakkında şiir yazarken, böyle bir kaygınız olmaz. Zirâ bu alan, henüz işlenmemiş hammadde hükmündedir; söz sanatlarının her türlüünü rahatlıkla kullanabilirsiniz. Bir olayı, tarihi metin olarak okumakla manzum olarak okumanın farkına gelince tarihi metinlerin neden sonuç ilişkisi içerisinde değerlendirdiği konulara, olaylara ve şahsiyetlere, tarihi manzumlar

¹⁴⁸ Toprak. A.g.e., s.97.

¹⁴⁹ Toprak. a.g.e., s.95.

¹⁵⁰ Toprak. a.g.e., s.100.

¹⁵¹ Ek. 2: Hakan İlhan Kurt. Bir Şair Cevvali.

¹⁵² Ek. 2: Hakan İlhan Kurt. Bir Şair Cevvali.

¹⁵³ Aşk Sofrasında Bağdaş Kuranlar. (2016). *Edebice*, S. 4, ss.14-17.

his ilâve eder. Ayrıca tarihi olay yahut şahsiyet, bu gibi çalışmalarla edebiyata kazandırılmış olur.”

diyerek tarih konusu işlenmemiş bir hammadde olarak görür. Bu yolla da özgünlüğü seçmiş olur. Bu yolla konu ve tema yönünden tekrara düşülmeme sağlanır.

Şiirin özgünlüğüyle şairin yaratıcılığı devreye girer. Hakan İlhan Kurt'ta yaratıcılık düşüncesi sorunlara karşı sükûtin olmaması gerektiği düşüncesiyle şekillenir. Bu noktada şairin gam çekme nedeni şiir yaratma endişesindedir. Netice itibarıyla şair Mehmet Emin Yurdakul'un poetikasında şiirlerine yansıyan “milletin dertleriyle haykırmak”¹⁵⁴ fikri çerçevesinde düşünür.

Ona göre “gözden düşürülen yahut yitirilen değerler, hunharca katle mâruz kalan hisler, infazına hükmedilen vedialar ve öz varlığından koparılan ya da yozlaştırılan manifestolar, yaratıcı eylemi zorunlu kılar.”¹⁵⁵ Yaratıcı eylemden kastettiği, gerektiğinde şairlerin yönlendirici bir güç olarak toplumsal temalarla milletine hizmet etme durumudur.

3.2.1.5. Şiir ve tarihsellik

Şiirin var oluş tarihi insanlık tarihi eskidir. Ancak destan dönemini bir kenara bırakırsak şiirde tarihi unsurların bulunması daha sonraları gerçekleşir. Edebiyatımızda tarihten ilham alarak şiir yazma Abdülhak Hâmid'le başlar.¹⁵⁶ Hakan İlhan Kurt, tarihten ilham alan şairlerdendir. Yayımlanan dört kitabının ikisinde destan formundan yararlanarak tarihten bir perspektif ortaya koyan sanatçı, şiiri tarihsel bir gerçeklik içinde düşünür.

“Tarihten Türk'ü çıkarttığınız zaman geriye bir şey kalmaz. Bu nedenle sağda solda boşuna didinip ilhâm aramaya gerek yoktu. “İnsan sevdiğiyle beraberdir” hâdisi neden Türk Tarihi'ni seçtiğime bir açıklama olabilir. Ömür vefa ederse Türk tarihinin daha birçok noktalarına ışık tutmayı istiyorum. Merhum Gökâl, “Sakin hakkım var deme, Hak yok, vazife vardır” diyor. Türk'ün vazifesi kâinat güzelleştiği zaman bitecektir.”¹⁵⁷

¹⁵⁴ “Bırak beni haykırayım, susarsam sen mâtem et;
Unutma ki şairleri haykırmayan bir millet,
Sevenleri toprak olmuş öksüz bir çocuk gibidir.”

Mehmet Emin Yurdakul

http://siir.gen.tr/siir/m/mehmet_emin_yurdakul/birak_beni_haykirayim.htm
(Erişim Tarihi: 19/05/2018).

¹⁵⁵ Hakan İlhan Kurt. (2016). “Sükût Neyi Hâllerde?”, *İnziva*, S. 5, ss.29-30.

¹⁵⁶ Necat Birinci. (2000). *Edebiyat Üzerine İncelemeler*. Kitabevi Yayınları, İstanbul, s.139.

¹⁵⁷ Aşk Sofrasında Bağdaş Kuranlar. (2016). *Edebice*, S. 4, ss.14-17.

Şiirin tarihten ilham alması gerektiğini düşünen sanatçı, bu yolda destan şairliğini önemli görür. Tarihiyle övünç duyulması bir milletin, destan şairliği çıkarma konusundaki zayıflığına ise anlam veremez:

“Derin bir tarih, geniş bir coğrafya ve köklü bir edebiyât... Türk Milleti’ni, diğer dünya milletleri ile mukâyese ettiğimizde ya da oranladığımızda, Türk Destan Edebiyatı’nın zirvede olması gerekmez miydi? Ancak Basri Gocul, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu isimlerine Fazıl Hüsnü Dağlarca, Arif Nihat Asya ve Dilaver Cebeci isimlerini de ekleyerek, toplamda 5 destan şairi çıkarabilmişiz. Bu konuda bir daralmışlık ve atalet var. Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu’nun bir söyleşisinde rastlamıştım: Ya konu biterse imalı bir soruya Gençosmanoğlu, Türk Tarihi’nde yazılacak daha çok konu var, diye cevap vermişti. Evet, yazılacak çok konu var Türk Tarihi’nde... Bu, bana da yeter, benden sonra gelecek olanlara da. Tanrı’nın bahsettiği bir ilhâmı, millet yolunda fedâ etmekten başka ne yapabilirdim ki?”¹⁵⁸

Esasında sanatçının destan şairliğinin azlığından duyduğu bu şikâyet sadece bir sitemdir. Çünkü Türk’ün her dönemde destan şairi çıkaracak gücünün olduğunu ve bunu da başardığını da beyan eder.¹⁵⁹ Bu noktada Türk’ün tarihi övünç duyulmasıdır.

Tarih bir sürekliliği arz eder. Değişimlerin yanı sıra sürekli şeyler de bulunur. “Soy yapıtlar” denilen şeyler zamanla yeni anlamlar, yeni boyutlar ve yeni yorumlar kazanarak çağdaşlığını yitirmeyip tarihle iç içe bir görüntü sergiler.¹⁶⁰ Hakan İlhan Kurt, bu “soy yapıt” ifadesine ulaşmayı arzu eden bir şairdir.

Şiirdeki tarihsellik olgusu gerçeklik olgusuyla da bir bütünlük arz eder. Bu gerçeklik aynı zamanda hem somut bir anlayışı hem de insanın sezgileri, tasarıları ve izlenimleriyle yüklü soyut bir ifadeyi temsil eder. Hakan İlhan Kurt’un şiir kaynağı bu iki gerçekliği de yansıtır. Bu gerçeklikler şairi yine, millîlik sınırlarına çeker:

“Şiir yaşanmışlık ister, acı ister, mücadele ister, kaderin kadehinden tatmışlık ister. Türk Edebiyatı’nın harcı, Türk’ün kültürel ve sosyolojik unsurlarından ibârettir. Bu, evrensel anlamda diğer unsurlara kapalı olduğu anlamı taşımaz. Edebî çalışmalarda bütüncü olmak, entelektüel bir sınıfımızın oluşmasında etkin rol oynayacaktır. Kör ve bağınaz rüzgârların esiri olmak ne derece vahim bir hâdise ise, felsefi çıkmazlarda bir edebiyata kimlik kazandıran özvarlığı inkâr etmek de bir o kadar vahim bir hâdisedir. Felâketimize sebep olacak anlayış, bu anlayıştır. Şu da çok iyi idrâk edilmelidir ki, edebiyatımızın bağrında bütün kutsallarımız konusunda birini dahi ziyân etmeden ayrımcı olmak, izzetimizdendir.”¹⁶¹

Sanatçı tarih, gerçeklik ve kültür olgularını birlikte düşünerek şiirde bunların gerekliliğine vurgu yapar.

¹⁵⁸ Aşk Sofrasında Bağdaş Kuranlar. (2016). *Edebice*, S. 4, ss.14-17.

¹⁵⁹ Yasin Usta. (2017). Hakan İlhan Kurt ile Röportaj. *Kısık Sesler Mecmuası*, S. 2, ss.30-32.

¹⁶⁰ Osman Eroğlu. (2013). Seyfettin Başçılar’ın Hayatı, Sanatı ve Şairliği. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, s.226.

¹⁶¹ Aşk Sofrasında Bağdaş Kuranlar. (2016). *Edebice*, S. 4, ss.14-17.

3.2.2. Edebiyatın Diğer Bilimlerle İlişkisi

Edebî türler kapalı sistemler değil, birbiriyle ilişkili, karşılaştırma özelliği bulunan ve türlerin kapsam alanını da genişleten bir sistem içindedir.¹⁶² Bu sistem edebiyatla diğer bilimlerin karşılıklı etkileşimine zemin hazırlar. Hakan İlhan Kurt, edebiyat ile çeşitli bilim dalları arasında ilişki kurar.

“Edebiyat tarihle, coğrafya ile ve sosyolojiyle olan ilişkilerini tesis eden iletişim merkezidir; tema edinilen tüm hammaddeler yaşatılacak olan kültüre aittir ve üretilen tüm ürünler yine aynı kültürün zaptı altına alınır. Bütün gâye, kültürel varlığı ve değerleri zamanın ötesine taşımaktır.”¹⁶³

Edebiyatın tarihle, coğrafya ile ve sosyolojiyle iç içe olduğunu düşünen şair, bunları kültürel bütünlüğün en önemli unsuru olarak yorumlar.

3.2.2.1. Edebiyat – tarih

Platon’dan beridir edebiyat ile gerçeklik arasında bir ilişki olduğu görülür. Nitekim Platon, edebiyatta yalanın olmaması, gerek insanlar gerekse Tanrılar hakkında doğru şeylerin anlatılması gerektiğini ifade eder.¹⁶⁴ Bu bağlamda edebiyat ile tarih arasında yüzyıllardır kuvvetli bir ilişki vardır. Bunda ise iki bilim sahasının da konusunun insan ve onun serüvenlerinin olması ve edebiyat ile gerçeklik unsurunun bir formasyon ilişkisine sahip bulunması etkilidir. Edebiyat ile tarih arasındaki bu yakın ilişki edebiyat tarihi diye adlandırılan ayrı bir bilim sahası vücuda getirir. Bu alanın tarihi seyrine bakıldığında 19. yüzyılda Batı’da gelişim gösterdiği görülür. René Wellek¹⁶⁵ bu sahaya öncülük eden kişilerdendir. Türkiye’de bu sahada birçok isim tarafından çalışmalar kaleme alınır. Bu isimlerden biri olan Ahmet Hamdi Tanpınar, *On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*¹⁶⁶ adlı eserinde Tanzimat dönemi ve sonrasını kapsayan tahlil ağırlıklı bir eser konumunda çalışma sunar. Özellikle Lanson’un açtığı yolda ilerleyen Fuat Köprülü ise kendisinden sonra gelenlere yol göstererek edebiyat tarihini sistemli hâle getiren isimdir. “Milliyetçilik kuramlarından birini geliştiren Anthony D. Smith’in temel tezi, modern milliyetçiliklerin geçmiş etnik topluluklar ve bağlılıklar ele alınmadan

¹⁶² Gürsel Aytaç (2009). *Genel Edebiyat Bilimi*. Say Yayınları, İstanbul, s.67

¹⁶³ Yasin Usta. (2017). Hakan İlhan Kurt ile Röportaj. *Kıyık Sesler Mecmuası*, S. 2, ss.30-32.

¹⁶⁴ Metin Toprak. (2003). *Hermeneutik (Yorum Bilgisi)*. Bulut Yayınları, İstanbul, s.96.

¹⁶⁵ René Wellek-Austin Warren, “Edebiyat Teorisi” adlı alt başlıklar altında verilen teorisyenlerinde edebiyat tarihi alanını da göz ardı etmemişlerdir. Bu başlık altında söz konusu çalışmaların toplumlardaki tarih seyrine göre olması gerektiği belirtilmiştir.

(Wellek, R; Warren, A. (2012). *Edebiyat Teorisi*, Çev. Ö.F. Huyugüzel. Dergâh Yay., Ankara, s.298).

¹⁶⁶ Ahmet Hamdi Tanpınar. (2013). *On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*. Dergâh Yay., İstanbul.

anlaşılamayacağıdır.”¹⁶⁷ Edebiyat tarihi çalışmalarına başlangıçtan itibaren bakıldığında çalışmaların bu tez ile örtüştüğü görülür. Nitekim bu çalışmalar tarihten ve kültür unsurlarından ayrı düşmez. “Edebiyat tarihinin olmazsa olmaz bir koşulu da edebiyat metinlerini iletişimsel ve kültürel belleğin araçları olarak görmektir.”¹⁶⁸ Bunu sağlayan türlerden biri olarak destanlar zikredilir. Zira destanlar da bir kültür ürünü olarak doğar.

Hakan İlhan Kurt, bir destan şairi konumunda tarih ile edebiyat arasındaki ilişkiyi şiirsel perspektifle okuyuculara sunar. Destan şiirinin farklı niteliklere sahip olduğunu belirtir:

“Destan Şiiri, metodolojisi ile müstesnâ bir konumdadır; bilgi edinme, kronoloji tertibâtı ve kullanılan dil açısından esâsen epik şiir türünden de ayrı bir sınıflandırılmaya tâbi tutulması zarûrettir. Vınlayan her okta, çekilen her kılıçta ve atılan her kurşunda ritmik ve estetik bir figür yakalanabilir. Sadece güzele yazılmaz şiir.”¹⁶⁹

Ona göre destan şiiri, tarihi olaylarla ilişkili olarak olaylar karşısında milletlerin tavrını ve duruşunu göstererek kültürel kodların ne olduğu sorusuna cevap verir. Şair destan şiirini “millî hafızanın önemli dipnotlarıdır.”¹⁷⁰ şeklinde tanımlayarak Kalevala Destanı’nın yeryüzünden silinme noktasına gelen Fin Milletini ve devletini yeniden doğurduğuna da dikkat çeker.¹⁷¹ Bu yönüyle edebiyat, tarihi hem etkiler hem de ondan etkilenir.

Mısralarında Türk tarihinde yer alan çeşitli devletlerin izlerini bulmak mümkündür:

Bir Kök-Türk alfabesi, bir Selçuklu mavisini,
Figürü derli toplu, Türk-Türkmen betiğiyim;
Ay ata, Atsız Ata, tamgaların ravisi,
Gerilmiş destanların en kavi tetiğiyim.¹⁷²

Hakan İlhan Kurt’un şiirlerine tarih olgusu bilinçli yansıtılır. “Hatırlamak, geleceğin temel kurgusunu oluşturan eylemdir.”¹⁷³ Şiir ve edebiyat alanında ise tarihi, gelecek nesiller adına bir güç unsuru olarak kabul eden şair, edebiyatın Türk

¹⁶⁷ Soğukömeroğulları, M. (2011). “*Servet-i Fünûn Edebiyatı Gayri Millî midir?*”. *Turkish Studies*. 6/1, s.1729.

¹⁶⁸ Gürsel Aytaç. (2005). *Edebiyat ve Kültür*. Hece Yayınları, Ankara, s.75.

¹⁶⁹ Yasin Usta. (2017). Hakan İlhan Kurt ile Röportaj. *Kısk Sesler Mecmuası*, S. 2, ss.30-32.

¹⁷⁰ a.g.r.

¹⁷¹ Yasin Usta. (2017). Hakan İlhan Kurt ile Röportaj. *Kısk Sesler Mecmuası*, S. 2, ss.30-32.

¹⁷² Hakan İlhan Kurt. (2014). “Atsız Ata Betiği”, *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 766, s.46.

¹⁷³ M. Fatih Kanter. (2017). *Millî Edebiyat Dönemi Türk Şiirinde Benlik Algısı ve Kimlik Kurgusu*. Kitabevi Yayınları, İstanbul, s.108.

milletinin mazisine dayanmadan bir anlam taşımayacağı kanaatindedir.¹⁷⁴ Edebiyatın roman sahasının da tarih ile ilişkili olması gerektiğini savunur. Bu yolda Hasan Erimez'in etkin rol aldığını belirtir.

“Demirdağın Kurtları ve Kutlu Kağanlık romanları ile Hasan Erimez karındaşımız, târihi romancılığımıza Hüseyin Nihâl Atsız'dan sonra ciddi anlamda bir soluk olmuştur. Tarihimizden almış olduğu hız ve haz, bu gücümüzün en etkili silahıdır.”¹⁷⁵

Tarih, “yaşanmış geçmiş” olarak kabul edildiğinde tarih kavramı sadece beşeriyete mahsur kılınır. Oysa tarihin kozmik bir yapısı da vardır.¹⁷⁶ Tam da bu noktada tarih ile edebiyat birlikteliği, edebiyat ile sosyoloji arasında bir bağlantı kurar. Ancak burada şunu hatırlamak gerekir: Kurmaca ile gerçeklik arasında bağıntısını tarih kitabı ile tarih romanı ilişkisi gösterir. Yani yaratıcı yazarın estetik kaygılarla hayal gücü zenginliğini ortaya sererek gerçekliğe katkıda bulunma yetkisi bulunmaktadır.¹⁷⁷ Hakan İlhan Kurt bu yapıyı destan şiirlerinde hamasî ve bedîî üslubu lirik bir tabanda işleyerek okuyucuya verir. Bunda destan formunu kullanarak millî benliğe katkıda bulunma isteği bulunur.

3.2.2.2. Edebiyat - sosyoloji

Sosyolojinin toplum bilimi olması edebiyatın da bir yönünün toplum olgusuna dayanması ikisi arasında bir etkileşim meydana getirir. Şiir ile toplum arasında bir ilgi bulan Hakan İlhan Kurt, insanlığın ilk gününden itibaren bunun var olduğunu düşünerek bu konudaki görüşlerini şöyle beyan eder:

“Şiir beşerî bir sükûnet, toplumsal bir haykırıştır; ferdî anlamda bir râmiyeti, sosyal anlamda bir başkaldırıcıyı ifade eder. Sahiplenme içgüdü, beşeriyet ve cemiyet adına varlık beyânını ve kavgasını doğurmuştur. Hâl üzere mağara duvarlarına yakılan ilk resimler, günyanıği kayaların yüzlerine vurulan ilk tamgalar ve toprağın böğrüne işlenen ilk figürler şiir adlı tohumun kabuğunu çatlatığı lahzadır. Dolayısıyla şiiri yazının icâdıyla ele almak, hatalıdır.”¹⁷⁸

Sosyolojinin edebiyata yönelik faaliyetleri sosyolojinin edebiyatı toplumsal bir süreç olarak görmesinden kaynaklıdır.¹⁷⁹ Sanatçı, edebiyatla toplumu iç içe görerek şiirinin toplumsal bir ürün olduğunu dile getirir. Edebiyat ile toplum arasındaki yadsınamaz ilişki araştırmacıların ilgi odağı olur.

“Çoğu durumda kendisi de bir okuyucu olan yazar, edebiyat çevresine aittir ve düşünce ve yargı alışverişine katılır. Kendisinin edebiyat dünyasından ayrı yaşadığı veya tamamen farklı sosyal dizgelerde yaşadığı birkaç örnekte bile edebiyat çevresinin kendi

¹⁷⁴ Yasin Usta. (2017). Hakan İlhan Kurt ile Röportaj. *Kısık Sesler Mecmuası*, S. 2, ss.30-32.

¹⁷⁵ a.g.r.

¹⁷⁶ Durmuş Hocaoglu. (2003). Tarihin Ontolojisi Üzerine Bir Deneme. *Türkiye Günlüğü*, S. 73. s.26

¹⁷⁷ Gürsel Aytaç. (2009). *Genel Edebiyat Bilimi*. Say Yayınları, İstanbul, s.40.

¹⁷⁸ a.g.r.

¹⁷⁹ Köksal Alver. (2012). *Edebiyat Sosyolojisi*. Hece Yayınları, Ankara. s.47.

eserlerine yönelik tepkisinden ve kendisinin o çevreden etkilendiği bilgisinden kaçamaz.”¹⁸⁰

Edebiyat toplumun ifadesidir. Bu ifade görünür bir şekilde yapılır.¹⁸¹ Destan şiiri çalışmalarıyla şair, toplumun tarihi bir kesitine ayna tutarak aslında toplumu yansıtır. Bu tarihi perspektiften toplumun o dönemdeki yaşayışı, kültürü, inancı gibi çeşitli toplumsal unsurlara rastlamak mümkündür. Bir milletin ve kültürünün gelişiminde edebiyatın önemli bir konumda bulunduğu su götürmez bir gerçektir. Çünkü edebiyatın konusu insan, malzemesi ise dildir.

3.2.2.3. Edebiyat - coğrafya

Coğrafya ve edebiyat, sürekli olarak etkileşim ve karşılıklı üretim içinde olarak birbirlerini etkileyen iki ayrı bilim sahası olarak dikkat çeker. Coğrafya, edebiyat eserlerine özellikle mekân ve içerik bakımından aktarım sağlamakta öte yandan edebî eserler, kurgulandıkları dünyanın coğrafyasına egemen olmaktadır. Bir edebî eserin ait olduğu coğrafyanın hususiyetlerini taşıdığı da muhakkaktır.¹⁸² Bu da edebiyatın millilik boyutlarındandır.

“İnsanın yaşadığı mekânla bütünleşmesi, vatan adı verilen bu mekânın tarihi ve kültür değeriyle kaynaşması; coğrafyaya ait imkânları, sözü edilen kültür ve tarihi değerlerden hareketle insanileştirmesi gerekir.”¹⁸³

Kültürel bütünlüğün en önemli unsurlarından biri olarak görülen edebiyatın coğrafyayla ilgisi görülür. “Derin bir tarihin, geniş bir coğrafyanın ve köklü bir edebiyatın haykırışını muhteva ettiğini savunan”¹⁸⁴ Hakan İlhan Kurt, bu geniş coğrafyayı şiirlerinde yansıtmaya çalışır. Destan şiirlerinde Türklerin önemli yaşam alanı olan bozkır düzenini ortaya koyar.

At sürüp bozkıra, çayır çimene,
Vuruş meydanında, uluğ kömene,
Alaca yeminli dokuz tümene
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 8)

Turan idelaine sahip Hakan İlhan Kurt'ta vatan coğrafyasına umumî bir bakış vardır. Şiirlerinde diğer Türk ülkelerini de bulundurması buna delildir.

¹⁸⁰ Alver. a.g.e., s. 70.

¹⁸¹ Alver. a.g.e., s. 59

¹⁸² M. Ayça Vurmay. (2010). “Edebiyat, Coğrafya ve Uzam: Hardy’in Yuvaya Dönüş Adlı Romanı.” *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 50. 2. s.208.

¹⁸³ Şerif Aktaş. (1996). “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı”. *Türkiye Günlüğü*, S. 38, s.171.

¹⁸⁴ Aşk Sofrasında Bağdaş Kuranlar. (2016). *Edebice*, S. 4, ss.14-17.

3.2.3. Edebî Şahsiyetler

Şairin Harold Blomm'un bahsettiği etkilenme endişesiyle ilintili yakınlık duyduğu şairler olmakla birlikte kimi zaman şiirlerinde atıfta bulunduğu ve kimi zaman da söyleşilerde bahsettiği belli başlı şairler bulunur.

Bir destan şairi olan Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu Gençosmanoğlu, şair ve yazar kimliğini Türk tarihi ve kültüründen esinlenerek oluşturur. Bu yolda destan şairliği kimliğiyle ün salmış olup kendinden sonra yetişen destan şairlerine de öncü olur. Bu isimlerden biri Hakan İlhan Kurt'tur. Kurt, "Ya konu biterse imalı bir soruya Gençosmanoğlu, Türk Tarihi'nde yazılacak daha çok konu var, diye cevap vermişti. Evet, yazılacak çok konu var Türk Tarihi'nde..."¹⁸⁵ diyerek Gençosmanoğlu'ndan hem eser hem de poetika bakımından etkilendiğini dile getirir. "Sanatta hedef, söz konusudur. Hedefi olmayan sanat, aynı zamanda anlamı olmayan bir meşgaleden ibarettir."¹⁸⁶ diyen Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Hakan İlhan Kurt'u sanatın ereği noktasında da etkiler. Buradan hareketle Kurt, "Bütün gâye, kültürel varlığı ve değerleri zamanın ötesine taşımaktır." diyerek sanatı kutsî bir amaç üzerine oturtur. Bununla birlikte "Türk Edebiyatı'nın harcı, Türk'ün kültürel ve sosyolojik unsurlarından ibarettir."¹⁸⁷ ibaresinde bulunan sanatçı, kültürel unsurları ve toplumsal içerikleri şiiri için gerekli bulur.

Her milletin kendine ait bir zihin kümesi bulunur. Milletin sürekliliği için ise bu kümeler değerlidir. Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, milletlerle insanlar arasında bir benzerlik bularak "Dünü hatırlayamayan bir insan, bugünün manâsını anlayamaz. Yeni doğmuş bir çocuk nasılsa, öyledir. Hafızasızlık devam ettikçe, çocukluk da devam eder."¹⁸⁸ tümcesiyle kolektif bilinçaltına vurgu yapar. Hakan İlhan Kurt da benzer bir düşünce yapısıyla Türk milletin mazisine dayanmadan oluşan bir edebiyatı değerli bulmaz.¹⁸⁹ Bu düşünceyle tarihi, nazım formunda işler.

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun yanında Basri Gocul'a da kıymet veren ve bu ikisine minnet duyduğunu belirten şair, son yüzyılda yaşanan gerileme ve sallantıların, Türk milletinin özgüvenini sorgulamaya başlamasıyla sonuçlandığını

¹⁸⁵ Aşk Sofrasında Bağdaş Kuranlar. (2016). *Edebice*, S. 4, ss.14-17.

¹⁸⁶ <http://www.haberhergun.com/niyazi-yildirim-gencosmanoglu-ile-soylesiroportaj>, 9.html. (Erişim Tarihi: 04.09.2017).

¹⁸⁷ Hakan İlhan Kurt. (2015). *Sükût Neyi Halleder. Herfene*.

¹⁸⁸ <http://www.haberhergun.com/niyazi-yildirim-gencosmanoglu-ile-soylesiroportaj>, 9.html. (Erişim Tarihi: 04.09.2017).

¹⁸⁹ Yasin Usta. (2017). Hakan İlhan Kurt ile Röportaj. *Kısıık Sesler Mecmuası*, S. 2, ss.30-32.

bildirir. Böyle bir dönemden sonra Bilge Kağan edasıyla, gereken titreme ve kendine dönüşün, bu iki büyük Türk şairi tarafından yeni nesle tarih formuyla aktarılmaya çalışıldığına dikkat çeker.¹⁹⁰ Şair aynı titizlik içinde sanat gayesini ortaya koyar.

Sanat bir yapı içinde seyredir. Sanatı bir kural çerçevesinde “eğitim işi” olarak gören Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu¹⁹¹ Hakan İlhan Kurt’u bu noktada da etkiler. Zira şair, Türk edebiyatında ilkelerle örülü bir nizamın varlığından bahseder.¹⁹² Bu hâlde Türk edebiyatı, hem maddi hem manevi formda belirli bir şemaya sahip milliliği simgeleyen bir sahadır.

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, destanları milletin en yüksek duygu, düşünce ve isteklerini ifade eden bir tür olarak yorumlar. Bu konuda, bir İngiliz şairinin şu sözünü hatırlatır: “Bir kahramanlık şiiri, şüphesiz ki, insan ruhunun başarabileceği en büyük eserdir.”¹⁹³ Destan şairliğine önem veren ve bu yolda yetişmiş şairleri değerli bulan Hakan İlhan Kurt’un şiire yaslandığı form bu düşüncelerde gizlidir.

Şairin poetikasını oluşturan bir başka önemli isim Ziya Gökalp’tir. Ziya Gökalp, “Romantik duygular hâlinde başlayan Türkçülük ve Turancılık akımını siyasî, iktisadî ve kültürel sahada sistemleştirmiştir.”¹⁹⁴ Hakan İlhan Kurt, Turancılık fikrini savunanlardan biri olarak ondan etkilenir. Ziya Gökalp’in *Türkçülüğün Esasları* adlı kitabından hareketle, “Hak yok, vazife vardır, Türk’ün vazifesi kainat güzelleştiği zaman bitecektir.”¹⁹⁵ ibaresini kendisine şiar edinir.

Etkilenilen bir başka isim Yahya Kemal Beyatlı’dır. “Yahya Kemal, Ahmet Hamdi Tanpınar’ın da belirttiği gibi ‘yeninin ve millî olanın bayrağı’dır.”¹⁹⁶ Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Yahya Kemal, ruh ile beden bir bütün olmadığını belirterek asıl ezeli olanın “ruh” kavramı olduğunu ifade eder.¹⁹⁷ Zaman konusunda Bergson’dan etkilenen Tanpınar, “Bu günün rüzgârında yıkanan mazi

¹⁹⁰ a.g.r.

¹⁹¹ <http://www.haberhergun.com/niyazi-yildirim-gencosmanoglu-ile-soylesiroporaj,9.html>. (Erişim Tarihi: 04.09.2017).

¹⁹² Yasin Usta. (2017). Hakan İlhan Kurt ile Röportaj. *Kısık Sesler Mecmuası*, S. 2, ss. 30-32.

¹⁹³ <http://www.haberhergun.com/niyazi-yildirim-gencosmanoglu-ile-soylesiroporaj,9.html>. (Erişim Tarihi: 04.09.2017).

¹⁹⁴ Necmettin Hacıeminoğlu. (2004). Edebiyat Tahlilleri. Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, s.26.

¹⁹⁵ Aşk Sofrasında Bağdaş Kuranlar. (2016). *Edebice*, S. 4, ss.14-17.

¹⁹⁶ Sermet Sami Uysal. (2006). *Şiire Adanmış Bir Yaşam Yahya Kemal Beyatlı*. Bilge Sanat Yapım Yayınları, İstanbul, S.453.

¹⁹⁷ Mehmet Soğukömeroğulları. (2012). “Yahya Kemal’in Şiirlerinde Dinî, Mistik ve Metafizik Ögeler”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. S. 1/1, s.242.

gülü”¹⁹⁸ mısraıyla bu etkilenimin tezahürünü veren şiirlerinden birini oluşturur. Yahya Kemal de Tanpınar etkisiyle bu zaman kavramını benimser. Bu benimseyiş zamana geçmiş ile gelecek arasında bağ kuran soyut bir kavramı köprü olarak temel tutar. Bu bağlamda sanatçı “kültürel iktidar” kavramını Türk edebiyatı için değerli bulur.

Şair, Yahya Kemal’i çeşitli şekillerde anar. Hatta Hakan İlhan Kurt’un ismi farklı konulu şiirlerde Yahya Kemal’i anan şairler arasında zikredilir.¹⁹⁹ Söz konusu mısraları Yahya Kemal şiirlerinde çokça geçen motifleri içerir. Mesela hayal, rint kavramları bunlardan biridir. Ayrıca Yahya Kemal muhayyel tarih ve medeniyet ile geçmişi “an”a taşıyan bir şair olarak bilinir. Birçok şiirinde olduğu gibi “Bir Tepeden” şiirinde de hayal ile rüya unsurları birlikte bulunur. Bu şiirin ilk mısralarında bir tarih özlemi duyulur.

Rüya gibi bir akşamı seyretmeğe geldin
Çok benzediğin memleketin her tepesinde.
Baktım: Konuşurken daha bir kere güzeldin
İstanbul’u duydum daha bir kere sesinde²⁰⁰

Hakan İlhan Kurt, Beyatlı’nın en ünlü şiiri “Sessiz Gemi” şiirine de son mısradaki dikkat çeker. Yine bu mısralar Yahya Kemal’in lirik üslûbunu anımsatır.

¹⁹⁸ “Bir Gün İcadiyede” şiiri

Bir gün İcadiye`de veya Sultantepe`de,
Bir beste kanatlanır, birden olduğun yerde
Bir kainat açılır, geniş, sonsuz, büyüdü,
Bu günün rüzgarında yıkanan mazi gülü
Dağılır yaprak yaprak hayalindeki suya
Bir başka gözle bakarsın ömür denen uykuya.

Belki en hulyalıyı duyduğun masalların
O şafak saltanatı korularında dalların
Her ufku tek başına bekleyen eski camlar
Bir sır gibi ömründen sızdırılmış akşamlar,
Ardıçla kestanenin her yıllık macerası
Harap mezarlıklarda ölümlerin duası
Gelir ve tekrar doğar ölmüş sandığın aşka
Anlarsın ölüm yoktur geçen zamandan başka.

AHMET HAMDİ TANPINAR

<https://www.bilgicik.com/yazi/bir-gun-icadiyede-ahmet-hamdi-tanpinar/> (Erişim Tarihi: 19/05/2018).

¹⁹⁹ Hasan Aktaş. (2010). “Türk Şiirinde Bir Mühre Olarak Yahya Kemal”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Volume 3 /10, s.43.

²⁰⁰ Yahya Kemal Beyatlı. (2008). *Kendi Gök Kubbeimiz*. İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul, s.11.

pencereler perdesiz zil-zurna ve kör-kütük
 yığılır sokak sokak eflâtun dilli rintler
 alımları mühürlü bakışlarında bir yük
 kor alemler sığdırır nakış nakış hayâle
 güzelliğin gülizâr gün karartır her seher
 sessizce son gemiden bakan Yahya Kemâl'e
 (“Şehrin Siyah Düşleri ve Perdesiz Pencereler”, *Eleğimsağma*, s. 98)

Bahattin Karakoç, Hakan İlhan Kurt'u etkileyen isimlerdendir. Şairin *Eleğimsağma* adlı kitabı Bahattin Karakoç'tan alınan iki mısrayla başlar. Şair bu mısralar girizgâhıyla “Seni Çağırıyorum” adlı şiirini oluşturur. Bu minvalde Karakoç, ona ilham veren şairlerden biridir. Birçok şiiri farklı formlarda bestelenen Karakoç, geleneksel şiirden gelen estetik değerlere önem verir. Hakan İlhan Kurt şiirleri aynı ritme ulaşmaya çalışır.

Faruk Nafiz Çamlıbel etkilenilen bir başka isimdir. Memleketçi edebiyatın en önemli simalarından biri olan Çamlıbel'den, kalemini bir ideal uğruna kullanan Hakan İlhan Kurt'un etkilenmesi olağandır. Faruk Nafiz Çamlıbel şairin yine bir girizgâh yöntemiyle şiirlerinde dikkat çeken isimlerden biridir. Çamlıbel'in “Arz-ı Mukaddes”²⁰¹ şiiri girizgâh için seçilen şiirdir. Bu şiirde iki tezat unsur dikkat çeker. Şair kutsî sayılan değerleri ve bunları işleyen kişileri değerli bulur. Şiirde Doğu-Batı arasındaki çatışma belirgindir. Çamlıbel'in “Sanat” şiirine bakıldığında ise bu çatışmanın daha açık olduğu görülür.

“Bir ömür gömdük o üç bu'du serap ellere biz
 İşledik çöllere bülbül ve gül efsaneleri
 Tilkiler diktiğimiz bağlara sahip çıktı
 Kargalar topladı hep döktüğümüz taneleri”
 (Faruk Nafiz Çamlıbel)²⁰²

Hakan İlhan Kurt, “Öyle Bakıp Da Durma Gülizar Gitmeliyim” şiirine bu alıntı ile başlayarak Çamlıbel'in bahsettiği kutsîlikleri işleme yoluna gitmesi gerektiğinin izlenimini verir. Yalnız, bunu daha örtük bir anlatımla, tasvirî kelimelerle ifade eder.

²⁰¹ Arz-ı Mukaddes, mukaddes yer anlamıyla düşünüldüğünde Filistin, Kudüs yerleri gibi hatırlatır.

²⁰² Hakan İlhan Kurt. (2014). *Eleğimsağma (Gülizâr Divanı)*. Kurgan Edebiyat Yayınları, Ankara, s.35.

Öyle bakıp da durma Gülizar gitmeliyim
 Tınaz nehir artığı ve yoz kanyon batığı
 Karınca adımında mahcup düşmüş bir erim
 Ve bozulmuş yuvayım dört bir tarafı afif
 Buzullar emzirirken yanağım güz yanığı
 Doğar vakte aniden gülüm elif elif
 (“Öyle Bakıp Da Durma Gülizar Gitmeliyim”, *Eleğimsağma*, s. 36.)

Faruk Nafiz, Şükufe Nihâl Başar ile aşk yaşamıştır. Bu aşkın kırgınlığı sonucunda ise “Allah’a İsmarladık” şiirini kaleme alır. Hakan İlhan Kurt, onun bu şiirine “Şehrin Siyah Düşleri ve Perdesiz Pencereleler” başlıklı şairlere telmihte bulunduğu şiirinde değinir.

perdesiz pencereleler çiçekleler salkım saçak
 gülizâr dudakların zindanım olur birden
 kum tepeleri sarar dört bir yanımı tutsak
 düşer soluk alışım oluk oluk dehlizde
 gülizâr çiy damlası açılır mil mil yelken
 allaha ısmarladık derken faruk nafiz’de
 (“Şehrin Siyah Düşleri ve Perdesiz Pencereleler”, *Eleğimsağma*, s. 98.)

Hakan İlhan Kurt sözü edilen “Şehrin Siyah Düşleri ve Perdesiz Pencereleler” başlıklı şiirinde birçok şaire o şairin bir şiiri vesilesiyle değinir. Bu isimler aynı zamanda şairin ilgisini çeken ve yolundan gittiği isimlerdir. Bu kişiler sırasıyla Ahmed Arif, Ümit Yaşar, Ülkü Tamer, Necip Fazıl, Cemal Safi, Nihâl Atsız, Sezai Karakoç, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Yahya Kemal, Bekir Sıtkı, Faruk Nafiz’dir.

Şair, Hüseyin Nihâl Atsız’dan söz konusu şiirde “atam, Atsız Ata” diye bahseder. Nitekim Ülkücü hareket yolunda özellikle Erol Güngör, Dilâver Cebeci, Basri Gocul, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Hüseyin Nihâl Atsız isimlerine kıymet verir.²⁰³ Atsız’ın yazdığı şiirlerden “Geri Gelen Mektup”a atıfta bulunur.

şehrin siyâh düşleleri tuttuğum her şey zerrin
 ay aydınlık göğsünden atıl bir gök tabiât
 ve sızlar yalnızlığım kanatlanmış bir Laçın

²⁰³ Yasin Usta. (2017). Hakan İlhan Kurt ile Röportaj. *Kısık Sesler Mecmuası*, S. 2, ss.30-32.

saldırır fütursuzca can havli ve son hızla
 ah gülizâr depreşir evvelimden bir san'at
 geri gelen mektupta atam Nihâl Atsız'la
 (“Şehrin Siyah Düşleri ve Perdesiz Pencereleler”, *Eleğimsağma*, s. 97)

Hüseyin Nihâl Atsız'ı anma gayesiyle “Atsız Ata Betiği” isimli şiir kaleme alan şair, şiirlerini onun ideolojisine mecra kıldığını duyurur. Şüphesiz şairin en çok etkilendiği isimlerden biridir. Etkilenmekten öte onun izini sürmek, adını yaşatmak gayesiyle iç içedir. Hüseyin Nihâl Atsız'ın Türkçülük konusunda önemli bir isim olması bu hususta etkilidir. Turan ideolojisine sahip Hüseyin Nihâl Atsız, Hakan İlhan Kurt'u bu konuda da etkiler.

Doruklar, ak doruklar, genç kız gibi ve hatta
 Emzikli anne gibi umudunu büyütür.
 Ay ata... Atsız Ata... Tutunduğum hayatta,
 Beni ruhundan başka hangi maden öğütür?²⁰⁴

Hakan İlhan Kurt'un sanat ve şiir hakkındaki görüşleri poetikasını ortaya çıkarır. Şair bu poetikayla ilgisi bulunan birçok isimden etkilenir.

²⁰⁴ Hakan İlhan Kurt. (2014). “Atsız Ata Betiği”, *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 766, s.46.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ŞİİRLERİNİN İÇERİK BAKIMINDAN İNCELENMESİ

4.1. TEMALAR

Muhteva kelimesi “içerik” anlamıyla da karşılanır. İçerik de konu ile ilgilidir. Bu kavram şiirin ne demek istediğini belirtir. Şair, şiirde kullandığı konuya yönelik unsurları kendi birikim süzgecinden geçirir.²⁰⁵ Bu birikim süzgeci ise her şairin işlediği tema olarak şiire yansır.

Hakan İlhan Kurt şiirleri geniş bir muhtevaya sahiptir. Toplumsal konuların yanı sıra bireysel konulu şiirleri de kitaplarına seçen şair, bir destan şairi kimliğiyle tarihi konuları da mısralarına yansır.

Şairin en çok işlediği konular temel alınarak şiirleri iki başlık altında incelenecektir.

4.1.1. Bireysel Temalar

Şahsî duygulanmaları içeren bireysel temler genel olarak Hakan İlhan Kurt'un destan şiirlerini içeren kitapları haricinde ele aldığı şiirlerinden oluşur. Bu duygulanmalar bazen iç içe geçmiş bir hâlde bulunur. Yani aşk teminin ele alındığı bir şiirde özlem duygusunun da yer alması mümkündür. Fakat şiirlerini tema yönünden ayrı başlıklar hâlinde bir tasnife tabii tutmak daha doğru olacaktır. Bireysel teme hâkim olan şiirlerinde okuyucuya haz verme amacı güdülür.

²⁰⁵ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap Yayınları, Ankara, s.13.

4.1.1.1. Aşk

Aşk mefhumu, Hakan İlhan Kurt'un şiirlerinde en çok işlediği temlerden biridir. Şair aşkı, özgürlük, tutku, ölümsüzlük unsuru gibi çeşitli niteliklerle birlikte düşünür. Aşkı anlatmak için zaman, tabiat gibi çeşitli imge unsurlarını kullanır. Şiirlerini aşkı dile getirmek için bir araç olarak kullandığını belirtir. Aşkı, sıkıntı duygusuyla beraber de işler. Aşk temişiirlerine üç şekilde yansır. Bunlar Allah aşkı, vatan aşkı ve beşere duyulan aşktır.

Aşkın sınırı ya da coğrafyası yoktur. Aşk, kalplerde tutsak olsa da aslında özgür bir konudur. Her yaştan insana hitap eder ve her kesime seslenir. Hakan İlhan Kurt, aşkı bu hususiyetlerle anar. “Deryâdil Duruş” adını taşıyan şiirinde “Her coğrafya bilir de gömülür mabedine”²⁰⁶ mısraıyla aşkı evrensel bir yapı içinde düşünür.

Her coğrafyada aşkın hüküm sürdüğünü bilir. Aşka bağlılığını dile getiren mısralar kaleme alır. Çünkü aşk, şair için ilgi ile karşılanan bir haberdur. “Göğün Bedir Vakti” adlı şiirinde “aşkın havarisiyim”²⁰⁷ ifadesiyle aşkın izini sürdüğünü belirtir. Ona göre dil, hislerin tercümanı olarak histen daha da ötesini nazarında halk eder.²⁰⁸ Aşkın bu kutsiyetinden ötürü elbette bir formu da bulunur. Öte yandan şair böyle bir aşka özlem duyar. Bir şiirinde bu aşk isteğini duymak mümkündür.

titrer durur dizlerim, peşinde iz sürünce;
duyduğumda sesini, kıyâmım yelyepelek...
uzaktan dahi olsa nüzhetini görünce,
benzim dehre yaslanır, uğraş tutarım gökle...
bir kez aç pencereni, ruhumu içine çek;
o mahmur gözlerinle, beni aşka sürükle...
(“Beni Aşka Sürükle”, *Eleğimsağma*, s. 26.)

Sanatçı aşkı bir yaşam kaynağı ve pınarı olarak görür. Bu pınardan su içmeyenler, yani aşkı tatmayanlar ona göre hayatın içinde değildirler. “Nefes Almak Yaşamak Mı” başlıklı şiirinde sevgili, âşığa yaşam bahşeden biridir. Zira aşk bir yaşam tutkusudur.

²⁰⁶ Hakan İlhan Kurt. (2014). *Eleğimsağma (Gülizâr Divanı)*. Kurgan Edebiyat Yayınları, Ankara, s.12.

²⁰⁷ Hakan İlhan Kurt. (2014). a.g.e., s.28.

²⁰⁸ Aşk Sofrasında Bağdaş Kuranlar. (2016). *Edebice*, S. 4, ss.14-17.

Kimi mısralarında sevdasını doğa ile bütünleştiren şair, tabiata ait unsurları şiirlerine ilham kılar. Aşkın getirdiği hüznü, nergis çiçeklerinin üşmesi yoluyla ifade eder. Doğaya ait çeşitli motifleri zaman unsurlarıyla mısralarına taşır.

Kim demiş ki koyaklar, perdesini düşürmüş;
 Kim derdi tütsülemiş, yazlaklarını temmuz...
 Bana söylemediler: Nergisler de üşürmüş,
 Karanfiller yanarmış, aşkın serencamında...
 Bilmezdim hakikatim, rüyalarımın mahfuz,
 Sahi giden ben miyim, bir bozkır akşamında?
 ("Bir Bozkır Akşamında", *Belemir*, s. 82)

Tabiata ait unsurlarla aşkı özümser. Çiçeklerin açışını ve arıların bal yapmasını aşkıyla ilişkilendirir. Tabiat unsurları aşk duygusuyla hemhaldir.

Açıyor belğini hangi çiçeğe baksam,
 Hangi dilden konuşsam işliyor peteğini
 Atfı aşktan ibaret alelaide bir akşam.
 Sen tehir etme, çık gel, o mis kokunu getir...
 Kaldırınca o anaç yamaçlar eteğini,
 Gök, yüzünü öpüyor; gökyüzünü Belemir...
 ("Belemir", *Belemir*, s. 16)

Zaman unsurları şairin mısralarında bir aşk düzleminde ele alınır ve günün tamamı artık sevgili tarafından ele alınmış bir esir hüviyetine bürünür.

Gün secdeye varıyor saçlarında Gülizar
 Devingen yutkunmalar boğazımda infilak
 Ve kıpkızıl direniş yakamda tomar tomar
 Yarı baygın günahım suretimi taşıyor
 Sergin zülüflerinin ucuna sinmiş şafak
 Lâl kesilmiş alnımda inlemeye başlıyor
 ("Gün Secdeye Varıyor Saçlarında Gülizar", *Eleğimsağma*, s. 57)

Sevgilinin güzelliği karşısında sadece gün secdeye varmaz. Şair bahar mevsimini de sevgilinin gülüşüne esir tutar. Aşkı umut duygusuyla da ele alan şair, hem bir telaş hem de bir duygu yoğunluğu içindedir.

Nice umutlar yeşerir eylediğinde endam,
 Gül kokulu gülüşün secdesidir baharın
 Ne zaman saçlarına ellerini uzatsam
 Yüreğime saplanır o derin bakışların
 (“Telaş”, *Belemir*, s. 87)

Tekke edebiyatının en önemli şairlerinden biri olan Yunus Emre bir şiirinde,
 “Bu dünya ol ahiretten içeri
 Aşkın yeri var kimseler bilmez
 Yunus öldü diye sela verirler
 Ölen hayvan imiş, ÂŞIKLAR ÖLMEZ”²⁰⁹

diyerek aşkın sonsuzluğuna işaret eder. Hakan İlhan Kurt benzer bir görüşle aşkın ebedî bir ruha sahip, insanı ölümsüz kılan niteliklere sahip olduğunu bildirir. “Duymadın mı âşıklar, kurtulamaz ölümle?”²¹⁰ mısraıyla aşkı ölümsüz kılar. “Bir Şiir Kadar Yakınındayım” başlıklı şiirinde sevgiliye ulaşma imkânı, aşkını ifade etme yolu olarak mısralarını gösterir. Bunun en önemli örneklerinden biri de Sezai Karakoç’un akrostiş şiiri “Mona Roza”da aşkının isminin gizli olmasıdır. Sezai Karakoç, bunu açıkça beyan etmemiş, ama bu gizli isim daha sonra anlaşılmıştır. Bunun bilincinde olan şair “sana mısralarımla dokunacağım ey yâr”²¹¹ diyerek sevgiliye mısralarıyla ulaşmayı ister. Yazdığı şiirlerle ona ulaşır. Aslında şairin şiirlerini sevgili için araç olarak kullanmak istemesi ona ulaşamamanın verdiği hüzünden ötürüdür. Sevgiliye şiirleri kadar yakın olmayı arzular. Birçok şiiri bestelenen ve bestelenmeye müsait bir harmoni içinde şiirler kaleme alan Kurt, “Şarkılar yaptım sana / Ay aydın gecelerde”²¹² diyerek sevgilisine şiirler yanında şarkılar da yazdığını belirtir.

Leyla ile Mecnun adlı Arap efsanesine göre Mecnun’un gerçek adı Kays’tır. Kays’a manası “deli” anlamına gelen Mecnun adının verilmesi tutkulu bir aşkın neticesinde çöllere düşmesindedir. Aşk bir akıl tutulması yaşatır. Hakan İlhan Kurt, aşkı sonucunda paralel bir duruma düşme kaygısını güder. “Korkarım Deliye Çıkacak Adım” adını taşıyan şiiri aşk sebebiyle mecnun olma endişesi taşır.

Abdürrahim Karakoç “Mihriban” adlı şiiri için “ne kızın adı Mihriban’dı, ne de kızın saçları sarı”ydı ifadelerini kullanır. Hatta bu şiirin bu kadar beğenilmesinin

²⁰⁹ https://tr.wikisource.org/wiki/%C3%82%C5%9F%C4%B1klar_%C3%B6lmez (Erişim Tarihi: 19/05/2018).

²¹⁰ Hakan İlhan Kurt. (2017). *Belemir*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.23.

²¹¹ Hakan İlhan Kurt. (2014). *Eleğimsağma*. Kurgan Edebiyat, Ankara. s.87.

²¹² Hakan İlhan Kurt. (2017). *Belemir*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s. 97.

sebebini herkesin içinde bir Mihriban'ın olması şeklinde yorumlar. Aslında Mihriban'ın sıradan insanlardan bir farkının olmadığını söyler.²¹³ Buna benzer pek çok örneği diğer şairlerde de görmek mümkündür. Yahya Kemal ve Mehlika Sultan'ı bunlardan biridir.

Mehlika Sultan'a âşık yedi genç
Gece şehrin kapısından çıktı
Mehlika Sultan'a âşık yedi genç
Kara sevdalı birer âşıktı.

kıt'asıyla başlayan şiir bir masala benzer. Mehlika, masallarda olduğu gibi dünya güzeli, hatta bir peri kızıdır. Fakat bu masal insanın muradına eremeyeceğini de dolaylı anlatan modern şiirdir.²¹⁴ Bu örnekler divan edebiyatının klasikleşmiş sevgili tipinin, modern hayatta ütöpik bir hâle evrimini ifade ederek bir şiir formasyonuna delalet eder. Hakan İlhan Kurt'ta da bu tip bir sevgili dikkat çeker. *Gülizâr Divanı* diğer bir adıyla *Eleğimsağma* adlı kitabında sevgiliyi Gülizâr deyimiyile metaforik, hayalî bir kişiliğe büründüren şair, mısralarında aşkı bu isimle eş tutar.

Aşk duygusu yüzyıllardan beri insanlara cefa çektirmiştir. Hatta aşkı kavuşamamak şeklinde tanımlayanlar da vardır. Kerem'in yanmasına, Ferhat'ın dağları delmesine, Mecnun'un çöllerine düşmesine sebep olan duygu aşktır. Hakan İlhan Kurt, aşkın bu yürek burkan anlarını yangın yeri metaforuyla mısralarına yansıtır. Çektiği gönül yarasından büyük bir elem duyan şair, yüreğinde bu hissi derinden işitir.

Yangın yeridir
Sarılr imânım takvim yapraklarına
Bir kez olsun ettiğine nazar eylemem
Demem kimseye hicrânımı
Kimseye birşey söylemem
(“Bu Gönül Yarası –II–”, *Belemir*, s. 72)

Sevgili, şairin mısralarında divan edebiyatındaki sevgiliye benzer şekilde acımasızdır. Şair bir sitemle bu aşkın çektiği acıların hesabının sevgiliye

²¹³ Tarık Taş. (2017). Ne Adı Mihriban'dı Ne De Saçları Sarı. *İzdiham*, S. 31, s.49.

²¹⁴ Ahmet Kabaklı. (2003). *Şiir İncelemeleri*. Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, s. 273.

sorulmasını ister. “Bu Aşk Senden Sorulacak”²¹⁵ başlıklı şiirinde çektiği acıların sorumlusu olarak sevgilisi görülür.

Hakan İlhan Kurt’un mısralarında görülen aşk mefhumunda divan edebiyatının aşk anlayışı dikkat çeker. Nitekim çektiği gönül yarasından elem duyar. Fakat bundan hoşnut olduğu dikkat çekicidir. Divan edebiyatında da aşk, çektiği sıkıntı ile bir haz ve mutluluk unsurudur. Bu aşkın dermanı olmasa da bu durum değişmez. Fuzuli’nin,

“Aşk derdiyle hoşem el çek ilacımdan tabib
Kılma derman kim helakim zehri dermanındadır.”²¹⁶

beyti bu hususta verilebilecek örneklerdendir. Değınildiğı üzere Hakan İlhan Kurt, benzer bir düşünce yapısıyla aşk duygusundan duyduğu cefadan hoşnut görünür. “Göğsünde Cevşenimle Karşıları Gadanı” başlıklı şiiri bu hoşnutluğu belirtir. Bir başka mısraında; “Azad eyleme beni aşk esaretse şayet” diyerek yine aşk cefasını önemsemez. Hatta bu elemi, aşkın bir zorunluluğı addeder. Şair, “ben de her âşık gibi aşk adabıyla yundum”²¹⁷ sözleriyle divan edebiyatındaki aşk anlayışını aşkın temeli sayarak bu yolda bir geleneğe işaret eder. Yunus Emre bir şiirinde aşk acısından dahi hoşnut duyarak sevgiliden gelen her şeye razı olduğunu bildirir. Bu bakış açısı tasavvufî gelenekte de yaygındır.

“Cana cefa kıl ya vefa
Kahrın da hoş, lutfun da hoş,
Ya derd gönder ya deva,
Kahrında hoş, lutfun da hoş.”²¹⁸

Hakan İlhan Kurt divan şiiri geleneğine uygun olarak sevgilide herhangi bir konuda ısrar etmek istemez. Ondan gelen her şeyi kabul eder bir ruh hâline sahiptir. “Israr Etmeyeceğim” başlığını taşıyan şiirde “Ya da sînemi dağla... / Israr etmeyeceğim”²¹⁹ mısraları bu düşünceyi örneklendirir.

Bir gelenek şiiri olan divan şiirinde mazmunculuk, gelenek zincirinin önemli bir halkasıdır. Mazmun geleneğı içerisinde özellikle aşk konusu etrafında teşekkül eden mazmunlar çoğunluktadır.²²⁰ Divan şiirindeki aşk anlayışından

²¹⁵ Hakan İlhan Kurt. (2017). *Belemir*. Ötüken Yayınları, İstanbul, s.96.

²¹⁶ <http://www.edebiyatfatih.net/2015/05/fuzuli-gazel-incelemesi-ask-derdiyle.html>(Erişim Tarihi: 19/05/2018).

²¹⁷ Hakan İlhan Kurt. (2014). *Eleğimsağma*. Kurgan Edebiyat, Ankara. s.23.

²¹⁸ <http://yunusemresiirleri.com/siir/kahrin-da-hos-lutfun-da-hos.html> (Erişim Tarihi: 19/05/2018).

²¹⁹ Hakan İlhan Kurt. (2017). *Belemir*. Ötüken Yayınları, İstanbul, s.41.

²²⁰ Abdülkadir Erkal. (2016). “Âşıklık Geleneğinde Divan Şiiri İzleri”. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (ÖS-III), s.93.

etkilenen Hakan İlhan Kurt'un birçok mısrasında bu geleneğe ait mazmunların kullandığı görülür. Bu aynı zamanda bir imge ödünçlemesidir.

durma getir gülizâr o humar gözlerinden
okyanus tutuşturan âşkın hûş bâdesini
mâverayı şerhlesin nûr-u ayn'ında beden
bakıp devr-i âleme vâkt-i seyrân edelim
öyle bir tebessümle getir ki nefesini
cümle peri-zâdları âşka hayrân edelim
("Getir Gülizâr Getir", *Eleğimsağma*, s. 59.)

Fuzuli ünlü "Su Kasidesi"nin bir beytinde;

"Ravza-i küyuna her dem durmayıp eyler güzâr
Âşık olmuş galibâ ol serv-i hoş-reftâre su"²²¹

diyerek sevgilinin mahallesine kıymet verip hüsn-i talil sanatıyla suyun akışının bile her an o tarafa doğru olduğunu belirtir. Su bile o güzele âşık olmuştur. Hakan İlhan Kurt, benzer bir duygu silsilesi içinde divan şiirindeki bu mahalle mazmununu mısralarına hatta şiirinin başlığına taşır. Sokak ve kaldırım gibi mahalle unsurları mısralara yansır. "Aşkî Adresine Sardım" başlığını taşıyan şiiri bu duruma örnektir. Sanatçı daha da ileri giderek kaderini sevgilinin saçlarında bir şehir olarak düşünür. Âşığın mutluluğunun tek sebebi sevgilinin yanında olmaktır.

Eski camlar kırık, o gün bu gündür;
İstersen zamanı geriye döndür,
Yahut çek perdeyi, ışığı söndür...
Bahtım, saçlarında bir şehir şimdi.
("Bahtım Saçlarında Bir Şehir Şimdi", *Belemler*, s. 26)

Şair için vatan önemli bir husustur. Bu önemi mısralarına da yansıtarak sevgilinin gözlerini bir kutsiyet içinde vatanı addeder. Esasında bu Yahya Kemal'i hatırlatır. Öyle ki, Yahya Kemal millî bir hislenişle sevdiği kadında bile bütün bir vatan coğrafyasını ve bütün bir tarihi tecessüm etmiş görmeyi arzular.²²² Güzel olan şeyle güzel duygular eşleştirilmiş olur.

Dert kapımı çaldığında,

²²¹ <https://www.antoloji.com/su-kasidesi-siiri/> (Erişim Tarihi: 19/05/2018).

²²² Beşir Ayvazoğlu. (2003). *Yahya Kemal Eve Dönen Adam*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.106.

Asla umutsuz değildim.
 Aşk işgale kaldığında
 Gözlerini vatan bildim.
 (“Al Göğsüne Sar”, *Belemir*, s. 94)

Sanatçının şiirlerinde doğrudan bir Allah aşkı görünmez. Ancak kimi mısralarında O’na olan derin bağ kendini hissettirir. “Hiç Sızlamaz mı” adını taşıyan şiirinde Allah zikrini zaman unsurlarına iat olarak da düşünür.

Akşam tütsülenir, ‘Allah’ der sabah;
 Kokuna durmaya yorgun her sabah.
 Dayansam kapına, düşsem bir sabah,
 Burnunun direği hiç sızlamaz mı?
 (“Hiç Sızlamaz mı”, *Belemir*, s. 89)

Allah inancı, şairin tasavvufî motiflerle işlediği bir aşk hâlini alır.

Tespîh etsek şu göğü kâfi midir tarifi
 Her sabah doğrulanı, çağrılanı her akşam?
 Bizimdir geceleyin cehde sürmek ârifi,
 Bizdendir mahlûkatın her zahmetine mecnûn;
 Ya Bismillâh, der demez râhlemizde ihtişam,
 Sırılsıklam bir elif, mum ışığında bir nûn...
 (“Titreşir Alevimiz Kandilimiz Ayarsız”, *Belemir*, s. 98)

Hakan İlhan Kurt’un şiirlerinde en çok beşeri aşk konusu işlenir. Beşeri aşk, mısralarında hayalimsi ve metaforik bir kimliktedir. Sanatçının şiirlerinde aşk, bir duygu olarak romantik ve yüceltilmiş aşk formundadır.

4.1.1.2. Sevgi

Kurt’un şiirlerinde sevgi temi çeşitli şekillerde tezahür edilir. Aile, doğa, coğrafya, yaşanılan yer, toprak, memleket, vatan sevgisi şiirlerine konu olarak yansıtılır.

Sanatçı aileye önem verir. Onlara farklı bir sevgi besler. “Hepsi Gitti Geri Dönen Olmadı” başlıklı şiirinde çeşitli aile efratlarından bahsedilir ve onlara duyulan sevgi özlemle anlatılır. Saygı ve sevgi aile içerisinde bir meziyet olarak öne çıkarken

şairin de bunlara dikkat ettiği ve sahip olduğu açıktır. Sanatçı çekirdek ailesine derin bir sevgi besler. Üç çocuğuna da sevgisini dile getiren şiirler kaleme alır.

Bir gün elbet çığırışır dağ deniz ova ırmak
seğirtken karanlığın güne değdiği yerde
bereket koşar adım ışkınıim parmak parmak
nasıl da soluklanır gürz gövdemde adaklar
pusatların puslara boyun eğdiği yerde
kolum var kanadım var bir de Muhammed'im var²²³

Üzerinde yaşanan toprak parçası tabiatı ifade eder. Tabiat canlı ve cansız tüm varlıkları kuşatan bir yapıya sahiptir. Doğa ile en çok münasebet içinde olan doğayı değiştirme gücüne sahip bulunan insandır. İnsan, aynı zamanda doğadan duygusal anlamda etkilenen bir organizmaya sahiptir. Hakan İlhan Kurt yetiştiği yere sevgi duyar. Bu vesileyle bu yerlerdeki tabiat unsurlarını şiirlerine taşır. Tabiat üzerindeki çeşitli hadiseler bilhassa şairleri etkiler. Şair zamansal özellikleri tabiatla beraber ele alır. Hakan İlhan Kurt özellikle mevsimlerden etkilenir. Çeşitli mevsimlerin kendine has hususiyetleri ona ilham oluşturur. Bunun yanında şair, toprak, dağ, deniz, çiçek, kuş gibi çeşitli tabiat unsurlarını mısralarına taşır. Öte yandan şair tabiat unsurlarını birer imge olarak da kullanır.

Hakan İlhan Kurt tabiatla iç içe bir çocukluk geçirdiğinden tabiata sevgi besler. Bu sevgiyi çeşitli tabiat unsurlarını şiirlerine yansıtarak kanıtlar. Kimi şiirlerinde tabiat unsurları doğrudan bir tem olmak yerine şiirin lirizm ögesini diri tutan imgeler olarak görülür. Bu imgeler edebî sanatları da ortaya çıkarır.

Sanatçının tabiat unsurlarına olan sevgisi sevgilisini bu unsurlar yoluyla betimleme yapmasına olanak sağlar. Mesela günün aydınlanmasını sevgilinin nuru olarak yorumlar.

Bugün bir şiir kadar yakınımdayım senin,
Gün, kutsuyor hasretin secdeye varışını.
Kekik kokulu rüzgâr, çayırın ve çimenin
Saçlarını okşuyor, usulca akşam akşam;
Şerhlerken bulutların mehtâbı sarışını,

²²³ Hakan İlhan Kurt. (2013). Bir De Muhammed'im, *Siyah Beyaz Dergi*, S. 8, s.5.

Nûr olup iniyorsun, hangi yöne bakınsam.
 (“Bir Şiir Kadar Yakınımdayım”, *Belemir*, s. 22)

Tabiatı zamansal özelliklerden mevsimlik unsurlar yanında 24 saat zaman dilimi içinde de işler. Sabah vaktini tabiat unsurları ile birlikte betimler.

Yükselir göğe doğru aminlerim her sabah,
 Ben günaydın gömerim, sabahın yedisinde.
 Boz burçaklar sırt döner, al gelincikler semah;
 Celladını selamlar, nice börtüm, böceğim.
 Bu derin coğrafyanın heyecan vadisinde,
 Azgın ırmak ol, çağla
 Israr etmeyeceğim.
 (“Israr Etmeyeceğim”, *Belemir*, s. 41)

Hakan İlhan Kurt, mevsimlerden en çok bahara kıymet verir. Bahar, özel bir mevsimdir. Çünkü çiçeklerin açmaya başlaması, ağaçların yeşermesi bu döneme rastlar. Bahar ayıyla sevgiya ait unsurları bütünleştirir.

Bahar temaşasını kokun deliyor ey yar
 Kurdun kuşun telaşı şefkat koynunda deyiş
 Fersah fersah öteden sesin geliyor ey yar
 Göğsümdeki her mısra hazzını kelamlıyor
 Cümle nebat hayvanat esas duruşa geçmiş
 Evreni aydınlatan nurunu selamlıyor
 (“Haydi Gün Biraz”, *Eleğimsağma*, s. 143)

Şair özellikle bahar mevsimine ait özellikleri şiirlerinde kullanır. Bahar tazeliği, canlılığı ile hayata tutunmayı simgeler. Olağanüstü güzellikleriyle insan ruhunu okşar. İnsanın içini ısıtan sıcacık bir duygudur. Ancak her şeyin bir sonu olduğu gibi bu mevsimin de bir sonu vardır. Şair baharın olumluluğu simgelemesiyle sevgiliye baharı getirmek ister.

Her bahar erken çeker elini, eteğini
 Bağından, bahçesinden, kırından, ekininden;
 Sen hevesinle doldur bıkmadan peteğini.
 Bir sağan peyda olur, vakti gelince zahir.
 Yine bitmemiş gibi yolun en tekininden

Ben bahar getireyim, dizlerim kadar mahir.
 (“Bitmemiş Gibi”, *Belemir*, s. 125)

Halk deyimiyle bahar ayının müjdecisi toprağa, suya ve havaya düşen cemrelerdir. Şair sevgiliye yakınlık hissi olarak cemrelerle bahar mevsimine ait kır çiçeklerini temsili olarak seçer. Şair ise bu kompozisyon içinde kendini çiçekleri yetiştiren toprak olarak betimler.

Bugün bir şiir kadar yakınındayım senin,
 Kırlardan devşirdiğim rengârenk çiçeklerle.
 Mayalanıyor birden dudakları cemrenin,
 Sarıl sen toprağıma, tutun, ruhunu dindir:
 Upuzun coğrafyamda koş yalınayak, terle,
 Dök göğsüme saçını, perçemlerini indir...
 (“Bir Şiir Kadar Yakınındayım”, *Belemir*, s. 23)

Bir şiirinde sözü edilen durumun tersi bir hâl mısralarına yansır. Yani, yine teşbih ögesiyle bu sefer toprak olan sevgili, toprağın yetiştirdiği çiçek ise âşıktır. Şairin bu durumda toprak ve çiçek unsurlarını geniş bir yelpaze içinde ilham kaynağı olarak kullandığı belirgindir.

Çiçeklenir düşerim, dalına yaprağına.
 Avuçlarımı açıp, insafına yaslınsam,
 Ve en mesut suretim sığınr toprağına.
 Bir çeşminaz hayali, doğrulunca yerinden,
 Başım göğge erer mi bilmiyorum ıslansam,
 Aşka tutulu kalmış, mağrur buselerinden.
 (“Başım Göğge Erer mi”, *Belemir*, s. 101)

Sevgilinin varlığı şair için bahar ayını sembolize eder. Onun yokluğu ise çeşitli vesveselere galebe çalar.

her dengede iradı dengesizliğim her dem
 menzirimde duruyor bıraktığın son bakış
 şakağımda nazarlık dış bilediğim erdem
 öğüttüğüm türküler görsen nefes nefese
 bahar işledim andam seninle nakış nakış
 şimdi geceler boyu salıncağım vesvese

(“Hey Anda Tut Dilimi”, *Eleğimsağma*, s. 117)

Gülizâr, şairin sevgili olarak nitelendirdiği güzellik timsalidir. Onun doğduğu günü bahar cemi, yani toplanması olarak ifade eder.

gülizâr doğduğun gün abada cem bir bahar
 en şehnâz urbasıyla dokundu agâhlara
 börtü böcek uyandı ipek bir atlas kadar
 gayr-i makûl neşeyle diş dişe şerit şerit
 süründü sürgünlüğü yaban otlar âhlara
 ve masmavi peyâmlar sarındı zahm-i vâkit
 (“Velâdet-i İnşirâh Divânçesi”, *Eleğimsağma*, s. 132)

Şair için bahar mevsimi her zaman olumlu görünmez. Yaşlandığını düşünerek bahar mevsimi gibi cıvıl cıvıl bir mevsimi börtü böcek ile anarak karamsar bir ruh hâli ortaya koyar.

Sırta kadem örtüm mü?
 Bahara düşen korum;
 Böceğim mi, börtüm mü?
 -Artık yaşılanıyorum...
 (“Yaşılanıyorum”, *Belemir*, s. 32)

Sonbahar mevsimi şairler için karamsar, umutsuz, kötümser bir ruh hâlinin temsiliyeti olarak şiirlere yansır. Ancak şair mısralarına aşkın getirmiş olduğu heyecanı ifade etmek için hazan mevsiminde baharı yaşadığını bildirir.

Soyunuyor sokaklar, caddeler olmazını,
 Bir kuzgun kanadıyla gece şehre çökerken...
 Bu hazan mevsiminde bahar başıma vurmuş;
 Bende durmak bilmiyor, sende zaman çok erken.
 (“Sende Zaman Çok Erken”, *Belemir*, s. 108)

Şair hâlet-i ruhiyyesinin verdiği çalkantılarla kimi zaman bahar kimi zaman da kış ayının temsiliyeti olarak kendini ifade eder. Değişken ruh durumlarını mevsimlerle örtüştürür. Farklı mevsimsel özellikleri aynı mısradaki bir araya getirir.

Düşürür yüreğime baharı yaprak yaprak ,

En huysuz çiçeklerin renkleriyle yanarım.
 Kar... bir cezbe halinde sarıldığım ak toprak,
 Kavlimce erinmeden savrulan diğer yarım.
 ("Pusatsız Savaşçılar", *Belemir*, s. 47)

Şiire konu olan bahar mevsimi bir doğa olayı olduğu kadar sanatsal bir güç olarak da şiiirlere yansıtılır. Sanatçı sevgilisine bahar mevsimini sunmak ister. Çünkü bahar, açan çiçekleri, ötüşen kışları ile güzeldir; ancak çabuk gelip geçer. Her bahar da ardında ve önünde bir kışı saklar.

Her sabah erken çeker elini, eteğini,
 Bağından, bahçesinden, kırından, ekininden;
 Sen hevesinle doldur bıkmadan peteğini,
 Bir sağan peyda olur, vakti gelince zahir.
 Yine bitmemiş gibi yolun en tekininden
 Ben bahar getireyim, dizlerim kadar mahir.
 ("Bitmemiş Gibi", *Belemir*, s. 125)

Sanatçı köy havasını solumuş biri olarak bağ, bahçe ortamına ve yetiştirilen ürünlere ayrı bir ilgi besler. "Belemir" şiirinde üzüm salkımlarını sevgilinin elleri kadar zarif bulur.

Köyde yetişen şair köy tabiatını şiirlerine yansıtır. Köyde hayvancılık ve tabiatla iç içe yaşam belirgindir. Bu ögeler mısralarında bulunur.

yağmur misali yağar bozkır solgun rengime
 yüzümdeki sündüzü ikmal eder toynaklar
 adını andığımda devinir durur â'raf
 ay dolun yüreğimi gezlettiğim gülizâr
 kıpkızıl bir âyine yorgan döşek her taraf
 ("Bir Yirmi Altı Aralık Hislenişi", *Eleğimsağma*, s. 55)

Şair köyde doğup yetiştiğini öne çıkararak şehirleşemediğini belirterek köylü olmanın mutluluğunu mısralarına yansıtır. "Bildiğin Yörük Çocuğuyum Ben" adını aşayan şiirinde "Ve ne kadar istesem de şehirleşemem."²²⁴ mısraıyla köy kültürüne mensup olduğunu vurgular. Hakan İlhan Kurt, köyde yetişmiş bir yörük

²²⁴ Hakan İlhan Kurt. (2017). *Belemir*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.21.

çocuğu olduğundan huzuru topraklarda ve dağlarda arar. Köyde yetiştiğini mısralarına aktarmaktan geri durmaz.

Köy insanı, ruhunu toprağa adamıştır. Doğa ile hem yaşam hem de uğraşı yüksek olan insanlardır onlar. Şair de Yörük çocuğu olarak meşgul bir adamdır.

Tohumların umudu, elin elimde üşür,
Vurulur ardın sıra bir bozkırın rüyası...
Perçemlerini tuttur, kirpiklerini düşür;
Sabahım göğsünde hür, ölümdür her akşamım.
Kaya gibi sert olur bu toprağın mayası,
İşim başımdan aşkın, ben meşgul bir adamım.
("Ben Meşgul Bir Adamım", *Belemir*, s. 19)

Sanatçı toprak ile bütünleşmiş bir hayat yaşadığından toprağa ayrı bir kıymet verir. Toprak unsurunu şiirlerinde çeşitli şekillerde kullanır. Yabanıl yaşamda toprak ve su birbirleriyle anlamlı iki unsur olarak dikkat çeker. Dinî inanışlar insanın su ile toprağın birleşiminden doğduğunu ifade eder. İlk insan Hz Âdem'in de bu simyayla yaratıldığı bilinir. Şair bu ikiliye mısralarında yer verir.

Temaşaya şiirler emziren derin soluk,
Sığmayacak sesimdir, bu devrin sığılığına.
Bulutlardan süzölmüş, süreği oluk oluk
Su misâli usulca toprağı yarıyorum.
Çılgılığım serpiliyor hıyaban çılgılığına,
Yitirdiğim ne varsa ruhunda arıyorum.
("Ruhunda Arıyorum", *Belemir*, s. 49)

Toprağı çeşitli unsurlarıyla şiirlerinde işleyen şair, ruhunu ekilmiş bir tarlaya benzeter. Toprağın bu yönünü belirtmekle kendi ruhunun diriliğini sevgiliye bildirir.

Ayaz vurmuş yüzüyle toprağının bağrında,
Bir ekin tarlasıydı, başağa durmuş ruhum.
Gelincikler toplardım, duyduğum her çağrında;
Sepekleri simsiyâh, mor gerdanlığı mahsun...
Hâlbuki tırnağıyla sabır sağan her tohum,
Mevsimini bekliyor; sen, benden kaçırıyorsun

(“Sen Benden Kaçyorsun”, *Belemir*, s. 50)

Toprak, ebediyeti hatırlatır. Toprakta gelen insan yine toprağa döner. Şair bu gerçeğe birlikte toprak ile iç içe bir çocukluk geçirdiği için toprakla ilişkisi sağlam temeller üstüne oturmuş biri olarak dikkat çeker. Tarih ilhamını ve eski atalarının dinamiğini mısralarına ve düşünce dünyasına tatbik eder. Kültürel kodların içine işlenen içgüdüsel davranışlar özelde toprak bilinci genelde ise vatan bilinciyle şekillenir.

ey aşk beni diriltme toprakta mervân benim
 başak başak boy veren sere serpe saltanat
 kâlu belâ’dan beri basılan kervan benim
 her seher eser durur ervâhtan misk û amber
 ey aşk beni diriltme arzu’dandır bu sanat
 arzudur tek mimarı ben isem şayet kamer
 (“Ey Aşk Diriltme Beni”, *Eleğimsağma*, s. 94)

Dağ unsurunu şiirlerinde dağın çeşitli nitelikleriyle yansıtır. Dağa ait özelliklerle kendisini ifade etmeye çalışır. Kimi zaman dağın yüceliğini mısralarında belirtir. Dağ, yüceliğiyle bilinir. Şair ırmakları dağı yarıp geçen bir unsur olarak mısralarında tanımlarken ırmağı dağdan da yüce bulur. Bu güçte ise aşkın mayasının olduğuna dikkat çeker.

uğraşına güç yetmez sırlanmış gökyüzüne
 baskın veren yağmurdum, süreği parmak parmak.
 en baygın damlalarla dokunurdum yüzüne;
 bilmezdin neden yağar, hangi vâkitten meftûn...
 oysa kıvrımlarıyla dağlar yırtan her ırmak
 ummanına akıyor; sen, benden kaçyorsun...
 (“Sen Benden Kaçyorsun”, *Eleğimsağma*, s. 52)

Göktürk kağanlarından İltiş Kağan’ı bir mısrasında dile getiren şair onun kahramanlığına vurgu yaparak dağlarda bu yiğidin de bir kalıntısı olduğu söyler. Dağlar yiğitlerin mekânıdır.

Atam İltiş doğrul esâretim okunur
 Kurt yeveli tuğlarla hürriyeti tualım

Totalım yakasından ahlata inerken nûr
Doğrul İleriş artık çarkın hasadı kaldı
Ey Gülizâr on yedi civanımdandır yalım
Koca koca dağlarda gür harabatı kaldı
(“Destan-ı Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 72)

Dağların halk edebiyatı ürünlerinin çoğunda bir gelenek olarak yansımaları dolayısıyla dağlar bu ürünlerde motif olarak görülür. 16. yüzyıl halk şairlerinden Köroğlu diye bilinen yiğidin uğrak yeridir dağlar. Şair, dağı yiğitlerin önemli bir yaşam alanı olarak görür. Hamasi bir üslûpla bunu dile getirir. “Ay Dolunlu Dağlardan” adını taşıyan şiiri buna örnektir.

Şair, dağları bir hayat unsuru olarak ele alarak bir anlamda dağın yüceliğini soyut bir simgeselliğe büründürür.

Ekmeğimiz aşımız
Toprağımız taşımız
Deli dolu yaşımız
Ay dolunlu dağlardan
(“Ay Dolunlu Dağlardan”, *Belemir*, s. 69)

Öte yandan dağlar onun için şehrin hüznünden sığındığı sıcak bir diyardır. “Annen Darılır Sonra” başlıklı şiirinde “şehrin kokusu ağır, / ben dağlara çekildim”²²⁵ mısralarıyla dağı huzurla eşleştirir.

Şiirlerinde bozkır yaşamına ait tabiat unsurlarına daha çok yer veren şair, yer yer deniz unsurunu da mısralarına taşır. Denizi çağrıştırdığı sonsuzluk kavramından uzak, karamsar ruh hâlinin yansımaları olarak gösterir.

Ve denizler diyorum, sahiller kadar bağınaz,
Çekip çekip bırakır, dizlerimden dermanı;
Hem geride hiçbir şey olduğu gibi kalmaz,
Martılar konar göçer, korunaksız limandan:
Bu kesif karanlığın gök tuğralı fermanı,
İtikât sebebi mi, sorgu mudur imândan?
(“Bir Ok Atımı Sessizlik”, *Belemir*, s. 121)

²²⁵ Hakan İlhan Kurt. (2017). *Belemir*. Ötüken Yayınları, İstanbul, s.103.

Genel itibarıyla şiir, estetik bir değer taşır. Bu özelliğinden dolayı birçok mısra, güzeli yansıtır. Güzeli olan tabiat unsurları da böylelikle estetik bir değer olarak şiire girer. Şair, şiirlerinde hem genel bir ifadeyle çiçek kavramına hem de birçok çiçek çeşitlerine yer verir. Özellikle çiçekler hoş kokulu olması sebebiyle şiire konu olur. Ama sevgilinin güzel kokusu çiçek kokusundan da üstündür.

Dur durak nedir bilmez çağlayanımda bil ki,
Bir yanım yerli yurtlu, diğer yanım göç-göçek.
Sıtkım kanlı bıçaklı nice zamandır, belki
Gözlerimi kapasam, göğsünü açıyorsun...
Farkında mısın bilmem, secdesinde bir çiçek
Kokunu arıyor ama sen kaçıyorsun...

(“Sen Benden Kaçıyorsun”, *Eleğimsağma*, s. 53)

Çiçekler şiirlerinde bir tema olmaktan ziyade şiir bütünlüğüne konu olan bir parça olarak kendine yer bulur. Çiçeğin doğrudan bir şiire tema olması “Belemir” şiiriyledir. Peygamber çiçeği olan Belemir, Hz. Muhammed’in en çok sevdiği çiçektir. Tarlada yetişen bu çiçek mavi rengiyle gökyüzünü hatırlatır. Şekliyle sanki bir buse kondurmayı hatırlatır. Şair bu görüntüyü bir ilham olarak şiirine yansıtır.

Kalem kâğıt kimdendir, nicedir hâl-î ârif;
Bağım bahçem üryandır, yolum yolağım nurlu.
Şu üzüm salkımları ellerin kadar zarif,
Her bir tanesi tebliğ, her biri kutlu emir.
Elçiler toplanıyor topraktan allı morlu
Gök, yüzünü öpüyor; gökyüzünü Belemir...

(“Belemir”, *Belemir*, s. 17)

Şiirlerinde cansız tablolar çizen Hakan İlhan Kurt, kuşları bu tabloda canlı bir imge olarak kullanır. Bir av kuşu olan turaç cinsinden kuşu mısralarına taşır. Mısralarına taşıdığı sıfat grupları ve soru cümleleri ile sanki bu kuşun ağzından dökülen sözler, kuşu daha canlı hale getirir. Şair “Turaç-Nâme” başlıklı şiirinde turaç kuşunu imge olarak kullanır. Bu imge tinsel ve ideal olanı simgeler.

Nuruyum, rahmetiyim bu kutsal toprakların,
Bu mahrem coğrafyanın izin vermem aczine...
Benim gibi ağlar mı yüreği yaprakların,

Taşların damarları benim gibi inler mi?
 Sepeğim düşürülse bir namlunun haczine,
 Başak dökmüş ekinler zapt-ı haciz dinler mi?
 (“Turaç-Nâme, *Belemir*, s. 64)

Şairin kuşlara insana ait özellikler yüklemesi empresyonist bir tavır olarak dikkat çeker.

Sarıp sarmalıyorum boz kiraz kuşlarını;
 İncir kuşları aşkla raks ediyor dönerek.
 Mâbed-i busem benim, kulaklarımda tını,
 Dilimde ispinozlar, şerhliyor gördüğümü...
 Serenadına durmuş gerdanlığında yürek,
 Delil addediyorum, kokundan sürdüğümü.
 (“Kalmadı Tahammülüm”, *Belemir*, s. 115)

Dürrâc kuşu diye de anılan turaç kuşunu şair, sersem olarak nitelendirir. Bu hâliyle melankolik ruh durumunu sülün kuşuna da benzeter.

ben nefsimi yaktım da sana geldim gülizâr
 ne hâyâlar kuşandım çoluk çocuk düşünde
 turaç misali sersem sülün misâli humar
 o ahlât cephelerde göğsüne düşen korum
 ve bir izli mermiyim karanlığın döşünde
 tek atımlık bûsemi alınına saklıyorum
 (“Ben Nefsimi Yaktım Da Sana Geldim Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 139)

Divan şiirinde bülbül ile gül mazmunları en çok kullanılan mazmunlardandır. Bülbül, güle olan sevdasıyla divan şiirinde âşığı temsil eder. İnleyişleri gülden ayrı kaldığında ortaya çıkar. Şair buna dikkat çekerek hüznünü anlarını bülbülün gülden ayrılışına telmih olarak belirtir.

ah gözyaşım bir gülün ömrü misâli mağrur
 bülbülün hüznü kadar savrulmuşum değildim ben
 zemheri figânından örtündüğüm bu gurur
 bu vurdumduymaz tavır hangi köşkün pâyesi
 hangi virâne küfrü kapatıldığında mahzen
 bu çırpınış bu volkan hangi ahval vâyesi

(“Âh Gözyaşım”, *Eleğimsağma*, s. 125)

Sanatçı *Gülizâr Divanı* adını verdiği şiir kitabında “gül” imgesine fazlaca yer verir. Nitekim “Gülizâr” kelimesi gül bahçesi anlamındadır. Gül metaforik bir kavram olarak şairin idealleştirdiği varlık olarak dikkat çeker.

gül doğumunda sabır örtüsüne hak toprak
o mis kokularını serpiştirir mâhfilde
ışığı lambasında can toplayan her yaprak
haberini fısıldar koşup gelen medarın
kırkı çıkmış analar misali karanfilde
gül nağmeler gülüşür gül vakti gülizâr'ın
(“Gül Vakti Gülizâr'ın”, *Eleğimsağma*, s. 106)

Hakan İlhan Kurt, yaşadığı coğrafyaya derin bir sevgi besler. Bir bozkır coğrafyasını şiirlerine yansıtan Kurt, bozkır yaşamına ait unsurları mısralarına aktarmaktan çekinmez.

Tohumların umudu, elin elimde üşür,
Vurulur ardın sıra bir bozkırın rüyası...
Perçemlerini tuttur, kirpiklerini düşür;
Sabahım göğsünde hür, ölümdür her akşamım.
Kaya gibi sert olur bu toprağın mayası,
İşim başımdan aşkın, ben meşgul bir adamım.
(“Ben Meşgul Bir Adamım”, *Belemir*, s. 19)

Bozkır yaşamının getirdiği çetin şartlar üslûbuna yansır. Yeri geldiğinde sert ve yiğitçe bir üslûp kullanır.

Avuçlarına dursam açıkların, açların,
Yersiz ıslanıyorum, savrulan kasırganda.
Bu çıplak sahillerin, şu bâkir yamaçların,
O azgın dalgaların bilmiyorum nesiyim;
Bir küreğe esirim, eskimez kadırganda
Ve güce tapanların ülkesinde asiyim.
(“Güce Tapanların Ülkesinde Asiyim”, *Belemir*, s. 60)

Sanatçı, şehir yaşantısından uzak, sıcak bir mahalle ortamında yetişmiştir. Böyle ortamlarda samimi insan ilişkilerinin daha açık bir şekilde var olduğu görülür. Şair bu durumu mısralarına yansıtarak yaşadığı ortamdaki insanlara da bir muhabbet beslediğini belirtir.

Zamansız dokunurum memleket nazarına,
 Bir selâm, üç beş kelâm, bırakıp geçer fırsat;
 Ya bir çay ocağına, ya bir semt pazarına
 Uğramaktan ziyâde ahvâl sormaktır maksat...
 (“Sefir Günlüğümde”, *Belemir*, s. 80)

Kurt, Gaziantep’te yaşamış biri olarak bu şehri şiirlerine yansıtmaktan da geri durmaz. Bu şehri Gazi unvanıyla birlikte ele alır.

Varsın gazi şehrin içi yansın da,
 Nerededir deyip ruhun ansın da.
 O yiğit uğraşı şahan dansında,
 Korkarım, deliye çıkacak adım.
 (“Deliye Çıkacak Adım”, *Belemir*, s. 30)

Ev, bir çatısı olan ve güven aşıl原因an bir yerdir. Akşamın sessizlik ve karanlığında ev, insanın sığındığı ve uykuya daldığı bir güven ortamıdır. Ev ile kurulan bu bağıntı evin bulunduğu beldeye, şehre de sirayet eder. Bu yüzden insanın silası bir sevgi ifadesi olarak dikkat çeker. Bu noktada eve duyulan sevgi büyür, genişler ve vatan sevgisine dönüşür. Şair, bu bilinçle geniş bir coğrafya sevgisini şiirlerine taşır.

Yükselir göğe doğru âminlerim her sabah,
 Ben günaydın gömerim, sabahın yedisinde.
 Boz burçaklar sırt döner, al gelincikler semah;
 Cellâdını selamlar, nice börtüm böceğim.
 Bu derin coğrafyanın heyecan vadisinde
 Azgın ırmak ol, çağla...
 Israr etmeyeceğim.
 (“Israr Etmeyeceğim”, *Belemir*, s. 41)

Onun şiirlerinde toprak olgusu vatan sevgisi zemininde de görülür.

Bildiğin Yörük çocuğuyum ben;
 Söylenmişliğim olur bazen kekiklerle,
 Üzerlik boğumlarında tütmüşlüğüm,
 Ve hep iki yakamdadır elleri toprağın,
 Bildiğin Yörük Çocuğuyum
 (“Bildiğin Yörük Çocuğuyum”, *Belemir*, s. 21)

Hakan İlhan Kurt için artık yaşanan coğrafya, bir kutsîliği ifade eden bu nedenle de sahip çıkılması gereken bir var oluş mekanizmasına sahip bir yerdir. Bu minvalde “Nuruyum, rahmetiyim bu kutsal toprakların, / Bu mahrem coğrafyanın izin vermem aczine”²²⁶ mısralarını “Turaç-Nâme” başlıklı şiirine taşır.

Edebiyat ile coğrafya arasındaki ilişki şairlerin yaşadığı yerleri mısralarına dökmesiyle bir anlam bulur. Şair, memleketine, yaşadığı coğrafyaya derin bir sevgi besler. Bu sevgisini de doğal olarak mısralarına taşır.

Mütebessim süretim, ezberdir şakaklarda.
 orası benim köyüm, şurası benim kentim;
 en geniş caddelerde, daracık sokaklarda,
 esiriyim kalbimin, çürürken santim santim
 (“Sefir Günlüğümde”, *Belemir*, s. 81)

Hakan İlhan Kurt’un yetiştiği köy Belen Köyü’dür. Onun mısralarında bu coğrafyanın izleri ve Yörük bir aileden gelmiş olduğu belirgindir. Bu mısralarda buralardan ve bu durumdan sevgiyle bahseder. Yörük çocuğunun yaşayış biçiminin betimlemesini yapar.

Bildiğin Yörük çocuğuyum ben;
 Eylenmişliğim vardır benim yağmurlarda,
 Kar yanığı yüzümle kayalara durmuşluğum
 Ve kaya mezarlarına sığındığım zaman zaman.
 Bildiğin Yörük çocuğuyum...
 (“Bildiğin Yörük Çocuğuyum Ben”, *Belemir*, s. 20)

²²⁶ Hakan İlhan Kurt. (2017). *Belemir*. Ötüken Yayınları, İstanbul, s.64.

Üstelik bu diyar şairin kişiliğinin şekillenmesinde ve yaşam çerçevesinin belirginleşmesinde etkilidir. Böylelikle bu yerler sevginin ötesinde şair için bir hayat kaynağıdır.

Öğrenir, çoluk çocuk yitik öykülerimden
Yaylak şölenlerinde neden durduğumu,
Ne sebepten bulutla yarıştığımı bazen,
Karla oynadığımı, doruklarda çoğu kez...
Hiç kimse asla bilmez, nasıl vurduğumu;
Hiçbir aşk, bahtım kadar göğsümü tepelemez.
(“Bildiğin Yörük Çocuğuyum Ben”, *Belemir*, s. 20)

Şairin memleketine duyduğu sevgi, vatan sevgisinin de bir habercisidir. Nitekim insanların doyup barındıkları toprak onların ruhlarında bir sıcaklık bırakır. Bu sıcaklık ise vatan olgusunu sadece bir toprak parçası olarak göstermez. Bir insanın milliyetçi duygulara sahip olması yaşadığı yerin bilincinde olması ve bu yeri özümsemesiyle de ilgilidir. Bu coğrafyaya da derin bir sevgi besleyen şair, bu coğrafyanın her doğan günde diri olmasını ister.

Haydi gül biraz
Ve biraz gün
Ey benim tozuna toprağına
Yüz buladığım coğrafyam
Haydi gün biraz
(“Haydi Gün Biraz”, *Eleğimsağma*, s. 143)

Vatan sevgisi, onu şiir yazmaya yönelten temel kaynak niteliğindedir. Ona destan şairliğini nitelendirilmesini bu sevgi kazandırır. Hatta bu sevgiyi diğer sevgilerden de üstünde tutar.

Hüznüme bir kez dokun
Yoksa sahipsiz miyim?
Bahar tütse de kokun
Memleket delisiyim.
(“Gitmeliyim”, *Belemir*, s. 112)

Birçok kişi büyütmüş olan ve kişiyi sıradan bir kişi yerine kahraman vasfına büründüren vatan sevgisidir. “Gitmeliyim” başlıklı şiirinde “Aşkî kuşanmış yiğit / Sanma ki geri dönmez.”²²⁷ diyerek vatan aşkını kutsileştirir.

Şairin vatan olgusuna duyduğu sevgi Türklük sevgisine de zemin oluşturur. Bir ömür canla başla Rûm üstüne savlet Türk, / Müstemleke göğsünde devlet kuran devlet Türk!²²⁸ diyerek yiğitçe bir üslûp, hoyratça bir edayla Türklük sevgisini şiirlerine taşır.

Şiirlerinde Turan coğrafyasını çizen Hakan İlhan Kurt, Türkmen Dağı’nı yetimlere, çaresizlere bir kale olarak betimler.

Er odur gününde arslan balası,
Feleğin yüzüne gara çalası,
Öksüze, yetime Türkman kal’ası
Türkman Dağı’nda hey, Türkman Dağı’nda.²²⁹

Turan hareketi için önemli sayılacak isimleri şiirlerine taşır. “Atsız Ata Betiği” adlı şiirinde Turancı dünya görüşüne sahip Hüseyin Nihâl Atsız’a sevgisini dile getirerek, ağıt misali şiir yazar.

Doruklar, ak doruklar, genç kız gibi ve hatta
Emzikli anne gibi umudunu büyütür.
Ay ata... Atsız Ata... Tutduğum hayatta
Beni ruhundan başka hangi maden öğütür?²³⁰

Doğu Türkistan’ın direnişçi ismi olan Osman Batur, Azerbaycan’ın ulusal kahramanı Mübariz İbrahimov ile ilgili şiir yazan sanatçı, Turan coğrafyasının önemli isimlerine de sahip çıkar. Aynı zamanda terör mensuplarınca şehit edilen üniversite öğrencisi Fırat Yılmaz Çakıroğlu adına da bir şiir yazar. Bu şiirde şair, kahramanlığa dikkat çekerek bir ağıt kaleme alır.

Ala gök yakutlara, haktan düşer mi mariz;
Serilsem koyaklara, kay vurur mu oluğu?
Ey civan gövdesiyle tuğ kaldıran Mübariz,

²²⁷ Hakan İlhan Kurt. (2017). *Belemir*. Ötügen Yayınları, İstanbul, s.113.

²²⁸ Hakan İlhan Kurt. (2014). “Devlet Kuran Devlet Türk”. *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 769, s.67.

²²⁹ Hakan İlhan Kurt. (2015). “Türkmen Dağı’nda”. *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 780, s.48.

²³⁰ Hakan İlhan Kurt. (2014). “Atsız Ata Betiği”. *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 766, s.46.

'Ben er doğurdum' diyen analar hiç ağlar mı?
Şânınla alazlarken, onbin yıllık soluğu
Yürek, volkan olur da dağlar kara bağlar mı?²³¹

Bahsedilen isimler şair için silahlı olmayan bir yiğittir. Nitekim bu isimler ilhamıyla “Pusatsız Savaşçılar” isimli şiir yazar.

Yayılr boz bulutlar bazen çığlık çığlığa,
Bazen saklanır göğe, işitilmez sesleri;
Çocuğunu arayan anne gibi sığığa
Bakışları doluşur, yarı saydam asaptan.
Bulutlar... Boz bulutlar. Benim kadar serseri,
Benim kadar muaftır, sonu gelmez hesaptan²³²

Hakan İlhan Kurt, sevgiyi değişik boyutlarda işleyerek sevginin dünya üzerinde önemli bir güç olduğuna dikkat çeker. Sanatçı sevgi temli şiirlere fazlaca yer vermekle lirik bir şair olduğunu kanıtlar. Bu sevgi temli şiirlerinde kendi duygularına yer vererek samimi mısralar ortaya koyar. Şairin doğaya, tabiata, coğrafyaya olan sevgisi vatan sevgisini doğurur. Onun poetikasının temelinde şiirlerinde yansıtılan sevgi temi vardır.

4.1.1.3. İnanma İhtiyacı

Sanatçının mısralarına inanç olgusu hem tarihi bir unsur olarak hem de kabul ettiği din kaynaklı olarak yansır.

Türklerin ilk dinî inanışları “Gök Tanrı” inancıdır. Bu din tek bir tanrıyı kabul eden, vahdaniyete dayanan bir dindir. Elbette ilk dönem dinleri arasında farklı dinler de bulunur. Fakat bu dinlerin etki alanı Gök Tanrı inancı kadar yaygın olmamıştır. Destan şairi olan Hakan İlhan Kurt, tarihten kesitler sunan destan şiirlerinde bu inanışa yer verir. Bu inancın hususiyetleri şiirlere yansır. “Gök Tanrı buyruğu, soluk bulunca”²³³ mısraında Gök Tanrı inancının varlığı belirgindir. Bu mısra kut anlayışının varlığı olarak da yorumlanılır.

Türklerin dinleri ile yaşam biçimleri arasında çeşitli ilişkiler bulmak mümkündür. Tarih ilmene de bu ilişki yansır. Türkler İslamiyet’i kabul ettikten sonra

²³¹ Hakan İlhan Kurt. (2014). “Mübâriz-Nâme”. *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 770, s.52.

²³² Hakan İlhan Kurt. (2016). “Pusatsız Savaşçılar”, *Şiar*, S. 5, s.22.

²³³ Hakan İlhan Kurt. (2013). *Köl Tigin Ünlemesi*. Kurgan Edebiyat, Ankara, s.7.

onların bu dine ait yaşam formları yaşayışlarını etkiler. Hakan İlhan Kurt'un destan şiiri çalışmalarında bu birliktelik görülür.

Dediler, omuzladık, yol üstünde tuluğu,
Tanrı tek kul Muhammet, sine iman oluşu...
Çökünce derin derin delice kurt soluğu.
(*Kutalmışoğlu Süleyman Ululaması*, s. 41)

İnançlarını şiirlerine yansıtan sanatçı, iman duygusunu mısralarına taşır.

nâkşibendî tövbem dur etmedim farzet yemin
beynime dalan nurdan kaldırın o ricâli
doksandokuz zikirden ağlaşıyor tüm zemin
artık hiçbir cevvalin ne izahatı kaldı
ne de bir tamlaması dökülürken mecâli
yine Allah demişim Hay tesbihatı kaldı
("Destan-ı Gülizâr", *Eleğimsağma*, s. 66)

Besmele her müslümanın herhangi bir işe başlamadan önce Allah'ın faziletlerinin farkında olarak çektiği bir zikirdir. " Sefir Günlüğümde" başlıklı şiirinde o da "Bir avuç besmeleyle usulca toparlarım / Adım ortada kalır, uykularım hep yarım."²³⁴ mısralarıyla Allah'ı anar.

Şair Allah'ın zikrini sadece insanlara has bir durum olarak sergilemez. "Hiç Sızlamaz" adını taşıyan şiirinde "Akşam tütsülenir, 'Allah' der sabah"²³⁵ diyerek zamana ait kavramların da besmelesinin olduğunu bildirir.

Eleğimsağma adlı kitabında bazı şiirlerinden önce Kur'an-ı Kerim'den çeşitli ayetlerle girizgâh oluşturan şair, kutsal kitaba olan inancını da ortaya koyar. Örneğin "Dik Koy başını Felek" başlıklı şiirine A'râf Sûresi'nin 205. ayetiyle başlar. Bu ayet "Sabah akşam demeden, kendi içinden, korkarak ve yalvararak, alçak sesle Rabbini an ve gafillerden olma."²³⁶ âyetidir.

İnsan gün gelecek yaptıklarının hesabını yaratıcısına verecektir. Hesap günü, iman etmişlerin inandığı bir mahşer günüdür. Buna inanan şair mısralarına bu günü yansıtır. İyi işler yapıp, Allah'ın rızasını gözetenler mükâfatını; kötü işler yapıp,

²³⁴ Hakan İlhan Kurt. (2017). *Belemir*. Ötüken Yayınları, İstanbul, s.80.

²³⁵ Kurt. a.g.e., s.89.

²³⁶ Hakan İlhan Kurt. (2014). *Eleğimsağma*. Kurgan Edebiyat, Ankara, s.88.

Allah'ın rızasını unutanlar da bunun cezasını çekeceklerdir. Kurt, bu bilinçte yaşamını sürdürür. Gelecek için faydalı bir şeyler yapma endişesini içinde taşır ve bunun tüm insanlıkta olması gerektiğini düşünür.

Göğe yüksel dedim, indin derine;
 Kıyma dedim bir dem o mahşerine.
 Tövbe et, secde et, otur yerine.
 Allah var, imanı ziyan eyledin.
 (“Ziyân Eyledin”, *Eleğimsağma*, s. 31)

Sonuç olarak Hakan İlhan Kurt'un şiirlerinde “inanç” olgusu ana bir tem olmaktan ziyade gerek tarihi gerekse bireysel bir perspektifle, konu bütünlüğü gözetilerek okuyuculara yansıtılır.

4.1.1.4. Ayrılık

Şairin şiirlerinde ayrılık temi hâkimdir. Ayrılık çeşitli duyguları beraberinde getirir. Ayrılık temi hüznün ve özlem duyguları ile birlikte ele alınır.

Sanatçı ayrılık temini hüznle beraber işler. Daha doğrusu ayrılık hüznü doğurur.

kim demiş ki koyaklar perdesini düşürmüş
 kim derdi tütsülemiş yazlaklarını temmuz
 bana söylemediler nergisler de üşürmüş
 karanfiller yanarmış aşkın serencamında
 bilmezdim hakikatim rüyalarımla mahfuz
 sahi giden ben miyim bir bozkır akşamında
 (“Bir Bozkır Akşamında”, *Eleğimsağma*, s. 9)

Ayrılık yaşanır, fakat her zaman istenildiği için ayrılık gerçekleşmez. Bu yüzden ayrılıklar hüznü taşır. “Kalırdım” başlıklı şiirindeki “Geldin gördün fırtınalar yatışmış / An muntâzam kal deseydin kalırdım”²³⁷ ifadeleriyle mecburi bir ayrılığı ve ardından gelen kalma isteğini mısralarına yansıtır.

Şair ayrılık duygusunu mısralarına taşırken kendi içinde bir kederlenmeyi de dillendirir. Hatta bu kederleniş gözyaşlarını diri tutar.

²³⁷ Hakan İlhan Kurt. *Eleğimsağma (Gülizâr Divanı)*. Kurgan Edebiyat, Ankara, s.148.

Ah Gülizâr yüzüne yılların izi düşmüş
 Kor dudağında hüznün çiçekleri açarken
 Beynimi kemiriyor bıraktığın son gülüş
 Yüreğim doludizgin kasırgalar bahtiyar
 Kıraç toprak misali nisyan içimde evren
 Gözlerini öpüyor göz pınarım Gülizar
 (“O Gittiğin Yerlere Düşlerimi De Götür”, *Eleğimsağma*, s. 90)

Sevgi taşıyan her ayrılık bir özlem duygusunu doğurur. Hakan İlhan Kurt, ayrılık duygusunu özlemle beraber verip yine bir duygu yoğunluğunu mısralarına taşır.

Ah gülizâr kaşların çay karası bir elif
 Gölgele indiriyor güncesi derde yalın
 O iffetinle akkor güzelliğinle lif lif
 Çarpıyor sabahlara maziden bir tefekkür
 Ah gülizâr yüzüne izi düşmüş yılların
 O gittiğin yerlere düşlerimi de götür
 (“O Gittiğin Yerlere Düşlerimi de Götür”, *Eleğimsağma*, s. 90)

Hakan İlhan Kurt için ayrılık, diğer duygularla iç içe geçmiş hüznün ve özlemle örülü bir temdir. Sanatçının bu duygu yoğunluğunu bir arada kullanabilmesinin altında içtenliği yatar.

4.1.1.5. *Hüzün*

Hakan İlhan Kurt şairlik ve hüznü birlikte düşünür. Hüznün anlam ve nitelikleri üzerinde durur. Sanatçının şiirlerine bakıldığında çeşitli hüznülenişler görülür. Kendisini hüzne gark eden sebepleri belirtir. Bunlardan öne çıkanlar aşk, millî hisleniş, mevsim, yaşlanmak gibi unsurlardır.

Sanatçı “Ah Gözyaşım” şiirinde Yahya Kemal, Ahmed Arif ve Necip Fazıl’ı anar. Ahmed Arif’i mısralarına taşırken onun “Hasretinden Prangalar Eskittim” şiirine vurgu yaparak hüznün şairliğe bir ilham olduğunu düşündürür.

Ah gözyaşım ciğerim deli dolu ciğerim
 Kan kırmızısı ordum ne kaleler eskitir
 Ne geçitler çökertir ne kucaklarda yetim
 Kuşandığı seslerin anlamsızdır tarifi

Anlamsız sokağına döküldüğüm her şehir
 Hasret zindanı olur yakar Ahmed Arif'i
 ("Ah Gözyaşım", *Eleğimsağma*, s. 125)

Şair için hüznün anlamlıdır. "Hüzün ki en çok yakışandır bize / Belki de en çok anladığımız" diyen Hilmi Yavuz, şairlik için hüznün önemine işaret eder. Hatta bu hüznün, genel anlamda da insana miras olarak kalan bir iç çekiştir. Hüzün bu durumda aşktan da daha yüce bir duygu olarak tanımlanır.

Aşkın aşkı maharet
 Nâr içinde bereket
 Hulasa sersem sepet
 Benim yandığım kalır
 ("Bir Lahza Aşk Sözünde", *Eleğimsağma*, s. 144)

Hüznü her yıla yansıtır. Hatta bu hüznün tüm mevsimlere sirayet etmiş durumdadır.

Ay düşmüş perçemine zeytun gözlü Gülizâr
 Hurma ağaçlarında kalmış sevdanın Salı
 Ve yekpâre sükunet alnımdan tutan hüznün
 Sürgülenmiş hazneler pencereler kapalı
 Bağr-ı virâne ermiş hazanı utan hüznün
 ("Yıla Düşen Matem", *Eleğimsağma*, s. 102)

Hüzün sessiz olmakla beraber, bir gözyaşı da biriktirir. Çünkü hüznün insanı kederlendiren bir duygudur. Bunun temeli hüznün olduğu için "Ah Gözyaşım" adlı şiirindeki "Ah gözyaşım bir gülün ömrü misali mağrur"²³⁸ mısralarıyla gözyaşımı mağrur olarak değerlendirir.

Hakan İlhan Kurt, mısralarına süzülen kelimelerin hüznün taşıdığını belirtir.

Dinmemiş ağıtların kızgın haykırıışların
 Ama bir neticede çırpınan mor hamlesi
 Belki ayaklarıma düşen asi her yarın
 Belki de yol artığı söylemler yoksulu gam
 Belki de hasıraltı duyguların cümlesi

²³⁸ Hakan İlhan Kurt. *Eleğimsağma (Gülizâr Divanı)*. Kurgan Edebiyat, Ankara, s.125.

Aşkımda darmadağın yalın yürek ihtiram
 (“Yalın Yürek İhtiram”, *Eleğimsağma*, s. 129)

Şair özellikle bireysel aşkın duygusuyla getirdiği hüzünlenmeleri mısralarına yansıtır. Buralarda özellikle sitem duygusu ile karışık bir hüzün göze çarpar. Sanatçı bu sitemi istifham sanatını kullanarak işler.

Bilmem tüneyip de alınna vurmuş
 Gün olup durduğun bahar mı yaz mı
 Ay gece göğsünde çatağa durmuş
 Burnunun direği hiç sızlamaz mı
 (“Hiç Sızlamaz mı”, *Eleğimsağma*, s. 8)

Bazen de hüzün, aşk ve ayrılık duygusuyla yan yana bulunarak bir pişmanlığın sesi olur.

Enkaza dalan şehir hasretinle bembeyaz
 Suretim çöreklenir en işlek caddesine
 Kıtlama bağdaşımdaya eylediğim her niyaz
 Üşüşür de başıma pişmanlığım bir yığın
 Dolsam yine fütursuz birdenbire sesine
 Bir kez daha elimi sımsıkı tutar mısın
 (“Üç Gül Öteği Ölüm ve Bir Doğum Günüdür”, *Eleğimsağma*, s. 136)

Hüzün, bir anlamda yokluğun ifadesidir. Aşk duygusu ile gelen yokluk, bir hüzün taşır. Çeşitli ayrılıklar da bu hüzünden nasibini alır. Umutsuzluk duygusu bu hüznü perçinler.

Hey anda tut dilimi darmadağın bir umut
 Gezlediğim bahçenin yalnız feryadı kaldı
 Kısıkrak çatal dilli rüzgâr önünde bulut
 Bölük bölük savruldu mavi göğün nâmına
 Tut dilimi hey anda sevdamin adı kaldı
 Bir Çingene dansından hüznün ihtişamına
 (“Hey Anda Tut Dilimi”, *Eleğimsağma*, s. 116)

Turancı düşünceye sahip olan Hakan İlhan Kurt, sosyal duyarlılıkla örülü millî hislenişlerini şiirlerine yansıtır. “Bir Türkmen Sagusuyum Gülizâr Çığlık Çığlık” şiiri buna örnek teşkil eden şiirlerindedir.

Kaldır beni yerimden haydi elimden tutup
Kavgadan yeni çıkmış savaşı edâsıyla
Yedi iklim dört mevsim dört yön ve iki kutup
Muştı sarhoşluğunda sırlıklam her salık
Kaldır beni yerimden nevbahar sedâsıyla
(“Bir Türkmen Sagusuyum Gülizâr Çığlık Çığlık”, *Eleğimsağma*, s. 43.)

Şairler için güz ayı ve demlerden de ikinci vakti ayrı bir önem taşır. Nitekim bu zamanlar bir kayboluşun hazzını taşıyarak şairlere ilham kaynağı olur. Bu vakitler hüzne de işaret eder. Hakan İlhan Kurt için ikinci vakti bir hüzne gebedir.

İyi hatırlıyorum gün volkan gibi yaman
Ha ruh teslimiydi an ha gök yere indiydi
Unuttun mu gülizâr yüreğim darmaduman
Aklım başımdan firar vakit bir ikindiydi
(“Vakit Bir İkindiydi”, *Eleğimsağma*, s. 122)

Hazan mevsimi şairler için ayrı bir ilham kaynağı oluşturur. Bu mevsimde yaprakların dökülmesi, tabiatın başka bir hâl alması gibi çeşitli unsurlar insan ruhu için bir düşünce kaynağıdır. Bu mevsim, tabiatı değiştirmesiyle şair tabiatını da etkiler. Şair için güz mevsimi bir hisleniş ifade eden, siyahî bir mevsimdir.

Güze kesti vadi yazı yaban yar
Maviler silindi gam diyar diyar
Ey ab-ı ciğerle aşkladığım yar
Şimdi kimler çaldı meyvelerini
(“Sorgu Dehlizinden Notlar - 8”, *Eleğimsağma*, s. 165)

Sonbahar aşkın, hüznün mevsimidir. Bu bakımdan çeşitli hislenişleri bünyesinde barındırır.

Dallar rüzgâr sağdığında sonbaharın memesinden
Kuru yaprak savuruyordu gözlerimde her ifade

Şakağımın kaşlarım “haydi doğrul” demesinden
 Şimşek kabarcıklarının azdığını biliyordum
 Böyle tekinsiz değildim böyle yayan ve piyade
 Kime neleri ne için yazdığımı biliyordum
 Beni sevmediğini de
 (“Sorgu Dehlizinden Notlar - 5”, *Eleğimsağma*, s. 160)

Şairin hüzünlenmesine neden olan bir diğer unsur yaşlanmaktır. Türk edebiyatında bu konuda yazılmış olan en önemli şiirlerden biri şüphesiz Cahit Sıtkı Tarancı'nın yazdığı “Yaş Otuz Beş Yaş” şiiridir. Sanatçı için yaşlanma ilhamını ya da hislenişini dahi etkilemektedir.

Kırışmış alnım artık çatık kaşlarımın dehre
 Yavaş yavaş pervasız çığlıkları karışıyor
 Çöküyor gece gibi kutsaldır dediğim şehre
 Feri kırgın gözlerim alıngan ve sırlıklam
 Sakalımda beyazlar siyahlarla yarışıyor
 Titreyen düşlerimde dağılıyor bütün ilham
 (“Alfabemi Arıyorum”, *Eleğimsağma*, s. 150)

Hakan İlhan Kurt için hüzün şairi demek yanlış olmaz. Onu kederlendiren birçok duygular vardır. Şair bu duyguları hüzünle yoğunlaşarak mısralarına taşır.

4.1.1.6. Özlem

Hakan İlhan Kurt, engin bir sevgi sonucunda gelen özlem duygusunu hüzün duygusuyla beraber ele alır. Aynı zamanda onu özlem duygusuna iten unsurları işler. En çok dikkat çeken unsurlar, aşk, sevgili, çocukluk ve sıra özlemidir.

Şair, içinde biriken özlem duygusunu mısralarıyla vuslata erdirmek ister. Bu bir nevi duyguları dışa vurarak sağaltmaktır. Şiir bu anlamda hüzünlerle yoğunlaşmış duygusal bir rahatlama fonksiyonunu taşır.

Sana mısralarımla dokunacağım ey yar
 Ne olur yırtma beni sayfamda salkım saçak
 Cennet bakışlarını kıskanan figanım var
 Yırtma uçsuz bucaksız bentlerde solacağım
 Yırtma ebedi iklim doğunca yaprak yaprak
 Çağrıldığım zaman yanında olacağım

(“Sana Mısralarımla Dokunacağım Ey Yar”, *Eleğimsağma*, s. 86)

Sanatçı, kalpten süzülen özlem duygusunu yine göğsüyle dindireceğini belirtir. Bir başka ifadeyle özlem duygusu sevgiyi yüceltir.

ben sana mısra mısra dokunacağım ey yâr
 en sevgili mahrumun tavafında her taraf
 aşkın ile şâhikam şahlanırken bu pınar
 en yalgın hasretleri göğsümle vuracağım
 çürüyecek nârımda bir güneş misâli saf
 beklemediğin bir gün kapına duracağım
 (“Sana Mısralarımla Dokunacağım Ey Yar”, *Eleğimsağma*, s. 87)

Özlem bazen sevgiliye kalan tek şeydir. Hasret duygusu sevgiyi ayakta tutan bir duygudur.

Anla beni Gülizâr dudaklarımda deprem,
 humar bakışlarımda bir kasırğa dillenir.
 Her sûret ağyar olur, salınır sersem sersem
 düşerim, düştüm demem sâhi diyar içinde...
 Gülizâr yanan benim, yandığım ile seyir
 ümidim nûr içinde, dâhi diyar içinde.
 (“Diyâr İçinde”, *Eleğimsağma*, s. 31)

Her şeyden önce özlem, bir ayrı kalmayı da içinde taşıdığı için bir hüznü simgeler. “Hüznün bütün rengini solur, özleminle içlenmiş ciğerlerim.”²³⁹ diyen şair için özlem duygusu, hüznün her rengini taşır. Sanatçı, vuslatı olmayan bir özlem duygusunu mısralarına yansıtarak yine bir hüzne işaret eder. Bu duygu şairi derin bir sessizliğe gark eder.

Bir elif duruşu sızıyor içten
 Düşüyor toprağa, kar ince ince
 Bazen özlemekten, bazen sevinçten,
 Neyse susuyorum, adın geçince
 (“Adın Geçince”, *Belemir*, s. 34)

²³⁹ Hakan İlhan Kurt. (2014). *Eleğimsağma*. Kurgan Edebiyat, Ankara, s.30.

Şairi özlem duygusuna iten bir duygudur aşk. Bu duyguyu sevgili çatısı altında ele alır. Sevgilisinin kokusunu bile hissetmesi onu heyecanlandırmaya yeter.

Ne adaklar bağlarım sesini serer sermez
 Ne adaklar bağrımdan yamacına ulaşır.
 Değil ki gelse kokun nârına dursam bir kez
 Ellerim ayaklarım birbirine dolaşır.
 (“Telaş”, Eleğimsağma, s. 30)

Sanatçı için sevgili bir teşbihle gün aydınlığı demektir. Ondan ayrı kalmak derin bir hasret çöküntüsü ve iç sıkıntısıdır.

Ay vaktinde duysam bir çift sözünü
 Yaz eylerdim, Toroslar’ın güzünü...
 Hasret çöktü, canım çekti yüzünü
 Ne olurdu, şimdi burada olaydın;
 Bak gün aydı, günaydınım... Günaydın.
 (“Gün Aydı Günaydınım Günaydın”, *Belemir*, s. 38)

Sevgilinin âşığın yanında, yakınında olmaması âşık için bir kederlenme sebebidir. Bu durum dinmeyen bir özlem duygusuna gebedir. Artık yaşanılan yer kişiye anlamsız, geniş caddeler ise dar gelir. Bu durum kavuşulamayan sevgiliye duyulan özlemin dinmemesidir.

En geniş sokaklar yollar dar şimdi
 İçimde dinmeyen özlem var şimdi
 Haydi “merhaba” de sarıl sar şimdi
 Seni buralarda göremiyorum
 (“Seni Buralarda Göremiyorum”, *Belemir*, s. 55)

Hakan İlhan Kurt, çocuklukta olan ilk aşkını unutmaz ve ona derin bir özlem duyar. Bu özlem ise dayanılmaz bir hâldedir.

Lahzaya beyân imiş, sabır çekince haras;
 Özlemin dayanılmaz, tâ ki çocukluğumdan...
 Kaşıma parmak izin, bağrıma bağrın miras,
 Ruhların göçü sıra mahşer ihtişamında...
 Usulca sokul biraz bâki çocukluğumdan

Giden ben miyim oysa bir bozkır akşamında?

(“Bir Bozkır Akşamında”, *Belemir*, s. 83)

Yıllar sonra sevgilinin özlemini çekmek, onu bir defa olsun görmeyi istemek yollar ayrılrsa da, hayatlar farklı çizgilerde seyretse de yaşanılan durumlardır. Özlem, bir saniyelik sesle bile bir avuntuyla ömür boyu yaşanılabilecek derin hislenişleri içerir. Ne pahasına olursa olsun sevgili, hayallerde dahi yaşatılmak istenilir. Böylelikle kişi huzur bulur.

Toprak damlı evleri ağartıyor her deyiş,
Her hisleniş gizliyor, huzur dizlediğimi.
Hangi vakit kor düşse bu çetrefil bekleyiş,
Sen hayalime sarıl, kekik kokusu emzir.
Kimse bilmiyor yalnız seni izlediğimi.
Gök, yüzünü öpüyor; gökyüzünü Belemir...
(“Belemir”, *Belemir*, s. 17)

Her zaman ayrı kalınan kişiye ya da kişilere özlem duyulmaz. Şair, artık yaşlandığını düşünmekte ve çocukluğuna özlem duymaktadır. Cahit Sıtkı Tarancı'nın “Çocukluk” adlı şiirinde “Affan Dede'ye para saysam / Satsa bana çocukluğumu” mısralarıyla dile getirdiği çocukluk özlemi, birçok şairde hissedilen duygu olarak dikkat çeker. Zira çocukluk günleri masumiyet, neşe, oyun, heyecan, merak öğelerini canlı tutar. Şair gençlik heyecanını artık yitirmektedir. “Artık Yaşlanıyorum” başlıklı şiirine geçen yılların hüznünü taşır.

Hasret, bir arayış ifadesidir. Şair çocukluk heyecanına derin özlemler besler, o günleri anar. İnsanı insan yapan hasretlerden biridir hasret. İnsan bilinci, hasret duyulan şey ile irtibat oranında tazelenmektedir. İnsan hasretliklerini hatırladığı an ötelerin sesini de duyabilmektedir.

Doğrusu hâlâ vazgeçemedim,
Kehribarımdan, firuze taşımdan.
Hâlâ derin özlemler besliyorum,
Tükettiğim o yarı yaşımdan.
(“Muteber Bir Aşkın İbadeti”, *Belemir*, s. 92)

İnsanlar doğup, büyüdüğü yere ayrı bir sevgi duyar. Çünkü bazen en güzel, bazen en kötü günlerini burada yaşamıştır. Yani mekânların, içimize bakan, içimize seslenen ayrı bir yönü vardır. Şair buralara ayrı bir sevgi duyar.

Mütebessim suretim, ezberdir şakaklarda.
Orası benim köyüm, şurası benim kentim;
En geniş caddelerde, daracık sokaklarda,
Esiriyim kalbimin, çürürken santim santim.
(“Sefir Günlüğünde”, *Belemir*, s. 81)

Şair, memlekete olan özlemini ona memleketi çağrıştıran unsurlarla anlatır.

Toplar iki yakamı bir atlas kesintisi,
Ne zaman yalınayak öz yurdumdan ırasam.
Bazen koynuma düşen yalıyar esintisi,
Bazen sağrın ardında uçtan uca bozkırım.
Hani derim ki şayet saçlarımı tarasam
Bir kızıl şahin gibi göğe kanatlanırım.
(“Başım Göğe Erer mi”, *Belemir*, s. 101)

Sıladan ayrı düşüldüğünde buralara özlem hissi uyanır. Şair, doğduğu ve yetiştiği yere oradan uzak kaldığında özlem duyar.

Burnumda köyüm kentim,
Çözülür mü kementim?
Anbean, santim santim
-artık yaşıyorum.
(“Yaşıyorum”, *Belemir*, s. 32)

Sanatçı özlem duygusunu çeşitli sebeplerle işlerken bu duyguyu işlevleriyle ele alarak olumlu bir unsur olarak düşünür. Ona göre hasret duygusu sevgiyi ayak tutar. Buna karşın özlem duygusunu insanın kederlenmesine yol açan olumsuz bir duygu olarak da mısralarına yansıtır.

4.1.1.7. Umut / Umutsuzluk

Hakan İlhan Kurt, umut duygusunu imgeler kullanarak anlatmaya çalışır. Umut, olumlu beklentileri karşılar. Şair, özellikle aşk mevzusunda umudunu diri

tutmak ister. Şiirlerinde umutsuzluk duygusu çeşitli sebeplerle açığa çıkar. Sanatçı endişe, çaresizlik ya da sabır noksanlığı neticesinde umutsuz olduğu anları mısralarına yansıtır.

Umut mefhumu “Sefir Günlüğü” adlı şiirinde güvercin çırpınışı ile eşleştirilir. “Güvercin ümidi” kullanımıyla güvercin, gelecek için umut aşılardır.

Aşk duygusu umudu doruğa çıkartır. Bu anlamda şairi heyecanlandırır. Bu hâl aşkın getirdiği güzel duygulardandır. Aşka umut etmektir bir anlamda.

Kim bilir belki bir gün, bu bahçeye uğrarsın,
Belki bir gün sessizce dinlenirsin bağrımında...
Nazarım mühürlenir, yanım yamacım yalgın;
Endâmını cihândan setr’edip de çağrımında,
Kim bilir belki bir gün, bu bahçeye uğrarsın...
 (“Kim Bilir Belki Bir Gün”, *Belemir*, s. 45)

Şair aşk duygusunun güzel neticelenmesi babında bir umut besler. Böylelikle aşkını diri tutar.

Her sabahın göğsüne biraz çay, biraz simit,
Yüzümdeki zambaklar kuruluyor sofrana.
Âmâ bir fener gibi şavkına sızan ümit,
Sûretimi işliyor camına pencerenin...
Nazımı ziyan etme, hiç güvenme tafrana,
Bugün bir şiir kadar yakınındayım senin...
 (“Bir Şiir Kadar Yakınındayım”, *Belemir*, s. 24)

Umudu sevgilinin güzellik unsurlarıyla eş tutarak tabiat unsurlarının dirilişini sevgiliyle eş tutar. Bahar sevgilinin gülüşüne secde eder. Bahardan da güzeldir sevgili. Böylelikle mevsimlerle duyguları birbirine bağlar.

nice umut yeşerir eylediğinde endam,
gül kokulu gülüşün secdesidir baharın.
ne zaman saçlarına ellerimi uzatsam
yüreğime saplanır o derin bakışların.
 (“Telâş”, *Belemir*, s. 87)

Ona göre umut duygusu, insanları hayata bağlayan ışık olarak sadece aşkla mümkündür. Umut duygusunun yüksekliği aşkı devam ettirmede bir motivasyon kaynağıdır.

şarkıların ve çayın, en güzeli sendendir;
yalnız senden sağarım, umudun ışığını.
ister beni yerden kes, istersen göğü indir,
söz geçer mi iliği alaz kuşanmış mühre?
her şehir uzaklarda büyütür âşığını
ve titreyince toprak, duruşun düşer şehre.
("Duruşun Düşer Şehre", *Belemir*, s. 78)

Şair, sevgiliyle bir araya gelemeyişine rağmen onu bekler. Bu durum da aşk ile umut duygusunun birbiriyle ilişkili olduğunu ortaya koyar.

Ay kızların beneğinde,
Kurdu kuşu ekmeklerdim.
Bir güvercin tüneğinde,
Sen giderdin, ben beklerdim.
("Ben Beklerdim", *Belemir*, s. 53)

Çok dertli olunması, farklı sıkıntılar içinde bulunulması hâlinde dahi aşk duygusu sayesinde umutsuzluk duygusuna yer olmaz.

Dert kapımı çaldığında,
Asla umutsuz değildim.
Aşk işgale kaldığında,
Gözlerini vatan bildim.
("Al Göğsüne Sar", *Belemir*, s. 94)

Sabır duygusuyla umut eş zamanlı yürür. Umudun olmadığı yerde sabır da bitmiştir. Kurt, sabrın tükendiğini sevgiliye seslenerek bildirir.

böyle ağlarsan eğer çıldırırım gülizâr
yırtarım vakte dair bıraktığın verdeyi
efil efil yüreğim ve kabarmış bir damar
zikrimle de ayılmaz cehl-i mecnun sersefil
ey aklıma zıyanım kaldır şuha perdeyi

ve döşe sabaha dek geceme sabr-ı cemil
 (“Böyle Ağlarsan Eğer Çıldırım Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 81)

Umut, beklentidir ve beklentileri karşılamadığı sürece yerini endişeye bırakır. “Bir Merhaba De” şiirinde “Tükenmeden umudum, / bir merhaba de bana.”²⁴⁰ diyerek sevgiliye seslenir.

Sevgilinin varoluş durumuna göre umut ortaya çıkar. Bazen umudun başladığı yere hüznün duygusuyla geri dönülür. Sevgili olmadığında umut da onunla gitmiş olur. Bu durum bir çaresizliği aşılır.

Gittiğin yerde kaldı umudum,
 Dardayım, sağım solum uçurum.
 El mahkûm, sırlıklam acılar;
 Sahi hiç balkona çıkmaz mısın,
 Hiç canın sıkılmaz mı senin yâr?
 (“Hiç Canın Sıkılmaz Mı”, *Belemir*, s. 36)

Umut etmek her zaman kolay değildir. Kimi zaman yerini sabır noksanlığıyla umutsuzluğa bırakır. Şair derin hüznünlere yelken açmıştır.

Dağ dağa ilişmez mi, yol mu hancıdan irak;
 Yiter gider umudum, bir yiğit cevvalinde.
 Ne varsa yüreğinde, avuçlarıma bırak,
 Sen ağla, ben yaşımı gözyaşım ile sileyim...
 Her giden geçmişini, tüketir evvelinde...
 -Kavgayla sına yâr; vur beni, ben öleyim.
 (“Kavgayla Sınama Yâr”, *Belemir*, s. 43)

Şairde aşkın coşkuluğundan umut duygusu yerini umutsuzluğa bırakır. Bu durum melankolik bir ruhu mısralara taşır.

Darmadağın umutla başucunun vurgunu,
 Bir takvim yaprağıydım, bakışlarında humar.
 Sessiz sessiz taşırdım, her güne soluğunu;
 Vâdem ellerinde hür, devrim düşünde meskûn...
 Hülâsa, tufanında şaha kalkan her damar

²⁴⁰ Hakan İlhan Kurt. *Belemir*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.119.

Âyinine duruyor; sen, benden kaçıyorsun...
 ("Sen Benden Kaçıyorsun", *Belemir*, s. 50)

Sanatçı umudu her şeye rağmen canlı tutmak ister. Bu umudu hüznü şarkılara katmak ister.

Bıraksak ziyana tutsak umudu,
 İçli şarkılara katsak umudu...
 Nefsimize düşsek, aşsak hududu;
 Getirir, hizaya uslu gecemiz...
 ("Bir Semaver Faslı Gece", *Belemir*, s. 117)

Hakan İlhan Kurt karamsar ruh hâlinin getirdiği umutsuzluk duygusuna kapılsa da umut duygusunu daha önde tutar. Özellikle aşkın tinsel gücü şairi umuda sevk eder.

4.1.1.8. Zaman

Zaman geniş bir kavram olarak ilk çağlardan beridir araştırmacıların ilgisini çeker. Zamanı geniş bir kavram olarak ele almak gerekir. Hakan İlhan Kurt, zaman kavramı üzerinde düşünür, zaman mefhumunun anlamı karşısında hüzünlenir. Bireysel zaman olgusunu mısralarına yansıtır.

Ünlü araştırmacı Bergson felsefesinin zaman merkezi olarak gösterdiği yer duree fikridir. Duree, geçmişin devamlı gelişmesidir diye tarif edilir. Devamlı olarak birbiri üzerine yığılmak suretiyle büyüme gösteren geçmiş, kendini otomatik bir şekilde muhafaza eder.²⁴¹ Bu durum tarih ve kültürü ön plana çıkarır. Bir destan şairi olan Hakan İlhan Kurt için zamanın bu yönü oldukça önemlidir. Zaman öncesiz ve sonsuz bir sonsuzluk içindedir. Bu yüzden zamanın akıp gitmesini önemser.

Burada herşey isyan, orada herşey masal,
 Her hamlem duruluyor, gün sarına sarına;
 Ne zaman açık versem veyahut kopsam misâl,
 Takvim solup gidiyor, baskın yiyor kıyâmım.
 Hüviyetten yoksunum, hükümsüzüm yarına
 İki de bir çağırma, ben meşgûl bir adamım.
 ("Ben Meşgul Bir Adamım", *Belemir*, s. 19)

²⁴¹ Yahya Kemal. (2003). *Eve Dönen Adam*. Ötüken Yayınları, İstanbul, s.102.

Zamanın geçip gidişinden üzüntü duyan şair, geçen zamanın getirdiği hü­zün ile zamanı buruşan yaşlı bir insana benzeterek somutlaştırır.

Tükettim sabrımı, devler vuruştı;
Toprağım ağlıyor, kızamıyorum...
Zaman atlas oldu, soldu buruştu,
Artık sana şiir yazamıyorum.
("Yazamıyorum", *Belemir*, s. 118)

Zaman kavramı tematik düzlemde şairin hü­zünlenmesine yol açan bir unsur olarak görülür. Şair zamanı sabitleme çabası içinde geçen anın üzüntüsünü mısralarına izlek olarak yansıtır.

Güz mü tanır bu dem güzümden başka,
yüreğimden başka, özüm­den başka;
geriye dönüp de gözümden başka
bakacak her gözü sebep eyledim
("Sebe­p Eyledim" *Belemir*, s. 79)

Şiirde zamanın yok edici tavrına karşı söyleyici, aşkla direnir. Aşk zamanın ötesine götürerek şairi mutlu eder.

ıslanırım resminle her sabah sırlıklam,
her akşam azıklarım, göğsümün yitiğini...
ne zaman düşlerimi kollarına bıraksam
ay tutulur aniden, serpilir pul pul zühre.
an olsa ve bulutlar düşürse tetiğini,
bir su misâli berrak duruşun düşer şehre...
("Duruşun Düşer Şehre", *Belemir*, s. 78)

Zaman bir özne olarak kabul edilir. Burada bireyin kendi iç zamanı önemlidir.

Yalnızca bir bardak dudak payımsın,
Çiy düşmüş, ıslanmış âhımda vezne...
Gece çökmüş ne gam, dolunayımsın,
Nurunu resm'eyler övülmüş her din...

Zaman nasıl da sır, nasıl bir özne;
Ben tütün sarardım, sen çay demlerdin.
("Sen Çay Demlerdin", *Belemir*, s. 52)

Hakan İlhan Kurt bireyin kendi iç zamanını önemser. Bunda hüznün şairi olmasının payı bulunur. Bu bağlamda özellikle akşam ve gece gibi zaman unsurları mısralarda çoğul okumaya meydan verecek şekilde kullanılır.

Bugün bir şiir kadar yakınındayım senin,
Bir şiir kadar esrik, bozkır tepen atlarla...
Seyrine duruyorum menziline girenin,
Ayazda kalmış gibi titriyor, üşüyorum;
Damarımda şahlanıp göğü öpen atlarla,
En tedirgin gecede koynuna düşüyorum.
("Bir Şiir Kadar Yakınındayım", *Belemir*, s. 23)

Ahmet Haşim, şiirde anlam üzerine düşünür. Anlam ve vuzuh aranmasına karşı çıkararak şiiri iç içe geçmiş kapalı bir dünya şeklinde tasarlar.²⁴² Onun bu konuda tartışılan şiiri ise "Bir Günün Sonunda Arzu" şiiridir. Bu şiirde özellikle anlam kapalılığına yol açan kelime mısralarda tekrarlanan "akşam" imgesidir. Ahmet Haşim'in duygu dünyasıyla bütünleşen sarı, akşam, güz unsurları şiirlerinde dikkat çekici öğelerdir. Hakan İlhan Kurt, Haşim şiirinde bir süreklilik içinde kayboluşa sürüklenen zamanı siyah düşler imgesiyle ifade eder.

şehrin siyâh düşleri ve bembeyaz gülüşün
ah gülizâr gül kadar gülşen değildir vâkit
bir yarasa misâli tutar yakamdan tütün
sarı safran bir ceset özlem yükü peşimde
ah gülizâr gül kadar siyâh düşlere şahit
okuduğum her mısra titrer Ahmet Haşim'de
("Şehrin Siyah Düşleri ve Perdesiz Pencereleler", *Eleğimsağma*, s. 95)

Sanatçının zaman algısı genel anlamda geçmiş-gelecek-şimdi üçgeni içindedir. Geçmişin birdaha tekrarlanamayacak olması şairi melankolik bir ruh hâline sürükler. Bu noktada şair, zamanın ötesine götürecektir duyguları hissetmek ister. Özne bir zaman kavramını içeren "iç zaman" kavramını mısralarına taşıyarak

²⁴² M. Orhan Okay. (2011). *Poetika Dersleri*. Dergâh Yayınları, İstanbul, s.120.

zaman algısının ötesine geçer. Zaman ile ilgili algıları şairi, Ahmet Haşim'in empresyonist yaklaşımına sürükler.

4.1.1.9. Şehir

Sanatçı şehir hayatının güzelliklerini, niteliklerini mısralarına taşır. Ancak şehir hayatı köyde yaşamış insanlar için çoğunlukla zor olmuştur. Tabiatla iç içe, gürültü ve kalabalıktan uzak bir hayat yaşayan köylüler için şehir hayatının olumsuz tarafları bulunur. Üstelik şehir hayatı sentetik bir hayat tarzıyla köy insanlarını bunalıma sevk etmeye uygundur. Bu nedenle köy havasını solumuş, köyde yetişmiş bir şair olan Kurt, şehirleşemediğini mısralarında belirtir.

Şehir kalabalık olması yönüyle dikkat çeker. Şair şehrin bu özelliğine vurgu yapar.

Akar amber dalında gün çalarım yaprak yaprak
Toprağının rahminde insâfına durur herkes
Ne varsa gönder bana gülden evlâ sudan berrak
Şhirden kalabalık köyden tenhâ ne varsa sar
Ziyan etme ismimi ne memleket ne de adres
Sen yaz da gönder bana beni tanıır postacılar
(“Beni Tanır Postacılar”, *Belemir*, s. 67)

Şehrin kendine has güzellikleri vardır. Şair bu güzelliği aşk duygusuyla hemhal bırakarak sevgiliyle bütünleştirir.

şarkıların ve çayın, en güzeli sendendir;
yalnız senden sağırım, umudun ışığını.
ister beni yerden kes, istersen göğü indir,
söz geçer mi iliği alaz kuşanmış mühre?
her şehir uzaklarda büyütür âşığını
ve titreyince toprak, duruşun düşer şehre.
(“Duruşun Düşer Şehre”, *Belemir*, s. 78)

Sanatçı her ne kadar şehirde de yaşamış olsa geldiği yeri unutmaz. Aynı zamanda hiçbir zaman istese de şehirleşemeyeceğini belirtir. Esasında bu bütün köylü insanı için geçerlidir. Köyde yaşamış bir insan toprağın getirdiği dirayetle özüne bağlıdır.

Hakan İlhan Kurt, şehir hayatını güzellikleriyle beraber işler, ama köy hayatı onun için başka bir yeredir.

4.1.2. Sosyal Temalar

4.1.2.1. Millî duygular

İlk dönemlerden itibaren Türk edebiyatında kahramanlık konusu edebî ürünlere yansır. Ancak vatan, millet, hak, adalet gibi toplumsal konular şiirimize Tanzimat döneminde girer. Millî edebiyat dönemiyle de toplumsal konular şiiri düşünceleri belirtmede araç hâline getirir.

Hakan İlhan Kurt, destan şairliği kimliğiyle ulusal bilinci yüksek, tarihle ilgili bir sanatçı olarak millî duygularını mısralarına yansır. Bu duygular şiirlerde çeşitli şekillerde tezahür eder. Memleket sevgisini, memleketin değerini bilerek işleyen şair, bu memleketin insanına da sevgi ve saygı besler. Şiirlerinde Türk'ün güçlü niteliklerini belirtip Türk kahramanlarının özelliklerine yer verir. Turancı düşünceye sahip olduğundan bu düşüncenin nüvelerini açığa çıkarır.

Gurbet-sıla karşıtlığını memleket sevgisi vücuda getirir. Şair sıladan ayrı kaldığında derin bir üzüntüye büründüğünü çeşitli imgelerle dile getirir.

Toplar iki yakamı bir atlas kesintisi
Ne zaman yalınayak öz yurdumdan ırasam
Bazen koynuna düşen yalryar esintisi
Bazen sağrın ardında uçtan uca bozkırım
Hani derim ki şayet saçlarını tarasam
Bir kızıl şahin gibi göğe kanatlanırım
("Başım Göğe Erer mi?", *Eleğimsağma*, s. 15)

"Haydi Gün Biraz" adlı şiirinde "Yüz buladığım coğrafyam / Haydi gün biraz"²⁴³ mısralarıyla millî bir hassasiyetle yaşadığı coğrafyanın sürekli yenilenen gün gibi devam etmesi isteğindedir.

Göçebe kültürünü yaşamış Türkler için devletin teminatını sağlayan en büyük araç sağlam bir disipline ve düzene dayanan bir nizamdır. Bu nizam devlet fikrini öne çıkarır. Bir yerde Türk varsa, devleti de vardır. Bu da yıkılan bir Türk

²⁴³ Hakan İlhan Kurt. (2014). *Eleğimsağma (Gülizâr Divânı)*. Kurgan Edebiyat, Ankara, s.143.

devletinin yerine yine güçlü bir Türk devletinin kurulmasına imkân tanır.²⁴⁴ Millî duygu yoğunluğu taşıyan sanatçı Türk'ün bu yönüne dikkat çeker.

Dandanakan amadem Gazneli'nin sırtına
Nan Oğuz'dur serverim ne devletler kurarım
Ne devletler yıkarım benzim cenkte fırtına
Cenk kurudu gülizâr hâle sebâtı kaldı
Salladı meyvesini bûseler çakım çakım
Aşk meydan uğraşında bana isnâdı kaldı
(“Destan-ı Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 67)

Türk milletinin büyük bir millet olarak destanlar oluşturmasında şüphesiz cesur ve güçlü tavrının yansıması vardır. Türklere kendi ordusundan sayıca fazla ve donanımlı orduları yenmesinin altında da bu güç ve azim bulunur. Hakan İlhan Kurt, “Buyruğumu işiten her bir nefer yürüsün; / Göğümce gök yürüsün, yerimce yer yürüsün!”²⁴⁵ mısralarıyla Türklerin bu yönüne dikkat çeker.

Türklerin tarihinde savaşlarda kazanılmış büyük başarılar yer alır. Bir toprak parçasını vatan haline getirmelerinin altında destansı kahramanlıkları bulunur. Türkler verimsiz bir toprak parçasını düşman illerine vermekten geri durmuş yöneticilere sahiptir. Şair destan şiiri yazarak tarihten ilhamla benzer kahramanlıkları mısralarına taşır.

Yürüdü Türkmen erler, bölük bölük yürüdü,
Koşu üzre bir koldan mızrakları sürüdü.
Gök mü çöktü bilinmez, yoksa yer mi çürüdü
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 110)

Sanatçı, Türk hükümdarlarını coşkulu bir şekilde anar. Onların çeşitli yönlerini yüceltir. Zaten destan şiiri yazmasının altında Türk devletlerinin millet olma yolunda güçlü ve vatanına sıkı sıkıya bağlı kişilerin gururla tarih sahnesindeki rollerini gösterme arzusu vardır.

İl-Teriş bir eyledi, Türk adında birliği,
Yerledi Kapgan Kağan, Gök Bodun'da dirliği.

²⁴⁴ Erol Güngör. (2010). *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.136.

²⁴⁵ Hakan İlhan Kurt.(2013). *Köl Tigin Ünlemesi*. Kurgan Edebiyat, Ankara, s.17.

Sekiz tümen Kırgız'ın kış gününde erliği
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 47)

Tarih çeşitli unsurlarla birlikte güçlenir. Tarihi, toplumların ruhî, manevi fonksiyon gücü tayin eder.²⁴⁶ Bu güç ise birçok kahraman yaratmaya müsaittir. Geriye güçlü devletten vatani için kanını feda etmiş şehitlerini yâd etmek kalır. Kutalmışoğlu Süleyman Şâh, Anadolu Selçuklu Devleti'nin kurucularından biri olarak Anadolu'nun yurt edinmesinde önemli simalardan biridir. Onun karamanlıkları da tarihin tozlu sayfalarında yerini alır. Bu tarihi isim için destan şiiri çalışması vücuda getiren Kurt, “Al olmuş kılıcı yaman Şâhımın / Kardaştan, kardaşlık uman Şâhımın”²⁴⁷ mısralarını içeren onun kahramanlığını anlatan ağıt niteliğinde bir şiir yazar.

Hakan İlhan Kurt, Turan idealizmini savunur. Türk'ün mührünün “Bu kutsal coğrafyanın bağrına kurulmalı; / Fitne fücür çağına Türk mührü vurulmalı”²⁴⁸ mısralarıyla tüm dünyaya yayılmasını ister.

Ziya Gökalp'ın temellerini attığı Türkçülük düşüncesi Türk milliyetçiliğini her anlamda etkiler. Bu milliyetçiliği semantik olarak daha ileri bir seviyeye taşıyan bir görüşle ırk kavramına daha çok dikkat çeken isimlerden biri Nihâl Atsız olur.²⁴⁹ Hakan İlhan Kurt, onunla benzer görüşlere sahip olarak ondan “atam, Atsız Ata” diye bahseder ve onun için şiir kaleme alır.

Doruklar, ak doruklar, genç kız gibi ve hatta
Emzikli anne gibi umudunu büyütür.
Ay ata... Atsız Ata... Tutduğum hayatta,
Beni ruhundan başka hangi maden öğütür?²⁵⁰

Vatan toprağı uğruna binlerce kişinin kanı dökülmüştür. Türk milleti için şehitlik tahtına layık görülen bu kişiler her dönemde kutsal kabul edilir. Hakan İlhan Kurt şehit edilen Fırat Yılmaz Çakıroğlu hatırası için bir ağıt tertip eder.

Şimdi bütün baharlar, senin adıyla başlar;

²⁴⁶ Nevzat Kösoğlu. (2013). *Milli Kültür ve Kimlik*. Ötüken Yayınları, İstanbul, s.111.

²⁴⁷ Hakan İlhan Kurt. (2015). *Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.115.

²⁴⁸ Kurt. a.g.e., s.55.

²⁴⁹ Hüseyin Dayı. (2014). “Millet Teorilerinin Tutarsızlığı ve Türk Kavramının Gerçek Muhtevası”. *Assam Uluslararası Hakemli Dergi*, S. 1, s.21.

²⁵⁰ Hakan İlhan Kurt. (2014). “Atsız Ata Betiği”, *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 766, s.46.

Seni emzirir gülce o nergis boğumları.
 Sen gülünce durur mu yerinde kaba taşlar;
 Cana işler mi perçin, ruhu sarar mı kafes?
 Secdeler kesif kesif mukâddes doğumları,
 Gün ortası, zamansız yitirilen bir nefes.²⁵¹

Sanatçı sadece Türkiye topraklarında yaşamış kahramanları anmaz. Turan idealine sahip şair, diğer Türk illerindeki kahramanları da mısralarına yansıtır. Doğu Türkistan'ın efsaneleşmiş lideri Osman Batur için şiir yazar.

elbette ki bağ boğum ırkıma dolanda toy
 şahlanır sayatlarım saylarda misil misil
 orta kuşak yağlarda alazlanır cümle huy
 gözyaşlarımla büyür ala yunak bir nesil
 andolsun yedi göbek yedi düğüm o güne
 Böke Batur öğüdü öğüttüğüm o güne²⁵²

Şair, Turan düşüncesi etrafında diğer Türk devletlerine sevgi beslediği gibi bu devletlerin zor zamanlarında üzüntü duyduğunu hissettirir.

Bir Türkmen sagusu'yum gülizâr çığlık çığlık
 Ateş dilim kanatır masmavi gökyüzünü
 Kadife gecelere gizlenirken karanlık
 Güz hüznün sarısıdır ay ümidinde bedir
 Ve damarlarım titrer uğurlarken yüzünü
 Antik mısralarımda bâkir düşler gezinir
 ("Bir Türkmen Sagusu'yum Çığlık Çığlık", *Eleğimsağma*, s. 41)

Hakan İlhan Kurt'un şiirlerinde millî duygular, poetikasını açığa çıkaracak şekilde işlenir. Şair Türk milletinin kendine has yapısını ortaya sererek bu duyguları derin bir biçimde mısralarına yansıtır. Turan düşüncesi çerçevesinde mısralar kaleme aldığı gibi Türk kahramanlarını şiirlerinde yüceltir.

4.1.2.2. Halk kültürü ve yerlilik

²⁵¹ Hakan İlhan Kurt. (2016). "Çakıroğlu Fırat Ağıtlanması", *Şiar*, S. 7, s.12.

²⁵² Hakan İlhan Kurt. (2012). "Osman Batur Betiği", *Siyah Beyaz Dergi*, S. 5, s.10.

Şair yaşadığı coğrafyaya, tarihe ve kültüre saygı ve sevgi besler. Bu sevgi onu yerlilik çizgisine taşır. Bu yüzden mısralarına yerli unsurları, Türk kültürünün kaynaklarını taşır. Türklük için önemli birtakım şairleri mısralarıyla anar.

Yüzyılların birikiminin coşkusunu ve şuurunu mısralarına bilinçli olarak taşır. Geçmişin değerlerini hakkıyla anmak ister. Türklerin en eski çalgı aleti, millî çalgı aleti de sayılan İslamiyetten önceki Türk edebiyatı döneminde kullanılan kopuzdur. Şair yerlilik coşkusunu kopuz ile daha yoğun bir seviyeye taşır. Bir anlamda Yahya Kemal'in geçmiş olgusuna ulaşmak ister. "Yahya Kemal'de geçmiş, hayatımızın dışında değildir. Hayatımızın içinde olan canlı bir vakiadır."²⁵³ Bu sayede geçmişi anmak, şimdiki anlamlı kılar.

Asra takvim düşerim balbal gövdelerinde
Atlasıma kök salan kopuzların o çalık
Tınlarında sakla haykırışımı akıl
Ve çağlar tarih boyu ediplerin ferinde
Bembeyaz sayfaları işgal eden bu fasıl
(“Bir Türkmen Sagusu’yum Çıglık Çıglık”, *Eleğimsağma*, s. 43)

Kültürün birçok tanımı yapılır.“Kültür, insanın tabiat karşısındaki başarılarının, tabiata kazandırdığı anlamların toplamıdır.”²⁵⁴ Gelenek, hayalî bir geçmiş yaratma ütopyasından uzakvar olanı sahiplenme arzusudur.²⁵⁵ Bu yüzden gelenek ile yerlilik arasında bir ilişki mevcuttur. Yerlilik bu yönüyle tarih ile de yakından ilişkilidir. Destan şiipleri yazan şair tarihi anlamlandırır.

Türk kültürünün üç ana kaynağı bulunur. Bunlar Anadolu'daki kültürel hususiyetler, İslam medeniyeti ve Rumeli'den edinilen tecrübelerdir.²⁵⁶ Sanatçı mısralarında bu kaynakları yansıtır.

Tespîh etsek şu göğü, kâfi midir tarifi?
Her sabah doğrulanı, çağrılanı her akşam...
Bizimdir geceleyin cehde sürmek ârifi,
Bizdendir mahlûkatın her zahmetine mecnun
Ya Bismillah, der demez rahlemizde ihtişam,
Sırlıklam bir elif, mum ışığında bir nûn...

²⁵³ Yahya Kemal. (2013). *Eve Dönen Adam*. Ötüken Yayınları, İstanbul, s.107.

²⁵⁴ Nevzat Kösoğlu. (2013). *Millî Kültür ve Kimlik*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.67.

²⁵⁵ Muhsin Macit. (2004). *Gelenekten Geleceğe*. Kapı Yayınları, İstanbul, ss.5-6.

²⁵⁶ Erol Güngör. (2010). *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.132.

(“Titreşir Alevimiz Kandilimiz Ayarsız”, *Belemir*, s. 98)

Türk edebiyatında Leyla ile Mecnun, Kerem ile Aslı, Tahir ile Zühre gibi kişiler aşkın en yoğun işlendiği halk hikâyelerinde tanınan kişilerdir. Aşk bu kişilerle daha yüce bir seviyeye taşınır. Bu yücelik onlarla beraber aşkın aşığı acılarla pişirmesinden ileri gelir. Şair de aşkla beraber gelen bu acının kaygısını taşır.

ey âşk diriltme beni koyuver gider serap
kum zerreleri ağar damarlarım çil çil
asra ant kitâbedir yarı çıplak bir hitâp
ilim irfan dağıtır levha levha yanan nûn
ey âşk diriltme beni verme yeniden mehi
vâdem Leylâ’dır zaten ben isem eğer Mecnun
(“Ey Aşk Diriltme Beni”, *Eleğimsağma*, s. 93)

Kurt, kendi aşkını yüceltmek için de bahsedilen o aşk kahramanlarını anar. Bu anlatılarla ilgili telmih sanatına başvurur.

ey âşk diriltme beni vâkti değil boşanır
üvezlerden yemişler ruhuma doludizgin
ve inleşir keşişler yanar göğsümdeki sır
haleb’e kahrım ağar yüreğim ışık ışık
ey âşk diriltme beni külleridir Kerem’in
Aslı’nın saçlarını tutuşturan sarmaşık
(“Ey Aşk Diriltme Beni”, *Eleğimsağma*, s. 93)

Edebiyatın oluşumunda üç temel unsur dikkat çeker. Bunlar; bilgi, bilinç ve dildir.²⁵⁷ Bu üç unsur da insan ile ilişkilidir. Toplumdaki sanatçılar yetiştiği ortamın eğitimlerini taşırlar. Bu nedenle eserlerinin halk kültüründen izler taşımaları kaçınılmazdır. Şu durumda edebiyatın oluşumundaki bilgi, bilinç ise kültüre kapı açar. Halk kültüründen yararlanma durumu bilinçsizce olsa bile ortaya çıkar. Bu olağan bir durumdur.

Ziya Gökalp, “töre” kelimesini irdeler. Ona göre Türk kelimesi töreli anlamına gelmektedir. Türk kelimesi töre kelimesinden doğmuştur.²⁵⁸ Töre kelimesi

²⁵⁷ Köksal Alver. (2012). *Edebiyat Sosyolojisi*. Hece Yayınları, Ankara, s.276.

²⁵⁸ Ziya Gökalp. (1976). *Türk Töresi*. (Haz. Hikmet Dizdaroğlu). Kültür Bakanlığı Ziya Gökalp Yayınları, s.14.

“törü”şeklinde Divanü Lügati’t-Türk adlı eserde de geçer. Bu kelime “el bırakılır, törü bırakılmaz” atasözüyle ifade edilmeye çalışılır. Yani törüden kasıt ruhlarda yaşadığına inanılan millî kültürdür.²⁵⁹ Törenin kültürle olan ilişkisinin farkında olan Hakan İlhan Kurt “Töre Marşı”nı yazar. Epik bir üslûpla kaleme aldığı bu şiirinde tüm Türk milletinin hep birlikte töresine sahip çıkması gerektiğini vurgular.

Ünledi, dokuz tekbîr türlü türlü yaygıya,
Eri kızlayın dedi, gökçe kızı erleyin!
Kültür san’at seyirinde yer vermeyin kaygıya

Törelenin Tanrı’yı, törelenip birleyin;
Bir ağız, birce dilden, göğe doğru gürleyin!²⁶⁰

Yahya Kemal’de önce bir kaçış olarak başlayan geçmiş sevgisi kısa zamanda mahiyet değiştirerek tarih şuuruna dönüşür. Bu da bir aşkı meydana getirir.

²⁶¹ Şair millî bir heyecanla Yahya Kemal’i anar.

Ah gözyaşım aruzdan daha kimsesiz hecem
Daha da sarmaşıklar âbidesi sesleniş
Sevgili yalnızlığı sarındığım her gecem
Kaçağı suyla yeksân târik bin ziyâd hâli
Endülüs’ün bağrında paramparça hisleniş
Aşk tahtında anarken ahtım Yahya Kemal’i
 (“Ah Gözyaşım”, *Eleğimsağma*, s. 126)

Hüseyin Nihâl Atsız *Deli Kurt* adlı romanında Gökçen Kız ile Deli Kurt arasında yaşanan aşkı işler. Şair aşk temasını işlerken bu esere telmihte bulunur.

Dolarım dizgin dizgin gem ezdiren yeminde
Estrik Afşar inadım şahdamarımda ergin
Hangi gece renginde hangi cengin ceminde
Gökçe kızlar şîr erler vakitli muratlanır
Yere diz vurup dursam boylu boyunca sergin
Ansam şayet adını yer ve gök pusatlanır
 (“Ansam Şayet Adını”, *Eleğimsağma*, s. 24)

²⁵⁹ Gökalp. A.g.e., ss.12-13.

²⁶⁰ Hakan İlhan Kurt. (2012). “Törelenin”, *Töre*, S. 2, ss. 5.

²⁶¹ Yahya Kemal. (2003). *Eve Dönen Adam*. Ötüken Yayınları, İstanbul, s.109.

Sanatçı yerli unsurları kültürün önemine binaen şiirlerine alır. O, bir destan şairidir. Yerlilik çatısı altında tarihi, mısralarına döker. Bu vesileyle geçmişin değerlerini açığa çıkarır. Aynı zamanda Türk kültürünün çeşitli dinamiklerini şiirlerinde telmih sanatıyla birlikte işler.

4.1.2.3. Tarihçilik ve tarih şuuru

Tarih sadece “geçmiş” adı altında geçen zamanı içermez. Bireylerin hafızası nasıl belleklerinde kayıtlı ise milletlerin hafızası da tarih sayfalarında gizlidir.²⁶² Atatürk, bu bilinçle tarihin araştırılmasını isteyip tarihle ilgili çalışmaları başlatır.²⁶³ Bir edebiyat eserinin kaleme alınma sebeplerinden biri olan örnek verme gayesi “empatik duygulanma” ve “okuyucu-kahraman” özdeşleşmesi için şarttır.²⁶⁴ Tarihi kahramanlar millet nazarında taşıdıkları değerlerle o milletin mensubiyetlerine yeniden doğuş ilhamını verecek kadar canlıdır.²⁶⁵ Hakan İlhan Kurt, tarihi oryantalist bakış açısıyla yorumlayanların karşısında durarak mensubiyet duygusunu diri tutar ve Türk milletinin önemli kahramanlarına şiirlerinde yer verir. Tarihi hamasi bir üslûpla işleyerek tarih şuuru ve bilincini zihinlere yerleştirmek ister. “Halk kültürü ve yerlilik” başlığı altında şairin özellikle destan şiirlerinde tarih ögesini kullandığı belirtilse de onun tarihi nasıl ele aldığını ortaya çıkaracak göstergeler bu başlık altında ele alınacaktır. Tarih vasıtasıyla yapılan tip, olay ödünclemeleri belirtilecektir.

Asya Türklüğü Devri

- **Tarihi Olaylar**

Sanatçının *Köl Tigin Ünlemesi* adlı kitabı, İslamiyet öncesi Türk tarihine ışık tutacak nitelikte olduğundan bu başlığın açılması elzemdir. “Kök Türk ismi Köl Tigin ve Bilge Kağan yazıtlarında, dünyanın yaratılışı ve İstemi ile Bumin’in Türk ilini ve töresini düzenlemeleri vesilesiyle zikredilmektedir.”²⁶⁶ Hakan İlhan Kurt, bu

²⁶² Hüseyin Nihâl Atsız. (1951). “Tarih Şuuru”. *Orkun*, S. 29.

²⁶³ Mehmet Soğukömeroğulları. (2011). “Tiyatro ile Tarihten Milliyetçiliğe: Türkiye’de Attila”. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer 2011*, s.1512.

²⁶⁴ Nurettin Öztürk. (2001). *Türk Edebiyatında İnsan*. Atatürk Kültür Merkez Yayını, Ankara, s.451.

²⁶⁵ Necat Birinci. (2000). *Edebiyat Üzerine İncelemeler*. Kitabevi Yayınları, İstanbul, s.168.

²⁶⁶ Saadettin Gömeç. (2009). *Kök Türk Tarihi*. Berikan Yayınevi, Ankara, s.23.

devrin bir kısmını destanlaştırır. 685-731 yılları arasını destanlaştıran şair Köl Tigin'in doğum ve ölüm yılları arasını epik bir üslûpla şiirleştirir. Köl Tigin'in kahramanlıklarından ve yaşamından bahsedilirken Doğu Göktürk Hakanlığının o tarihler arasındaki önemli olayları anlatır.

Köl Tigin, ağabeyi Bilge Şad ile küçük yaşta akınlara katılır ve Göktürk Hakanlığı Çin'e karşı çeşitli zaferler elde eder. "Çin yurduna tulgalar, teber teber yürüsün"²⁶⁷ diyerek bu durumu bildirir.

Köl Tigin, ilk defa kılıç kaldırdığı savaşta Ong-Tutuk'u tutsak eder. O yıllarda devletin başında "Ağır aksak adımla toyuga doğru gitti; / Kapgan Kağan önünde, tutsağı öte itti."²⁶⁸ mısralarıyla Kapgan Kağan olduğu anlaşılır.

Göktürkler akınlarını Çin üzerine arttırarak geliştirmeye çalışır. Köl Tigin 25 yaşına girdiğinde Çinlilerle Mingsha Dağı'nda savaşır. Ancak Göktürkler sadece Çinlilerle savaşmaz. Zaman zaman kendi içinde de çeşitli mücadelelere girişir. "Kök Türk Kağanlığı 7. yüzyılın ortalarında, doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine kadar büyük bir kargaşa içine düşmüştü. Devlet içeriden ve dışarıdan ihanetlere maruz kalıyor, halk perişan bir hâlde yaşıyordu."²⁶⁹ Yir-Bayırkular denilen bir Türk boyu Gök bodunla mücadele etmek ister. Köl Tigin ise onları mücadeleden yıldırarak yine bir başarıya imza atar.

Köl Tigin: Ün eyledim, dövüşü her çeriye;
Her dövüşün ardından toy tutunca beriye.
Ulug İrkin denilen korkup kaçmış geriye
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 41)

Öte yandan Türk boyları bir olup Göktürk devletine saldırır. Çikler ve Azlar denilen iki Türk boyu bir olup ayaklanma çıkarır. Ama bu ayaklanmalardan daha güçlü bir şekilde çıkan devlet "Isıg Gök batısında, Azları okladılar. / Çin'e vassal olanı, amansız hakladılar."²⁷⁰ mısralarında belirtildiği üzere Göktürk Devletidir.

İsyancı diye nitelendirilen Kırgız boyuna baskın yapılır. Bu baskının Kırgızlar'a korku verdiği şöyle şiirleştirilir:

²⁶⁷ Hakan İlhan Kurt. (2015). *Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.17.

²⁶⁸ Kurt. a.g.e., s.23.

²⁶⁹ Saadettin Gömeç. (2007). "Türklerin ve Moğolların Tarihi İki Boyu", *Turkish Studies, Volume 2/1*, s.13.

²⁷⁰ Kurt. a.g.e., s.45.

Ayguçı söze durdu: Küçlüg Kağan öldü mü,
 Baskınımız Kırgız'ın kömenini böldü mü?
 Köl Tigin şân eyleyip, bunlu yüzü güldü mü
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 50)

Bir başka ayaklanan Türgiş boyu Bolçu'da yoklanır ve Şöke Kağan bozguna uğratılır.

Kapgan Kağan söylemiş: Şöke'nin sözünden mi?
 Yoksa çadırladığım Çenu'nun yüzünden mi?
 Dökülen kardeş kanı, al göğün gözünden mi?
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 57)

Göktürkler güçlü ordularıyla başka devletlere yardımda bulunurlar. Buna örnek Semerkant hükümdarı Tarhun'a yardıma gitmeleridir. Tarhun Kağan, Kapgan Kağan'dan güç ister.

Tarhun Kağan güç ister, Kapgan Kağan gücünden,
 Harezm'in, Horasan'ın ayrı düşmüş öcünden...
 Baş Tezik Kuteybe'nin salya tutmuş bücünden
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 59)

İslamiyeti kabul etmiş ilk Türk topluluğu olarak bilinen Karluklar güçlenip Göktürklerin düşmanlarından biri olur. Daha önce isyan eden Azlar da tekrar saldırıda bulunurlar. Ama Köl Tigin "Töre tutmaz diyerek, Kara Göl'de çevirdim; / Çerisinden ayırıp, tutsak ettim, devirdim!"²⁷¹ mısralarında belirtildiği gibi onları Kara Göl'de tekrar bozguna uğratar.

Türk boyların mücadelesi Doğu Göktürk Hakanlığı döneminde oldukça çok görülür. Dokuz Oğuz Boyu da saldırıda bulunan Türk boylarından biri olmuştur. Hakan İlhan Kurt, "Dokuz Oğuz ettiğin de ki şimdi iş midir"²⁷² mısraıyla onlara sitemde bulunur.

Sanatçı Köl Tigin'i Göktürk tarihinden aldığı ilhamla destan şiiri çalışmasına seçmesi bu kişinin Asya Türk Tarihi'nde önemli bir kahraman olduğunu sergilemek

²⁷¹ Kurt. a.g.e., s.66.

²⁷² Kurt. a.g.e., s.69.

içindir. Bu destan parçalarında Türk insanının birbiriyle mücadelelerine rağmen erdemlerini, kahramanlıklarını, başarılarını ve güçlü ordularını ön plana çıkarır. Zaaflardan da ibret verici olarak bahseder.

- **Tarihi Şahsiyetler**

Sanatçı “Köl Tigin Ünlemesi” adlı kitabında Göktürk Dönemine ait önemli tarihi şahsiyetleri, tarihi olaylarla ilişkili olarak ele alır.

Köl Tigin:

Göktürk hükümdarlarından biri olan adına yazıt da dikilen Köl Tigin, şairin Asya Devri tarihi şahsiyetleri olarak en çok ön plana çıkardığı isim olarak görülür.

Köl Tigin’in doğumu onun kahramanlığına vurgu yapacak şekilde yüceltici unsurlarla anlatılır. “Kalkar göğe Türk’ün, zağlı palası; / Günlenir, boz çakal boğan balası...”²⁷³ mısraları bu duruma örnektir. Onun efsanevî kişiliğinin öncüsü olarak soyu gösterilir. “Ak şahan, atmaca doğan balası”²⁷⁴ denilirken Köl Tigin’in babası yüceltilir.

Köl Tigin ilk defa Çinlilere karşı kılıç kaldırmış. Ve onun yiğit edası destansı bir şekilde ifade edilir.

Yiğit tigin, Köl Tigin! Kurak topraklara kay;
Ak kam âyinlerinden albıza gerilmiş yay!
Gök Tanrı mutlu kılsın! Geceye dolunca ay
(*Köl Tigin ünlemesi*, s. 24)

Köl Tigin’den sonra yerine kardeşi Bilge Kağan hükümdar olur. Bu olay “Gök kılıcım al kanla duruldu duydunuz mu; / Kağanlık Bilge Şad’dan soruldu duydunuz mu?”²⁷⁵ mısralarıyla dile getirilir:

Bilge Katun:

²⁷³ Kurt. a.g.e., s.7.

²⁷⁴ Kurt. a.g.e., s.8.

²⁷⁵ Kurt. a.g.e., s.86.

Köl Tigin'in annesi olan Bilge Katun'a Köl Tigin'in doğumu anlatılırken ilk bölümde yer verilir. "Er doğar erince, Bilge Katun'dan / Aşına toyundan, kara bodundan."²⁷⁶ soyu da anlaşılır.

İlteriş Kağan:

Bilge Kağan ve Köl Tigin adında iki oğlu olan Göktürk hükümdarlarından biridir.

İlteriş Kutlug dedi: Dağlar dağa dayandı,
Yağız yer adım adım pekleşmelidir artık...
Börtü böcek uandı, çayır çimen boyandı
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 10)

İlteriş Kağan'a özellikle Köl Tigin'in doğumuyla hislendiği anları belirtmek için yer verilir.

Kapgan Kağan:

Kapgan Kağan, İlteriş Kağan'ın kardeşi, Köl Tigin ve Bilge Kağan'ın amcasıdır.

Kapgan Kağan haykırdı: Kalkın Çin'e akın var!
Gün yanığı pazıya tuzluca ter yürüsün...
Atlanın, pusatlanın, od içine akın var!
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 15)

Kapgan Kağan'ın veziri Tonyukuk ile beraber Çin üzerine gitmesi mısralarda yer verilen olaylardandır.

Bilge Kağan:

Köl Tigin'in kardeşi olan Bilge Kağan, Köl Tigin ile yan yana yaptığı mücadelelerde mısralara yansıtılır.

Kurt yele yiğit durmaz, yamaçlar sislenince;
Kından kılıç sıyırdı, Bilge Şad hislenince.
Dedi: Gök Bodunumun kağanı seslenince.

²⁷⁶ Kurt. a.g.e., s.7.

(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 16)

Birlikte birçok mücadelelere giriştikleri belirgindir.

İnel:

İnel, Kapgan Kağan'ın oğludur. Kapgan Kağan'ın ölümünden sonra Köl Tigin ile Bilge Kağan beraber taht kavgasında bulunur. Bu mücadele şairin “Boduna kara leke sürüldü duydunuz mu? / İnel dediğin kimdir, hangi odu dindirmiş”²⁷⁷ ifadeleriyle Köl Tigin ve Bilge Kağan'ın tarafını tuttuğu anlaşılır.

Yollug Tigin:

Orhun Yazıtları'nın yazarı olarak bilinen Yollug Tigin, mısralarda bu özelliğiyle öne çıkar. “Yollug Tigin tünlesin, taşavurduramaz mıyım, / Bengü betik ününü, başa vurduramaz mıyım?”²⁷⁸ mısralarıyla bu yazıtların taşlar üzerine kazılarak oluşturulduğunu belirtir.

Selçuklu Dönemi

- **Tarihi Olaylar**

Hakan İlhan Kurt *Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması* adlı kitabında Anadolu Selçuklu Devleti'nin kurucusu olan Süleymanşâh'a bağlı bulunan hadiseler destanlaştırılır. Yine tarihi kişilerin kahramanlıkları çatısı altında tarihi vesikalar işlenir. Bu kitapta tarihi olaylar kişilerden daha çok dikkat çeker.

Selçuklu Devleti Türk tarihinde önemli bir yere sahiptir. “Selçuklular, Türklerin İslam dünyasına hâkim olmalarına ve yayılmalarına, İslam medeniyeti ve kavimleri tarihinde yeni bir devir açmalarına âmil olan kavim ve hanedanların adıdır.”²⁷⁹ Büyük Selçuklu Devleti hükümdarlarından Alp Arslan 1071 yılında Malazgirt Savaşı'nda kazanılan zaferden sonra düzenlediği Maveraünnehir seferinde bir kale kumandanı tarafından şehit edilir.²⁸⁰ Anadolu Selçuklu Devleti'nin kuruluş sürecini ele alan şair, bu süreci Büyük Selçuklu Devleti'nin hakanı olan Alp Arslan'ın şehit edilmesiyle başlatır.

“Harezmi'nin namerdi, onurlandı” dediler;

Yusuf'un yüzkarası çökünce ettiğinde,

²⁷⁷ Kurt. a.g.e., s.83.

²⁷⁸ Kurt. a.g.e., s.36.

²⁷⁹ Osman Turan. (1969). *Selçuklular Tarihi ve Türk- İslâm Medeniyeti*. Turan Neşriyat, İstanbul, s.30.

²⁸⁰ İbrahim Kafesoğlu. (1972). *Selçuklu Tarihi*. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul. s.61.

En sadık çerilerden topuzlar yettiğinde
(*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 12)

Daha sonra Melikşah idaresinde, “Rum yurdunu yurtlayıp, doludizgin ağdılar; / Kutsal bir coğrafyada, tütsülenmiş dağdılar”²⁸¹ mısralarıyla fetih amaçlı Kutalmışoğullarının harekâtı bildirilir.

Kutalmışoğlu Süleymanşâh kardeşleriyle birlikte yeni yurtların fethi için harekete geçer. “Rûm yurdunu yurtlayıp, doludizgin ağdılar; / Başaklara durdular, toprağa gün sağdılar.”²⁸² ifadeleri ile bu hareket lirik bir üslûpla bildirilir. Anadolu’ya gelip ilk kez Urfa yöresi civarında fetihlerde bulunurlar.²⁸³ Kutalmışoğulları önce Fırat ve Urfa dolaylarında faaliyete girişirler. Aslında bu Melikşah’a yani ona tabii Atsız’a karşı yapılan mücadeledir.²⁸⁴ Sadece fetih amaçlı mücadeleler yapılmamaktadır.

Şöklü’nün Kutalmışoğlu Süleymanşâh’ın aile efradı olan Alp-İlek ve Devlet ile yazışmaları Kutalmışoğullarının taht iddialarının tam merkezine oturur.²⁸⁵ Şöklü Akka’yı alarak ayrı bir beylik kurma hevesindedir.²⁸⁶ Bu mücadeleler mısralara yansıtılır.

Bey hevesli Şöklü’nün ödüne düştü haset;
Dedi, Beylemek elbet nice büyük bir nimet!
Kutalmışoğulları Alp-İlek ile Devlet
(*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 28)

Kutalmışoğlu Süleymanşâh Halep’i kuşatır. Nitekim isyan karakterli bazı hareketler ve fetih amacı Alp Arslan’ın Halep kuşatmasına yol açacak gelişmelerdir.²⁸⁷ Bu kuşatma sırasında esir alınan Alp-İlek ile Devlet’i kurtarmak ister. Ayrıca şair bu başlık altında Uvakoğlu Atsız ile Süleymanşâh’ı karşılıklı konuşturur.

²⁸¹ Hakan İlhan Kurt. (2015). *Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.24.

²⁸² Kurt. a.g.e., s.23.

²⁸³ Ali Sevim. (1987). *Anadolu’nun Fethi Selçuklular Dönemi*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, s.79.

²⁸⁴ Osman Turan. (2014). *Selçuklu Tarihi Araştırmaları*. (Haz. Altan Çetin-Bilal Koç). Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, s.99.

²⁸⁵ İbrahim Gök. Türklerin Suriye’ye Girişi ve Süleymanşâh. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. s.229.

²⁸⁶ Ali Sevim. (1987). *Anadolu’nun Fethi Selçuklular Dönemi*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, ss.79-80.

²⁸⁷ İbrahim Gök. Türklerin Suriye’ye Girişi ve Süleymanşâh. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. s.221.

Duymuş... Öz kardeşleri Alp-İlek ile Devlet,
Şöklü'nün oyunuyla Atsız barkında halvet...
Demiş, etmeden evvel bir Türk beyine savlet
(*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 35)

Süleymanşâh'ın yaptığı fetihler destanlaştırılır. Konya'da yer alan Gevale Kalesi'nin fethi bunlardan biridir. Bir diğer yer ise İznik'tir ve buraya yerleşilmiştir. İznik'in alınmasıyla Türkiye Devleti'nin resmen kurulduğu beyan edilir.

Gavela kapısından girildi gördünüz mü;
İklim-i Rûm beli kırıldı gördünüz mü?
(*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 48)

Paytahtın dilinden buyurdu Süleymanşâh;
Türkiye Devleti'ni duyurdu Süleymanşâh!
(*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 57)

Süleymanşâh başlangıçta ağabeyi Mansur ile devlet yönetimini idare etmekteydi. Fakat mutlak yönetim sahibi olmak isteyen Mansur, Bizans imparatoru Botaneiates ile kardeşi aleyhine işbirliği yapar.²⁸⁸ Öz kardeşlerin birbirleriyle mücadeleleri bu dönemde de devam eder.“Öz kardeşinden kaçkın eyleyen Botaneiates; / Mansûr'u benlik ile meyleyen Botaneiates”²⁸⁹ mısralarında Botaneiates adlı bir düşmanın Mansur'un aklını çelmesi anlatılır.

Bu öz kardeş mücadelesi sonucunda Süleymanşâh, Melikşâh'tan yardım talebinde bulunur. Bunun üzerine değerli emirlerden Porsuk, kuvvetiyle İznik'e sevk edilir.²⁹⁰ Porsuk, taarruza geçer.

Porsuk dedi saldırın, öldürünceye kadar
Rûm yığması orduyu böldürünceye kadar...
Süleymanşâh yüzünü güldürünceye kadar
(*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 64)

²⁸⁸ Ali Sevim. (1987). *Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, s.84.

²⁸⁹ Hakan İlhan Kurt. (2015). *Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, s.62.

²⁹⁰ Ali Sevim. (1987). *Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, s.84.

Melissenos, Bizans tahtına çıkma hayaliyle İmparator Botaneiates'e karşı Süleymanşâh ile anlaşarak Denizli ve Ankara taraflarındaki kent ve kaleleri Türkiye Selçuklu Devleti'ne verir. Botaneiates buna karşı İznik'i kuşatır. Ancak kuşatma kısa süre içinde kaldırılır. Bu karışıklar sonucunda da Komnenos imparatorluğunu ilan eder.²⁹¹ Şair bu isimleri mısralarına yansıtır.

Denizli civarında, Ankara yakınında,
Himâye sizde olsun, Kalkedon Akını'nda!
Aşınmış toynaklarım boz toprağı döğmez mi?
Botaneiates önmüde, dik başını eğmez mi?
Ak alın, beyce boydan nicesine değmez mi
(Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması, s. 69)

Yeni imparator, Süleymanşâh'ın sınırlarını Bizans aleyhine genişletmesi neticesinde Türkiye Selçuklu Devleti ile Dragos Suyu Antlaşması imzalar. Bu, Süleymanşâh'ın büyük bir başarısıdır.²⁹² Şair bu antlaşma ismine yer verir.

Süleymanşâh'a demiş, günün ayın içinde;
Kılıç hakkın için de, toprak payın için de,
Dragos dediğimiz kuru çayın içinde
(Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması, s. 71)

Süleymanşâh, Philaretos'un bir Ermeni prensliğinin kurulması üzerine bu bölgeye sefer düzenler ve Tarsus'u ve Adana'yı fetheder.²⁹³ Onun yaptığı önemli fetihlerinden biridir.

Ermeni Devleti'nin yurtluğundan içeri,
Bir ok gibi süzüldü, yüzlerce yiğit çeri...
Fethedince Tarsus'u, İznik'e döndü geri
(Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması, s. 76)

Ermeni Philaretos, başta Antakya olmak üzere yönetimi altındaki şehirlere kötü politikalar uygulamış, hatta oğlu Barsam'ı da hapse atmıştı. Antakya askeri valisi İsmail, Philaretos'un Urfa'ya hareket etmesiyle Barsam'ı hapisten çıkarıp

²⁹¹ Sevim. a.g.e., ss.84-85.

²⁹² Sevim. a.g.e., s.85.

²⁹³ Sevim. a.g.e., s.87.

babası aleyhine işbirliği yaparak Süleymanşâh'ı da bu birliğe davet eder. Sonunda Antakya fethedilmiş olur.²⁹⁴ Hamasi bir üslûpla bu olay söylenilir.

Rüzgâr savmış merhamet, atların yelesinde
Hapse dem görülünce Antakya Kalesi'nde.
Tutulunca bir lahza Barsam'ın çilesinde
(*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 81)

Antakya yönümüzü kimse görüp duymasın;
-Tanrı tek kul Muhammet- bizi darda koymasın!
(*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 85)

Atlı kuvvet Mencekoğlu adlı bir Türk beyi bu fetihle önemli rol sahibidir.²⁹⁵ Şair “Döner kılıçla, gürzle ve yayla Mencekoğlu; / Pusatını allatır sırayla Mencekoğlu...”²⁹⁶ bu isme yer verir.

Antakya'nın fethi bazı düşmanlıklara yol açar. Bunlardan biri de Musul emiri Müslim'dir. Aralarındaki çatışma sebebi ise şehre yeni hâkim olan Süleymanşâh'ın vergi vermek istemeyişidir. Gerekçesi ise şehrin hâkiminin artık Müslümanlar olduğu ve cizye vergisi vermenin mantıksız bulunuşudur.²⁹⁷

Salgın inmiş topraklar, salgınını dökmüş mü,
Açlığı, açıklığı yakasından sökmüş mü,
Ukayloğlu Müslim'in başına gam çökmüş mü
(*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 91)

Suriye Selçuklu hükümdarı Tutuş'un hizmetinde bulunan Artuk ile anlaşma yapan Müslim Kurzahil yöresinde Süleymanşâh ile savaşır. Bu mücadele tarihe Kurzahil Savaşı olarak geçer.²⁹⁸ Bu savaş sonucunda Müslim'in öldüğü bildirilir.

Demiş: “Sözü yitenin dili demde sert olsun;
Ödü hasetlik tutmuş Artuk Bey'e dert oldun!

Derim ırkımdan olan kavgalardan sakınmaz,

²⁹⁴ Sevim. a.g.e., s.88.

²⁹⁵ Sevim. a.g.e., s.88.

²⁹⁶ Hakan İlhan Kurt. (2015). *Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*. Ötügen Neşriyat, İstanbul, s.87.

²⁹⁷ Ali Sevim. (1987). *Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, s.90.

²⁹⁸ Sevim. a.g.e., s.91.

Ukâyloğlu Müslim'i dost belleyip, yakınmaz.
 Yara benim yaramdır, el merhemi dokunmaz
 (*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 95)

Süleymanşâh söylemiş: 'Kından kılıç sıyrın;
 Müslim'in dik başını, gövdesinden ayırın!
 (*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 100)

Süleymanşâh'ın Halep'i iki kez kuşatmasıyla Suriye meliki Tutuş ile aralarının açılmasına neden olur. Bu durum Aynu Seylem Savaşı'na gider.²⁹⁹ Bazı Türkmen beylerinin Tutuş'un safhına geçmelerinden dolayı Süleymanşâh ilk kez yenilir.³⁰⁰ Esasında Kutalmış, Tuğrul Bey'in son yıllarında başlayan isyanını Alp Arslan'a karşı da yapmış, bu teşebbüs sonucunda vefat etmiştir.³⁰¹ Görüldüğü üzere Türklerin kendi kendileriyle olan mücadeleri de onların hayatını etkiler.

Hakan İlhan Kurt, bu 2 destan kitabı çalışmalarıyla tarihi olay ve kişileri Türk milleti adına hem realize hem de idealize eder.

²⁹⁹ İbrahim Kafesoğlu. (1972). *Selçuklu Tarihi*. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul. s.66.

³⁰⁰ Ali Sevim. (1987). *Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, s.93.

³⁰¹ Osman Turan. (1969). *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti*. Turan Neşriyat, İstanbul, s.105.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ŞİİRLERİNİN YAPI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Metnin bir muhtevası bir de şekli vardır. Bu iki unsuru birbirinden ayırt etmek mümkün değildir. Çünkü her ikisine ait bir terkiplerle metin veya eser vücut bulur.³⁰² Bir edebiyat eserinin ortaya çıkma amacı arasında haz işlevi varsa bu işlevi anlamak için dilin sanatlı kullanımını ve biçim özelliklerini incelemek gerekir.³⁰³ Şekil, şiirin iç ve dış unsurlarının birbirleriyle bir bütün hâline getirilip şiirde estetik bir kompozisyon ortaya çıkarılmasıdır.³⁰⁴ “Dilbiliminden alınan bir benzetmeyle, metni bütünüyle bir gösterge olarak düşünürsek onun göstereni şekil, gösterileni de içeriktir.”³⁰⁵ Bu bölümde göstergeler dizini altında “gösteren” ile ilgilenilecektir.

5.1. Nazım Birimi

Şiiri oluşturan mısraların sayısı nazım birimini belirler. Beyit, dörtlük ve bent Türk şiirinde kullanılan nazım birimlerindedir. Öte yandan Türk edebiyatında kullanılan nazım birimlerinin her birinin baskın olduğu bir dönem bulunur. Mesela divan geleneğinde daha çok beyitler tercih edilirken, halk şiiri geleneğinde dörtlük nazım birimi kullanılır. Son dönemlerde tek dizelik nazım birimleri de görülür.

O, gelenekle iç içe, geleneğe gerek tarihsel gerekse kültürel düzlemde bağlı bir şairdir. Ancak kitapların tamamına bakıldığında şekil özellikleri bakımından geleneğe çok bağlı olduğu söylenemez. Zira millî nazım birimi olan dörtlükleri en fazla *Belemir* adlı kitabında kullanır. Fakat Divan geleneğine ait beyit nazım birimini

³⁰² Şerif Aktaş. (1998). *Edebiyatta Üslup ve Problemleri*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.48-49.

³⁰³ Nurettin Öztürk. (2001). *Türk Edebiyatında İnsan*. Atatürk Kültür Merkez Yayını, Ankara, s.451.

³⁰⁴ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap Yayınları, Ankara, s.131.

³⁰⁵ Şerif Aktaş. (1998). *Edebiyatta Üslup ve Problemleri*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.49-50.

tek başına hiç kullanmadığı da dikkat çekicidir. Aşağıdaki tablo onun şiirlerinin nazım birimi yönüyle dağılımını göstermektedir.³⁰⁶

Tablo: 5.1.1.1. Nazım Birimi

KİTAPLAR	DİZE SAYISI						TOPLAM
	2	3	4	5	6	DİĞER	
Köl Tigin Ünlemesi	-	-	2	-	-	19	21
Kutalmıçoğlu Süleyman Şah Ululaması	-	-	-	-	-	14	14
Eleğimsağma (Gülizar Divanı)	-	-	10	4	50	8	72
Belemir	-	-	43	3	23	8	77
TOPLAM	-	-	55	7	73	49	184

Tablo: 5.1.1.2. Bentlerin Düzen Dağılımı

Kitaplar	Eşit Bentlerden Oluşanlar	Eşit Olmayan Bentlerden Oluşanlar	Toplam
Köl Tigin Ünlemesi	2	19	21
Kutalmıçoğlu Süleyman Şah Ululaması	-	14	14
Eleğimsağma	64	8	72
Belemir	69	8	77
TOPLAM	134	49	183

Tablolardan anlaşılacağı üzere mısra sayısı eşit olan nazım birimlerine daha çok rastlanılmaktadır. Aynı nazım birimlerinden oluşmayan bazı şiirlerde dahi bir

³⁰⁶ Şairin dergilerde yayımlanan farklı şiirleri hariç tutularak tablo oluşturulmuştur.

düzen bulunduğu da görülür. Nitekim sırasıyla 5-4-5-4 bentlik “Sorgu Dehlizi’nden Notlar-10”³⁰⁷ şiiri bunu örneklendirir.

5.2. Nazım Biçimleri

Nazım biçimleri ya da nazım şekilleri denilmektedir. Şiirin nazım şekli ya da biçimi mısra düzeni ve kafiye örgüsüyle yakından ilişkilidir. Şiir bunlara göre şekil alır.³⁰⁸

5.2.1. Geleneğe Bağlı Nazım Biçimleri³⁰⁹

5.2.1.1. Halk şiirinden geliştirilen nazım biçimleri

Hakan İlhan Kurt özellikle *Eleğimsağma* ve *Belemir* adlı kitaplarında “koşma”, “semai”, “türkü” formlarına yer verir. Bunları ya aynen ya da birtakım değişikliklerle kullanır.

Koşma şekli dörtlükler halinde çapraz kafiye düzeni ile başlayıp düz kafiye formu ile devam eder. Şairin birçok şiirinde bu düzeni görmek mümkündür. “Sebep Eyledim” şiirinde 11’li hece ölçüsü de kullanılarak bu düzen perçinlenir.

Düşünce çeperi son imdatların, a
Geceyi gündüzü sebep eyledim b
Kuyruğu düğümlü yağız atların, a
Koştuğu son düzü sebep eyledim. b
(“Sebep Eyledim”, *Belemir*, s. 79)

Kafiye örgüsü bakımından koşmaya benzeyen birtakım şiirler 7+7=14’lü hece ölçüsüyle yazılır. Oysa koşma genellikle 8’li ya da 11’li hece ölçüleriyle tertip edilir. Bu nedenle bu şiirlerin tam bir koşma olduğu söylenemez. “Bir Emir Cümlesinden Bu Kadar Mı Uzaksın” şiiri bunlardan biridir.

Yağmur alnıma vurur, her sorağım biçâre;
Her rüyamın göğsünde, yalınayak, ıslaksın...
“Kalk” desen kalkacağım; gür nefesle, yekpâre
Bir emir cümlesinden, bu kadar mı uzaksın?
(“Bir Emir Cümlesinden Bu Kadar Mı Uzaksın”, *Belemir*, s. 88)

³⁰⁷ Hakan İlhan Kurt. (2014). *Eleğimsağma*. Kurgan Edebiyat, Ankara, s.168.

³⁰⁸ Nurullah Çetin. (2009). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap, Ankara, s.135.

³⁰⁹ Sınıflandırma yapılırken Cem Dilçin’in *Örnekle Türk Şiir Bilgisi* adlı kitabından yararlanılmıştır.

Cem Dilçin. (2016). *Örnekle Türk Şiir Bilgisi*. TDK Yayınları, Ankara, ss.279-401.

Halk şiirinde “aaab – cccb – dddb” kafiye şemasına sahip türkü nazım şekli şairin kullandığı biçim kurgularından biridir. “Bir Semavar Faslı Gece” adlı şiirinde bu forma sahip şiirlerdendir. Fakat burada kavuştak bölümünün kullanılmadığı görülür.

Ay yörüngesinde kor gibi parlak;
Nur gibi zimmetli bir beyaz leylak...
Titrek dudağında nasıl da ıslak,
Masmavi düşlerle süslü gecemiz...
(“Bir Semavar Faslı Gece”, *Belemir*, s. 117)

Mâni nazım formuna ait şiirler de yazar. Mâni kafiye şekli “aaba” biçiminde olup tek dörtlükten oluşur.

Dağlardan hey dağlardan,
Başı bunlu dağlardan,
Pusatımız zağlanır.
Ay dolunlu dağlardan...
(“Ay Dolunlu Dağlardan”, *Belemir*, s. 69)

Şair tek dörtlük halinde bu formu kullanmayıp birkaç dörtlülle mâni nazım formunu örnekler. Diğer dörtlükler de mâni kafiye şeklini içerir.

5.2.1.2. Divan şiirinden geliştirilen nazım biçimleri

Divan şiirinden geliştirilen nazım biçimleri gelenekle ilişkilendirilir. Geleneğin kültürle ilişkisi bağlamında tartışmalar daha çok divan şiirinin yaşama ve direnme gücünün test edilmesine yönelik tecrübelerin ifadesidir.³¹⁰ Bu nedenle geleneği sürdürme temalı divan şiiri nazım biçimlerine özellikle yer veren şairler bulunur. Hisarcılar sözü edilen duruma örnek teşkil eden edebî topluluklardandır. Yeni Türk edebiyatı şairleri bu formdan yararlanırken tam anlamıyla geçmişe bağlı kalmaz, birtakım değişikliklerle birlikte bu formları kullanırlar.

Hakan İlhan Kurt’un şiirlerinde divan şiiri formlarına rastlamak mümkündür. Özellikle muhammes formu şiirlerinde genişçe yer bulur. Ancak kafiye

³¹⁰ Muhsin Macit. (2011). *Gelenekten Geleceğe*. Kapı Yayınları, İstanbul, s.5.

düzeni bakımından muhammesten farklılıklar görülür. “aabab” kafiye düzenine sahip bir biçim kullanılır. Aynı zamanda mısralarda hece ölçüsü de belirgindir.

Semâ üşürken yüzüm ellerin kadar sıcak
Seher vakti kokunu ararken köşe bucak
Zerreden seyyâreye zikirle yoğrulurum
Değil ki sesin gelse uzaktan kucak kucak
Adını duyduğumda aniden doğrulurum
(“Sorgu Dehlizi’nden Notlar-4”, *Eleğimsağma*, s. 158)

Altı mısralık bir nazım şekli olan müseddes şiirlerde dikkat çeker. Ancak muhammeste olduğu gibi kafiye düzeninin farklı kullanıldığı görülür. Sanatçının şiirlerinde müseddes nazım şeklinde görülen nakarat mısralar kullanılır.

Gül doğumunda sabır örtüsüne hak toprak
O mis kokularını serpiştirir mahfilde
İşinti lambasında can toplayan her yaprak
Haberini fısıldar koşup gelen medarın
Kırkı çıkmış analar misali karanfilde
Gül nağmeleri gülüşür gül vakti gülizâr’ın
(“Gül Vakti Gülizâr’ın”, *Eleğimsağma*, s. 106)

Yukarıdaki şiirde “Gül nağmeleri gülüşür gül vakti gülizâr’ın” mısraı tekrar edilerek ahenk unsuruna da katkı sağlar.

5.2.2. Yabancı Edebiyatlardan Alınan Nazım Biçimleri

Düzenli nazım biçimleri kafiye düzenine göre belirlenmiş görünür. Şairler bunları aynen ya da birtakım değişikliklerle kullanır.³¹¹ Bu nazım biçimleri farklı başlıklar altında ele alınacaktır.

5.2.2.1. Çapraz uyak

Dört mısralık bentlerden oluşan bu düzende “abab, cdcd”... şeklinde kafiye düzeni bulunur. Şair 8’li hece ölçüsünü kullandığı “Göğsüm” şiirinde bu tertibe uyar.

Israr etmem, suçlarıyla
Dara düşen benim ruhum;

³¹¹ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap, Ankara, s.139.

Yoklar durur saçlarıyla.
Alazlanıp duran tohum.
("Göğsüm", *Belemir*, s. 56)

"Telâş" adlı şiirinde yine bu düzeni örnekler.

Hangi suret dayanır güzelliğine bir dem
Sımsıcak nefesin ki müjdesidir baharın
Ne zaman dizlerimin titrediğini bilsem
Birdenbire alınma dokunur dudakların
("Telâş", *Eleğimsağma*, s. 30)

Bu şiirde bu düzen 14'lü hece ölçüsüyle birlikte kullanılır.

5.2.2.2. *Düz uyak*

Düz kafiyeli nazım şekli mesnevi nazım şekline benzer. Mesnevi gibi ikiliklerde kullanılır.³¹² Ancak şair ikilik ve üçlükleri beraber kullandığı destan şiirlerinde bu kafiye şeklini örneklendirir.

İki er kargıladım, çamurlara sokarak,
İki er gövdesini, sırtı üzre yıkarak...

Bir kez olsun geriye dönüp de bir bakarak,
Dokuz Oğuz ettiğin de şimdi iş midir;
Gördüğün yağılık mı, yoksa dik duruş mudur?
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 74)

Özellikle beyitlerde mısraların birbirleriyle kafiyeli olduğu görülür.

5.2.3. Serbest Nazım Şekilleri

Yeni dönem Türk şiiriyle birlikte farklı tarzda nazım biçimleri denenmeye başlanır. Hiçbir ölçü ve kafiye düzenine bağlı olmadan ya da bağlı bir şekilde yazılan bu biçimlerden biri de serbest nazım biçimleridir.

³¹² Çetin. a.g.e., s.139.

5.2.3.1. Eşit düzenli serbest biçimleri

Eşit düzenli serbest biçimler mısra sayıları eşit şiirleri içerir. Bentlerle yazılan ve her bendin mısra sayısı eşit olan bu nazım biçiminde aynı vezin de kullanılır.³¹³ Şairin sekizer bentten oluşan şiirlerinde eşit düzenli nazım biçimleri bulunur. Şiir boyunca 14'lü hece ölçüsüne yer verdiği gibi bu şiirlerinde "abacbc" şeklinde başlayan kafiye örgüsü belirgindir.

Bugün bir şiir kadar yakınındayım senin,
Gün, kutsuyor hasretin secdeye varışını
Kekik kokulu rüzgâr, çayırın ve çimenin
Saçlarını okşuyor, usulca akşam akşam;
Şerhlerken bulutların mehabı sarışını,
Nur olup iniyorsun, hangi yöne bakınsam.
(“Bir Şiir Kadar Yakınındayım”, *Belemir*, s. 22)

Beşli bentlerden oluşan mısralarına da bu nazım biçimini taşır.

Kim bilir belki bir gün bu bahçeye uğrarsın
Belki bir gün sessizce dinlenirsin bağrımda
Nazarım mühürlenir yanım yamacım yalgın
Endamını cihandan sıtr edip de çağrımda
Kim bilir belki bir gün bu bahçeye uğrarsın
(“Kim Bilir Belki Bir Gün Bu Bahçeye Uğrarsın”, *Eleğimsağma*, s. 61)

Burada da 14'lü hece ölçüsü kullanılır.

5.2.3.2. Karışık düzenli serbest şekiller

Bentlerle yazılan ve her bendi değişik mısralardan oluşan biçimlerdir. Mısra sayıları ve ölçü bakımından farklılık olsa dahi belli bir düzene göre sıralanma görülür.³¹⁴ Şair birtakım şiirlerinde bu düzeni kullanır. Bir şiirinde sırasıyla önce altışar bir bent sonra dörder bent tertibi kurar. Ancak söz konusu şiirde 16'lı hece ölçüsünün kullanıldığı görülür.

Kara katran mekânlarda ne sabırlar tazelerim

³¹³ Çetin. a.g.e., s.159.

³¹⁴ Çetin. a.g.e., s.159.

Ne imdatlar düşlerine yüzümü sürmediğimde
 Asûman şubat evveli irem dilim sümbül serim
 Ve bâkir kalmış topraklar şimdilerde daha da mor
 O anafor saçlarını kıpkızıl görmediğimde
 Sen “ben iyiyim” desen de aklıma her şey geliyor
 (“Sorgu Dehlizi’nden Notlar – 3”, *Eleğimsağma*, s. 156)

Dizelerinin hece sayısı değişik olanlar da bu grup biçimde görülür. Şair az da olsa böyle şiirler de kaleme alır. Burada dize sayılarının eşit olmasında bir sakınca görülmez.

Belki de gün ışığı değmiştir üzüne
 Ya da birkaç yağmur damlasının kanatlandığı
 Nisan nefesi titretmiştir
 Güllerle donatmaya adandığım yüreğini
 (“Haydi, Gün Biraz”, *Eleğimsağma*, s. 142)

Herhangi bir ölçü ve şiir boyunca devam eden düzenli nazım birimlerine rastlanılmayan şiirleri de bulunur.

Dirilt yeniden haydi
 Toprağıyım her çamurun
 Her suyun süvarisi anır mutlaka güneşi
 Dirilt özünde aşkı zerresi zayi hamurun
 Kalamından ne varsa isti’dadı sicim sicim
 Ben sürmedim kalbine söndürdüğün o ateşi
 Dizlerim sızlasa da
 Habersizce gideceğim
 (“Dirilt Yeniden Haydi”, *Eleğimsağma*, s. 145)

Özellikle karışık düzenlere *Eleğimsağma* kitabında yer verir. Bu kitapta karamsar ruh hâli yer yer biçimi savruk mısralar oluşturur.

5.3. Ahenk

Şiir ile musikî birbirleriyle ilgili unsurlardır. Nitekim okuyucuda bir estetik haz uyandıran, bir musikî tesiri yapan kulağa hoş gelen ses düzeni ahenk olarak

tanımlanır.³¹⁵ Ahenk özellikle şiirin işitme duyumuza ses veren boyutu olarak görülür. Ses ve ahenk şiiri düz yazıdan ayırır. Bu bakımdan şiir ile musikî arasında kulağa hitap etmelerinden dolayı bir yakınlık bulunur.³¹⁶ Bu yakınlığı sağlan çeşitli unsurlar vardır.

Faruk Nafiz Çamlıbel'in "Şâir" adlı şiiri şairlerin o estetik, naif yönünü anlatan anlam yüklü bir şiirdir. Bu şiire "Eşyayı tanıırken hepimiz sâde dışından / Esrarına yol bulduk onun anlatışından" mısralarıyla başlayan şair, eşyayı şairlerin anlatım gücüyle derin olarak anlayıp işin sırrına bu şekilde erildiğini ifade eder.³¹⁷ Şairlik, kelimeleri etkin kullanma sanatıdır.

Destanî söyleyişte hamasi üslûbu ön plana çıkaran ritim ve armoni unsurlarını kullanan Hakan İlhan Kurt'un tüm kitaplarında ahenk unsurlarına rastlanılır. Sanatçının şiirlerinde düzenli bir vezin ve kafiye kullanma çabasının olduğu görülür. Şiirlerinin büyük çoğunluğunda düzenli nazım biçimlerinin varlığı buna işaret eder. Ahengi ihmal etmemeye çalışan bir şair profili çizer. Bestelenmiş şiirleri musikî değeri taşır.

Kıskandım gözlerinde dolaşan rüyaları;
Yoksa seni bu gece uykusuz mu bıraktım?
(“Uykusuz Mu Bıraktım”, *Belemir*, s. 15)

Ahengi sağlayan unsurlar birden fazladır. Bu unsurlar sıralanırken Nurullah Çetin'in tasnifi temel alınmıştır.

5.3.1. Ses Tekrarları

Ses tekrarları ahengi güçlü kılan unsurlardandır. Hakan İlhan Kurt, destan şiirlerinde çeşitli ahenk unsurlarını kullanır. Bazı isim ya da fiil çekim ekleri ahenge katkı vermek amaçlı yinelenir. Aşağıda yer alan şiirde çıkma hâl eki tekrarlanır.

Zulmet çatağında başı yoluklu,
Açlıktan, yokluktan algın soluklu,
Yarası gövermiş, derin oluklu
Ölenden, kalandan, yitenden bahset!

³¹⁵ Turan Karataş. (2001). “Ahenk”, *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Perşembe Kitapları, İstanbul, s.19.

³¹⁶ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap, Ankara, s.237.

³¹⁷ Özbalcı, M . (1990). Şiire Ve Şaire Dair Bazı Notlar. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), s.226.

(Kutalmışoğlu Süleyman şâh Ululaması, s. 82)

Bir mısraında da çıkma hâl eki ile bulunma hâl ekini birlikte kullanarak bu eklerin benzer seslerinden ahenk için faydalanır.

Ayguçı kağanına dedi; Uğraş günde,
Bize tuğ kaldıranın, kimler vardır önünde?
Akından, karasından, geçmişinde, dününde
(Köl Tigin Ünlemesi, s. 38)

Yine aşağıdaki şiirde çıkma hâl eki ve 1. tekil şahıs eki tekrarlanır.

Uluğ kocalardan a'zâ eyledim,
Nice ko yiğidi hizâ eyledim.
Yerlendim, yurtlandım, gazâ eyledim,
Ardınca gelenden, yetenden bahset!
(Kutalmışoğlu Süleyman şâh Ululaması, s. 82)

Öte yandan ses tekrarlarını ayrı başlıklar altında ele almak gerekir.

5.3.1.1. Kafiye

Hakan İlhan Kurt, kafiyeeye oldukça önem veren bir şairdir. şiirlerinin büyük çoğunluğundakafiyeeye yer vermesi buna işaret eder.

şiirde dize sonlarında bulunan ses benzerlikleri kafiye olarak adlandırılır. Ancak bu sesler aynı görevde olmamalıdır. Çünkü aynı görevdeki sesler redifi oluşturur.

Saç bağında göz yanar, -öz
Küle durmuş köz yanar, -öz
Dört kitaptan söz yanar, -öz
Geleceğini bilsem.
(“Geleceğini Bilsem”, Belemir, s. 37)

Bu dörtlükte –öz sesleri tam kafiyedir. Kafiye örgüsü aaab şeklinde görüldüğü için düz kafiye örgüsü bulunur.

Hakan İlhan Kurt, şiir boyunca devam eden kafiye örgüsüne bağlı kaldığı için çoğu şiirlerinde kafiyeeye rastlanır.

Çoğunlukla şiirlerinde tam kafiye kullanan şair diğer kafiye çeşitlerine ait örnekler vermekten de geri durmaz. Örneğin aşağıdaki dörtlükte “-s” sesleri yarım kafiye dir.

Gövde bastık hislenip, -s
 Kavga kavga süslenip, -s
 Türkülenip seslenip, -s
 Ay dolunlu dağlardan...
 (“Ay Dolunlu Dağlardan”, *Belemir*, s. 69)

Şair tunç kafiye yi de bolca kullanır ve birçok şiirinde kafiye yi kelime kökündeki ses ve ekle birlikte uyum olacak biçimde ortaya koyar.

Seferîyim, seferim titrer çocukluğumdan
 Taş sarnıçlarda yetim, bağda başakta **anaç**.
 A turaç, a hey turaç, gözleri inci mercan,
 Ya dur tüne göğsüme, ya da kanadımı **aç**!
 (“Turaç-Nâme”, *Belemir*, s. 65)

Bu dörtlükte “-an” sesleri tam kafiye, “-aç” sesleri ise tunç kafiye yi oluşturur.

Mısra sayısı bakımından farklılık gösteren şiirlerinde de kafiye örgüsüne bağlı kalmasa da kafiye kullanarak ahengi sağlamaya çalışır.

Sarı nergislerle yıkanıp da geldim
 Gelincik ve papatya tarlalarından geçtim
 Sana ulaşabilmenin umuduyla
 Nefsin deryâsında nefesindeydim
 Sağ elin sol elimde
 Sana sana geldim
 (“Sorgu Dehlizi’nden Notlar- Geldim”, *Eleğimsağma*, s. 174)

Hakan İlhan Kurt’un redif kullanmadan direkt kafiye kullandığı şiirler bulunur. İlk şiirde “-ya” sesi tam kafiye dir.

Çok geçmedi üstünden çetince bir kavgaya,
 Pusatlandı Bolçu’da, genç, yaşlı, atlı, yaya...
 Ak Kam bendirlerinden gerilmiş nice huya,

(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 71)

Sanatçı kafiye ve redif için mısra sonlarını tercih ederken onlardan önce de kafiye ve redif kullanır. İki farklı kelimedede bu tekrarları kullanmış olur.

Ala günün pekçesinde,
Kara günün akçesinde,
Birce gönlün gökçesinde,
Adağımaya kıyamam mı?
(“Seslen Bana”, *Belemir*, s. 76)

Şair ayak değıştirme denilen bir metotla aynı seslerin tekrarı ile gelen monotonluğu yıkmak ister.

Bıraksak ziyana tutsak umudu,
İçli şarkılara katsak umudu...
Nefsimize düşsek, aşsak hududu;
Getirir, hizaya uslu gecemiz...
(“Bir Semaver Faslı Gece”, *Belemir*, s. 117)

Bu şiirde mısra sonundaki “umudu” kelimesi ikinci mısrayla beraber düşünöldüğünde redif, üçüncü mısrayla beraber değeriendirildiğinde ise “-u” sesi redif, “-ud” sesi ise tam kafiyedir.

Şair destan şiirlerinde de kafiyeyi kullanır. Musammat denilen iç kafiye örneklerine yer verir. Aşağıda yer alan mısralarda “u” sesi yarım kafiyedir. Mısra sonunda rediften önce de kafiye bulunur.

Tarsus yoluna doğru bölük bölük koyuldu;
Boz aygırlar koşuldu, gür naralar duyuldu!
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 75)

Hakan İlhan Kurt’un şiirlerinde kafiye ve redif destan şiirlerinde de ahenk sağlamak için oldukça fazla kullanılır.

5.3.1.2. Ünsüz ahengi

Diğer bir ismi aliterasyon olan ünsüz ahengi adından da anlaşılacağı üzere ünsüz harflerin tekrarına dayanan bir ahenk unsurudur. Şairin şiirlerinde

aliterasyonlara rastlanır. Ancak şunu unutmamak gerek ki, şairin bu unsurları bilinçsiz bir hareket olarak kullanması olasıdır. Yine de şairin bu armoni unsurlarını başarılı bir şekilde kullandığını söylemek mümkündür.

b: Yumuşak bir ünsüz olan bu ses şairin şiirlerinde bir ahenk oluşturacak şekilde kullanılmıştır.

Yayılr **boz** bulutlar **bazen** çığlık çığığa,
Bazen saklanır göğe, işitilmez sesleri;
 Çocuğunu arayan anne gibi sığığa
Bakışları doluşur, yarı saydam asaptan.
Bulutlar... **Boz** bulutlar. **Benim** kadar serseri,
Benim kadar muaftır, sonu gelmez hesaptan
 ("Pusatsız Savaşçılar", *Belemir*, s. 47)

7+7 duraklı olarak 14'lü hece ölçüsüyle yazdığı bir şiirde durak yerlerinde b ünsüzü tekrarlanır.

Bağır yolmuş dediler, **birce** oğlu **Barsam**'a;
Bela bilmiş dediler, **birce** oğlu **Barsam**'a
 (*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 80)

Öte yandan tek bir mısrada da ahenk oluşturmak gayesiyle aliterasyonlara yer verildiği görülür. Burada yumuşak bir ünsüzle sert bir üslûp yakalamaya çalışılır.

Baş eğmeyen **başlının** **başlısını** haklayın!
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 20)

Betikçinin **bileği**, **bengü** taşı doyurmalı!
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 29)

h: Bu ses mısra başlarında tekrar edilen bir harf olarak dikkat çeker.

Hem Şöke, hem de Çenu kirislerle boğulsun;
 Her doğan güneş ile yeni baştan doğulsun!
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 57)

Her bağı doyurmaz, her bilek kaldıramaz;
 Hâk bildiğim yolumdan her yürek yıldırılmaz!
 (Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması, s. 101)

ğ:Söz konusu ses tek bir mısra içerisinde tekrarlanarak yine ahenk oluşturulmaya çalışılır. Bu ünsüzle beraber “b” sesi ve “n” sesi de tekrar edilerek bir armoni oluşturulur.

“Hangi bağınbağında bağırlandı” dediler.
 (Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması, s. 11)

k: Sert bir ifadenin tınısı olan bu ses şairin şiirlerinde aynı ifadeyi anlatır. Şair bu sertliği özellikle ön plana çıkarmak için tek bir mısradaki bu çeşit bir aliterasyona yer verir.

Fazla ere gerek yok, kâfidir üçyüz yürek
 (Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması, s. 85)

Öte yandan bu ses çeşitli mücadeleleri dile getirmek için de kullanılır. Kılıç ve ok araçlarını kullanarak bu mücadeleyi perçinler.

Pusu yunmaz, kara ile ak ile;
 Erlik varken, ucalmışa gök ile,
 Kılıç ile kargı ile ok ile
 (Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması, s. 82)

Ak kocalar, koç beyler, gün kızıla dönünce
 Aktılar birer birer, çayır çimen yardılar.
 At sürdüler atlanıp, kanatlanıp yönünce
 Toynakladılar göğü, yere pençe vurdular;
 Halep’in etrafını çepeçevre sardılar.
 (Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması, s. 102)

Yukarıdaki şiirde “k” ünsüzü 7, “l” ünsüzü ise 8 kez tekrar edilerek bir ahenk oluşturulur. Şair birden fazla ünsüzü de ahenk amacıyla tekrar etmiş olur.

“k” ünsüzü bir destan şairi olan Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu’nun şiirlerinde de çok kullanılan, sertliği ifade eden bir ünsüz olarak dikkat çeker. Hakan

İlhan Kurt, destan şiirlerinde özellikle bir mücadeleden bahsettiği mısralarında bir sertlik ifadesi olarak bu ünsüze yer verir. Aşağıda yer alan mısralarda “ş” ünsüzünün bu sertliğe refakat ettiği görülür.

Bir hışımla tez elden, toplamış kengeşini,
Kargışa tutmuş kaçan en kadim kardeşini...
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 51)

Öte yandan “k” ünsüzü bent boyunca tekrarlanan ünsüzlerdendir.

Dem bulmuş, birce ulak, külli cem, illi kurçak.
Altun zincir, gümüş tel, kara yün, renkli sırçak.
Nice civan erlikte, yüzleri burçak burçak
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 90)

Şair, hüznünü anlatırken ahenk sağlamak, hüznüne işlerlik kazandırmak amacıyla da bu ünsüzü tekrarlar.

Sıyrılıyor siktim ziyâna dolsam,
Kendimi kenarda köşede bulsam;
Gecenin köründe kalkacak olsam,
Neyse... Susuyorum, adın geçince.
(“Adın Geçince”, *Belemir*, s. 35)

“k” ünsüzü mısra başlarında tekrarlanarak farklı bir armoniyi oluşturur.

Kim demiş kuruyan bulak görünmez;
Kır aygır üstünde yolak düzelmez...
Korkağın sırtında meydan bezelmez
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şah Ululaması*, s. 115)

I: Yumuşak bir ünsüz olan “l” sesi yanına başka bir diğer ünsüz olan “m”yi yanına alarak duygu yüklü bir ifadeyi meydana getirir. Şair aşağıdaki mısralarda millî bir coşkuyla gelen bir temenniye ifade eder.

İklim-i Rûm’da devlet, ebed yolumuz olsun;
Aksakallı kocalar akça ulumuz olsun!

(*Kutalmışoğlu Süleyman şah Ululaması*, s. 40)

m:

altun koşum bağrıyla Ötüken dövünmeli;
yerim, yurdum, dirliğim kiminle övünmeli?
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 46)

n: Özellikle ahenk oluşturulmak amacıyla kullanılan ünsüzlerdendir.

Tutsağın ettiğine sinirlendi dediler;
Yelmesinin kolları çemirlendi dediler.
(*Kutalmışoğlu Süleyman şâh Ululaması*, s. 10)

Zulmet çatağında başı yoluklu,
Açlıktan, yokluktan algın soluklu,
Yarası gövermiş, derin oluklu,
Ölenden, kalandan, yitenden bahset!
(*Kutalmışoğlu Süleyman şâh Ululaması*, s. 82)

Buyruk salın, buyurun, kıldan incedir boyun;
Ağlamalı meydan meydan, sesi delişmen huyun!
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 43)

“n” ünsüzü duygu yüklü şiirlerde ahenge katkı vermek amacıyla kullanılır.

Kahrını kim üstlenir, musikide demlenince?
Göğsümü çekip alan o hazların zembereği,
Bağışlar bir kelebek pullarını ince ince,
Kam bendirleri gibi ger kaşını, etme nazar.
Bahis olmaz barkımdan; ayan etme, yok gereği.
Sen yaz da gönder bana, beni tanır postacılar.
(“Beni Tanır Postacılar”, *Belemir*, s. 68)

Sanatçı bazı tekrarları kullanırken iç kafiyeli gazeller olan musammatları hatırlatır. şiir bu yönüyle mısra bölünmesine uygundur. Aşağıda yer alan şiirde ilk mısrada “yürüsün”; ikinci mısrada “dağıtsın” kelimeleri mısra sonu olarak kullanılmaya uygundur.

Ordum yine yürüsün, aşsın azgın İrtiş'i
 Baskınlarda dağıtsın, on tümenlik Türgiş'i
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 54)

Duygu yoğunluğu taşıyan şiirlerinde bu ünsüz tekrarını kullanarak ahenge katkı sağlamaya çalışır. Aşağıdaki şiirde kafiye oluşturan ek içinde bulunan bu ünsüz diğer kelimelerde de tekrarlanarak toplam 15 kez kullanılır.

Bu benim imzamdır, yarı hüzünden,
 Kim demiş bitmişim, senin yüzünden?
 Adından, nazından, zira sözünden,
 Bir medet umanı ziyan eyledin.
 ("Ziyan Eyledin", *Belemir*, s. 31)

Mısra başında da tekrarlanan bir ünsüz olarak kullanılır.

Ne varsa neşeden kaçıyor sonra
 Neyse susuyorum, adın geçince.
 ("Adın Geçince", *Belemir*, s. 35)

"n" ünsüzü tekrarlanırken "m" ünsüzü de şiire ahenk verecek şekilde tekrarlanır. Bu iki ünsüzün birbirlerine refakat ettiği görülür.

Avuçlarına dursam açıkların, açların,
 Yersiz ıslanıyorum, savrulan kasırganda.
 Bu çıplak sahillerin, şu bâkir yamaçların,
 O azgın dalgaların bilmiyorum nesiyim;
 Bir küreğe esirim, eskimez kadırganda,
 Ve güce tapanların ülkesinde asiyim.
 ("Güce Tapanların Ülkesinde Asiyim", *Belemir*, s. 60)

r: Bu ünsüzün bir armoninin yanında içeriğe katkı yapmak amacıyla da kullanıldığı görülür. Şair, yağmurdan bahsederken yağmur sesini çağrıştırmak ve düşmana karşı yoğun bir mücadeleyi anlatmak gayesiyle bu ünsüzü tekrarlar.

Rûm yurdunu yurtlayıp, doludizgin ağdılar,

Rüzgâr olup estiler, yağmur olup yağdılar.
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şah Ululaması*, s. 23)

“r” akıcı bir sestir. Düşman illerine doğru yoğun yürüyüşü simgeleyerek bu ünsüzün tekrar edildiğine rastlanılır.

Yer buluta ulanır, birden her şey kaybolur;
Başım pusuya döner, göğsümde bir kurt ulur!
Kartal gibi çökerim, düşman üzre simsiyah,
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 33)

“r” ünsüzü duygu yüklü şiirlerde de tekrar ünsüzü olarak kullanılır.

Ya çöz düğümünü indir yerinden,
Ya kır çemberini binbir yerinden...
Ha koptu kopacak zincir yerinden,
Korkarım, deliye çıkacak adım.
("Deliye Çıkacak Adım", *Belemir*, s. 29)

Şairin “n” ünsüzüyle beraber bir bentte toplam 19 kez tekrar ettiği ünsüzdür. Akıcı bir ünsüz olan bu ses bir fiiliyatı, daimiyeti ifade etmek amacıyla kullanılıp içeriğe hizmet etmiş olur.

Resimlenir mâbedim, öz dilimden lehçelerde.
Sürgünlerde günlenen nûrun iner şadırvana.
Her hüzün semâh eyler, ay doluşan bahçelerde.
Feryada bağlanır da titrer durur tüm acılar.
Göğsünde kafeslenmiş neler varsa aşktan yana,
Sen yaz da gönder bana, beni tanır postacılar.
("Beni Tanır Postacılar", *Belemir*, s. 66)

s: Şair bir armoni oluşturacak şekilde bu ünsüzü kullanır. Bu ünsüz “m” ünsüzüyle beraber de aynı ahenk içinde kullanılır. “Serzeniş” adlı şiirde “s” ünsüzü 8 kez tekrarlanarak şiirin başlığıyla da anlam ilişkisi kurulup bir ahenk sağlanmaya çalışılır.

Serzeniş bıçak sırtı seyirden nicelerden

Serzeniş meczûp dervîş mekânı yücelerden
 Eskiyeñ metânetin titreyen makamına
 Serzeniş en efsûnlu en müzmin hecelerden
 Mehtâbın bu sineyle çekilmez endamına
 Eskiyeñ metânetin titreyen makamına
 (“Serzeniş”, *Eleğimsağma*, s. 175)

Söz konusu ünsüz, sert bir ünsüz özelliğine sahip olarak gücü, dirayeti de temsil için tekrarlanır. Bu ünsüzden Süleymanşâh’ın yiğitliğini gösterirken çokça faydalanılır.

Süleymanşâh sözünü gün üstüne bağlayıp,
 Koru ağaç seyretti, bakışını zağlayıp;
 Az ileride, ötede, at sırtında çağlayıp
 (*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 67)

Bazen de bir savaş atmosferinde gücü simgeleyerek kullanılır. Türk’ün kanadı olarak nitelendirilen at da bu görüntünün tamamlayıcısıdır.

Kavgada sıradağlar, yokuşlar düz dediler;
 Şahbazlar pusatlınsın, atlansın tez dediler.
 (*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 59)

y:

Buyruğunun ardından yağya ders verildi;
 Ya tutsağa ayrıldı, ya da yere serildi!
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 24)

Bu ünsüz bir tek mısra içinde tekrarı yapılan ünsüzlerdendir. Kelimenin ilk harfleri aliterasyon özelliğine sahip olarak kullanılır.

Yer titredi, gök sindi, yalmasıñ yelinden
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 32)

z: Kendi özellikleri ile mütenasip kullanılan tekrarlardan biridir.

Tezikler yaman çıktı, önümüz güz dediler;

Aşımız, azığımız, çerimiz az dediler.

(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 58)

Haydi gül biraz

Ve biraz gün

Ey benim tozuna toprağına

Yüz buladığım coğrafyam

Haydi gün biraz

(“Haydi Gün Biraz”, *Eleğimsağma*, s. 142)

“z” ünsüzü yarım kafiye olarak kullanıldığı kök sözcüğün aynen tekrar edilmesiyle farklı bir ahenk oluşturmaya refakat eder. Mısralarda yer alan “göz”, “diz”, “biz” sözleri buna örnektir.

Hayallerle göz gözeyken,

Ümidlerle diz dizeyken,

Dağlırım biz bizeyken,

Mecburiyet Caddesi'nde

(“Mecburiyet Caddesi'nde”, *Belemir*, s. 46)

Hakan İlhan Kurt üzüntü, keder, duygu yoğunluğu gibi ifadeleri belirtmek için daha çok “l, m, n, r” gibi yumuşak ünsüzleri tercih eder.

Sana senden evvel iman etmişim,

Kavganı kavgamdan yaman etmişim.

Sussan, sükutunu güman etmişim;

Mahvettin, gümanı ziyan eyledin.

(“Ziyan Eyledin”, *Belemir*, s. 31)

Şiirlerinde kelimelerde vurguyu taşıyan ve taşımayan ünsüzlerin tekrar edilmesiyle aliterasyon, ahengi sağlayan unsurlardandır.

5.3.1.3. Ünlü Ahengi

Diğer bir ismi asonans olan ünlü ahengi, ünlü harflerin tekrarlanmasıyla oluşturulan armoni unsurlarındandır. Hakan İlhan Kurt'un şiirlerinde aliterasyonlar olduğu gibi asonanslar da bulunur. Asonanslar çift ünlülü olarak da görülür. Bu ünlü birlikteliklerini örneklerle açıklamak gerekir.

u-a: Şair mücadele ruhunu aktarmak için bu iki ünlüye fazlaca yer verir.

Rum yurdunu yurtlayıp, doludizgin ağdılar;
Rüzgâr olup estiler, yağmur olup yağdılar.
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şah Ululaması*, s. 22)

Rum yurdunu yurtlayıp, doludizgin ağdılar;
Her şafak uludular, sabaha kadar ün yıgdılar.
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 24)

Kurlu Atsız ve Şöklü, hükmümü buyurmalı;
Oğuz Çocukları'nı utkuya doyurmalı...
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 26)

Tek bir mısradaki asonans örneği için bu birliktelik kullanılır.

Rum yurdunu yurtlayıp, doludizgin ağdılar
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 23)

ü-e:

Bey hevesli Şöklü'nün ödüne düştü haset;
Dedi, Beylemek elbet nice büyük bir nimet!
Kutalmışoğulları Alp-İlek ile Devlet.
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 28)

Yürüdü Türkmen erler, bölük bölük yürüdü,
Koşu üzre bir koldan mızrakları sürüdü.
Gök mü çöktü bilinmez, yoksa yer mi çürüdü
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 110)

Düşür yine perçemini,
Düşür yine sözü kes de,
Şu ömrümün son demini,
Ziyan etme göğsün üste.
(“O Hayırsız Kavgalarda”, *Belemir*, s. 77)

a-e:

Tez vakitte birleşip, Atsız'a saldırmalı;
 Beyini, beyceğini ortadan kaldırmalı!
 (*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 29)

Tac u tahtı bir edip, Melikşâh'tan almalı;
 Bana küçük bir beylik, size devlet kalmalı!
 (*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 29)

Er gider, salık salar, kara kara baş kalır,
 Evinde, evdeşinde buğul yanak yaş kalır,
 Betik taş itgüçüden öğütlenmiş taş kalır
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 90)

Perçem perçem ağıt benden,
 Ne bulduysan dağıt benden,
 Kalem benden kâğıt benden,
 Bu aşk senden sorulacak.
 ("Bu Aşk Senden Sorulacak", *Belemir*, s. 96)

Sinemde, yanar dağlar;
 Bahçeler, bağlar yetim.
 Bahtında adım ağlar;
 Tahtında memleketim.
 ("Gitmeliyim", *Belemir*, s. 112)

a-ı: Kafiye ve redifte bulunan ünlüden hariç başka ünlüleri tekrar ederek farklı bir armoni oluşturur şair.

Benim şahsıma olan, kanlısından verilir;
 Hanın şahsına olan, hanlısından verilir!
 (*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 36)

Hakan İlhan Kurt'un şiirlerinde tek bir ünlünün uyum oluşturacak şekilde kullanıldığı örnekler de bulunur.

a: Bu ünlünün kudretin, hakimiyetin timsali olarak kullandığını delilleyen örnekler bulunur. Öte yandan bu ünlü mısra başlarında görülür.

Al olmuş kılıcı yaman Şahımın;
Ak dağlar üstüne duman Şahımın.
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 114)

Tek bir mısrada da bir armoniye sahip olarak bu ünlü tekrarlanır.

Kaba kaba kartallar, kanatların günleyin
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 32)

Özellikle hamasi nitelikler taşıyan destan şiirlerinde “a” ünlüsüne fazlaca yer verilir.

Benim şahsıma olan kanlısından verilir;
Hanın şahsına olan, hanlısından verilir!
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 36)

Taht kavgasında fırsat, kapılar açılmalı;
Payitahta kurulup, saçılar saçılmalı...
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 52)

Üç yüz gürbüz ayrıldı, zağ kılındı pusatlar;
Gecenin karasında koşulmandı boz atlar...
Alınlara vurunca parıldayan muratlar
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 85)

e:

Yarıklı Rum erleri kulak verdiler sese,
Romunus Makri dedi: Erliğe erlik ise,
Gösterelim kidir er, meydanda ese ese...
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 47)

u: Kafiye ve redif oluşturan sesler içinde kullanılan bu sesi diğer kelimelere de serpiştirerek bir ahenk oluşturulur.

Süleymanşah doğruldu, derinderin soludu;

‘Allah bir kul Muhammet’ bir kurt gibi uludu
(*Kutalmıçoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 50)

ü:

Zülfü urgan güzelin,
Göğsü kurgan güzelin,
Döşü yorgan güzelin,
Kışı bizden sorulur.
(“Bizden Sorulur”, *Belemir*, s. 62)

Bu şiirde “ü” ünlüsü 8 kez tekrarlanarak asonans oluşturulmuştur.

Asonans konusunda dikkat çeken bir ayrıntı ise daha çok gazâ ruhunun öne çıktığı mısralarda düz ünlüleri tercih eden şairin bu şekilde bir armoni oluşturmaya çalışmasıdır.

Buyruk salın, buyurun, kıldan incedir boyun;
Ağlamalı meydan meydan, sesi delişmen huyun!
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 43)

Hakan İlhan Kurt şiirleri ses tekrarının bir veya birden fazla mısradaki görülmesiyle asonans örneklerini içerir.

5.3.2. Kelime Tekrarları

5.3.2.1. Mısra başı ve sonu tekrarı

Tekrarlar sadece ahenk unsuru olarak şiirlerde yer almaz. Zira anlam vurgusunda da işlevseldir.³¹⁸ Hakan İlhan Kurt şiirin başlığında geçen anlamla ilgili kelimeyi tekrarlayarak bu hususu örneklendirir.

Avlaklar doludizgin salât selâmı en saf
Vesileler yüklenir rengârenk sağdıçları
Keskince bakışların av süreğinde insaf
Nefesini kaçıtır tetiğinden esrarın
Birden bir ümit kaplar gül dilli sarnıçları
Gül nağmeler gülüşür **gül** vakti gülizâr’ın
(“Gül Vakti Gülizâr’ın”, *Eleğimsağma*, s. 107)

³¹⁸ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap, Ankara, s.249.

Şair mısra başı ve sonu kelime tekrarını vurgu amacıyla da kullanır. Böylelikle anlatıma ahenk katılmış olur.

Anlarsın belki beni, anlatırsın gel zaman,
 Avı sevindirir mi, bir avcının takibi?
 Sağılır göğsüm üzre göğsünden yazı yaban,
 Kurtlar ardına düşer, tekin değil bu mecra;
 O derin vadilerde, tıpkı bir ceylan gibi
Yalnız kalırsın, **yalnız**...
 Annen darılır sonra.
 ("Annen Darılır Sonra", *Belemir*, s. 104)

Mısra başı kelime tekrarı aynı kelimeye ekler getirilmesi ile yapılarak da oluşturulur.

Ünsüze ün derleme, *nicedennice* gerek,
Elüstünde büyümüş *İnel'*e il vererek...
 Göğüs kafesime dar, âyine durmuş yürek
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 85)

Bazı mısralarda isim olan bir kelime tekrarlanır.

Boduna kağan olmak güç ister, erlik ister;
 Babadan olma değil, oğuşta birlik ister.
 Ak *günde*, kara *günde* kengeşte dirlik ister
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 84)

Mücadelenin, gücün ritmiğine ayak uydurulması için bazı kelimelerin değişik şekillerde art arda tekrar edildiği görülür.

Buyruk salın, *buyurun*, kıldan incedir boyun;
Başkaldırmış **baş**lının, **baş**ını **baş**sız koyun!
 (*Kutalmışoğlu Süleyman Şah Ululaması*, s. 44)

Kelime tekrarları hamasi üslûba güç vermek için de kullanılır. Bu güç ünlemlerle desteklenir.

Vurun! Vurun! Kargılayın erini!
 Acun üzre bırakmayın, birini!
 Söndürmeye gözlerinin ferini
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 82)

Mısra başlarında bağlaca yer verilerek yine ahenk unsuru güçlendirilir.

Ya kütüğe vurmali, dokuz kat kendiriyle;
Ya kazana atmali, derisi, çendiriyle...
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 37)

Mısra sonunda kelime tekrarı redif görevindedir. Şairin redifleri kullandığı gibi mısra içlerinde, başlarında da kelime tekrarına yer verdiği görülür.

5.3.2.2. Mısralar Arası Kelime Tekrarları

Redif

Aynı görevden oluşan mısra sonu ses tekrarı redifler şairin şiirlerinde oldukça fazla kullanılır. Redif, yeni Türk şiirinde bütün bir kelime yerine genellikle eklerden kurulu olarak kullanılır.³¹⁹ Hakan İlhan Kurt böyle bir düzene yer verir.

Bu şiirde çıkma hâl eki olan “-den” eki redif görevindedir.

Bu benim imzamdır, yarı hüzü**nden**,
 Kim demiş bitmişim, senin yüzü**nden**?
 Adından, nazından zira sözü**nden**,
 Bir medet umanı ziyan eyledin.
 (“Ziyan Eyledin”, *Belemir*, s. 31)

Şair redif kullanırken kafiye de yer verir. Bu durum onun ahenk ögesine fazlasıyla önem verdiği işaret eder. Bu şiirde bünyesinde hem yükleme hâli hem de yönelme hâli eki bulunduran “-ına” eki redif görevinde olup öncesindeki “-ağ” eki tam kafiyedir.

Safını terk edersen, pus inmez mi dağ**ına**,
 Yaban ayak basmaz mı toprağ**ına**, bağ**ına**?

³¹⁹ Çetin. a.g.e., s. 251.

En soylu yiğitlerin en delişmen çağına,
(Kutalmışoğlu Süleyman Şah Ululaması, s. 111)

Redif sadece ek olarak kullanılmaz. Mısra sonunda birtakım ifadelerin aynen tekrarı da redifi oluşturur. Şair bu duruma örnek oluşturacak rediflere yer verir.

Sana senden evvel iman *etmiştim*,
Kavganı kavgamdan yaman *etmiştim*.
Sussan, sükutunu güman *etmiştim*;
Mahv'ettin, gümanı ziyan eyledin.
(“Ziyan Eyledin”, *Belemir*, s. 31)

Kastın mı var yoksa bana?
Yüreğin mi dar *sevdiğim*?
Bir sevda getirdim sana,
Al göğsüne sar *sevdiğim*.
(“Al Göğsüne Sar”, *Belemir*, s. 94)

Sanatçı ses tekrarlarından doğan ahengin tesirini arttırmak için redif kullanımlarına örnek oluşturacak mısralar tertip eder. Aşağıda verilen şiirde “olan” kelimesi ile “a” sesi şiir içinde tekrarlanan redife örnektir. Bu arada “olan” kelimesi ekten ziyade kelime tekrarına örnek teşkil eder.

Benim şahsıma *olan*, kanlısından verilir;
Hanın şahsına *olan*, hanlısından verilir!
(Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması, s. 36)

Aşağıdaki şiirde ise görülen geçmiş zaman eki şiir içinde tekrarlanan redife örnektir.

Bir ulak yola düştü, gecelenince toprak;
Ne çimenler oynastı, ne de titredi yaprak...
(Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması, s. 59)

Çapraz Tekrarlama

Ahenk unsurlarından biri de çapraz tekrarlama'dır. Bir mısranın sonunda yer alan bir kelimenin alttaki mısranın başında bulunmasıyla oluşur.³²⁰ Şair bu duruma örnek oluşturabilecek bir kullanıma yer verir. Ancak mısranın sonunda değil ortasında tekrarlanacak olan kelimeyi kullanır.

Kaleme ant gülizâr gonca bir gülün kadar
Hiçbir bülbül olamaz ruhuyla sana sadık
Gülizâr kaleme ant yalnızca **gülde** yanar
Bir tek **gülde** sabahın o masum kandilleri
Hiçbir zaman değildir bir **gül** kadar tanıdık
Bir **gül** kadar samimi devrin kandilleri
(“Kaleme Ant Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 119)

...

Ey aşk diriltme beni **arzu** 'dandır bu san'at
Arzu 'dur tek mimarı ben isem şayet kamber
(“Ey Aşk Diriltme Beni”, *Eleğimsağma*, s. 94)

Kelime tekrarını bir olayın anlatıldığı bölümlerde içeriğe katkı amacıyla da kullanır.

Bayırku'dan yüzlü bir **Çintaşı**tı
Kesik başı **Çin** Yurdu'na taşıdı.
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 82)

Yukarıdaki şiirde özel isim olan “Çin” kelimesi çapraz olarak tekrarlanmıştır.

İki kelimelik mısra başı tekrarı

Genellikle tamlamalardan oluşan bu tekrarlara rastlamak mümkündür. Mısra başı tekrarlarında dikkat çeken, ahengin yanında, perçinlenmek istenilen kelimeyle anlamın kuvvetlendirilmesidir.

Ne adaklar bağlarım sesini serer sermez
Ne adaklar bağrımdan yamacına ulaşır

³²⁰Çetin. a.g.e., s.252.

Değil ki gelse kokun nârına dursam bir kez
 Ellerim ayaklarım dokunur dudakların
 (“Telâş”, *Eleğimsağma*, s. 30)

Mısra başı kelime tekrarlarını destan şiirlerinde de kullanır.

Her biri gök kılıçlı alaz tutmuş kavdılar;
Her biri yetmiş körük sürülecek tavdılar.
 Rüzgâr gibi estiler, yağmur gibi cavdılar.
 (Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması, s. 70)

Bir kelimelik mısra başı tekrarı

Şairin mısra başı tekrarı bent boyunca sürdürmediği şiirleri vardır.

Sana mısralarımla dokunacağım ey yâr
 Ne olur yırtma beni sayfamda salkım saçak
 Cennet bakışlarını kıskanan figânım var
Yırtma uçsuz bucaksız bentlerde solacağım
Yırtma ebedî iklim doğunca yaprak yaprak
 Çağrıldığı zaman yanında olacağım
 (“Sana Mısralarımla Dokunacağım Ey Yâr”, *Eleğimsağma*, s. 86)

Şiirlerinde mısra başı tekrarını seslenme gayesiyle kullanır. Anlatıma canlılık ve ahenk kattığı belirgindir.

Gel gam kasavet aman vermez.
Gel bu saltanat böyle sürmez.
 Bir gece çık gel, kimse görmez.
 Sen uğra yanıma...
 (“Sen Uğra Yanıma”, *Belemir*, s. 42)

Şairin tanımlama amacıyla da bu tekrarı kullandığı görülür. Ayrıca mısra boyunca art arda gelmeyen kelimelerle oluşan mısra başı tekrarı kullanılır.

Muhabbet paramparça bir köle pazarlığı
Muhabbet zevâhiri hayâller mezarlığı
Zerrini meylim mirdi bilmem ne taraftayım
 Serzeniş şom ağızlar kem gözler nazarlığı

Bahtıma ne cehennem ne cennet â'raftayım
Zerrini meylim midir bilmem ne taraftayım.
 (“Serzeniş”, *Eleğimsağma*, s. 176)

Şairin ahengi sağlamak için kullandığı yöntemlerden biri olarak tekrarlar önemlidir.

5.3.2.3. İkilemeler

İkilemeler, sözün anlamını pekiştiren art arda gelen sözcüklerdir. Bu sözcükler aynı sözcüklerden oluşabildiği gibi yakın ya da zıt anlamlı anlamlı sözcüklerden de oluşur. Birbirine zıt kavramların bir araya getirilmesiyle şiirde güçlü ve etkileyici anlatım sağlanır.³²¹ Şair, şiirlerinde ikilemelere oldukça fazla yer verir.

Basılan kervanların bozgunluğuna inat
 Üzerime kırağı yağıyor **ince ince**.
 Ziyanıma imanıma, yitiğime kainat;
 Sen saçını dağıt da, bir gece rüyama gir.
 Doğurgan coğrafyamda yemişler sütlenince
 Gök, yüzünü öpüyor; gökyüzünü Belemir...
 (“Belemir”, *Belemir*, s. 17)

Burada kırağının betimlemesinde aynı kelimeler tekrar edilerek bir ikileme oluşturulur. Sanatçı ikilemeleri zarf görevinde kullanarak anlamı pekiştirmek amacıyla da kullanır. Yine aşağıdaki bentte de aynı görevi görmek mümkündür.

Seğiriyor gözlerim nârınla **yaprak yaprak**,
 Duymadın mı âşıklar, kurtulamaz ölümle?
 Ne ezik bir azâde, ne de bezik bir tutsak,
 Affi var mıdır bilmem, ocağına düşenin.
 Sürgüle o kapını, o perdeni düğümle,
 Bugün bir şiir kadar yakınındayım senin...
 (“Bir Şiir Kadar Yakınındayım”, *Belemir*, s. 23)

Şairin bu bentte yaprak yaprak ifadesini gözlerinin seğirmesi açısından benzeyen unsur olarak kullanır. Görüldüğü gibi teşbih sanatını kullanırken ikilemelerden faydalanır.

³²¹ Doğan Aksan. (2005). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*. Engin Yayınları, Ankara, s.113.

Allah desem içimden adın düşer aniden
 Ana sütüm misâli aranırım gülmeni
 Perilerden cinlerden dahi cümle fâniden
 Gölgede durulurum *gece gündüz* zikirle
 Huy tuttuğumdan beri emr-i âzâde beni
 Bir kez olsun ne olur dudağınla mühürle
 (“Mühürle”, *Eleğimsağma*, s. 16)

Sanatçı yukarıdaki bentte “gece gündüz” ifadesiyle zıt kelimelerden oluşan ikileme grubunu örneklendirir. Bu ifadeyle sevgiliyi her vakit andığını dile getirerek bir mübalağa sanatını da düşündürür. Nitekim bu ikileme hiç durmadan yapılan bir eylemi ifade eder.

Nefsim derinliğinde gam çırası bir ateş
 Yakıyor bileğimden avuçlarımı *tel tel*
 Ebed tadında ilham kabuğumdaki güneş
 Ruhum ki *şamar şamar* tembihini arıyor
 Atlaslar *sere serpe* göğe saf tutmuş cebel
 Gülizâr gün saçlarında secdeye varıyor
 (“Gün Secdeye Varıyor Saçlarında Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 58)

Yukarıda da görüldüğü üzere şair bir bentte birden fazla ikileme kullanır. “Tel tel” ikilemesi anlamı kuvvetlendirmek amacıyla kullanılmış bir zarftır. Aynı şekilde “şamar şamar” ifadesi de aynı sözcüklerden oluşan bir ikileme grubu olup anlamı kuvvetlendirir. “Sere serpe” ikilemesi yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeye örnektir. Burada teşhis sanatıyla anlam kuvvetlendirilir. Aşk ögesinin yüceliğini göstermek için de atlasların gökyüzüne sere serpe uzanıverdiği dile getirilir.

Israr etmem, suçlarıyla
 Dara düşen benim ruhum;
 Yoklar durur saçlarıyla.
 Alazlanıp duran tohum,
 Şu göğsümü *ara ara*...

Savatlı aşk güneşinde,

Yer uyanır, kuşlar göçer;
Yağan çoban ateşinde,
Yüreğimden bir yâr geçer,

Şu göğsümü *sara sara*...
("Göğsüm", *Belemir*, s. 56)

Yukarıdaki şiirde ikilemeler ahenk unsuru olarak her dörtlük sonunda kullanılıp kafiye örneği de oluşturur.

Öğrenir, *çoluk çocuk* yitik öykülerimden
Yaylak şölenlerinde neden durduğumu
Ne sebepten bulutla yarıştığımı bazen,
Karla oynadığımı, doruklarda çoğu kez,
Hiç kimse asla bilmez, nasıl vurduğumu;
Hiçbir aşk, bahtım kadar göğsümü tepelemez.
("Bildigin Yörük Çocuğuyum Ben", *Eleğimsağma*, s. 20)

Şair çokluk ifadesine vurgu için "çoluk çocuk" ifadesiyle yine anlamı pekiştirmek amacıyla kullanır. Ancak bu sefer biri anlamlı diğeri anlamsız kelimelerden oluşan ikileme grubunu örnekendirir.

Sanatçı özellikle destan şiirlerinde ikilemelere sıkça yer verir. Esasında bu destan şiirlerinin hamasî niteliğiyle yakından ilintilidir.

Gövdesi damar damar yere kök salmış ağaç,
Başı göğe yükselen kartal başlı tuğdular...
Her biri kaya döşlü, her biri kara boğaç.
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 22)

Destan şiirlerinde arkaik olan kelimeleri de ikileme olarak kullanır.

Dediler, tulga tulga yürüyene and olsun;
Türkiye Devleti'ne doludizgin şan dolsun!
(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 70)

Destanın epik formunu harekete geçirmek isteyen şair destan şiirlerinde ikilemeleri art arda kullanarak güçlü bir ahenk oluşturmaya çalışır.

Ak kocalar, koç beyler, gün kızıla dönünce
 Aktılar birer birer, çayır çimen yardılar.
 At sürdüler atlanıp, kanatlanıp yönünce
 Toynakladılar göğü, yere pençe vurdular;
 Halep'in etrafını çepeçevre sardılar.

(*Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması*, s. 102)

Son olarak ikilemelerin genel olarak anlamı pekiştirmek amacıyla kullanıldığı açıktır.

5.3.3. İfade Tekrarı

Hem bir ahenk sağlamak hem de vurgulu bir anlatım oluşturmak amacıyla kullanılan ifade tekrarı Hakan İlhan Kurt'un şiirlerinde görülür.

Setterhan ey setterhan silkin toprağımda ilkin
 Dudağımda bin yıllık kanlı bir istilâ var
 Ey yanağı memleket özgürlüğüme perçin
 Yılmışım bileğimin ne bir takâti kaldı
 Ne bir direnmişliğim ne de uluğ iftihar
 Kor göğsümde imtinâ yârin tokadı kaldı
 ("Destan-ı Gülizâr", *Eleğimsağma*, s. 73)

Hızır paşa hayırdır negsi emmâre niyet
 Pîr'im sultan sazında tarihe mi döküldü
 Etmedim farzet seni sevgiliye şikayet
 Ey Gülizar aynında şirkin necâtı kaldı
 Değersin ey değersin can sokakta söküldü
 Mezar mezar bozkırda yâr sadakatı kaldı
 ("Destan-ı Gülizâr", *Eleğimsağma*, s. 73)

Yukarıda "Setterhan ey setterhan" ifadesi ünlemlerle beraber kullanılarak ifadeyi perçinler. Şair ünlemlerle beraber ifade tekrarlarını güçlü bir seslenme gayesiyle kullanır. Yine "değersin ey değersin" ifadesi de bir başka ünlemlerle kullanıma örnektir.

Şair "Tanrı tek kul Muhammet" mısraını *Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması* kitabının çeşitli bölümlerinde tekrarlar. Bu tekrar tüm şiirlerin özel bir nakaratı gibidir. Hakan İlhan Kurt, "Tanrı tek kul Muhammet", "Kul Muhammet Tek

Allah”, “Allah Bir Kul Muhammet” gibi ifadelerle Allah’ın bir olduğunu, Hz. Muhammet’in onun kulu, elçisi olduğunu dile getirir. Elbette bu ifadenin önemli bir hususiyetine dikkat çekmek ister.

5.3.4. Mısra Tekrarı

5.3.4.1. Nakarat

Mısra tekrarı olarak bilinen nakarat halk şiirinde bağlama ya da kavuştak adıyla bilinir. Şair ahenk oluşturmak gayesiyle nakarat mısralarını bolca kullanır. Hatta şiirin nakarat mısrası şiire başlık olarak da seçilir.

Koyulur en derin hicrana bağlar,
 Bir yay gibi göğe gerilir dağlar,
 Koynumda sapsarı bir bozkır ağlar,
Ya dağıl benimle ya beni topla.
 (“Ya Dağıl Benimle Ya Beni Topla”, *Belemir*, s. 106)

Hakan İlhan Kurt, nakarat mısraını ayrı bir mısra olarak da kullanır. Bu da şiire biçim yönünden farklı bir ahenk katar. Bu mısra her dördlüğün başında yinelenir.

Bu şehir tanır beni

Gün geceye dönerken bahtın en karasında,
 Seni bir divâneyle avâre eyler miyim?
 Konu komşu uyurken bir gece yarısında,
 Şayet kapımı çalsan, kimseye söyler miyim?
 (“Bu Şehir Tanır Beni”, *Belemir*, s. 95)

Nakarat mısraı anjambman tekniğine uygun da oluşturulur. Bu teknik Fransız şiirinden geçen, cümlelerin bir mısrada bitmediğini gösteren bir tekniktir.

Bel bağlamam korkuma,
 Dokunaklı şarkıma;
 Ocağıma, barkıma,
Geleceğini bilsem...
 (“Geleceğini Bilsem”, *Belemir*, s. 37)

Öte yandan nakarat mısraı içerikle bağlantılı olarak şairin suskun kalmayı tercih ettiğinde kullandığı bir mısra olarak da dikkat çeker.

Bir elif duruşu sızıyor içten,
Düşüyor toprağa kar ince ince;
Bazen özlemekten, bazen sevinçten,
Neyse... Susuyorum, adın geçince.
(“Adın Geçince”, *Belemir*, s. 34)

Hakan İlhan Kurt, nakarat mısraını tek bir mısra olarak kullanmaz. Bazen iki mısra olarak ancak bitişik bir şekilde yazılmış olarak kullanır. Bu nakarat kısmını şiirin dörtlüklerinden ayırır.

Sendendir bunca kıyâm,
Nefes alışım senden...
Hayâllerim ve rûyam,
Çocuk kalışım senden.
Şarkılar yaptım sana / Ay aydın gecelerde
(“Şarkılar Yaptım Sana”, *Belemir*, s. 97)

Şair nakarat mısrasına daha fazla vurgu yapmak gayesiyle bu mısrayı diğer mısraların hece sayısının mısralarından daha düşük tutar. Böylelikle müstezat nazım biçimini hatırlatır.

Sarıp sarmalarsın yahut saklarsın.
Ne var ne yok diye belki yoklarsın.
En dar vakitlerden sana yetirdim.
Öpersin kim bilir ya da koklarsın.
Hüznümü getirdim.
(“Hüznümü Getirdim”, *Belemir*, s. 39)

Mısra tekrarını tarihi şahsiyetleri daha da belirginleştirmek için kullanır. Bu tarihi şahsiyetleri 1. tekil şahıs iyelik ekini kullanarak konuşur ve anlatıma canlılık katar.

Benim uz koyaklarda gövde basmış dağlara,
Ses veren benim elbet, yeni yeni çağlara...

İşim göğe yurtlanmak, kara dinliye günah,

Adım Süleymanşah!

Ne gam! Kana bulansam, çevrilse sağım, solum,
Bir ok gibi sür-direk aygır sırtında yolum...
Kâh güneşi tutarım, ayla yüzlenirim kâh,

Adım Süleymanşah!

(Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması, s. 33)

Bölük bölük yığılır, yamacıma obalar;
Boşuna değil elbet, sarf ettiğim çabalar...
Kesilir mi göğsüme mühürlediğim bu hız

Ben Uvakoğlu Atsız

Secelerim her kuşluk, Selçuklu'nun tuğunu,
Yurtlandırır, aşlarım, Türmenlerin çoğunu...
Benim kadar titremez yörüngesine yıldız

Ben Uvakoğlu Atsız

(Kutalmışoğlu Süleyman Şah Ululaması, s. 36)

Şair mısra tekrarını mısra başında da kullanır.

Al olmuş kılıcı yaman Şâhımın;

Ok varmış göğsüne güman Şâhımın.
(Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması, s. 114)

Halk Edebiyatında “tek ayak” olarak bilinen nakarat mısraları Hakan İlhan Kurt şiirlerinde bol örnekliidir.

5.3.5. Ses Dalgalanması

Ses dalgalanması tartım kelimesi ile ifade edilir. Tartım, şiirin mısralarında hecelerın sayılarına, uzun kısa oluşlarına, vurgulu okuma biçimlerine ya da belli bir

sistemle bağlantılı dizilişlerine göre şekil alır.³²² Dolayısıyla bu diziliş ahenk unsurlarından birini oluşturur.

5.3.5.1. Vezin

Türk şiirinde genellikle hece ve aruz vezni kullanılır. Tanzimat döneminden sonra ise serbest vezin de yaygınlaşmaya başlar.

Hakan İlhan Kurt şiirlerinde hece ölçüsüne oldukça geniş yer verir.

Bilmem tüneyip de alınna vurmuş
Gün olup durduğun bahar mı yaz mı
Ay gece göğsünde çatağa durmuş
Burnunun direği hiç sızlamaz mı
(“Hiç Sızlamaz mı”, *Eleğimsağma*, s. 8)

Bu şiir 11’li hece ölçüsüyle yazılmış olup 6+5 durak sistemiyle tertip edilmiştir. Şair hece ölçüsünü kullanırken durak sistemine de dikkat etmeye özen gösterir.

Her çocuk kutsuyor kör baktığını,
Her çocuğun ruhu, hayal yığını;
Nasıl seviyorsa bayramlığını,
Neyse... Susuyorum, adın geçince.
(“Adın Geçince”, *Belemir*, s. 34)

Hakan İlhan Kurt, destan şiirlerini ihtiva eden 2 kitabında da 14’lü hece ölçüsünü kullanır.

Gökten Tanrı izniyle meydana dizmez miyim?
Sekiz tümen Çinli’nin başını ezmez miyim?
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 32)

Eleğimsağma adlı kitabında serbest vezin kullanır. Bu şiirlerinde mısra sayısının dörtten fazlalığı dikkat çekicidir.

Dirilt yeniden haydi

³²² Çetin. a.g.e., s.259.

Toprağıyım her çamurun
 Her suyun süvârisi tanır mutlaka güneşi
 Dirilt özünde aşkı zerresi zâyi hamurun
 Kalamından ne varsa isti'dadı sicim sicim
 Ben sürmedim kalbine söndürdüğün o ateşi
 Dizlerim sızlasa da
 Habersizce gideceğim
 ("Dirilt Yeniden Haydi", *Eleğimsağma*, s. 145)

Sanatçı için hece şairi demek mümkündür. Çünkü serbest vezin kullandığı birkaç şiirin dışında hece ölçüsüyle şiirler yazmayı tercih eder.

5.3.5.2. Ünlem

Ünlem seslenmeyi, çeşitli duyguları ifade eder. Aynı zamanda ünlemler şiirde sesin tonuyla oynayarak şiire ahenk katar.³²³ Şair ünlemlere özellikle sesini yükselttiği, hamasi üslûpla kaleme aldığı destan şiirlerinde çokça yer verir.

İlk kılıç kaldırmaya doludizgin an gerek,
 Meydanları yakacak yalım heyecan gerek;
 Kıpırmızı kan gerek, yerden göğe şan gerek!
 ("Köl Tigin Ünlemesi", s. 21)

Çekre gibi kurulmuş umutlu Türkiye'ye;
 Tunç göğsümün üstünde ne mutlu Türkiye'ye!
 ("Kutalmışoğlu Süleyman Şâh Ululaması", s. 55)

Şair *Belemir* adlı şiir kitabında sadece bir yerde ünleme yer verir.

Olur, mu, olmaz mı, sorulur mu hiç,
 O meydan bir daha kurulur mu hiç!
 Aman dedim sana, vurulur mu hiç;
 Sen kalktın, âmânı ziyân eyledin.
 ("Ziyân Eyledin", *Belemir*, s. 31)

Eleğimsağma adlı şiir kitabında şair hiçbir noktalama işareti kullanmaz. Dolayısıyla ünlem ya da nida sanatı görülmez.

³²³ Çetin. a.g.e., s.272.

Netice olarak şair, destan şiirlerinde ahengi güçlü kılmak için ahenk formlarından yararlanır. Bu yolla tarih canlandırılmak istenilir, lirik bir söyleyişle anlatım zenginleştirilir. Öte yandan diğer kitaplarında da ahengi güçlü kılan unsurları bolca kullanarak şiirlerini biçim yönünden güçlendirir.

ALTINCI BÖLÜM

ŞİİRLERİNDE DİL VE ÜSLÛP

Metnin bünyesinde dil ve üslûp birbirine bağılı görünseler de bağımsız olarak değerlendirilmeleri şiirin incelenmesi yönünden daha uygun olacaktır. Şiir dili, bir milletin gündelik yaşantısı içinde kullandığı ortak dil içinde önemli bir yere sahiptir.³²⁴ Edebiyat her şeyden önce bir dil sanatıdır. Onun en önemli ifade vasıtası veya malzemesi dildir.³²⁵ Edebiyat bir bilim ya da sanat dalı olarak iki temel vasıtayı bünyesinde barındırır. Bunlardan ikisi de dille ilgilidir: İnsan ve dil. Fonetik bir sanatolarak görülen edebiyatın ayrı ayrı işleyiş tarzı bulunur. Bu durum şekil isteklerinin farklı olmasından ileri gelir. Bu farklılık üslûp unsurunun sübjektif bir durum içermesini açığa çıkarır.

Şiir dilini diğer dillerden ayıran fark, bir müzikaliteye yol açacak niteliklerle örülü olmasıdır. Ancak bu müzikaliteye sahip olmayan şiirler de vardır. Burada ise içerik ön plana çıkar.³²⁶ Şairin şiirlerinde kullandığı dilin özelliği ve anlatıma katkısı irdelenecektir.

6.1. Dil

6.1.1. Dil Sapmaları

Hakan İlhan Kurt'un şiirlerinde bilinçli ya da bilinçsiz oluşturduğu dil sapmaları görülür. Bunlar birkaç başlık altında değerlendirilecektir.

³²⁴ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap, Ankara, s.167.

³²⁵ İsmail Çetişli. (2013). *Batı Edebiyatında Edebî Akımlar*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.20.

³²⁶ Doğan Aksan. (2005). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*. Engin Yayınevi, Ankara, s.19.

6.1.1.1. Yazım sapmaları

Yazım hataları ve noktalama işaretlerinin yanlış kullanımı birtakım şiiirlerde göze çarpmaktadır. Bu sapmalar şunlardır:

Özel İsimleri Küçük Harfle Başlatmak

kerem'i ve mecnun'u dahi ferhat'ı kaldı
 (“Destân-ı Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 65)

Türk'ü türk'e vurduran ilm-i hâlef mi neden
 (“Destân-ı Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 71)

Küçük Harfle Yazılması Gerekli Kelimeleri Büyük Harfle Yazmak

Ben her **Cuma** sabahı, seni çağırıyorum.
 (“Seni Çağırıyorum”, *Belemir*, s. 102)

Kelimelerin Hecelenerek Yazılması

Ey benim haziremde ezber ettiğim bahçem
/k-ra-li-çem
 (“Bu Bir Celâli Bağrıdır” *Eleğimsağma*, s. 34)

Mısra Bölünmelerinin Görülmesi

Saçlarına dokunmama edebimle
/ adabımla
 (“Sorgu Dehlizi’nden Notlar - Geldim”, *Eleğimsağma*, s. 170)

Mısralar Arasında Büyük Boşluk Bırakılması

Bir ileri, bir geri
 Gerilir, tüm zincirler
 Ötüşürken tanyeri,
 Oğul tutar inciler;
 Mor zeytunlar çıldırır.
 (“Tevek”, *Belemir*, s. 58)

Yabancı Sözcüklerin Yanlış Yazılması

Şairin özellikle birçok sözcükte uzun ünlü kullanımı dikkat çekicidir.

Yüksünmem sabahleyin duyunca selâmını
("Göğün Bedir Vakti" *Eleğimsağma*, s. 28)

Ne depremler gizlenir levhimahfuz gizinde
("Aşkın Rehinesiyim", *Eleğimsağma*, s. 147)

6.1.1.2. Ses sapmaları

Genellikle burada halkın konuşma biçimlerinde görülen ağız özellikleri şiire yansıtılır.³²⁷

Özgarındaş göçünden
("Bizden Sorulur", *Belemir*, s. 62)

6.1.1.3. Dilbilgisi sapmaları

Dilbilgisi kurallarına aykırı kullanımlar sebebiyle oluşan sapmalardır.³²⁸

Parantez İçi İfadelere Yer Verme

Ruha ayan ruh yarımın kaderi,
Koy omzumda çıkın ettim kederi,
"Yâr içinse sol elinin ederi
Birkaç tutam kal" deseydin kalırdım.
("Kalırdım", *Belemir*, s. 85)

Ne yarında, ne dünde;
Güldüğün nice günde,
Her çocuk gibi ben de,
-Artık yaşlanıyorum
("Yaşlanıyorum", *Belemir*, s. 33)

³²⁷ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap, Ankara, s.173

³²⁸ Çetin. a.g.e., s.181.

Alışılmamış Tamlamalar Kurma

Huysuzluğa dayanır gecenin bir yarısı
 Kandil aydınlığında sineme vuran davet
 Sakın ilişme bana vâdem bir küf sarısı
 Yanar sonra şiirler yabancılaşır bırak
 Çek o bahar perdeni tanrı lisanı iffet
 Yoksa bu aşk sofrası nasıl huzur bulacak
 (“Bırak İlişme Sakın Dokunma Mâbedime”, *Eleğimsağma*, s. 124)

Bu şiirde “bahar perdeni” tamlama grubu bu sapmaya örnek teşkil eder. Burada “bahar” soyut bir kavramdır. “perde” ise somut bir cismin ismidir. Dolayısıyla burada alışılmamış bir sıfat tamlaması vardır.

6.1.1.4. Tarihsel Dönem Sapmaları

Şairin içinde bulunduğu döneme ait olmayan kelime ya da tamlamaların kullanımını olarak dikkat çeken sapmalardır. Gelenekten kopmak istemeyen şair özellikle divan şiirinde kullanılan terkipleri kullanır.

Kalbi bir zikir başlar huşû salında miraç
 Şahlanır lisân-ı gayb levh-i mahfuz'da görkem
 Bihoş intihâr hükmü saflığım kadar kıraç
 Dizlerimden tutnur mâzi diyâr içinde
 Gülizâr anla beni dudaklarımda deprem
 Ve hep ölüm ağlarım gâzi diyâr içinde
 (“Diyâr İçinde”, *Belemir*, s. 32)

Kullandığı dil kitaplarına göre farklılık gösterir. *Eleğimsağma* adlı kitabında divan şiiri geleneği üslubunu yakalamaya çalışan şair kullandığı izafet tamlamaları ve sözcük kadrosuyla bunu deliller.

Sarhoşluğum düşünce bir ât-i sükûtta
 Zûl kalıyor maziye nârın öyle mahzun ki
 Değil çehre-i lisân ser â ser bir bulutta
 Edim-i arzın sulhu ciğerime doluyor
 Ve o esip de gelen rüzgâra and olsun ki
 Dalga dalga rayihan dirayetim oluyor

(“Âh O Nûr-u Cemâlin İbadetim Oluyor”, *Eleğimsağma*, s. 84)

Öte yandan şair divan şiirini anımsatan bu dil içinde millî öğeleri içinde barındıran halka mal olmuş kişileri de mısralarına taşır. Bu bakımdan millî unsurları gözettiğini kanıtlar.

Gülizâr gözün aydın günün aydın şen ola
Duman duman geldiler bir köşede üç muştı
Sonra yağdılar tek tek ağdılar sağa sola
Alnımı tuttular da geride tadı kaldı
Ey gülizâr atalet ellerimde buruştu
Kerem’i ve mecnun’u dahi ferhat’ı kaldı
(“Destan-ı Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 65)

Destan şiiri çalışmalarında şair o dönemin kelime kadrosunu da kullanarak şiire canlılık kazandırır.

Kapgan Kağan ünledi: Kargılayın, oklayın!
Ong-Tutuk başlısının yüreğini yoklayın!
Baş eğmeyen başlının başlısını haklayın!
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 20)

6.1.1.5. Kişileştirme

Cansız varlıklara insana özgü özellikler atfetmektir.³²⁹ Kişileştirme sanatı da alışılmamış bir bağdaştırma olarak sapsmalar arasında gösterilir. Şair bu sanata oldukça fazla yer verir.

Ah gözyaşım bir gülün ömrü misali mağrur
Bülbülün hüznü kadar sivrulmuş değildim ben
Zemheri figanından örtündüğüm bu gurur
Bu vurdumduymaz tavır hangi köşkün pâyesi
Hangi virane küfrü kapatıldığım mahzen
Bu çırpınış bu volkan hangi ahval vâyesi
(“Ah Gözyaşım”, *Eleğimsağma*, s. 125)

³²⁹ Nurullah Çetin. (2011). Şiir Çözümleme Yöntemi. Öncü Kitap, Ankara, s.186.

6.1.2. Konuşma Dili

Şiir dili elbette konuşma dilinden farklıdır. Aslında şiiri besleyen dil konuşma dilinden ayrı bir üst dil olsa da halkın yaşayan dili konuşma dili de şiiri besleyen kaynaklardandır.³³⁰ Hatta Doğan Aksan'a göre şiiri çekici kılan, samimiyet ifadeleriyle şiirin kalıcılığı yakalamasını sağlayan “doğal söyleyiş” unsurudur.³³¹ Konuşma dilinin çeşitli varyasyonları şiir dili olarak kullanılır. Bunlar ünlemler, ikilemeler, deyim ve atasözleri ile diğerleridir.

6.1.2.1. İkilemeler

Alışılmış bağdaştırmalardan kabul edilen ikilemeler, Hakan İlhan Kurt'un şiirlerinde bir hayli kullanılır.

Gök kılıcım al kanla duruldu duydunuz mu;
Ordu-ev *köşe bucak* serildi duydunuz mu?
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 84)

Bağım bahçem ıhlamur,
Toprağımda aşka nûr;
Gül güleç, billûr billûr,
-Artık yaşılanıyorum
(“Yaşılanıyorum”, *Belemir*, s. 32)

6.1.2.2. Ünlemler

Ah gözyaşım aruzdan daha kimsesiz hecem
(“Ah Gözyaşım”, *Eleğimsağma*, s. 126)

Ey can tutulmasında tutunulan son ümit
(“Velâdet-i İnşirâh Divânçesi”, *Eleğimsağma*, s. 130)

Diriltme beni **ey** aşk dur demekle durulmaz
(“Ey Aşk Diriltme Beni”, *Eleğimsağma*, s. 94)

Perdesiz pencereler ve hayalin sınırsız

³³⁰ Çetin. a.g.e, s.186.

³³¹ Doğan Aksan. (2005). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*. Engin Yayınları, Ankara, s.47.

Ah gülizâr takatsiz dokunduğum her resim
 (“Şehrin Siyah Düşleri ve Bembeyaz Gülüşün”, *Eleğimsağma*, s. 95)

6.1.2.3. Deyimler

Kıvrandır durur densiz genzimde patlar kahır
Tahtıma göz dikmişse öz amcam Arslan Kavurt
 (*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 18)

Yerle yeksan etmeye salatla and içtiler
 (*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 19)

Dediler ki, Komnenos, **yüzüne kara çalmış**
 (*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 71)

6.1.3. Cümle

Duygu ve düşüncelerini şiire yansıtırken ahenk unsurlarından faydalanarak şiire müzikalite ögesini yerleştirir. Şiirlerinde cümleler açık hâlde bulunduğu gibi sanatsal derinlikle daha soyut bir yapıya bürünür. Öte yandan sanatçının cümle yapıları çeşitlilik arz eder.

6.1.3.1. Kurallı cümle

Alev yele batraklar, mavi göğü bürüdü;
 Bilge Şad, Köl Tigin’le ordu tuttu, yürüdü.
 Nice otlağı tepti, nice dağı kürüdü
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 44)

Anlamı birden fazla mısraya yayılan kurallı cümle örnekleri de bulunur.

Çürüyecek nârımda bir güneş misali saf
 Beklemediğin bir günkapına duracağım
 (“Sana Mısralarımla Dokunacağım Ey Yâr”, *Eleğimsağma*, s. 86)

6.1.3.2. Devrik cümle

Şair devrik cümlelere oldukça fazla yer verir.

Avuçlarına dursam açıkların, açların,
Yersiz ıslanıyorum, savrulan kasırganda.
Bu çıplak sahillerin, şu bâkir yamaçların,
O azgın dalgaların bilmiyorum nesiyim;
Bir küreğe esirim, eskimez kadırganda,
Ve güce tapanların ülkesinde asiyim.
(“Güce Tapanların Ülkesinde Asiyim”, *Belemir*, s. 61)

Gün, önce kapıyor, açıyor sonra;
Bir izzet-i ikram saçıyor sonra.
Ne varsa neşeden kaçıyor sonra
Neyse... Susuyorum, adın geçince.
(“Adın Geçince”, *Belemir*, s. 35)

6.1.3.3. Soru cümlesi

Kahrını kim üstlenir, musikide demlenince?
Göğsümü çekip alan o hazların zembereği,
(“Beni Tanır Postacılar”, *Belemir*, s. 68)

Birine tüm salıklar verildi gördünüz mü;
İklim-i Rûm'un beli kırıldı gördünüz mü?
(*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 46)

Sözde soru cümlelerine de rastlanılır.

Hatırla sabrımı, sabrını sarmış.
Mekân mı tedirgin, zaman mı darmış?
Aşkın nasibinde bir bulağ varmış.
Bu çağlayan, şu ay, o nehir şimdi.
(“Bahtım Saçlarında Bir Şehir Şimdi”, *Belemir*, s. 26)

6.1.3.4. Bağlaç cümlesi

Ve dedi: Türgişlerin yelesi kaba kurdu
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 55)

Ya uğrulara yüz dön, ya hasımlık beyan et,
 Ya yurduna kabul et sürülmüşü, kaçkını.
 (“Güce tapanların Ülkesinde Asiyim”, *Belemir*, s. 60)

İster deli de ister kaçık,
 İster pusatlan, dağlara çık.
 (“Sen Uğra Yanıma”, *Belemir*, s. 42)

Bildiğin Yörük çocuğuyum ben;
 Söylenmişliğim olur bazen kekiklerle,
 Üzerlik boğumlarında tütmüşlüğüm,
 Ve hep iki yakamdadır elleri toprağın,
 Bildiğin Yörük çocuğuyum...
 (“Bildiğin Yörük Çocuğuyum”, *Belemir*, s. 21)

6.1.3.5. Ulanıt

Cümleyi mısralara yayma unsuru olarak bilinir. Şiirde cümle birden fazla mısradan tamamlanmış olur. Bu esasında daha çok divan şiiri geleneğine ait bir durumdur. Nitekim burada beyitlerde cümle ve anlam beraber tamamlanıyordu.³³² Şiirlerinde ulanıt örnekleri bulunur.

âh gülizâr leyl-i yâd göğsüne yaslanınca
 kuşatıyor ervâhı kadeh kadeh efsun ki
 lemhaler tekmeliyor hüznünle ıslanınca
 kor kucağım mecâlsiz âkim hâller yoluyor
 âsûmanın gözyaşı yağmura andolsun ki
 gözlerin dudağında emanetim oluyor
 (“Âh o Nûr-u Cemâlin İbadetim Oluyor”, *Eleğimsağma*, s. 84)

Yangın yeridir,
 Tamudan buyruk almışçasına,
 Saldırır üstüme üstüme alevler
 İçimden pusulasız bir araf geçer.
 (“Bu Gönül Yarası –II-”, *Belemir*, s. 72)

³³² Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap, Ankara, s.190.

Uğraşına güç yetmez sırlanmış gökyüzüne
 Baskın veren yağmurdum, süreği parmak parmak.
 En baygın damlalarla dokunurdum yüzüne;
 Bilmezdin neden yağar, hangi vâkitten meftûn...
 Oysa kıvrımlarıyla dağlar yırtan her ırmak
 Ummanına akıyor; sen, benden kaçıyorsun...
 ("Sen Benden Kaçıyorsun", *Belemir*, s. 50)

Eski Türk edebiyatında noktalama işaretleri kullanılmaz. Şinasi ile başlayan noktalama işaretlerini kullanma, dilbilgisi kurallarına bağlı olarak ortaya çıkar. Noktalama işaretlerinin daha sonra kullanılmaması ise yazım sapmaları konusuna girer.³³³ Hakan İlhan Kurt, *Eleğimsağma* adlı kitabında noktalama işaretlerine yer vermez. Bu durum farklı yorumlamalara gebe dir. Şairin duyguyu noktalama işaretleriyle sınırlamak istememesi, anlam ve ahenk akışını bozmayı düşünmemesi, divan şiiri üslûbunu yakalamaya çalışması bu yorumlamalardan birkaçıdır. Bununla birlikte bu kitabında şair, Attila İlhan gibi mısra başlarında küçük harf kullanır, hatta özel isimleri dahi küçük harfle yazmayı tercih eder.

yeri pençeliyorum köklü bir çınar gibi
 gökyüzüne yaslanıp ağladığım oluyor
 mâbed-i bûsem benim â'rafımın sahibi
 ay hayâ eder günden perçemin açtığında
 hasım bellerim cana cananın hatminden kor
 söz dinlemez rüzgârlar kokunu saçtığında
 ("Kalmadı Tahammülüm", *Eleğimsağma*, s. 39)

6.1.4. Dilde Tasarruf Yolları

Şairler dilde alışılmışın dışında örnekler sunarlar. Bazı şairler, dilde tasarruf etmek için bazı tekniklere başvururlar.³³⁴ Hakan İlhan Kurt da bu tasarruf yollarından faydalanır.

Şairin şiirlerinde düşünce çizgisi görülür.

Ne roman enkâzıdır, ne masaldan ibâret,
 Hayatın ta kendisi, uzatışım boynumu...

³³³ a.g.e., s.168.

³³⁴ Nurullah Çetin. (2009). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap, Ankara, s.191.

Ya kabûl buyur kısmen ya da tümünden inkâr et;
 Ben bin yıllık öfkeden azâde bir köleyim.
 Bin yıllık geleceği, betiklerim koynuma...
 -Kavgayla sınama yâr; vur beni, ben öleyim.
 (“Kavgayla Sınama Yar”, *Belemir*, s. 43)

Tırnak işareti de anlamı kuvvetlendirmek için kullanır.

şimşek atlı orduların süvarisiydim
 /geldim.
 aklımı bıraktım, ceset yüklü meydanlarda
 yollara düştüm,
 /düşkündüm belki ama
 ezelden ebede aşkın havarisiydim
 geldim... sana geldim.
 bütün yaralarımı sardım da geldim.
 “evet şahidim!”
 (“Sorgu Dehlizi’nden Notlar – Geldim”, *Belemir*, s. 172)

Eğik çizgi dilde tasarruf için kullanılır.

dallar rüzgâr sağdığında sonbaharın memesinden
 kuru yaprak savuruyordu, gözlerimde her ifade...
 şakağımın kaşlarıma ‘haydi doğrul’ demesinden
 şimşek kabarcıklarımın azdığını biliyordum.
 böyle tekinsiz değildim, böyle yayan ve piyade
 kime neleri ne için yazdığını biliyordum.
 /beni sevmeyişini de...
 (“Sorgu Dehlizi’nden Notlar – 5, *Eleğimsağma*, s. 160)

Sıhr-i helâl denilen sanat, bir kelimeyi hem kendinden önce hem de kendinden sonra gelen kelimelerle anlamlı olabilecek şekilde kullanma sanatıdır.³³⁵ Şair, sıhr-i helâl sanatına yer vererek yine bir tasarruf yapmış olur.

dudağımda yedeminlik bir nefis
 zevkiselim süreğinde nev-meclis:

³³⁵ a.g.e., s.191.

“menekşe gül zambak sümbül ve nergis
buram buram kal” deseysin kalırdım
 (“Kalırdım”, *Eleğimsağma*, s. 149)

Bir diğer çağrışım yolu olan özel adların kullanılması yoluyladır. Bazı özel adlar çağrıştırdığı ve uyandırdığı duygularla bilinir.³³⁶

yusuf yüzlü olmak zor bu devirde gülizâr
mısır zindanlarında pay edilir gündüzüm
kader denen sahrada safran büyüğü kumlar
kan çanağı sebepte çırpar dudaklarımı
taşır derken gövdemi bıçkın nakışlı yüzüm
çingene mengelleri yırtar yanaklarımı
 (“Yusuf Yüzlü Olmak Zor Bu Devirde Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 44)

ey âşk diriltme beni koyuver gider serap
kum zerrelere ağır damarlarım çil çil
asra ant kitâbedir yarı çıplak bir hitâp
ilim irfan dağıtır levha levha yanan nûn
ey âşk diriltme beni verme yeniden mehil
vâdem Leylâ’dır zaten ben isem eğer Mecnun
 (“Ey Aşk Diriltme Beni”, *Eleğimsağma*, s. 93)

6.1.5. Söz Dağarı

Hakan İlhan Kurt, destan şiiri çalışmalarında o döneme özgü kelimeleri kullanır. Tarihi canlandırmayı istemesi arkaik sayılan bu kelimelerin kullanımında etkilidir. Kendi “ben”ini yansıtmaya çalıştığı içe dönüş şiirlerinde ise sade bir dil kullandığı gibi klasik şiire olan hayranlığından dolayı o dönemin terkip ve mazmunlarını da kullanır. “Zenn û minnet”, “vakt-i bedir” bu kullanımlara örnektir. Böylelikle geniş bir sözcük kadrosunu şiirlerine yansıtır.

6.2. ÜSLÛP

Üslûp; birçok alanda birikime sahip olan sanatçının hayatı boyunca edindiği tecrübelerinkendisine özgü bir biçimde ördüğü kelimelerle anlatımından doğan bir

³³⁶ a.g.e., s.195.

edebî değer unsuru olarak dikkat çeker.³³⁷ Şair şiirlerinde çeşitli üslûp türleri kullanır.

6.2.1. Şiirlerinde Üslûp Türleri

Hakan İlhan Kurt'un şiirlerinde *gerçeküstücü üslûp, hiciv üslûbu, lirik üslûp, iç konuşma üslûbu, övgü üslûbu, yakarış üslûbu, tasvirî üslûp* örnekleri bulunur.

Gerçeküstücü üslûp, ruhun bütünüyle güçsüz bir durumda olduğunda düşüncenin kendini herhangi bir yolla ortaya çıkarmasıdır.³³⁸ Şair bilinçaltındakileri yansıtma metodu olarak yazıyı seçtiğini ifade eder.

Perçem perçem ağıt bendeni
Ne bulduysan dağıt benden,
Kalem benden kâğıt benden,
Bu aşk senden sorulacak.
(“Bu Aşk Senden Sorulacak”, *Belemir*, s. 96)

Sanatçı konuşamadığı her şeyi yazıya şiir yoluyla döktüğünü söyler.

En içli şiirler yazdırır birden,
Dilimi bağlayan her sihir şimdi;
Bir başına garip, kaldığın yerden
Ya muaftır ruhum ya tehir şimdi.
(“Bahtım Saçlarında Bir Şehir Şimdi”, *Belemir*, s. 26)

Hayalindekileri şiir zeminine taşır.

Dokunsam isyandı, bakınsam miraç;
Yanar mıydım yoksa bir akşamüstü?
Susuz kalsa yurdum, toprağım kıraç,
Rahmanı olurdu, sükutu derdin.
Tutuşurdu mumlar, her akşamüstü;
Ben tütün sarardım, sen çay demlerdin.
(“Sen Çay Demlerdin”, *Belemir*, s. 52)

Bu üslûpta düşler önemlidir. Şair bu ögeye şiirlerinde yer verir.

³³⁷ Ahmet Çoban. (2004). Edebiyatta Üslûp Üzerine. Akçağ Yayınları, Ankara, s.10.

³³⁸ Nurullah Çetin. (2011). Şiir Çözümleme Yöntemi. Öncü Kitap, Ankara, s.202.

Ay yörüngesinde kor gibi parlak;
 Nur gibi zimmetli bir beyaz leylak...
 Titrek dudağında nasıl da ıslak,
 Masmavi düşlerle gecemiz...
 (“Bir Semaver Faslı Gece”, *Belemir*, s. 117)

Hiciv üslûbu, halk edebiyatında taşlamalar olarak bilinen türe de has bir üslûp olarak dikkat çeker. Halk şairleri özel yerine genel unsurlar üzerinde yergide bulunurlar.³³⁹ Şair de kaderden şikâyet ederek bu üslûbu yansıtmış olur.

Eksik olmaz bilirim tâ ezelden beridir
 Çevirir çemberini durmadan kahpe felek
 Hani doymuşum desem tezgâhına yeridir
 Yontar bedenimi de acımaz zerre billâh
 Burnumu sürter durur sindiğimi görerek
 Yine de aman vermez inletir sabah sabah
 (“Dik Koy Başını Felek”, *Eleğimsağma*, s. 88)

İç konuşma üslûbu, şairin iç dünyasına yönelerek kendi kendine konuşmasıdır.³⁴⁰ Esasında şiir de şairin iç dünyasına yolculuktan başka bir şey değildir.

Koparıyorum sımsıcak yüreklerden payımı,
 Rızkın telaşdır, bu, gam düşer hâl sislenir.
 Sabah serinliğinde soğuturum çayımı;
 Çiy yürür daldan dala, çayır çimen hislenir.
 (“Sefir Günlüğümde”, *Belemir*, s. 80)

Lirik üslûp, duygusal coşkunu ifade eder.³⁴¹ Özellikle aşk konusunu işlediği şiirlerinde bu üslubü örnekler.

Gün secdeye varıyor saçlarında gülizâr
 Devingen yutkunmalar boğazımda infilâk
 Ve kıpkızıl direniş yakamda tomar tomar

³³⁹ Çetin. a.g.e., s.205.

³⁴⁰ Çetin. a.g.e., s.210.

³⁴¹ Çetin. a.g.e., s.212.

Yarı baygın günahım sûretimi taşıyor
 Sergin zülûflerin ucuna sinmiş şafak
 Lâl kesilmiş alnımda inlemeye başlıyor
 (“Gün Secdeye Varıyor Saçlarında Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 57)

Övgü üslûbu, şairin ya kendisini ya da başkasını yücelttiği bölümdür.³⁴²
 Destan şiiri çalışmalarında hamasi bir edayla bu üslûp kullanılır.

Ak göğsü yeledе külek dolası;
 Ak şahan, atmaca, doğan balası...
 (*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 8)

Yakarış üslûbu, dua samimiyetini içerir.³⁴³ Şairin övgü üslûbuyla beraber de buna yer verdiği görülür. Süleymanşâh için yazılan saguda buna örnek teşkil eden mısralar bulunur.

Kaldırın şâhımı, geri kaldırın,
 Göğü silkeleyin, yeri kaldırın;
 Kös vurun, duyurun, çeri kaldırın.
 (*Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması*, s. 114)

Tasvirî üslûp, varlıkların, olguların niteliklerini, özelliklerini betimleme yoluyla belirtmedir.³⁴⁴ Tasvir unsurlarına çokça yer verilir.

Üryân ikrâmı oldu, nakış nakış çukası,
 Uçtan uca bozkırı kaplayınca pahası.
 Kaç yilkı yele yaktı, lâkin işbu dahası,
 Ceylanlar suya indi; narin bezeğe o.
 (“O”, *Belemir*, s. 25)

Özellikle destan şiirlerinde hitabet üslûbunu kullandığı görülür. Bu üslûp, destan şiirinin coşkunun, canlı, lirik edasına da hizmet eder.

Bayırku'nun artığıydı gelenler;

³⁴² Çetin. a.g.e., s.221.

³⁴³ Çetin. a.g.e., s.233.

³⁴⁴ Çetin. a.g.e., s.232.

Pusu kurup, bağırları derenler!
(*Köl Tigin Ünlemesi*, s. 82)

Hakan İlhan Kurt'un şiirlerinde kullandığı üslûp işlediği konularla ilgilidir. Nitekim bireysel temalarda daha çok lirik, iç konuşma üslûbu ve gerçeküstü üslûp kullanırken; toplumsal temalı şiirlerinde özellikle destan şiiri çalışmalarında hamasi bir eda içinde övgü, lirik üslûbu kullanır.

6.2.2. Edebî Sanatlar

Edebî metinlerin anlaşılmasında yorumlanmasında edebî sanatların rolü büyüktür.³⁴⁵ Sanatçının şiirlerinde yer verdiği edebî sanatlardan bazıları şunlardır.

Teşbih

Şair, benzetmelerden sık sık yararlanır. Kullanılan benzetmelerin şiir diline uygun olduğunun farkındadır. Ancak şiire yansıyan duygu yoğunluğu karşısında her şey arka plandadır. Şair bunu belirtirken susmayı tercih eder.

Her çocuk kutsuyor kör baktığını,
Her çocuğun ruhu, hayal yığını;
Nasıl seviyorsa bayramlığını,
Neyse... Susuyorum, adın geçince.
(“Adın Geçince”, *Belemir*, s. 34)

“Adın Geçince” adlı şiirde “gibi” edatıyla benzetme öğelerine rastlanılır.

Her seyyâh, uzayan sabrına tâbi,
Bıçağına sadık akça koç gibi...
Beldende uynamak sanki suç gibi,
Neyse... Susuyorum, adın geçince.
(“Adın Geçince”, *Belemir*, s. 34)

Telmih

Şair, hatırlatma sanatı olarak bilinen telmih sanatına şiirlerinde çokça yer verir. Dandanakan Savaşı, Oğuzların devlet kuruşu, Türklerin devletler yıkıp, kurması şiirlerinde tarihi gerçeklik olarak ele alınır.

³⁴⁵ Cem Dilçin. (2016). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Türk Dil Kurum Yayınları, Ankara, s.405.

Dandanakan amadem gazneli'nin sırtına
 Han oğuz'dur serverim ne devletler kurarım
 Ne devletler yıkarım benim cenkte fırtına
 Cenk kurudu gülizâr hâle sebatı kaldı
 Salladı meyvesini bûseler çakım çakım
 Aşk meydan uğraşında bana isnâdı kaldı
 ("Destân-ı Gülizâr", *Eleğimsağma*, s. 67)

Tenasüp

Uygunluk sanatı olarak bilinen tenasüp sanatı, Hakan İlhan Kurt'un şiirlerinde rastlanılan sanatlardandır. "Göğsüm" şiirinde kullanılan çiçek, yaprak, taze, buğday" kelimeleri arasında anlam yönünden uyuşma vardır.

Gün, aşk emer taze taze.
 Çiçeğimden, yaprağımdan;
 Kalkar gider, bir cenaze.
 Buğday yüklü toprağımdan
 ("Göğsüm", *Belemir*, s. 57)

Tezat

Zıt anlamlı sözcüklerin bir arada kullanılması olarak bilinen tezat sanatının aşağıdaki şiirde "ileri", "geri" sözcükleriyle yapıldığına rastlanılır.

Bir ileri, bir geri
 Gerilir tüm zincirler.
 Ötüşürken tanyeri,
 Oğul tutar incirler
 ("Tevek", *Belemir*, s. 58)

İstifham

İstifham şiirde cevabı beklenmeyen soruyu ifade eder. Hakan İlhan Kurt, heyecan ve duygularını açığa çıkarmak için bu sanata başvurur.

Hatırla sabrımı, sabrını sarmış.
 Mekân mı tedirgin, zaman mı darmış?

Aşkın nasibinde bir bulağ varmış.
 Bu çağlayan, şu çay, o nehir şimdi.
 (“Bahtım Saçlarında Bir Şehir Şimdi”, *Belemir*, s. 26)

Mübalâğa

Bir duyguyu ya da düşünceyi abartma olarak bilinen mübalâğa sanatı aşağıdaki şiirin ilk mısrasında bulunur.

Şehrin tüm renkleri çalındı sahi.
 Yer yer baskın yedi, günler ilâhi.
 Göçecekti bir gün turnalar dahi.
 İncittim mi seni kırdım mı yoksa?
 (“İncittim mi Seni Kırdım mı Yoksa”, *Belemir*, s. 40)

Teşhis

“Gün Secdeye Varıyor Saçlarında Gülizâr” başlıklı şiirinde insan dışındaki varlıklara insana ait niteliklerin atfedildiği teşhis sanatına, “ruh”, “atlaslar” ve “gün” varlıklarının kişileştirilmesiyle yer verilir.

Nefsim derinliğinde gam çırası bir ateş
 Yakıyor bileğimden avuçlarımı tel tel
 Ebed tadında ilhâm kabuğumdaki güneş
 Ruhum ki şamar şamar tembihini arıyor
 Atlaslar sere serpe göğe saf tutmuş cebel
 Gülizâr gün saçlarında secdeye varıyor
 (“Gün Secdeye Varıyor Saçlarında Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 58)

6.2.3. İmgeler

Hakan İlhan Kurt’un şiirlerindeki kelimeler imgelerle beraber derin bir anlam çağrıştırır. Şiirinin dilini zor kılan etmenlerden biri de bu imgeler olarak dikkat çeker.

ey gülizâr kokunda değil karanfil iklim
 misk û amber deseler ciğerlerim ki lisân
 ben değilim elbette daim cemre müdavim

sana çocukluğumun son serenadı kaldı
vakit geç değil daha düş takvimi bir ihsan
mahşere dek mühürlü aşkın üstâdı kaldı
(“Destan-ı Gülizâr”, *Eleğimsağma*, s. 77)

Kullandığı imgelerle sözcükleri yan ve mecaz anlamlarıyla örneklendirmesi şiire ilk okuyuşta bir anlam örüntüsü sunmaz. Daha sade bir dille kaleme aldığı şiirleri barındıran *Belemir* kitabında da şair imgeye yer vermekten geri durmaz. “Bahtım Saçlarında Bir Şehir Şimdi” adlı şiirinde şair kötü kaderi sevgilinin siyah saçları olarak muhayyile eder.

Eski canlar kırık, o gün bu gündür;
İstersen zamanı geriye döndür,
Yahut çek perdeyi, ışığı söndür...
Bahtım, saçlarında bir şehir şimdi.
(“Bahtım Saçlarında Bir Şehir Şimdi”, *Belemir*, s. 26)

Hakan İlhan Kurt’un şiirlerinde kullandığı imgeleri ayrı bölüm hâlinde ele almak gerekir.

6.2.3.1. Yaygın imgeler

Yayılgan diğer adıyla yaygın imgelerde sözcükler, alışılmışın dışında kullanılır. Sözcükler bu anlamda okuyucu tarafından anlamlandırılan öznel bir niteliğe bürünür.³⁴⁶

Geniş hayalleri şiirlerinde yansıtan Hakan İlhan Kurt şiirleri yaygın imge örnekleri içerir. Örneği verilen şiirde Balballar üzerine yazılan Türk kaynakları, yağız yer niteliğiyle eşleştirilir. Yağız hem esmer hem de yiğit anlamındadır. Okuyucunun muhayyilesinde her ikisi de çağrıştırılmaya müsaittir. Öte yandan söz olarak gösterilen Türk eserleri, dünyayı aydınlatan güneş ve aya benzetilir.

söz yağız yer dizlemiş balballar misâli kemâl
bin yıllık tövbeleri saklayan akkor kemerdir
söz tespih tespih visâl seyr ü sefer sûru cemâl
söz kün vâkti’nden beri âleme şems ü kamerdir
(“Sorgu Dehlizi’nden Notlar - 2”, *Eleğimsağma*, s. 154)

³⁴⁶ Ramazan Korkmaz. (2002). *İkaros’un Yeni Yüzü*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.277.

6.2.3.2. *Batık imgeler*

Daha çok düşünce yazılarına, felsefik söylemlere uygun düşen batık imgeler, zihinsel imgeleri gerekli kılar.³⁴⁷ Aşağıdaki şiirde “ölüm” ile ilişkisi bakımından “zambak inadı” ve “turaç kanadı” öne çıkarılır.

Bir turaç kanadında değildi hiç şüphesiz
Densizce beklediğim zambak inadı ölüm
Oğlak dönencesine doğru çürüttüğüm diz
Coğrafyasından uzak bel kuşağında killi
Ah gözyaşım kapımda kaç asırdır kördüğüm
Kaç asırdır muamma bu alnım ateş dilli
(“Ah Gözyaşım”, Eleğimsağma, s. 125)

Aşağıdaki şiirde tabiat unsurları ile insan arasında ilişki kurularak yine batık imge örneklendirilir.

Yayılır boz bulutlar bazen çığlık çığlığa,
Bazen saklanır göğe, işitilmez sesleri;
Çocuğunu arayan anne gibi sığığa
Bakışları doluşur, yarı saydam asaptan.
Bulutlar... Boz bulutlar. Benim kadar serser,
Benim kadar muafır, sonu gelmez hesaptan
(“Pusatsız Savaşçılar”, Belemir, s.47)

6.2.3.3. *Radikal imgeler*

Keskin zıtlıkları karşılaştırma yoluyla yapılan zihinsel çatışmaların ifadesi olan radikal imgeler³⁴⁸ Hakan İlhan Kurt şiirlerinde görülür. “Sorgu Dehlizi’nden Notlar – 4” başlıklı şiirde “semâ üşürken yüzüm ellerin kadar sıcak”³⁴⁹ mısraı, “üşümek” ve “sıcak” zıtlıklarıyla “semâ” ve “yüz” kelimeleri arasında zıtlık bakımından ilişki kurar.

³⁴⁷ Korkmaz. a.g.e., s.289.

³⁴⁸ Ramazan Korkmaz. (2002). *İkaros'un Yeni Yüzü*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.294.

³⁴⁹ Hakan İlhan Kurt. (2004). *Eleğimsağma*. Kurgan Edebiyat, Ankara, s.158.

6.2.3.4. Yoğun imgeler

Yoğun imgelerde geleneksel metaforların öne çıktığı görülür.³⁵⁰ Şair divan şiiri geleneğine ait birçok imgeyi şiirlerinde kullanır. Kullanılan “gül” ve “bülbul” kelimeleri bu imgeyi örneklendirir.

Bülbüllerin bağına batan dikende her gül
 And olsun ki gülizâr gözyaşıyla beslenir
 Can sağarken güllerin kan içinde her bülbul
 Yeşertir zevkin sana sunduğu adağını
 Laleler mahcûp düşer gördüğünde hislenir
 Bir gülün suladığı çatlamış dudağını
 (“Kaleme Ant Gülizâr”, Eleğimsağma, s.119)

6.2.3.5. Süsleyici, coşkun, bayat imgeler

Benzetme unsurları arasında nicelik bakımından benzeşme bulunan imgelerdir.³⁵¹ “Kıvrım Yollarda Başlar yâr Sûre-î Mürselât” başlığını taşıyan şiirde “kıvrım yollarda başlar sekiz saate sığan”³⁵² mısraında geçen sekiz sözcüğüyle nicelik bakımından benzeşme görülür.

Netice itibarıyla Hakan İlhan Kurt, şiir dilini konuşma dilinden ayıran imgelere yer verir. Şair birçok söz sanatını, imgeleri şiirlerinde kullanarak duygu ve hayallerini daha etkili bir şekilde anlatma imkânına kavuşur.

³⁵⁰ Ramazan Korkmaz. (2002). *İkaros'un Yeni Yüzü*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.296.

³⁵¹ Ramazan Korkmaz. (2002). *İkaros'un Yeni Yüzü*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.298.

³⁵² Hakan İlhan Kurt. (2004). *Eleğimsağma*. Kurgan Edebiyat, Ankara, s.105.

SONUÇ

Sanatçı ilme önem veren, kendini şairlik alanında yetiştiren, duyarlı, sağduyulu, insanlara, çevresine ve kendisine saygısı olan birisidir. Çevresi tarafından sevilen, sayılan uluslararası edebî etkinliklerde kendine kürsü bulan önemli bir şairdir.

Şiir teorilerinin bütünü hakkında sanat ve edebiyat hakkındaki düşünceleri ipuçları verir. Hem sanatı hem de edebiyatı ayrı unsurlar etrafında şekillenen çok katmanlı bir yapı içinde düşünür. Nitekim sanatın nitelikleri ve işlevlerini deneme tarzındaki yazılarında ve çeşitli söyleşilerde ele alır. Sadece olan ile değil olması gerekenle de ilgilenen bir şair olduğundan sanat ile gelenek, sanat ile idealar dünyası, sanat ile siyaset arasında bağlantılar bulur. Bu da onu bir poetikaya sahip şair durumuna getirir.

Hakan İlhan Kurt, şairi toplumun ortak değerleri noktasında dönüştürücü kişi olarak kutsar. Özellikle kolektif bilinçaltına eğilim bağlamında şairliği maharet gerektiren bir uğraş olarak yorumlayan sanatçı, şiirin bir teorisi olduğuna inanır. Şiirin unsurlarını dil, şair, özgünlük, tarihsellik noktasında açıklar. Böylelikle eserlerini açığa çıkarmada teoriziz pratik yapmamış olur.

Sanatçı, Şerif Aktaş'ın “millî romantik duyuş tarzı” adını verdiği kültürel, tarihi kaynaklara yönelimin bir temsilcisidir. Apolitik bir düşünce tarzı ve modernitenin yansımalarından olan hiçlik algısı karşısında milletin iç dinamiklerini öne çıkarır. Yalıtılmış ortak değerler dünyasını kutsallaştırılmış bir işleve yöneltir. Toplumsal hafızayı kültürel ve tarihi kodlarla diri tutmak isteyerek birtakım şiirlerini poetikası çerçevesinde araç niteliğine dönüştürür.

Edebiyat ile tarih, sosyoloji, coğrafya arasındaki gerek terimler gerekse unsurlar noktasındaki ilişkiden yararlanarak şiirlerine konu olan

ilhamı zenginleştirir. Bu ilişki yazın insanı olan şairi, değerleri yücelten bir şair konumu altında şekillendirir. Zira bu bilim dalları insanla ilgili olarak ait olduğu milletin mirasını da içinde barındırır. Böylelikle şair, şiir yazan ve söylemekten öte değerleri aktarıcı bir kimliğe bürünür.

Hakan İlhan Kurt şiirleri ve söyleşileri onun Turan idealizmine sahip olduğunu gösterir. Onun şiirlerinde Turan coğrafyası çizilir, Türk mensuplu diğer ülkelerin unutulmadığı görülür.

Kurt'a göre şiir, şairinin "müstakil coğrafyası"dır. Bu tanımlamayla şairi ilhamı noktasında özgürleştirir. İyi bir gözlemci olarak şiirlerine hem yaşadığı coğrafyadan hem de duygu ve düşüncelerinin hâkim olduğu kişisel coğrafyasından bir demet sunar.

Yazdıkları şiirler hem çeşitli yerel edebiyat dergilerinde yayımlanır hem de 4 kitabını oluşturur. Üretken bir şair olduğu için yayımlanan şiir kitapları dört ile sınırlı kalmayacaktır. Nitekim yayımlanmaya hazır çalışmaları da bulunur.

İçerik ve şekil bakımından çok yönlü bir şair olan Hakan İlhan Kurt, ilk şiir kitabını destan şiiri sahasında yapar. *Köl Tigin Ünlemesi* adlı bu kitabını titiz bir çalışma neticesinde edebiyat dünyasına sunar. Söz konusu kitap, Türk dili açısından Ahmet Bican Ercilasun, destan geleneği adına Naciye Yıldız, Türk tarihi yönünden de Sadettin Gömeç tarafından irdelenip yayımlanır. Destan şiiri çalışması bununla sınırlı değildir. *Kutalmışoğlu Süleymanşâh Ululaması* adlı kitabı yine bir başka, destan şairliği vasfını ortaya koyan kitabıdır. Bu iki kitapta Türk milletinin tarihi için önem arz eden ama adının öne çıkması bakımından aynı dönemde yaşamış başka kişilerin ardında kaldığından Köl Tigin ve Kutalmışoğlu Süleymanşâh isimlerini ön plana çıkarır. Esasında Osmanlı Devleti'nin kurulmasında payı olan gizli, manevi alamet Şeyh Edebalı gibi büyük milletlerin çok sayıda kahramanı olduğu gerçeğini ortaya sermek ve Türk milleti için değere sahip kahramanların unutulmasını önlemek ister.

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Basri Gocul gibi destan şairlerinin etkisiyle destan şiirlerinin çerçevesini ortaya çıkarır. Destan şiiri çalışmalarının arka planında tarihi unsurları önde tutan şair, hamasi bir üslûpla bu unsurları yüceltir. Tarihi, geçmiş silsileler dizgesinden kurtararak şimdi ile geçmiş arasında bağlantı kurmak ister. Böylelikle tarihi, bir yığın hâlinde değer durumuna dönüştürür. Sanatçının Türk milletinin tarihine, kültürüne vakıf olduğu açıktır. Kendi deyimiyle

“kültürel iktidar” kavramını önemseyerek kültüre ait çeşitli unsurları şiirlerinde açığa çıkarmak ister. Tüm bu yönleriyle idealist bir şair kimliğine bürünür. Geleneğe ait büyük mistikleri kendisine pusula edinir. Bu bağlamda toplumsal duyarlılık bakımından güçlü olduğunu belirten şiirler yazar. Destan şiirlerinde toplumsal hafızada saklı olan mitik başka bir deyişle tarihi kişileri ödünçleme yoluyla okuyucuya aktarır. Bu kişilerin gösterdiği kahramanlıkları ele almakla onları efsanevi kişi konumuna da ulaştırmış olur.

Destan şiirine yeni bir imaj getiren şair, arkaik kelimeler ve aydınlatıcı açıklamalar için dipnot kullanır. Bu kullanım destan şiirlerinde bir ilktir. Böylelikle belirli bir fon üzerine yazılan destan şiirlerinde dahi orijinalliği yakalar.

“Benlik” noktasında toplumsal kimliğini destan şiirlerinde açığa çıkaran Hakan İlhan Kurt, daha çok öznel bir nitelik taşıyan “ben”ine yönelişin simgesi olarak ise *Eleğimsağma* ile *Belemir* kitaplarını oluşturur. Bu kitaplarda çoğunlukla aşk, hüznün, umut gibi temler işlenmiş ve söz konusu eserler onun hayal gücünü ortaya koymasına yardımcı olmuştur. Şiirleri yorumlama zenginliği açısından hayallerinden hayaller yaratmaya müsaittir. Bu hayaller örgüsü, içtenliğiyle işlenir. Destan şiiri çalışmalarında sağduyusu öne çıkar, diğer şiirlerinde samimiyetinin izdüşümü kelimelere yansır.

Bireysel izlekli şiirlerinde en çok sevgi ve aşk temleri görülür. Doğaya, tabiata, coğrafyaya olan sevgisi vatan sevgisini doğurur ve bu sevgiyi diri tutar. O hâlde onun poetikasının temelinde şiirlerinde yansıtılan sevgi temi vardır.

Toplumsal temli şiirlerinde tarih ve kültürü ön plana çıkarır. Toplumsal duyarlılık noktasında dik duruş göstererek vatan için şehit düşmüş kişiler için şiir yazar. Bu şiirlerinde dili yalın ve somuttur.

Eleğimsağma’da daha çok divan şiiri tarzında şiirler yer alırken, daha sade dil kullanılan *Belemir*’de ise halk şiiri tarzı dikkat çekicidir. *Eleğimsağma* kitabındaki şiirlerinde görülen kötümser hava ve bu havanın getirdiği soyut, suni dil *Belemir* kitabında daha ılımlı bir bakış açısıyla somut şiirler vücuda getirir. Böylelikle hem halk şiiri hem de divan şiiri formlarına ait unsurlar mısralarına akseder. Klasik Türk şiirinden kopmaz, bu formları kendine özgü bir kalıba da getirir. Bu nedenle çok yönlü ve yetenekli bir şairdir.

Hakan İlhan Kurt’un metinlerarasılık, girizgâh ve iktibas’a özel ilgisi vardır. Bu yollardan alınan malzemeler onun şiirlerinin ilhamını genişletir. Özellikle

Eleğimsağma kitabında şiirlerine ya bir şairin mısralarından alıntı ya da bir ayet ile başlar. Bunu özellikle anlamı kuvvetlendirmek için de yapar.

Onun için hece şairi demek doğru bir deyimdir. Zira şair yer yer serbest ölçü kullanmakla birlikte daha çok hece ölçüsü kullanır. Şiirde içerik kadar şekli de ön planda tutan şair mısralarında ahenk unsurlarına bolca örnek verir. Bu şiiri ciddi bir iş olarak gördüğünün kanıtıdır. Yazdığı şiirlerin mühim bir kısmı ses sanatçıları ve müzik grupları tarafından bestelenip icra edilen şair, edebiyat ile müzik arasındaki ilişkiyi öne çıkarır. Ahmet Şafak tarafından da seslendirilen şiirleri mevcuttur. Böylelikle şiir-ahenk ilişkisini güçlü kıldığı kanıtlanır. Birçok şiiri bestelenen şairin şiirleri bestelenmeye müsait bir yapı içindedir. Hatta noktalama işaretlerini ahenk etkisini daha güçlü kılmak için *Eleğimsağma* kitabında kullanmaz. Bu kitapta bir şiir hariç -tıpkı Attila İlhan'ın da yaptığı gibi- mısra başlarında küçük harf tercih edilir. Söz konusukullanıma zıt olarak destan şiiri çalışmalarında hitabet üslûbunun öne çıkması hesabıyla noktalama işaretleri, anlatıma daha da coşkunluk verilmesi adına kullanılır. Kelimelerle güzel biçimler kurmada da maharetlidir. Bunun için de çeşitli ahenk unsurlarına bolca başvurur.

Eleğimsağma kitabında “Gülizâr” mefhumunu çokça kullanması, hatta kitabın bir diğer adı olarak bu ismi seçmesi dikkate değerdir. Bu sözcük bu kitap için ortak kelime dağarıdır. Bu kelime kitaptaki imge ağının merkezini oluşturur. Bu kavram şairin öznel yaşamının hüznünü taşıdığı gibi, okuyucu ile şair arasında söyleyici öznedir. Böylelikle “Gülizâr” ismi şairin şiirlerinde en çok dikkat çeken imge örneğidir.

Kullandığı dil çeşitlilik gösterir. Şiir dilini gündelik dilden ayrı düşünür. Şiir dilinin farklı yapısını sapma, söz dağarı, dilde tasarruf yolları gibi çeşitli unsurlarla ortaya koyar. Dil merkezli farklı üslûpları şiirlerinin odak noktasına taşır. Şiirlerindeki içerik zenginliği üslûp zenginliğini de açığa çıkarır. Her şeyden önce kendi dilini tanır. Mahallî söyleyişlere yer verdiği gibi Türk dilinin farklı dönemlerdeki kelime kadrosunu da kullanır. Böylelikle kendini tekrara düşmeyip şiir zenginliğini yakalar. Şair ne yazacağını millî ve şahsî bir duyarlılıkla bilir. Öte yandan nasıl yazdığının da bilincindedir.

Hakan İlhan Kurt'un gerek tarih konusunu öne çıkarması gerekse ahenk öğeleriyle bireysel temleri işleme sanat ve bilgiyi harmanlayan bir isim olduğunu kanıtlar. Ancak bir sanat eserinde bilgi aramak en son şeydir. Esasında Kurt'un

destan şiirlerinde “empatik duygulanma” yoluyla örnekleme amacı vardır. Bireysel temleri ele aldığı şiirlerinde okuyucuya haz verme amacı güdülür. Mevcut unsurlar düşünüldüğünde Hakan İlhan Kurt, destan şiirine farklı bir soluk getiren, şiirlerinde kendini yenilemekten vazgeçmeyen, üretken bir şairdir.

Sanatçının Türk edebiyatında destan şiiri sahasında yaptığı ve yapacağı çalışmalar hem bu sahadaki çalışmaları çeşitlendirmekte hem de “destanlar şairliği” kavramının özgünlük boyutunun da öne çıkabileceğini kanıtlamaktadır.

KAYNAKLAR

- Akengin, Ç . (2014). “Sanat İdeoloji Politika İlişkileri”. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, S.2, s.143-150.
- Aksan, D. (2005). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*. Engin Yayınları, Ankara.
- Aktaş, H. (2010). “Türk Şiirinde Bir Mühre Olarak Yahya Kemal”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Volume 3 / 10. s.32-49.
- Aktaş, Ş. (1996). “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı”. *Türkiye Günlüğü*, S.38. s.107-175.
- Aktaş, Ş. (1996). “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı II”. *Türkiye Günlüğü*, S. 39. s. 104-105.
- Aktaş, Ş. (1996). “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı IV.: Abdülhâk Hâmit Tarhan” (1852- 1937). *Türkiye Günlüğü*, S.41. s.95-103.
- Aktaş, Ş. (1998). *Edebiyatta Üslûp ve Problemleri*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Aktulum, K. (2004). Parçalılık Metinlerarasılık. Öteki Yayınevi, Ankara.
- Armağan, M. (1992). *Gelenek*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Alver, K. (2012). *Edebiyat Sosyolojisi*. Hece Yayınları, Ankara.
- Aslan. A.A. (2010). *Destan Şairliğine Doğru Yürüyen Oğuz*. Çukurova Sanat Dergisi. S. 12-13-14, s. 9-14.
- Aslan, E. (1992). “Benlik Kavramı ve Bireyin Yaşamındaki Etkileri”. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, S.4, s.7-14.
- Aşk Sofrasında Bağdaş Kuranlar. (2016). *Edebice*, S.4
- Atsız, H.N. (1951). Tarih Şuuru. *Orkun*, S.29.
- Atsız, H.N. (2004). *Ruh Adam*. İrfan Yayıncılık ve Tanıtım Limited Şirketi, İstanbul.
- Atsız, H.N. (2015). *Makaleler III*. İrfan Yayıncılık, İstanbul.
- Aytaç, G. (2005). *Edebiyat ve Kültür*. Hece Yayınları, Ankara.
- Aytaç, G. (2009). *Genel Edebiyat Bilimi*. Say Yayınları, İstanbul.
- Baydoğan, M. (2018). Belemir. *Türk Edebiyatı Dergisi*, S.533.
- Baykara, T. (2009). *Türk Kültür Tarihine Bakışlar*. Öncü Basımevi, Ankara.
- Beyatlı, Y.K. (2008). *Kendi Gök Kubbemiz*. İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul.
- Beyatlı, Y.K. (2010). *Edebiyata Dair*. İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul.
- Beyatlı, Y.K. (2013). *Eve Dönen Adam*. Ötüken Yayınları, İstanbul.
- Birinci, N. (2000). *Edebiyat Üzerine İncelemeler*. Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- Bloom, H. (2008). *Etkilenme Endişesi - Bir Şiir Teorisi*. Metis Eleştiri, İstanbul.
- Çetişli, İ. (2013). *Batı Edebiyatında Edebî Akımlar*. Akçağ Yayınları,

Ankara.

- Çetin, N. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap Yayınları, Ankara.
- Çoban, A. (2004). *Edebiyatta Üslup Üzerine*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Dayı, H. (2014). “Millet Teorilerinin Tutarsızlığı ve Türk Kavramının Gerçek Muhtevası”. *Assam Uluslararası Hakemli Dergi*, S.1, s.8-43.
- Dilçin, C. (2016). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. TDK Yayınları, Ankara.
- Durmuş, İ. (2000). “Köl Tigin Külliyesi Kalıntıları ve Türk Kültür Çevresindeki Yeri”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, S.1, s.183-190.
- Eagleton, T. (2004). *Edebiyat Kuramı*, Birkan, T. (Çev), Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Eagleton, T. (2005). *İdeoloji*, Özcan, M. (Çev.), Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Eliot, T.S. (1983). *Edebiyat Üzerine Düşünceler*, Sevim Kantarcıoğlu (Çev.), Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Ercilasun, A.B. (1994). “Köl Tigin Metni Bir Nutuk Metni midir?”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten 1990*, S.33, s. 31-39.
- Eroğlu, O. (2013). *Seyfettin Başçılar’ın Hayatı, Sanatı ve Şairliği*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi.
- Gençosmanoğlu, N.Y. (2016). *Bozkurtların Destanı*. Türk Edebiyatı Vakfı.
- Gök, İ. (2014). “Türklerin Suriye’ye Girişi ve Süleymanşâh”. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. S. 36, s.217-251.
- Gökalp, Z. (1976). *Türk Töresi*. Dizdaroğlu, H. (Haz.) Kültür Bakanlığı Ziya Gökalp Yayınları.
- Gömeç, S. (2007). “Türklerin ve Moğolların Tarihi İki Boyu”, *Turkish Studies*, Volume 2/1, s. 10-16.
- Gömeç, S. (2009). *Kök Türk Tarihi*. Berikan Yayınevi.
- Güngör, E. (2010). *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik*. Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Fuat, M. (2004). *Çağını Görebilmek*. Adam Yayınları, İstanbul.
- Hacıeminoğlu, N. (2004). *Edebiyat Tahlilleri*. Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Hocaoğlu, D. (2003). Tarihin Ontolojisi Üzerine Bir Deneme. *Türkiye Günlüğü*, S. 73, s. 23-42.
- Kabaklı, A. (2003). *Şiir İncelemeleri*. Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Kafesoğlu, İ. (1972). *Selçuklu Tarihi*. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Kafesoğlu, İ. (1997). *Türk Millî Kültürü*. Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Kalın, İ. (2010). “Dünya Görüşü, Varlık Tasavvuru ve Düzen Fikri: Medeniyet Kavramına Giriş”. *Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, S. 29 (Cilt: 16), s. 1-61.
- Kanter, M.F. (2017). *Millî Edebiyat Dönemi Türk Şiirinde Benlik Algısı Ve Kimlik Kurgusu*. Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- Kavuran, T. ve Dede, B. (2012). “Platon ve Aristoteles’in Sanat Etiği, Estetik Kavramı ve Yansımaları”. *Sanat Dergisi*, S. 23, s. 47-63.
- Kılıçaslan, E . (2016). “Tarihte İdea Ya Da Marxengels’in Ve Nietzsche’nin Eleştirilerine Karşı Bir Hegel Savunusu Denemesi”. *Viraverita E-Dergi*, S.3, s. 1-27.
- Korkmaz, R. (2002). *İkaros’un Yeni Yüzü*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Kök, M. (2016). “Nurettin Topçu’nun İdealizmi”. *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi*, S. 4, s. 37-48.
- Kösoğlu, N. (2013). *Millî Kültür ve Kimlik*. Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Kurt, H.İ. (2012). “Osman Batur Betiği”, *Siyah Beyaz Dergi*, S.5.
- Kurt, H.İ. (2012). “Törelenin”, *Töre*, S. 2.
- Kurt, H.İ. (2013). “Bir De Muhammed’im”, *Siyah Beyaz Dergi*, S.8.

- Kurt, H.İ. (2013). *Köl Tigin Ünlemesi*. Kurgan Edebiyat, Ankara.
- Kurt, H.İ. (2014). "Atsız Ata Betiği", *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 766.
- Kurt, H.İ. (2014). "Atsız Ata Betiği", *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 766.
- Kuş, D. (2014). "Beş Hececiler'de Bir Değer Olarak Millî Romantik Duyuş Tarzı." *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 17, S: 32, s. 127-133.
- Kurt, H.İ. (2014). "Devlet Kuran Devlet Türk", *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 769.
- Kurt, H.İ. (2014). "Mübâriz-Nâme", *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 770.
- Kurt, H.İ. (2014). *Eleğimsağma (Gülizar Divanı)*. Kurgan Edebiyat Yayınları Ankara.
- Kurt, H. İ. (2015). *Kutalmışoğlu Süleymanşah Ululaması*. Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Kurt, H.İ. (2015). "Sanat Nedir?", *Kısık Sesler*, S. 7.
- Kurt, H.İ. (2015). "Sanat Nedir?", *Kısık Sesler*, S. 7.
- Kurt, H.İ. (2015). "Türkmen Dağı'nda", *Yeni Düşünce Dergisi*, S. 780.
- Kurt, H.İ. (2016). "Çakıroğlu Fırat Ağıtlaması", *Töre*, S. 35.
- Kurt, H.İ. (2016). "Çakıroğlu Fırat Ağıtlaması", *Şiar*, S. 7.
- Kurt, H.İ. (2016). "Pusatsız Savaşçılar", *Şiar*, A. 5.
- Kurt, H.İ. (2016). "Sükût Neyi Hâllerde?", *İnziva*, S. 5.
- Kurt, H.İ. (2017). *Belemir*. Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Kurt, S., Kurt B. (2015). "Türk Kültüründe Rüya". *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 22, s. 239-246.
- Taş, T. (2017). Ne Adı Mihriban'dı Ne De Saçları Sarı. *İzdiham*, S. 31.
- Macit, M. (2011). *Gelenekten Geleceğe*. Kapı Yayınları, İstanbul.
- Moran, B. (2011). *Edebiyat Kuramları ve Eleştirisi*. İletişim Yayınları, İstanbul.
- Odacı, N. (2016). "Oğuznâmecilik Geleneği ve Millî Destan Şairimiz Basri Gocul." *Türk Bilig*, S. 32, s. 223-238.
- Okay, M. O. (2011). *Poetika Dersleri*. Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Oktay, A. (2004). *Sanat ve Siyaset*. Everest Yayınları, İstanbul.
- Özbalcı, M. (1990). "Şiire Ve Şaire Dair Bazı Notlar". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1).s. 221-231.
- Öztürk, N. (2001). *Türk Edebiyatında İnsan*. Atatürk Kültür Merkez Yayını, Ankara.
- Sevim, A. (1987). *Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Soğukömeroğulları, M. (2011). "Servet-i Fünûn Edebiyatı Gayrı Millî midir?". *Turkish Studies*. 6/1. s. 1785-1800.
- Soğukömeroğulları, M. (2011). "Tiyatro ile Tarihten Milliyetçiliğe: Türkiye'de Attila". *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer 2011*. s. 1509-1533.
- Soğukömeroğulları, M. (2012). "Yahya Kemal'in Şiirlerinde Dinî, Mistik ve Metafizik Ögeler". *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. S. 1/1, s. 218-245.
- Soğukömeroğulları, M. ve Eroğlu, O. (2014). *Seyfettin Başcılar Hayatı Sanatı Düşünce Yazıları ve Bütün Şiirleri*. Palet Yayınları, Konya, s. 11.
- Şahin, S. (2005). *Tevfik Fikret: Düşünce Dergisi, Nüsha-i Mahsûsa, 1918*. Kitap Yayınevi, İstanbul.
- Şimşek, T. (2010). "Türk şiirinde Ses ve Ritm Konusuna Yeni Bir Yaklaşım". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 29, s. 145-168.
- Tanpınar, A. H. (2000). *Yaşadığım Gibi*. Birol Emir (Hzy.), Dergâh Yay., İstanbul.

- Tanpınar, A. H. (2013). *On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*. Dergâh Yay., İstanbul.
- TDK. (2009). *Türkçe Sözlük*. TDK Yayınları, Ankara.
- Todorov, T. (2008). *Poetikaya Giriş*. (Çev. Kaya Şahin). Metis Yayınları, İstanbul.
- Toprak, F. (2011). “Defter-i Cengiz-nâme’de Boy Nişanları ve Damgalar”. *Turkish Studies*, Volume 6/1 Winter. S. 555-574.
- Toprak, M. (2003). *Hermeneutik (Yorum Bilgisi)*. Bulut Yayınları, İstanbul.
- Tunalı, İ. (2012). *İntegral Bir Estetik Olarak Ontolojik Estetik*. İstanbul Üniversitesi Felsefe Arkivi Dergisi, S, 3, s. 155-167.
- Tunalı, İ. (2012). “Soyut’un Sanattaki Anlamı”. *İstanbul Üniversitesi Felsefe Arkivi Dergisi*, S, 22-23, s. 83-92.
- Turan, O. (1969). *Selçuklular Tarihi ve Türk- İslâm Medeniyeti*. Turan Neşriyat, İstanbul.
- Turan, O. (2014). *Selçuklu Tarihi Araştırmaları*. (Haz. Altan Çetin-Bilal Koç). Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- Usta, Y. (2017). Hakan İlhan Kurt ile Röportaj. *Kısık Sesler Mecmuası*. S. 2.
- Uysal, S.S. (2006). *Şiire Adanmış Bir Yaşam Yahya Kemal Beyatlı*. Bilge Sanat Yapım Yayınları, İstanbul.
- Vurmay, M.A. (2010). “Edebiyat, Coğrafya ve Uzam: Hardy’in Yuvaya Dönüş Adlı Romanı.” *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 50. 2. s. 207-220.
- Warner, C. ve Eliot, T.S. (2011). *Edebiyatın Hayatımızdaki Yeri Neresi*. Kemal Konuşmaz (Haz.). Şule Yayınları, İstanbul.
- Wellek, R; Warren, A. (2012). *Edebiyat Teorisi*. Huyugüzel, Ö.F. (Çev.) Dergâh Yay., Ankara.
- Yalçın, M. (2010). *Şiirin Ortak Paydası I Şiir Bilimine Giriş*. İkaros Yayınları, İstanbul.
- Yücel, T. (2011). *İnsan Yazdığı Şeydir*. Özgeç, M. (Haz.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Elektronik Kaynaklar:

- https://www.youtube.com/watch?v=m3C_-L_Nn6w, (Erişim Tarihi: 15.08.2017).
- <http://www.haberhergun.com/niyazi-yildirim-gencosmanoglu-ile-soylesiroporraj,9.html>, (Erişim Tarihi: 04.09.2017).
- <https://www.facebook.com/hakan.ilhan.kurt.siirleri/photos>. (Erişim Tarihi: 07.05.2018).
- <http://www.edebiyatdefteri.com/siir/427937/ogul.html>. (Erişim Tarihi: 25/09/2017). http://siir.gen.tr/siir/m/mehmet_emin_yurdakul/birak_beni_haykirayim.htm (Erişim Tarihi: 19/05/2018).
- <https://www.bilgicik.com/yazi/bir-gun-icadiyede-ahmet-hamdi-tanpınar/> (Erişim Tarihi: 19/05/2018).
- https://tr.wikisource.org/wiki/%C3%82%C5%9F%C4%B1klar_%C3%B6lmez (Erişim Tarihi: 19/05/2018).
- <http://yunusemresiirleri.com/siir/kahrin-da-hos-lutfun-da-hos.html> (Erişim Tarihi: 19/05/2018).
- <https://www.antoloji.com/su-kasidesi-siiri/> (Erişim Tarihi: 19/05/2018).

EKLER

EK 1. Hakan İlhan Kurt İle Görüşme Yanıtları

EK 1.1. 17 Ağustos 2017 Tarihli Görüşme.

Ne zaman ve nerede doğdunuz?

Annem, ‘eyyam-ı bahûr’da doğduğumu söylerdi; babam, 3 Ağustos’ta doğduğumu... Doğum tarihim 4 Ağustos 1976 olarak nüfusa kaydetmişler. Doğum yeri, Tarsus.Eyyam-ı Bahûr’u merâk ederdim, çocukken... Anneannem, Ağustos ayının ilk haftası derdi; annem, yılın en sıcak günleri. Daha sonraki yıllarda öğrendim, 31 Temmuz ile 7 Ağustos arasındaki buhar günler olduğunu.

Çocukluğunuz nasıl geçti?

Okul öncesi yaşamımda, annemin de babamın da memur olması münasebetiyle ya anneannemin yanında annemin köyünde, ya da büyükbabamın yanında babamın köyünde idim. Her iki köyde de günlerim, dağlarda yahut vadilerde küçükbaş hayvanlar gütmekle ya da bağda, bahçede uğraşmakla geçerdi. Anamın köyünde teyze çocuklarımla beraberdim, babamın köyünde amca çocuklarımla. “Hepsi Gitti Geri Dönen Olmadı” adlı şiirim o günlerimi yâd ettiğim şiirimdir:

Muhammed Hüseyin Şehriyar’ın Heyderbaba’ya Selam şiirinin etkisiyle yazmıştım, bu şiiri. O dönemin güzel anılarına atıflarla süslediğim bir şiirdir. Bu şiir şöyledir:

Kara çamlar dal serince gölgeler,
Boz toynağı akça taşa çalardık.
Nergis tadı boy verince gölgeler
Merak edip nergisleri yalardık.
Bir hayâlden bir hayâle daldardık.

Ay aydınlık tün derince dolundan
Gün sönerdi it sesinde kolundan
Yol dönerdi yolculara yolundan
Akça Dedem yaş değneği bükerdi,
Hasan Ağam katran kökü sökerdi.

Onaltıdan öz gardaşlık sekince
Gam kasavet toprak dama çökünce
Nenem hat’a bir koca taş dikince
Buz terini gök bezine silerdi,
Soya akıl ırka iman dilerdi.

Sarı’ulak Topu’ulak söyleşip
Kara zeytin sal dalında peyleşip
Bölük pörçük güz sığağı eyleşip
Çağa-çocuk eller kollar hamlardı,

Kırk bismillah soframıza damlardı.

Kabase'de Hasbi Emim nefesi
Kör keklükler doldururdu kafesi
Taş armudu alma heybe kefesi
Yığılırdı emm'oglular bölerdik.
Eşek binip, at sektirip gülerdik.

Öş Kasım'ın Kayfesi'nde budaklar
Çalı-çırpı sağda solda adaklar
"Ehem buhur" sefasında dudaklar
Üç gecede çatır çatır çatlardı,
Akarca'da demir namlu patlardı.

Davar sürüp al karada beyazda
Emm'oglular toplanırdı ayazda
Aç kalırdık eller açık niyazda
Pancarlık'tan oğul körmey yolardık,
Uykumuzu yufkamıza ulardık.

Hasta düşüp püren kekik sözleyip
Taş dibinden tel tel yolup düzleyip
Hat'çe Anam dağ çayını közleyip
Kokusunda boz toprağı içerdik.
Bir yudumda bin ömürden geçerdik.

Yer kalkardı cirit tutsa yeminde
El tutardı yazlak kışlak ceminde
Del'amet ki ses verirdi deminde
Derdi "Yeğen, dut meyvesi gür olur,
Er dediğin ölene dek hür olur."

Şaha kalkıp yağız civan atından
Öldüğünde yâd dilerdi batından
Kör hınzırı alınının tâ çatından
Vurdu muydu Del'amet'tir söverdi,
Pek dipçikle kafasını döverdi.

Bıyık Emim akçe günün karası
Her cumada cebimizde parası

Rüşte varmış yeni yetme arası
Kar üstünde Karatavuk avlardık.
Karşı köyün kızlarını tavlardık.

Emim derdi “Yeğen dünya yalandır
Cümle nebat ve hayvanat nalândır
Gör ne vakit şu yeryüzü talandır
Kimler geldi kimler gitti zay oldu,
Tek bâki O, tek kalıcı Hay oldu! ”

Ağarcık'ta Cevat Emim bulağı
Buz suyundan taşırırdı dolağı
“Emmi” sesi duydu mu ki kulağı
Hurmaları döküp yere saçardık,
Ayak yalın dağa doğru kaçardık.

Emimdir ki, yurt tutağı mezarlık
Bahçasında eski bir nal nazarlık
Dökülende hurmaları pazarlık
Sandık sandık götürürdü satardı,
Koca köyün delisine çatardı.

Dağ aşardık unuturduk orucu
Yol keserdi gece seyri korucu
Bir zahmetin ardı tadı yorucu
Palamutla gür ormanı elerdik.
Tanda şehrin uykusunu delerdik.

Kazım Emim demet demet bağlamış
Kor toplardı narin dilde ağlamış
Yedi düvel eski kaval çağlamış
Gün görmemiş ağıtları duyardı,
Gül gördü mü ak döşüne koyardı.

Ay gelende gökçe reyhan sürün de
Keçe üstü bağdaş edip görün de
Necat Emim buz gecenin köründe
Barut-saçma deli fişenk yapardık,
Ağaçlardan löküle kuş kapardık.

Alın teri pınarında çoraklar
Savrulurdu kuru soğan oraklar
Ellik tutan pençe pençe kuraklar
Her başakta bereketi verirdi.
Zağlı dişler muhabbette erirdi.

Yıkıntılar arasında kırağı
Babam derdi “Us uz eder çırağı”
Kızıl İn’e kızıl tilki durağı
Kurulunca bağ-bahçamız çağlardı,
Yaralanmış tilkileri bağlardı.

Şimdi dünler soldu bir bir bahtına
Kimler durdu kimler uydu ahtına
Kurtbala ki Söz İlmi’nin tahtına
Geçen vakti kimse elde bulmadı,
Hepsi gitti geri dönen olmadı.

Eğitim hayatınız hakkında, hangi okullarda okudğunuz hakkında bilgi verebilir misiniz?

İlköğrenimimi Tarsus Turgut İçgören İlkokulu’nda, ortaöğrenimimi Tarsus Cengiz Topel Ortaokulu’nda, lise öğrenimimi ise yine Tarsus Cengiz Topel Lisesi’nde tamamladım. Üniversite eğitimi ise, oldukça zaman aldı. Önce Mersin Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü’nü kazandım. Ancak mezun olamadım. Af ile birlikte tekrar sınava girdim ve bu defa Ömer Halisdemir Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü’nü kazandım ve 2002 yılında mezûn oldum. 11 yıl süren bir üniversite hayatı...

Biraz kendinizden bahsedebilir misiniz?

1995 yılında evlendim. Yaklaşık 8 yıl Tarsus’ta çeşitli yerel gazetelerde çalıştım.2008 yılından itibaren Gaziantep’te özel sektörde çalışmaya başladım ve 2011 yılında yine Gaziantep’te memuriyet hayatım başladı. İbrahim Alptürk (1997) ve Muhammet Asri (2009) ile Hatice Türkmen (2003) adlarında 3 çocuk sahibiyim. Şiirlerim benim için özeldir. Şiirlerimde girizgâh da bulunur. Bunlar şiirimle bağlantılı epigraflardır.

EK 1.2. 27.08.2017 Tarihli Görüşme

Ailenizden bahsedebilir misiniz?

Afşar mensuplu bir aileden geliyorum. Afşarlar ile Çerkezler arasındaki efsaneleri dinleyerek çocukluğumu geçirdim. Afşar ile Çerkez münakaşasında dahi düşmanın yiğitliğinden bahsedilirdi.

Annenizin ve babanızın öğrenim durumu ve eğitimleri hakkında bilgi verebilir misiniz?

Babam ve annem okuma yazma bilmeyen sıradan insanlardı. Fakat babam daha sonra okuma ve yazmayı, mektepsiz kendi çabalarıyla öğrendi. Öğrenmekle de kalmayıp hem anneme öğretti hem de bol bol okudu. Geçimlerini küçükbaş hayvancılarını toplamak, onların bakımını üstlenmekle sağlayan babam davar güderken boş zamanlarını mutlaka eski gazeteleri temin edip okuyarak doldururdu. Bir gün bu şekilde iş başında okuma eylemini gerçekleştirirken orada bulunan dönemin CHP milletvekili, emin olmamakla beraber, Kasım Gülek bu davranışı hoş görerek babama bir kart verir. Babam bu vasıtayla şimdiki ismi Tarsus Endüstri Meslek Lisesi olan Tarsus Sanat Okulu'nda hizmetli olarak göreve başlar. Daha sonra annem de santrale alınıp orada memur olur.

Kitaplara ilginiz büyük. Çocuklarınıza da bu ilgiyi aşıyor musunuz?

Ailede herkesin farklı bir kütüphanesi bulunur. Küçük oğlumun okuduğu kitapları belki şu an üniversite öğrencileri okumamıştır. Özellikle bir kitabı okuduktan sonra kapatmanın verdiği mutluluğa erişmek küçük yaşlarda kazanılır. Esasen çocuklara söylemekten çok rol model olduğum için onlara bu alışkanlığı kazandırdım.

Yayımlanmamış kitabınız olan “Tamga” adlı kitap çalışmanızda Ayımça Kız dikkatimi çekti. Bu isim bir ilham neticesinde mi oluşturuldu?

Ayımça Kız, Hüseyin Nihâl Atsız'ın Ruh Adam kitabının başında yer alan Uygurca masalın bugünkü Türkçeye tercümesi olan ve bu masaldaki kişilerden Açığma Kün'e benzer niteliklere sahiptir. Divançe olarak adlandırılması mümkün olan bu bölümde şair rüyasında bu kızı gördüğünü ve rüya vasıtasıyla bu kitabı yazdığını belirtir.

EK 1.3. 13.09.2017 Tarihli Görüşme

Tabiatla iç içe bir çocukluk geçirdiğiniz doğru mu?

Köyde yetiştim. Büyüklerim çınar ağacı ya da kızıl toprağa saygı duymayı da öğrettiler. Aslında bu bana vatan sevgisini aşıladı.

Ülkücü edebiyat diye bir şeye inanıyor musunuz?

Ülkücü edebiyat olmaz, Türk edebiyatı olur. Türk milleti için şiir yazıyorsam her kesim için şiir de yazmalıyım.

Edebî etkinliklere katıldınız mı? Bu etkinliklerde ödül ya da plaketler aldınız mı?

90'lı yıllarda belirli günlerde beş altı kişiyle meşrubat içip ev ortamında edebî sohbetler yaparak yazdığımız şiirleri tenkit ederek olgunlaşmaya çalışan genç şairler topluluğunda bulundum. O zamanlar için en büyük hayalim Elazığ'da düzenlenen *Hazar Şiir Akşamları*na katılmak, o etkinliği en azından izleyebilmektir. 2013 yılında hayalimin ötesinde bir duruma geçerek oraya şair olarak davet edildim. Burada "Belemir" adlı şiirimi okudum. Bunun yanı sıra Oğuzeli Kültür Merkezi, Gaziantep Türk İslam Vakfı, Ülkü Ocakları gibi pek çok platforma şair olarak katıldım.

Yazmaya hiç ara verdiniz mi?

İki kitabımdan sonra yazmaya ara verdim. Beni tekrar yazmaya Ahmet Şafak'ın Timur ile Karınca adlı parçasının teşvik etti.

Ek. 2. Birinci Kaynaktan Elde Edilen Şairin Yazısı

BİR ŞÂİR CEVVÂLİ

“Çaldığı tarımı getirin mene,
Görün ki çalmakta nece mahirem...”

Şâirâne Rûh

Şiir, ateşin bir hürriyet; şâir ise, bu ateşin hürriyeti renklendiren bir ressamdır. Alından kurşunî rengine, karasından alasına her iki kavramın da telaffuzu nâzenindir; uzak durulsa kör bir kuyu, dokunulsa çayır çimen...

Nâif ve oturaklı sözcüklerle bezekli ve zamana kafa tutabilecek bir şiirin temellendirilmesi, hem bilge, hem de savaştı bir ruhun gereğidir; öyle ki, yitirilen değerler üzerinden bir varlık bütünlüğünün elde edilmesi oldukça güçtür, lâkin yitirmek üzere olan değerleri yeniden işler kılmak ve bu işlerle hacmin ötesinde gözle görülmeyen ancak hissedilebilen bütünlük inşası “şâirâne rûh” ile mümkündür. Hülâsa aslolan mevcudiyetin ötelinde soluklanan hazları parsel parsel okuyucuya üleştirmek, en kutsal uğraşlardanır.

Maharet, ruhun bir izdüşümüdür. Zirâ cümle imkânlar bir meta kabul edilip hazır edilse, zenaatkâr ne kadar eğitimli olursa olsun, maharet söz konusu değilse, arz ve tesis edilecek ürün iğreti bir duruş sergileyecektir ve bütün mükemmellikler, ruhun öz mayası âşk öncülüğünde ve mahareti sevgi ile göz ve gönül aydınlığına soyunmuştur.

Râhle-î Tedris ve Nâzım Geleneği

Demircinin körüğünde kızmış demire şekil vermek için ‘rûh’ yeterli midir? Elbette değildir. Demiri şekil alabilecek kıvama getiren ateşin şiddeti, örsün göğsündeki dayanma kudreti, her çekiş darbesindeki estetik ve bir düzlem boyutunda demirin alınteri ile yoğrulma disiplini... Rûh ile birlikte yılların dönemsel ve evrensel habbesinden sağılmış râhle-î tedris ile mümkündür. Bunda şüpheye düşüldüğü lâhza, zannın kıyâmeti başlar.

Ne başlı başına ‘şâirâne rûh’, ne de bir başına ‘râhle-î tedris’... Birinin eksikliği, diğerini aratır; ezber bozacak ve orjinallik ifâde edecek fikirlerin ve sözlerin doğmasını engeller. Şiir, vuk’û bulsa bile ana rahminde kalp atışı durmuş cenin gibi olur; içimiz yanar, inciniriz, üzülürüz lâkin O’nun yaşamadığını -şiir olmadığını- biliriz, ancak dillendirmeyiz.

Nâzım, en yalın hâliyle bir san’atı ifâde eder; öyle ki, balmumu ile bağı sızanmış ipliğe dizilen her bir tespih tanesi, bu bedî san’atın güzelliğine ve ayrıcalığına dâir birer şâhitlik vesikâsıdır. Tespih taneleri her ne kadar birbirinin benzeri olsa da, en az imâmesi kadar o tespihin göz alıcı aslı unsurudur. Herkes bir tespih dizimi zamana sâhiptir; ancak, nâzımın sabırtaş şâiri herkesten farklı kılan, ‘bir tespih dizimi zamanı’ çağın ötesine götürebilecek imân etmişliği ve inanmışlığıdır.

Kavram Mahremi ve Özgür Coğrafya

Şiir, şâirin kendi âleminde özgürce hareket ettiği bir coğrafyadır desem, hata etmiş olur muyum? Ya bu coğrafyada soluklandığı her güne bir mahrem atfettiğini beyân etsem, ileri gitmiş olur muyum? En bâkir hâlleri ile sırladığı bu coğrafyadan derlediklerini kavramlara şifrelemek, başka bir ifade ile kavramları şâirin kendisinin biçip diktığı urbasına büründürmek, ulvî bir gâyenin neticesi olmaz mı?

Düşünün ki, şâir hüviyetimle ben bir antikacıyım. Coğrafyam, küçük bir antikacı dükkânı... Her sabah, besmelemlerle birlikte raflarımda unutulmak üzere olan sözcüklerimin tozunu alırım; Onları özene bezene yeniden raflarına dizerim. Birini dükkânımın önünden geçecek olanlara arz edecek olsam, içimdeki kıskançlık tığlarının verdiği batmaları umursamadan başka başka bakışlara mühürleyecek şekilde rafından alır, vitrine koyarım. İsteyen, vitrindeki herhangi bir sözcükte kendini bulur; ben ise, bütün sözcüklerde kendimi yitiririm.

Mûaviye zamanında yaşamış ünlü bir şâir, yazdığı şiirler, kâsideler ve gâzeller ile Mûaviye'nin oğlu Yezid'in tepkisini çeker; divânlarda ve mecâlislerde söylediği her mısra, ok olur saplanır, Yezid'in soluğuna... Âcziyetliği neticesi, babası Mûaviye'ye durumu arz eder. Der ki,

- Buyruk ver! Şu şâirin kellesini alayım...

Mûaviye nedenini sorar, Yezid'e... Yezid, hiddetle:

- Kız kardeşime şiirler yazar. Yazmakla kalmaz, bir de divânlarda ve mecâlislerde avâz avâz okur.

- Bu güzel bir şey değil mi? Kız kardeşinin güzelliği, bir şâirin mısralarını mühürlemiş...

Yezid'in 'yezidliği' üstündedir. Der ki,

- Bu nasıl olur, baba? Bu şiirler, kız kardeşimin onurunu ayaklar altına seriyor.

Mûaviye, şiirde neler söylendiğini sorar Yezid'e... Yezid:

- O şehirde gecem çok uzun sürdü; öyle ki, hüznü vâkitler geçirdim, diyor.

Mûaviye, şâir uzun süren gece boyunca hüznü büründüyse, bundan bize ne Yezid, der.

Yezid:

- Baba devâmında, Şam'da eğlenmem bu kız içindir, diyor.

Mûaviye cevâben, Şam'da bir tek senin kız kardeşin mi var, diye sorar Yezid'e...

Yezid:

- Ama baba, şiirin devâmında kız kardeşimi târif ediyor. Diyor ki, Öyle rûadan ve aktandır ki, inciler O'nun yanında sönük kalır.

Mûaviye:

- Pek de doğru söylemiş... Kız kardeşinin güzelliği, seni gururlandırmaz mı? Çirkin dese idi, daha mı hoş olurdu?

Yezid:

- Baba, bu ahmak şiirin sonunda iyice azıtmış... Net bir şekilde kız kardeşimi tariften bir ân bile sakınmamış. Diyor ki, Sevgilimin asaletini incelerseniz, en yüksek hanedana sahip olduğunu anlarsınız...

Mûaviye, ayağa kalkmış ve Yezid'e demiş:

- Yalan mı söylemiş oğlum, hanedanımızın yüceliğinden şüphe mi ediyorsun?

Bu kıssada ne Mûaviye'ye, ne de Yezid'e üleş çıkarıyorum; bakışım ve üleşim şâiredir. Maksâda ulaşmış mıdır? Sesini duyurmuş mudur? Sevgilisine güzelliğini beyân etmede, bir iletişim ve etkileşim kurmuş mudur?

Şiirlerde kullandığım, 'Gülizâr' kavramı mahremim ve 'Gül Bahçesi', özgür coğrafyamdır. Zirâ kimlerin kız kardeşi olduğu yahut kimin kızı olduğu, tevafuk ile beyândır.

Diyar İçinde

Anla beni gülizâr dudaklarımda deprem
Humar bakışlarımda bir kasırğa dillenir
Her sûret ağyar olur salınır sersem sersem
Düşerim düştüm demem sâhi diyar içinde
Gülizâr yanan benim yandığım ile seyir
Ümidim nûr içinde dâhi diyar içinde

Tarla kuşları döner başımda kanat kanat
En yılgın gülüşlerim akşam çaylarımda nûn

Gelip giden aklımın dar köşesine inat
Soyunur sürgünlüğü mavi diyar içinde
Gülizâr baygın düşüm iffetim çölde mecnûn
Senden çok uzaklarda kâvi diyar içinde

Anla beni gülizâr dudaklarımda deprem
Ve çorak topraklarda bûselerim millenir
Bahtiyar alfabemin ilk nefesinde erdem
Hasretin kalır şevkle vâsi diyar içinde
Gülizâr âşkım benim damarlarımda devir
Adressiz kalan benim asi diyar içinde

Lâleler göğe baskın seyrânım bağı yanık
Ninniler büyütürüm al şalında simsiyâh
Kolum kanadım kopar nârım darmadağınık
Bulağından bir damla kâfi diyar içinde
Gülizâr gülüm benim uğradığım her sabah
Secdeler çarpar beni sâfi diyar içinde

Anla beni gülizâr dudaklarımda deprem
İncir ağaçlarında akıbetim çillenir
Yalın yola koyulur imânım perçem perçem
Rengim hâkiye döner hâki diyar içinde
Gülizâr serim bağım karanlığımda bedir
Âşkınla savrulurum tâ ki diyar içinde

Gece çiçeği yürür kırlara beril beril
Eflâtun yaralarım efkârında ibâdet
Yüzüm döner yönüne kıblegâhım yemyeşil
Avuttuğum gönlümün pâ-y-î diyar içinde
Gülizâr fecrim benim ihtişama şehâdet
Nâr-ı hicrân içinde zâyi diyar içinde

Anla beni gülizâr dudaklarımda deprem
Benzim uçsuz bucaksız vâdilerde killenir
Cehennem kuşanırım âh û feryâda merhem
Kıskançlık alev alev hâli diyar içinde

ÖZGEÇMİŞ

Özlem Kızılcık 1987 yılında Gaziantep’te doğdu. Kastamonu Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu İnsan Kaynakları Yönetimi bölümünü tamamlayarak 2010 yılında mezun oldu. Gaziantep Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi bölümünü de 2014 yılında fakülte ikinciliği, bölüm birinciliği ile neticelendirerek mezun oldu. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı sahasına yüksek lisans öğrencisi olarak kabul edildi. Yüksek lisans eğitimine “Hakan İlhan Kurt’un Hayatı, Sanatı ve Şiirleri Üzerine Bir Araştırma” konulu teziyle devam etmektedir.

VITAE

Özlem Kızılcık was born in 1987 in Gaziantep. He graduated from the Kastamonu University Vocational School of Higher Education in 2010 with a degree in Human Resources Management. Gaziantep University Faculty of Science and Literature Department in 2014, the second prize of the faculty, graduated with the first prize. In 2014-2015 academic year, Gaziantep University Social Sciences Institute Turkish Language and Literature Department was accepted as a graduate student on the field of New Turkish Literature. He is continuing his graduate education with his thesis on “Research on Hakan İlhan Kurt's Life, Art and Poetry”.